

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 31. IZREDNA SEJA

(25. april in 5. maj 2016)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANOV IN DRŽAVLJANK. DRŽAVLJANKI IN DRŽAVLJANOM, KI TEBELJI MA TRAJNI IN NEODTUPLJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA MANDATA DO SAMOODLOČBE.
SLOVENIJA IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKI IN DRŽAVLJANOM, KI TEBELJI MA TRAJNI IN NEODTUPLJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA MANDATA DO SAMOODLOČBE.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKI IN DRŽAVLJANOM, KI TEBELJI MA TRAJNI IN NEODTUPLJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA MANDATA DO SAMOODLOČBE.
PO NAČELU DEJELTVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVEŠEJNO IN SODNO.

MANDAT
VII
IZREDNA
SEJA
31

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 31. izredna seja (25. april in 5. maj 2016)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2016

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 31. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA RAZREŠITEV MAG. JULIJANE BIZJAK MLAKAR, MINISTRICE ZA KULTURO, EPA 1177-VII
2. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI RS V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVA ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU, EPA 1183-VII
3. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZA RAZREŠITEV MAG. JULIJANE BIZJAK MLAKAR, MINISTRICE ZA KULTURO, EPA 1177-VII	6
DR. MIROSLAV CERAR	6
MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR.....	8
1. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	11
2. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI RS V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVA ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU, EPA 1183-VII	11
ŽAN MAHNIČ.....	11
MAG. MATEJ TONIN.....	12
DR. SIMONA KUSTEC LIPICER.....	12
ŽAN MAHNIČ.....	12
FRANC JURŠA.....	13
MATJAŽ HAN	13
LUKA MESEC.....	14
3. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.....	14
2. točka dnevnega reda – NADALJEVANJE	15
BORUT PAHOR.....	15
ŽAN MAHNIČ.....	17
MAG. MATEJ TONIN.....	19
ŽAN MAHNIČ.....	19
ANDREJA KATIČ	20
DR. BOJAN DOBOVŠEK	23
MARJAN DOLINŠEK	24
JANEZ (IVAN) JANŠA	25
BENEDIKT KOPMAJER.....	28
MATJAŽ HAN	28
VIOLETA TOMIČ	30
MAG. MATEJ TONIN.....	32
ŽAN MAHNIČ.....	34
MATJAŽ NEMEC	38
ŽAN MAHNIČ.....	39
JOŽEF HORVAT	39
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	40
MARKO FERLUGA	41
ŽAN MAHNIČ.....	42
MAG. MATEJ TONIN.....	43
MAG. BRANKO GRIMS	43
JANKO VEBER.....	46
ŽAN MAHNIČ.....	47
JANKO VEBER.....	47
ŽAN MAHNIČ.....	47
MAG. LILIJANA KOZLOVIČ	47
MARIJAN POJBİČ.....	48
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	52
JAN ŠKOBERNE	53
JAN ŠKOBERNE	53

JAN ŠKOBERNE	53
PRIMOŽ HAINZ.....	54
MARJAN DOLINŠEK	55
MATJAŽ HAN	57
MATJAŽ HAN	57
MAG. BRANKO GRIMS	58
MAG. MATEJ TONIN.....	58
MARJAN DOLINŠEK	58
ŽAN MAHNIČ.....	59
MAG. MATEJ TONIN.....	59
MARJAN DOLINŠEK	60
MAG. MATEJ TONIN.....	60
UROŠ PRIKL	60
MAG. BRANKO GRIMS	61
ŽAN MAHNIČ.....	61
UROŠ PRIKL	61
MAG. MATEJ TONIN.....	62
ŽAN MAHNIČ.....	62
JOŽE TANKO	62
ŽAN MAHNIČ.....	63
ANDREJA KATIČ	64
JOŽEF HORVAT	68
MAG. BRANKO GRIMS	69
ANDREJA KATIČ	70
3. točka dnevnega reda: MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.....	70

Državni zbor VII. mandat

31. izredna seja
25. april in 5. maj 2016

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
mag. Bojana Muršič.....podpredsednica Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 25. aprila 2016 ob 9.03.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci,
gospe in gospodje!

Začenjam 31. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: mag. Mirjam Bon Klanjšček, gospod Jožef Horvat, dr. Bojan Dobovšek, gospod Franc Laj, dr. Matej T. Vatovec, dr. Franc Trček, Miha Kordiš, gospod Roberto Battelli, mag. Andrej Šircelj, dr. Vinko Gorenak, gospa Ljudmila Novak do 13. ure, Matjaž Hanžek, gospa Iva Dimic, gospod Andrej Čuš, gospa Eva Irgl in gospod Jože Tanko.

Na sejo sem vabil predsednika Vlade dr. Mira Cerarja ter ministrico za kulturo mag. Julijano Bizjak Mlakar k 1. točki dnevnega reda ter predstavnike Vlade k 2. točki dnevnega reda.

Lepo pozdravljam tudi ostale prisotne.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 31. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda seje ste prejeli v petek, 22. aprila 2016, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora.

Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 57 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 56, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 56.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 31. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA ZA RAZREŠITEV MAG. JULIJANE BIZJAK MLAKAR, MINISTRICE ZA KULTURO.**

Predsednik Vlade dr. Miro Cerar je Državnemu zboru 19. aprila 2016 predlagal, da mag. Julijano Bizjak Mlakar razreši s funkcije ministrice za kulturo.

Besedo dajem predsedniku Vlade dr. Miru Cerarju za dodatno obrazložitev predloga. Prosim.

DR. MIROSLAV CERAR: Spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovani poslanke in poslanci!

V obravnavo sem vam poslal predlog za razrešitev ministrice za kulturo mag. Julijane Bizjak Mlakar. Svoj predlog utemeljujem z naslednjimi argumenti. Prvič. Kot predsednik Vlade ocenjujem, da ministrica ne izkazuje zadostne osebne odgovornosti za skupno delo Vlade. S tem ravna v neskladju s 114. členom Ustave, ki določa, da so ministri skupaj odgovorni za delo Vlade. Drugič. Ministrica ob tem ne uresničuje oziroma bistveno prepočasi uresničuje nujne naloge na področju svojega resorja, saj kljub zadostnemu času za nekatere temeljne zakonske spremembe in za sprejem drugih nujnih ukrepov le-teh še ni pripravila. Tretjič. Ministrica je doslej pogosto iskala razloge za neizvajanje svojih nalog z izpostavljanjem nerazpoložljivosti zadostnih proračunskih sredstev. Ti njeni pogosto tudi javni nastopi so bili oziroma so nekorektni. Nekorektni so zato, ker je te zaveze sprejela skupaj z Vlado. Proračun za kulturo je ta vlada vse od začetka svojega mandata v skladu z zmožnostmi povečevala, kar ministrica v javnosti pogosto zamolči, neupravičeno pa napada Vlado in njene člane.

Spoštovani! Kultura je v življenju slovenskega naroda vitalnega pomena, je temelj naše identitete in družbenega razvoja, je pomembno gibalno demokracije. Vse od osamosvojitve naprej slovensko kulturno politiko tako kot druge moderne evropske kulturne politike vodijo temeljna načela, kot so: svoboda izražanja in ustvarjanja, kulturni pluralizem ter razvit sistem varovanja lastne narodne identitete in kulturne dediščine. Na teh temeljnih moramo graditi nadaljnji razvoj slovenske kulture, ki se

mora ustrezno soočati z aktualnimi izzivi in tudi v skupnem evropskem prostoru poiskati nove možnosti realizacije. Pomena kulture in njene vloga v družbi se Vlada v polni meri zaveda, kot se zaveda tudi aktualnih izzivov na področju kulture. Ravno zato smo si na področju kulture tudi zadali ambiciozne cilje, ki pa se žal uresničujejo prepočasi. Na področju kulture je treba izhajati iz nacionalnega programa za kulturo, to je temeljnega strateškega dokumenta, ki ga je sprejel Državni zbor leta 2013. Gre za program, ki presega politične delitve in miselnosti različnih kulturnih interesnih skupin, saj predstavlja skupno vizijo razvoja kulture. Odgovarja na vprašanja, kaj kot narod pod tem pojmom razumemo in kako vidimo razvoj kulture v prihodnje. Vendar pa smo ob zadnjem poročilu s strani ministrstva slišali ogromno očitkov, da program kot tak ni izvedljiv in da predstavlja le nekakšen nabor želja vseh interesov v kulturi. Ministrica ga v vsem dosedanjem času ni niti začela resno izvajati niti ni predlagala ustreznih dopolnitev, kar bi bilo smiselno, če meni, da ta dokument ni ustrezen. Veljavni nacionalni program za kulturo je zavezujoč dokument. Temelji na izrazitem medresorskem sodelovanju in vpenja kulturo v izvajanje več vladnih politik. Tako navaja tudi razvojna področja, na katerih je kultura razvojni dejavnik in so skladna s cilji operativnega programa 2014–2020. Žal tem usmeritvam ministrica ni sledila. Operativni program je potrdila naša vlada, ministrica pa ni uspela kulture ustrezno uvrstiti med razvojne prioritete te vlade. Da je takšno delovanje ministrice nesprejemljivo, so opozorili tudi člani prejšnjega Nacionalnega sveta za kulturo, pri čemer je nato posledično v znak protesta večina članov sveta celo odstopila. V njihovem mnenju je zapisano, da je vodenje Ministrstva za kulturo izrazito politično in nestrokovno ter da je ministrica počasna pri zakonodajnih spremembah. Ministrstvu tudi očitajo, da zavrača uresničevanje Nacionalnega programa za kulturo, da izvaja nepremišljeno in avtoritarno kadrovsko politiko ter da ministrica ne razume resnosti razmer v kulturi. Naj na tem mestu opozorim, da je Nacionalni svet za kulturo organ, ki ga izvoli Državni zbor in je ključen za nadzor nad izvajanjem nacionalne kulturne politike. Njegova naloga je usmerjanje nacionalne strategije za kulturo. Tesno sodelovanje in stalna komunikacija med ministrstvom in Nacionalnim svetom za kulturo je zato predpogoj za uspešno izvajanje kulturne politike. Žal do sedaj takšnega sodelovanja in komunikacije ni bilo dovolj. Pričakoval sem, da bo ministrica z intenziviranjem svojega dela to stanje ustrezno in hitro uredila.

Obstoječi kulturni model je pred velikimi izzivi, zato ga je treba ustrezno prenoviti. S tem namenom sta bila v preteklosti pripravljena dva koncepta kulturne politike, pri čemer ministrica ni podprla nobenega. Ustanovila je novo strokovno komisijo, ki naj bi ponovno proučila možnosti sprememb, predrukačenja kulturnega modela, a

doslej še brez ustreznih rezultatov. S takšnim pristopom se zdaj že neupravičeno dolgo odлага nujne zakonske spremembe in druge potrebne ukrepe, kar ima lahko za kulturo konkretne negativne posledice. Novela Zakona o javnem interesu za kulturo, ki jo je ministrica vložila v zakonsko proceduro, se problemov loteva zgolj parcialno in ne sledi reševanju sistemske problematike, ki se je že zdavnaj izkazala za akutno. Naj kot ilustracijo navedem pristop Ministrstva za kulturo k medresorskemu usklajevanju te novele, kjer se je ministrstvo namenoma skušalo izogniti opisu finančnih posledic. To ni edini primer slabega usklajevanja z drugimi resorji in Vlado, ker ministrica ne zna ustrezno sodelovati v postopkih usklajevanja. Namesto da bi v duhu 114. člena Ustave ob zastopanju interesov svojega resorja iskala skupne rešitve, ministrica pogosto trmasto uveljavlja svojo voljo, se izogiba vladnim postopkom ter ne prisluhne tehtnim argumentom in skupnim odločitvam Vlade.

Naslednje pomembno področje, ki ni bilo deležno ustreznih obravnav s strani resorja pod vodstvom ministrice Bizjak Mlakarjeve, je prenova medijske zakonodaje. Ta namreč zahteva sistemski in celosten pogled na urejanje slovenske medijske krajine v hitro spreminjajočem se globalnem okolju. Tudi na tem področju je delo ministrstva prepočasno in celo kaže na odsotnost razumevanja akutnosti problemov. Ministrstvo za kulturo je maja 2015 pripravilo amandmaje k Zakonu o medijih na zgolj nekaterih področjih. Z njimi se je ukvarjalo vse od maja 2015 do februarja 2016, namesto da bi v vmesnem času pripravilo in predlagalo celovite odgovore na ključna vprašanja za razvoj slovenskih medijev. Na to so ministrico opozarjali tudi številni strokovnjaki, združenja in izdajatelji programov. Vendar ministrica v 19 mesecih svojega mandata ni pripravila niti osnutka zakona o medijih niti zakona o RTV Slovenija ali eventualno zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah.

Vlada ima ambiciozne načrte na področju kulturne dediščine. Ti so zapisani tudi v koalicijskem sporazumu. Kljub pričakovanjem koalicije je bilo na tem področju narejeno bistveno premalo in se očitno tudi tu zamuja. Ministrica je v začetku mandata napovedovala, da bo kulturna dediščina njena prioriteta in da bo zanjo dobro poskrbljeno. Tako je pripravila osnutek zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe v kulturi, ki pa je slabo utemeljen in brez jasnih prioritiet. Njen predlog zakona vsebuje le pavšalne utemeljitve za investicije v višini skoraj 185 milijonov evrov, in to zgolj na osmih straneh. Predlagana vsota investicij je očitno nerealna in je niti ob večji gospodarski rasti v integralnih sredstvih proračuna ni mogoče zagotoviti.

Zadnji primer delovanja oziroma bolj nedelovanja ministrice za kulturo je, kot sem že večkrat povedal, predstavljal kapljo čez rob. Gre za neizpolnitev sklepov Vlade o prenosu

upravljanja rudnika ter vseh s tem povezanih nalog na Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija iz leta 2014. Ti sklepi so končno zagotovili pravno podlago za ohranjanje dediščine rudnika živega srebra v Idriji, ki je vpisana na Unescov seznam svetovne dediščine. Zaradi nasprotovanje ministrice pa izvedba ni bila možna, saj center kot upravljavec dediščine ni mogel opravljati svojih nalog. Četudi so bila sredstva na voljo, je bilo financiranje bistveno okrnjeno, kar se odraža v nevarnem slabšanju razmer v Idriji. Ministrica trdi, da ji Vlada nalaga rudarska dela, kar je seveda neresnica in nesmisel, saj rudnik že dolgo ne obratuje. Ministrstvo za kulturo nikoli ni dobilo, poudarjam, nikoli ni dobilo naloge rudarjenja. Z vladnim sklepom so jasno razmejene pristojnosti med Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za gospodarski razvoj in tehnologijo. Gospodarsko ministrstvo tako financira nujno potrebno vzdrževanje in tehnični nadzor jame, Ministrstvo za kulturo pa skrbi za mednarodno prepoznavno kulturno dediščino idrijskega rudnika. Trditve o domnevno vsiljenem preseganju obveznosti Ministrstva za kulturo in poseganju na gospodarsko področje brez primernih finančnih in kadrovskih zmožnosti so tako zelo zavajajoče. Ministrstvo se prav tako ni ustrezno odzvalo na neresnične navedbe, da bodo naloge v zvezi z idrijskim rudnikom ministrstvo stale kar 12 milijonov evrov. Ta izračun seveda ne drži. Delitev stroškov je ves čas jasna. Gospodarsko ministrstvo prispeva 450.000 evrov, kulturno ministrstvo pa 40.000 evrov.

Spoštovani, naloga Ministrstva za kulturo in ministrice kot predstojnice je vodenje in polno uveljavljanje kulturne politike Vlade. V rokah ministrice je osrednja koordinacija različnih kulturnih konceptov in pogledov, ki jih mora vtakati v vizijo razvoja kulturne politike. To se mora odražati v angažiranem, učinkovitem delovanju za kulturo in z njo v uspešno povezovanju s ključnimi deležniki na področju kulture ter v sodelovanju z drugimi ministri, organizacijami, strokovno javnostjo in mediji. Ministrica je bila pri tem neuspešna. Sposobnost vodenja dialoga z različnimi deležniki, tudi s tistimi, s katerimi se minister ne strinja, je pri vodenju ministrstva nujna. Vlade ni mogoče voditi uspešno, če član Vlade ni pripravljen iskati rešitev in je nenaklonjen dialogu. Iskanje kompromisa je temeljni demokratični način uspešnega vodenja politik. Soglasna odločitev Vlade praviloma pomeni prevlado kompromisne politične odločitve koalicije o določenem medresorsko usklajenem predlogu in ne poraz posameznega ministra, kot je to pogosto razumela ministrica za kulturo.

Naj ob tem povem še, da je javno obračunavanje in razčiščevanje morebitnih medresorskih neusklajenosti v medijih nekorektno s strani kateregakoli ministra ali ministrice, posebej kadar ta pokriva področje kulture, katerega temeljno poslanstvo je spodbujanje in vzdrževanje tistih družbenih

odnosov, ki povezujejo in ne delijo ter se pri tem poslužujejo transparentne ter dialoške naravnane javne razprave. S takšnim nekorektnim načinom javnega nastopanja ministrica izkazuje popolno odsotnost zavedanja, da se neskladja in nesoglasja na poti iskanja skupnih vladnih rešitev rešujejo znotraj Vlade in koalicije, nikakor pa ne z javnim obračunavanjem, neutemeljenim obtoževanjem in napadanjem ali celo z neizvrševanjem pravno utemeljenih sklepov Vlade.

Spoštovane poslanke in poslanci, spoštovani visoki zbor! Na podlagi povedanega menim in predlagam, da Državni zbor podpre moj predlog in mag. Julijano Bizjak Mlakar razreši s funkcije ministrice za kulturo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo dajem ministrici za kulturo magistrici Julijani Bizjak Mlakar.

MAG. JULIJANA BIZJAK MLAKAR: Spoštovani!

Ob imenovanju na ministrski položaj mi ni bilo težko pred javnostjo razgrniti svoje premoženjsko stanje in prihodke za 10 let nazaj. Verjetno nisem bila edina, ki sem pred dvema letoma verjela, da nam lahko uspe od javnih jasl odstraniti lobistična omrežja, ki si ustvarjajo posle zase, siromašijo pa javna sredstva na račun vse bolj revnih državljanov. Zgodba o gospodarskih poslih, ki naj bi se peljali prek javnega kulturnega zavoda v Idriji – ki bi moral opravljati le negospodarske dejavnosti, po sklepu Vlade iz leta 2011 pa naj bi ta zavod opravljal cel kup gospodarskih dejavnosti, ki nimajo nič z dejavnostjo varstva kulturne dediščine, poleg rudarskih še ravnanje z nevarnimi odpadki, dejavnost oglaševalskih agencij, potniškega prometa in drugo –, dokazuje, da so lobistična omrežja še kako trdoživa. Kot kaže, imajo celo moč odstavljati ministre, ki njihove finančne interese ogrožajo.

Gospod predsednik Vlade, verjetno sem edina ministrica, ki jo razrešujete zato, ker nisem brezpogojno poslušna vašim zahtevam, ki bi pomenile ravnanje v nasprotju z zakonskimi predpisi. Vaše navedbe o neizpolnjevanju sklepov Vlade ne držijo. Kot prvo je bila naloga dodeljena več ministrom, z realizacijo sklepov pa se je ukvarjalo le moje ministrstvo v okviru svojih pristojnosti. Zakaj drugih ministrov, ki so prav tako zadolženi ali pristojni za realizacijo istega sklepa, niste pozvali k odstopu? V letu dni ste prejeli moje številne pobude in predloge za razrešitev problema rudarskih dejavnosti v štirih rudnikih. Seznanjala sem vas s problemi in vas večkrat tudi prosila za pogovor skupaj z za rudnike pristojnimi ministri, ki so se svoji odgovornosti predvsem izmikali. Predložila sem vam tudi tri strokovne ekspertize, in sicer Inštituta za pravo Evropske unije, odvetniške pisarne Pirc Musar in Zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine, ki

potrjujejo pravilnost mojih dosedanjih odločitev. O problemih se niste želeli pogovoriti, hkrati pa ste vzvišeno od mene pričakovali brezpogojno pokornost in poslušnost – izpolnitev s pravnimi mnenji dokazno neizvedljivih sklepov Vlade. Ministrstvo za kulturo namreč sklepov Vlade o rudarjenju v javnem kulturnem zavodu Idrija samo nikakor ne more izvršiti, saj za to nima ustreznih znanj, kadrov in finančnih sredstev, prav tako pa gre za nevarne rudarske naloge, ki presegajo zakonsko določene pristojnosti ministrstva za kulturo. V skladu z 32.a členom Zakona o državni upravi opravlja Ministrstvo za kulturo naloge na področjih umetnosti, kulture, kulturne dediščine, filma, medijev, slovenskega jezika in verske svobode. Leto dni sem se zaman trudila, da bi skupaj z vami in pristojnimi ministri v dobro prebivalcev Idrije uredili probleme rudnikov. Med drugim sem vam predlagala, da se ustavi likvidacija rudnika v Idriji, zaposleni rudarji pa bi v novem podjetju nadaljevali rudarska dela, potrebna za varovanje Idrije, pa za to razumno rešitev niste želeli slišati ne vi ne minister Mramor, ki je odgovoren za Slovenski državni holding, ki ima v lasti rudnik, in tudi ne drugi ministri. Tudi za ostale naše predloge v Vladi ni bilo posluha. Zaradi neizvedljivosti sklepov Vlade o prenosu rudarskih poslov na kulturo je Ministrstvo za kulturo v medresorsko obravnavo posredovalo predlog za ustanovitev posebne vladne medresorske delovne skupine za pripravo rešitev za vse štiri rudnike, ki naj bi prešli na kulturo.

Gospod predsednik Vlade, moje razrešitev zahtevate, ker naj bi nemudoma ne izvedla nečesa, česar se ne da izvesti na način, kot to zahtevate, saj bi s tem kršila zakonske predpise in glede na pridobljena pravna mnenja tudi ogrozila življenja ter premoženje prebivalstva, škodila pa tudi kulturnemu resorju, ki ga vodim. Hkrati zavajate javnost, da kulturni proračun ni ogrožen z dejavnostjo javnega zavoda iz Idrije. S sklepom z dne 2. 4. 2015 je Vlada naložila Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo in Ministrstvu za kulturo, da predložita predlog za opredelitev sistemske urejenosti in uvrščenosti sanacije rudnika iz Idrije izključno v pristojnost enega ali drugega resorja in s tem tudi zagotavljanja proračunskih sredstev – prerazporeditev pravic porabe z enega na drug resor. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo navaja, da oni niso pristojni za rudarstvo, kultura pa je. Znano je, da sredstva v proračunu gospodarskega ministrstva ne zadoščajo za financiranje rudnikov. Tudi zaposlitev rudarjev kot javnih uslužbencev na kulturni resor pomeni plačilo rudarskih dejavnosti iz kulturnega proračuna in odgovornost za njihovo delo, ki je kultura ni zmožna nositi. Da ne govorimo o rudarskih škodah, ki po nekaterih ocenah že sedaj znašajo več milijonov evrov. Celo obnovo klavž, ki bi jo morali financirati dosedanja upravljavci, je Vlada kljub nasprotovanju Ministrstva za kulturo prenesla v

breme proračuna kulture, s čimer je preusmerila okoli 2 milijona evrov kulturnega denarja v javni zavod Idrija. Da ne omenjam še bremen za kulturo iz vseh tistih gospodarskih dejavnosti, ki naj bi se jih prav tako izvajalo v idrijskem javnem zavodu. Boste za zadovoljitev apetitov načrtovalcev rudarskih in drugih gospodarskih idrijskih poslov jemali kulturnim javnim zavodom, nevladnim organizacijam in samostojnim kulturnikom?

Na dan 31. 12. 2015 je bilo 32 neizvedenih sklepov Vlade. Zakaj niste pozvali k odstopu ministrov, ki niso izvršili preostalih 30 sklepov Vlade?

V predlogu za mojo razrešitev ste navedli, da bo ta mesec rudnik v Idriji dokončno likvidiran. Se sploh zavedate, da ste Idriji napovedali katastrofo? Zato vam, Slovenskemu državnemu holdingu in Vladi sporočam, da bi ustavitev črpanja rudniške vode, vzdrževanja in nadzora nezalitega dela jame neposredno ogrozila obstoj mesta Idrije in življenja ter premoženje tamkajšnjih ljudi. Ministrstvo za kulturo in javni zavod iz Idrije nista usposobljena, nimata znanja in ne kadrov niti nimata zagotovljenih finančnih sredstev, da bi lahko prevzela nevarno rudarsko dejavnost. Če bi Slovenski državni holding konec aprila res likvidiral rudnik v Idriji, boste povzročili splošno nevarnost za življenje ljudi ali premoženje velik vrednosti, kar je tudi kaznivo dejanje po 314. členu Kazenskega zakonika. Zato vas pozivam, da se nemudoma ustavi aktivnosti Slovenskega državnega holdinga, ki bi katastrofo povzročile. Verjamem v predsednika Vlade, ki bi prisluhnil argumentom in se odzival na upravičene potrebe ljudi. Vi tega niste zmožni. Če bi vam bilo mar za ljudi ali za kulturo, ne bi bili rudniki na kulturi, avtorji pa na gospodarstvu. V vladi, ki deluje v interesu lobijev, zanemarja pa zakonitost in moralnost, predvsem pa ne vidi težav običajnih ljudi, ki plačujejo davke, upoštevajo zakone, in jim je dostojanstvo ukradeno, se ne vidim. Zato vam bom, ko zavrnem še vaše preostale navedbe, izročila izjavo, s katero nepreklicno podajam odstop z mesta kulturne ministrice, ker ste dokončno izgubili moje zaupanje zaradi svojih nerazumnih zahtev in ravnanj v povezavi z rudarskimi posli, ki naj bi jih izvajal javni kulturni zavod v Idriji. Pravzaprav ste preostale netočne navedbe o mojem delu zavrnilo že vi sami pred dvema mesecema, ko ste javno povedali, da uživam vaše zaupanje, da ni razlogov za mojo zamenjavo. Ob koncu leta 2015 ste v Studiu ob 17h na Radio Slovenija mojemu delu izrazili podporo in povedali, da gre pri nekaj odstopljenih članih Nacionalnega sveta za kulturo le za ultimat. Res je, šlo je za ultimat, povezan tudi z dolgom Emotionfilma, ki bi moral zaradi neizpolnitve pogodbene obveznosti vrniti v proračun okoli 300.000 evrov. Neupravičeni so tudi vaši očitki glede zakonov, ki naj bi jih ne pripravili. Pripravili smo namreč vseh predvidenih 9 zakonskih predlogov. Večina jih je

bila že tudi sprejeta v Državnem zboru. Obljubili ste pomoč pri treh sistemskih zakonih, katerih sprejem na Vladi že skoraj leto dni zavirata minister za finance in predsednik Odbora za kulturo gospod Dragan Matić, pa ni bilo nič iz tega. Zato lahko očitek glede preostalih zakonov pade kvečjemu na vas. Na kulturi smo svoje delo v celoti opravili.

Neutemeljeno mi očitajte izjave o lobijih in korupciji RTV Slovenija, čeprav je bilo to v Državnem zboru s pomočjo magnetograma seje Državnega sveta že prepričljivo zavrnjeno. Besed, ki so mi bile očitane, namreč v magnetogramu mojega govora sploh ni. Prav tako ne držijo vaše navedbe o pomanjkljivem dialogu na področju medijev. Toliko dialoga na področju medijev še nikoli ni bilo. Tudi očitki glede domnevno pomanjkljive novele medijskega zakona ne držijo, nasprotno, so pa pomanjkljive spremembe edinega stavka nedavno vložene novele Zakona o medijih, ki naj bi jo pripravil predsednik Odbora za kulturo gospod Dragan Matić. Pač pa sem za dosedanje delo na kulturi prejela številne izraze podpore iz vrst kulturnikov iz domovine in tudi iz tujine. Najbolj sem bila ponosna na priznanje pisatelja Borisa Pahorja, akademika in pesnika Cirila Zlobca ter drugih eminentnih kulturnikov, sindikatov, društev in javnih zavodov s področja kulture. Zahvaljujem pa se tudi množični podpori, ki jo dobivam zadnje dneve. Zakaj tako množična podpora iz vrst kulture?

Izjavo, da naj bi Nacionalnega programa za kulturo ne nameravala upoštevati, pa ste si preprosto izmislili. Program se nanaša na delo številnih deležnikov v kulturi in se ga večinoma uresničuje. Ne more pa se izpolniti tistega dela programa, za kar program predvideva dodatnih 805 milijonov evrov, ker kultura tega denarja nima. Neutemeljeno mi očitajte, da nismo pripravili sprememb programa v delu, ki se ga ne da izvesti. Ravnali smo se po priporočilih vladne in parlamentarne službe za zakonodajo, da ni v naravi resolucij, da bi jih vmes spreminjali. Poleg tega pa bi zaradi zamudnega postopka sprejemanja resolucije bila ta sprejeta tedaj, ko bi že prenehala veljati, zato spreminjanje ne bi bilo smiselno. Pač pa ministrstvo pripravlja nov nacionalni program za obdobje 2008–2021.

Prav tako ne drži vaša navedba v zvezi s kulturnim modelom. Modernizacija kulturnega sistema je, kar zadeva rešitev težav samostojnih ustvarjalcev v kulturi, delno vsebovana v predlogu novele ZUJIK. Za izvirno rešitev dobivamo podporo iz domovine in tujine. Na vas je, da zakon uvrstite na sejo Vlade in ga končno sprejmete. Komisija za modernizacijo kulturnega sistema pa že tudi končuje z delom. V maju naj bi pričeli z javnimi razpravami o predlaganih rešitvah.

Ministrstvo je vztrajalo pri uresničevanju javnega interesa in zagotavljanju kakovosti, dostopnosti in raznolikosti kulture. Stabilizirali smo finance za kulturo na vseh

področjih, razen na področju kulturne dediščine, ker minister za finance, kot že povedano, že leto dni zaustavlja zakon o tako imenovanem kulturnem evru, češ da ima zakon finančne posledice. Za usodo zakona ste najbolj odgovorni vi, ki ne prisluhnete meni in številnim podpornikom zakona, da bi bil zakon uvrščen in sprejet na seji Vlade. V letu 2014 smo sicer realizirali za skoraj 4 milijone evrov več kot v letu 2013, v letu 2015 pa več kot 2 milijona evrov več kot v letu 2014. Kultura je bila v letu 2016 prvič uvrščena med mehke vsebine iz nepovratnih evropskih sredstev, ki smo jih za kulturne projekte pridobili na drugih ministrstvih. Tako bomo v obdobju do leta 2020 izvedli 14 evropskih projektov v vrednosti 34,5 milijona evrov, s čimer bomo vzpostavili elektronski arhiv in spodbudili kulturno ustvarjalnost.

Neutemeljeni so tudi očitki glede medijske zakonodaje, saj bo v skladu s sprejeto resolucijo Državnega zbora junija letos Vladi najprej predložena medijska strategija, skladno z normativnim programom dela Vlade pa ji v letu 2017 sledi tudi celovita prenova medijske zakonodaje.

Glede Mihe Turšiča, direktorja Javnega zavoda KSEVT pa je proračunska inšpekcija potrdila ustreznost ravnanj Ministrstva za kulturo. Ugotovila je več nepravilnosti pri poslovanju Javnega zavoda KSEVT, med drugim, da je Miha Turšič kot direktor KSVET posloval s svojim zasebnim javnim zavodom, kjer je bil tudi direktor, in naj bi med drugim z javnimi sredstvi poravnal svoje dolgove bivši ženi.

Vsi vaši očitki, dr. Cerar, so neutemeljeni. Verjamem, da se tega dobro zavedate tudi sami. Tu pa je še moja nezaupnica vašemu delu, s katero zapuščam to vlado. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Ker je mag. Julijana Bizjak Mlakar napovedala odstop s funkcije ministrice za kulturo, ni več formalnih pogojev za nadaljevanje obravnave predloga predsednika Vlade za razrešitev ministrice.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali, ko bom v skladu s prvim odstavkom 261. člena Poslovnika Državnega zbora prejel pisno obvestilo predsednika Vlade o odstopu ministrice za kulturo.

Prekinjam sejo Državnega zbora, ki jo bomo nadaljevali ob 10.40.

(Seja je bila prekinjena ob 9.55 in se je nadaljevala ob 10.42)

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Nadaljujemo s prekinjeno sejo zbora.

Prehajamo na nadaljevanje 1. točke dnevnega reda, to je na Predlog za razrešitev

mag. Julijane Bizjak Mlakar, ministrice za kulturo.

Obveščam vas, da ste na e-klop prejeli obvestilo predsednika Vlade dr. Mira Cerarja o odstopu ministrice za kulturo mag. Julijane Bizjak Mlakar. Na podlagi navedenega je nadaljevanje obravnave predloga predsednika Vlade za razrešitev ministrice brezpredmetno, zato to točko dnevnega reda zaključujem.

Prehajamo na 2. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S STANJEM V SLOVENSKI VOJSKI IN ZAHTEVE ZA MNENJE PREDSEDNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE O TEM VPRAŠANJU.

Predlog priporočila je v obravnavo zboru predložila skupina 26 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 21 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Skupina 26 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom je na podlagi drugega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije in prvega odstavka 223. člena Poslovnika Državnega zbora tudi predlagala, da Državni zbor od predsednika Republike Slovenije zahteva mnenje o tem vprašanju. Kot rok, v katerem Državni zbor želi pridobiti mnenje predsednika Republike Slovenije, je predlagala 3 dni.

Na podlagi sprejetega sklepa 59. seje Kolegija predsednika Državnega zbora dajem najprej besedo predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahničju za dopolnilno obrazložitev predloga za pridobitev mnenja predsednika republike.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani predsednik Vlade, ministrice, ministri, kolegice in kolegi!

Dve leti bo minilo od ruske aneksije Krima. Dve leti bo minilo, odkar se je geopolitična in posledično tudi varnostna situacija v svetu močno spremenila. Ruski pritisk s strani Vzhoda – nestabilen, bližnji vzhod in pa seveda tudi jug Afrike, kjer lahko najdemo le peščico držav, v katerih se ne odvijajo oboroženi ali drugi konflikti, narekujejo potrebo po razmisleku, kakšno varnost si želimo, kakšne pravice bomo nudili našim državljanom in državljanom in kako bomo organizirali naše oborožene in druge sile, ki so primerne za posredovanje v konfliktih. Vse to narekuje potrebo po razpravi in resen razmislek o tem, kako bomo v prihodnosti zmožni ubraniti naše vrednote, če želite, tudi našo suverenost. Pritiski na naše meje so se v zadnjih mesecih stopnjevali. Vsi ti konflikti povzročajo pritisk s strani migrantov. Ker ni videti, da bi se situacija izboljšala, vemo pa, kakšno je stanje v našem obrambnem in varnostnem sistemu, smo v

Slovenski demokratski stranki skupaj z Novo Slovenijo predlagali, da opravimo o tem razpravo in k tej razpravi povabimo tudi poveljnika obrambnih sil Republike Slovenije gospoda Boruta Pahorja. Razlog za takšen predlog je, ker v zadnjih mesecih spremljamo predvsem prek medijev podatke, ki so zaskrbljujoči. Podatke, v kakšnem stanju je Slovenska vojska, tisti organ v tej državi, ki naj bi s fizično silo branil vse tri konstitutivne elemente te države: vlado, ljudstvo in ozemlje. Glede na to, da smo priča številnim negativnim podatkom, glede na to, da smo priča zadnjemu poročilu o stanju v Slovenski vojski, ki je prvič v zgodovini Republike Slovenije nezadostno ... Zmanjšujejo se vaje Slovenske vojske, namestnik načelnika generalštaba je dal intervju za enega od medijev, kjer je dejal, da praktično ni nabojev, imamo problem v sami strukturi, imamo problem s kadri in tako naprej, število vojakov se zmanjšuje. Pod vprašanjem je tudi, kako uspešna bo realizacija glede tisoč 500 pogodbenih pripadnikov, ki si jih želimo dobiti do konca leta 2016. Daleč smo od zavez Nata in vsemu temu smo priča tudi zaradi tega, ker se je v zadnjih letih zmanjševalo sredstva za obrambo. Za to so bili takšni in drugačni razlogi. Takrat ni nihče, žal, računal, da se bo situacija v svetu tako močno spremenila, da bomo prvič po osamosvojitvi na resni varnostni preizkušnji. Predsednik Vlade je lansko leto generalnemu sekretarju Nata Stoltenbergu obljubil, da Slovenija ne bo več zmanjševala sredstev za obrambni proračun. Kljub temu so se leta 2016 zopet znižala. Pri tem je treba poudariti, da pri Natu se ne upoštevajo nominalna sredstva. Ta so se zvišala za 5 milijonov evrov predvsem in izključno zaradi tega, ker se je iz Ministrstva za zunanje zadeve 5 milijonov preneslo na Ministrstvo za obrambo za plačevanje mednarodnih članarin. Glede na BDP, kar je edini relevanten kriterij v Zvezi Natu, pa se je naš proračun znižal, znižuje se tudi prihodnje leto in do leta 2018 ni pričakovati pozitivnih sprememb. To se pravi, ne upoštevamo tistih zavez, ki smo jih dali Natu. Ampak gospe in gospodje, že dolgo ne gre več samo za Nato, gre za našo varnost. Vlada je sprejela srednjeročni obrambni program Republike Slovenije, ki ni nič kaj ambiciozen. Žal takšno stanje – status quo – agonijo samo še podaljšuje do leta 2020, saj ste v SOPR zapisali, da do leta 2018 ni pričakovati povišanja finančnih sredstev, kar odražata tudi proračuna Republike Slovenije za leti 2016 in 2017. Daleč smo tudi od glavne zaveze, ki smo jo dali Natu ob vključitvi, to je, da bomo vzpostavili srednjo bataljonsko bojno skupino.

Skratka, vse to so razlogi za razpravo in pa za priporočila, ki smo jih predlagali Vladi, da še letos zagotovi 46 milijonov evrov, kot jih je predlagal načelnik generalštaba, da se pripravi strateški obrambni pregled, da se do leta 2018 vzpostavi srednja bataljonska bojna skupina in

da se kriterije za vstop v vojsko zviša s 25 na 27 let. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin o tem predlogu.

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Dober dan.

Z varnostjo je v nekem trenutku zelo podobno kot s čistim zrakom; dokler ga imamo, se nam zdi samoumevno, ko ga nimamo več, zapademo v velike težave in iščemo načine, kako ta čisti zrak ponovno zagotoviti. Zelo podobno je z mirom. Ko ga imamo, se zdi samoumeven, ko ga ni več, nastopijo velike težave. Morda smo vsi mi in pa skupaj z vsemi državljani živeli z nekim občutkom, da je Slovenija izjemno varna država, v kateri praktično ni mogoč noben varnostni incident. Vse te stvari se v zadnjem obdobju bistveno spreminjajo. Tudi Slovenija se postavlja na zemljevid tistih, kjer se lahko ob neprijetnih okoliščinah zgodijo tudi morebitne kakšne teroristične aktivnosti. Prav zaradi tega mora ta naša hiša in celotna politika storiti vse, da zagotovi čim več kar lahko za varnost svojih državljanov. In primerna usposobljenost varnostnih sil, če hočete oboroženih sil je v tej luči izjemno pomembna. V zadnjih šestih letih se je obrambni proračun Slovenije ves čas zniževal. V zadnjih šestih letih je praktično padel za 40 %, če govorim v nominalnih zneskih, je to več kot 250 milijonov evrov. Z 250 milijoni evrov manj seveda ni mogoče zagotavljati enake stopnje pripravljenosti in tudi učinkovitosti slovenskih oboroženih sil. Če pogledate razmerje, kako se porablja obrambni proračun in pa tudi, kako se financira Slovenska vojska, ugotovite praktično, da gre celoten znesek za plače. Nekje bi bilo idealno razmerje, da bi namenjali 50 % za plače, 30 % za redno vzdrževanje in obratovanje in 20 % za investicije in razvoj. Mi smo daleč od tega, za investicije damo zgolj 0,7 %. Nek zlati standard, ki se je oblikoval znotraj Nata, je 2/20, kar pomeni, da naj bi za obrambni proračun dajali 2 % bruto družbenega proizvoda in znotraj tega 20 % za investicije. Mi damo manj kot odstotek za obrambne izdatke oziroma za obrambni proračun in za investicije. Kot rečeno, manj kot odstotek. To nas pelje v neko nevzdržno stanje in s tem predlogom, da pokličemo tudi predsednika republike, da se izreče, želimo prispevati k temu, da bi se znotraj parlamenta oblikovalo neko širšo politično soglasje, da je treba obrambne izdatke povečati. Seveda se zavedamo, da če jih bomo povečevali, bo treba nekje odvzeti, ampak smo v trenutku, ko ni mogoče več zategovati pasu, vsaj na področju obrambnih izdatkov, in zato mora biti tudi iz te hiše jasno politično sporočilo, da smo pripravljeni te stvari tudi spremeniti.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo dr. Simona Kustec Lipicer.

DR. SIMONA KUSTEC LIPICER (PS SMC): Hvala lepa. Lep pozdrav, oba predsednika, kolegice, kolegi, ministrski zbor!

Varnost je temeljna dobrina demokratičnega sveta in vsakega posameznika, ki v takšnem svetu živi. Zaradi predvsem mednarodnih okoliščin je v zadnjem času vprašanje varnosti spet postalo tudi prioriteto vprašanje našega političnega delovanja, tako v notranjepolitičnem kot tudi zunanjepolitičnem smislu. Notranjepolitično – z vidika delovanja v Državnem zboru, konkretno prav z vidika delovanja Odbora za obrambo smo pokazali na resnost in zavezanost naslavljanja teh tematik. Sklicanih je bilo pet rednih, dvajset nujnih sej samo tega odbora. In skozi razprave v tem odboru se je pokazalo, kako zelo pomembno je – in se tudi pojavlja v prevladujoči večini točk – neko enotno stališče tako strank in poslanskih skupin opozicije kot koalicije, da je treba področju obrambe in pa varnosti namenjati posebno pozornost. Prav tako se je pokazalo, da ni edino vprašanje samo vprašanje, ki je vezano na finančne razmere in stanje na področju, ampak da je treba to vprašanje varnosti in obrambe odpreti veliko bolj sistemsko, veliko bolj celovito in da se to ne da narediti na hitro, da je treba razmere na obrambnem področju izboljševati, se o njih pogovarjati potrpežljivo, preudarno in z jasno vizijo ter na ta način vplesti potrebne spremembe.

Odgovornost ob tako kompleksnih vprašanjih, prav tako se je izkazalo, ne leži samo na plečih poslancev ali pa samo Vlade oziroma pristojnega ministrstva, ampak vseh deležnikov političnega sistema v naši državi. Kar pomeni, da v tej luči zelo pomembno vlogo mora odigrati tudi po ustavi glavni in odgovorni nosilec obrambnih sil Republike Slovenije, to je predsednik republike. In v tej luči vsekakor ocenjujemo in podpiramo predlog, da po 107. členu Ustave Republike Slovenije predsednik Republike Slovenije pride na to obravnavo naše izredne seje in predstavi svoje stališče in svojo oceno.

Torej, v Poslanski skupini SMC podpiramo predlog, da nam predsednik republike predstavi oziroma da od njega pridobimo mnenje o vsebini, ki jo bomo obravnavali. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala predsednik. Kolegice in kolegi!

V Slovenski demokratični stranki bomo ta predlog seveda podprli. Vse odkar je bil pred 12 leti spremenjen Zakon o obrambi, ta Državni

zbor še ni opravil neke širše in pa bolj resne razprave o stanju na obrambnem področju, o stanju v Slovenski vojski. Zato tudi ni bilo potrebe. Če kdaj, pa je sedaj zadnji čas.

Na Odboru za obrambo se o tem veliko pogovarjamo, vendar pa je to tema, ki zadeva celotni Državni zbor. In ta seja naj ne bo seja v smislu obmetavanja, kdo je sredstva krčil in pa kdo jih sedaj ne da, ampak se pogovorimo o tem, kakšen obrambno-varnostni sistem si želimo in kje vidimo vojsko v prihodnje. V zadnjem letu se je pojavilo veliko predlogov o izboljšavah, reformah ali pa tudi nazadovanju Slovenske vojske. Posebno imam v mislih recimo rezervo, tukaj so se pojavili predlogi o vzpostavitvi ponovno naborniškega sistema, nacionalne garde, Teritorialne obrambe ali pa celo ukinitvi vojske. Pri vseh teh predlogih ne gre preprosto zamahniti z levo roko, ampak se je o vsakem treba pogovoriti, ker sedaj, ko je čas krize, vidimo, da ta sistem ne zadošča več potrebam za resno odzivanje na krize.

Slovenska vojska, če v grobem razdelim, ima dve nalogi – delovanje v mirnem času in pa delovanje v vojnem času. Tudi v Natu nam priznavajo, da je naša vojska odlično usposobljena za delovanje v operacijah nizke intenzivnosti. Za delovanje v operacijah visoke intenzivnosti, če želite, v bojnih operacijah, kar pa je primarna naloga Slovenske vojske, pa je ocena nezadostno. Pa ni ocena nezadostno zato, ker naši pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ne bi bili dobro usposobljeni, pač pa ker nimajo primerne opreme, ker ni primerne oborožitve, ker ni struktur v smislu bataljonske bojne skupine, bodisi mehanizirane bodisi motorizirane, kakršna koli že ta pač bo, da bi lahko v takšnih spopadih in pa v bojnih operacijah tudi sodelovale.

Niso samo finančna sredstva, predvsem finančna sredstva so potrebna, veliko pa je treba storiti tudi za samo strukturo Slovenske vojske. Nekaj lahko že naredimo s tem kar nam je dano. Se pravi, Nato strategija je 2/20; če že nimamo 2 % BDP za obrambo, pa vsaj znotraj te strukture poskušajmo iz teh 0,7 % BDP proti 20 % zvišati to strukturo znotraj obrambnega proračuna za investicije, kjer smo na samem repu zveze Nato. Upam, da bo ta razprava ne samo še ena od razprav, ki jih je mnogo, večinoma se strinjamo, ampak da bo prinesla konkretne zaveze in konkretne odgovore: "do takrat in takrat bomo naredili to in to".

Kot sem že dejal, mi bomo to razpravo podprli. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Franc Jurša.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Predsednik, hvala lepa za besedo. Lep pozdrav tudi predsedniku

Vlade, ministrskemu zboru, tudi vam, spoštovani kolegice in kolegi!

V naši poslanski skupini se zavedamo finančnih težav, v katerih se je znašla naša država. Zavedamo pa se tudi varčevanja na vseh področjih, kakor tudi seveda v Slovenski vojski. Varčevanje je poseglo v človekove pravice. Tu mislim predvsem na področje plač, pokojnin, potem socialnih transferov; skratka, zagotavljanje socialne blaginje nasploh. V tej luči razumem tudi varčevanje v Slovenski vojski, ampak vseeno moramo le opozoriti na nekatera dejstva, ki so se zgodila v zadnjem obdobju. Tu predvsem mislim na grožnje Islamske države in množične teroristične napade, tudi v osrčju Evrope. Posledično temu seveda je tudi velik migracijski tok, ki vpliva na varnostne razmere tudi v naši državi. Zaradi tega moramo tudi v Sloveniji biti pripravljeni na vse te dogodke in seveda zagotoviti za potrebe varnosti več sredstev, za varnost seveda posledično naših državljanov in državljanov in vseh tistih, ki se znajdejo na območju naše države. V poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev menimo, da je treba finančna sredstva obrambe postopno tudi povečevati. V dani situaciji pa bi morali vložiti več navora, da poiščemo tudi notranje rezerve in tako zagotovimo dodatna sredstva za potrebe naše vojske. Ustava Republike Slovenije določa, da je predsednik republike vrhovni poveljnik naših oboroženih sil, zato je pomembno, da se tudi on izjasni o stanju naše vojske. V poslanski skupini Demokratične stranke upokojencev menimo, da je prav, da pride v Državni zbor in da nam predstavi svoje mnenje oziroma stališče do pripravljenosti Slovenske vojske. Mi bomo seveda s pozornostjo poslušali tudi njegovo mnenje oziroma stališče.

V poslanski skupini bomo v skladu z mnenjem tudi predlog podprli. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Spoštovani predsednik Državnega zbora, predsednik Vlade, ministrica za obrambo, kolegice in kolegi!

Ustava določa predsedniku države, da zastopa državo, in pa ustava določa predsedniku države, da je tudi vrhovni poveljnik obrambnih sil. Ker imamo na današnji seji seveda v nadaljevanju zelo pomembno točko dnevnega reda, bomo Socialni demokrati podprli priporočilo, da pride predsednik države v Državni zbor in predstavi svoje mnenje glede stanja v Slovenski vojski. Če kdaj, potem zdaj se moramo v tem parlamentu vzdržati vseh demagoških, političnih in drugih razprav predvsem takrat, ko govorimo o Slovenski vojski in obrambi naše države. Velikokrat smo Slovenci na tem področju znali skupaj stopiti in upam, da bomo tudi v tem delu znali skupaj stopiti.

Seveda pa se moramo zavedat realnih finančnih okvirjev, ki jih ta država ima.

Socialni demokrati bomo vsebinsko tudi svoje stališče 5. 5. jasno povedali, še enkrat pa poudarjam, da podpiramo, da predsednik države pride v Državni zbor in se tudi izjasni o stanju v Slovenski vojski. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima poslanska skupina Združena levica, zanjo Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

V Združeni levici predloga ne bomo podprli, in sicer iz dveh razlogov. Prvi je postopkovni. 107. člen Ustave je namreč smiselno uporabiti, če se predsednik republike noče izreči o nekem pomembnem vprašanju. O stanju v Slovenski vojski pa se je predsednik uradno izrekel ob predaji poročila o bojni pripravljenosti. Ta predsednikov govor je tudi gradivo za to sejo in če ste ga brali, veste, da je vsaj približno tako dolg kot predsednikov govor v Državnem zboru lani, ko se je na naš poziv opredelil do begunske krize. Jasno je torej, da predlagatelji stališče predsednika republike poznajo, ustavo pa najbrž izkoriščajo za nekaj drugega. Pričakujejo namreč, da bo predsednik podprl njihove zahteve po tem, da se povečajo izdatki za vojsko in da se povečajo kapacitete, ki jih zahteva zveza Nato. V Združeni levici temu nasprotujemo iz treh razlogov. Prvič zato, ker se s tem ne bo izboljšal socialni položaj pripadnikov Slovenske vojske. Drugič, ker se s tem ne bo povečala obrambna sposobnost države. In tretjič, ker predlagatelji niso pojasnili, od kje bi vzeli 50 milijonov evrov za to, ker ti niso predvideni v proračunu. Po našem mnenju vojaki množično zapuščajo vojsko zaradi slabih plač, nesmiselnih policijskih nalog, predvsem pa zato, ker vedo, da bodo izgubili zaposlitev 10 let pred upokojitvijo, torej ravno v trenutku, ko bodo najtežje našli drugo službo. In nakupi Natovega orožja tega problema ne bodo rešili.

Po naši oceni, po oceni Združene levice Slovenka vojska ni v krizi, ker bi imela premalo sredstev, ampak zato, ker je v celoti profesionalna. Konec koncev, če jo primerjamo z Avstrijo, vidimo, da za obrambo pri nas namenjamo 0,9 % BDP, Avstrija pa 0,6 % BDP, pa tam nihče ne govori o krizi avstrijske vojske. Zato od vsega, kar je v zvezi s tem povedal predsednik republike, najbolj podpiramo trditev, da moramo najprej jasno opredeliti potrebe, da bo vsak evro investiran premišljeno in v skladu s potrebami. Zagotavljanje pomožnih enot za ZDA in zvezo Nato pa ni niti dolžnost niti potreba državljanek in državljanov Slovenije, zato podaljševanja razprave, ki je že v naprej naravnana v napačno pot, ne moremo podpreti. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin in prehajamo na odločanje.

Glasujemo o naslednjem predlogu sklepa: Državni zbor zahteva na podlagi 107 člena Ustave Republike Slovenije, da predsednik Republike Slovenije v roku treh dni izreče mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske.

Glasujemo. Navzočih je 64 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 62, 2 pa sta proti. (Za je glasovalo 62.) (Proti 2.) Ugotavljam, da je sklep sprejet.

V skladu z dogovorom na 59. seji Kolegija prekinjam to točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali v četrtek, 5. maja 2016, ob 12. uri in 30 minut.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Predsednik Vlade dr. Miro Cerar je danes, 25. 4. 2016, Državni zbor obvestil, da je mag. Julijana Bizjak Mlakar odstopila s funkcije ministrice za kulturo in da bo funkcijo ministra za kulturo opravljal minister brez resorja, pristojen za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu gospod Gorazd Žmavc. V zvezi s tem Državni zbor na podlagi 115. člena Ustave Republike Slovenije ugotavlja, da je ministrica za kulturo mag. Julijana Bizjak Mlakar odstopila in ji preneha funkcija ministrice. Do imenovanja novega ministra bo funkcijo ministra za kulturo opravljal minister brez resorja, pristojen za področje odnosov med Republiko Slovenijo in avtohtono slovensko narodno skupnost v sosednjih državah ter med Republiko Slovenijo in Slovenci po svetu gospod Gorazd Žmavc. Ker je mag. Julijana Bizjak Mlakar prenehala funkcija ministrice za kulturo, z današnjim dnem v skladu s 14. členom Zakona o poslancih ponovno opravlja funkcijo poslanke. V skladu s 14. členom Zakona o poslancih preneha opravljati funkcijo poslanke mag. Jana Jenko, ki jo je opravljala namesto poslanke mag. Julijane Bizjak Mlakar v času, ko je le-ta opravljala funkcijo ministrice. Ob tem se mag. Jani Jenko lepo zahvaljujem za opravljeno delo v Državnem zboru.

S tem prekinjam to točko dnevnega reda, ki jo bomo nadaljevali v četrtek, 5. maja 2016, ter 31 izredno sejo zбора, ki jo bomo nadaljevali 5. maja 2016 ob 12.30.

(SEJA JE BILA PREKINJENA 25. APRILA 2016 OB 11.10 IN SE JE NADALJEVALA 5. MAJA 2016 OB 12.31.)

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam z nadaljevanjem 31. izredne seje Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: gospa Anja Bah Žibert, gospa Nada Brinovšek, gospa Jelka Godec, gospa Ljudmila Novak, gospa Erika Dekleva, gospa Irena Grošelj Košnik, Matjaž Hanžek, Miha Kordiš, dr. Franc Trček, Luka Mesec, dr. Vinko Gorenak od 17. ure naprej, gospod Franc Breznik, gospod Bojan Podkrajšek, gospod Andrej Čuš, gospod Tomaž Liseč, gospod Jernej Vrtovec od 17. ure dalje, mag. Aleksander Kavčič, gospod Simon Zajc, gospod Franc Laj in gospod Franc Jurša. Vse prisotne lepo pozdravljam.

Nadaljujemo z 2. točko dnevnega reda, to je z obravnavo Predloga priporočila Vladi republike Slovenije v zvezi s stanjem v slovenski vojski in zahteve za mnenje predsednika republike slovenije o tem vprašanju.

Državni zbor je 25. 4. 2016 sprejel sklep, da predsednik Republike Slovenije v roku treh dni izreče mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske. V skladu s sprejetim sklepom je gospod Borut Pahor na podlagi drugega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije Državnemu zboru 28. aprila poslal mnenje, ki je bilo na podlagi drugega odstavka 223. člena Poslovnika Državnega zbora posredovano vsem poslankam in poslancem. Predsednika Republike Slovenije gospoda Boruta Pahorja vabim, da nagovori Državni zbor in dodatno obrazloži svoje pisno mnenje. Prosim, imate besedo.

BORUT PAHOR: Spoštovani gospod predsednik, poslanke in poslanci, ministrica, načelnik Generalštaba, gospe in gospodje!

Slovenska vojska je že tretje leto zapored na najnižji ravni pripravljenosti delovanja. Ocenjujem, da moramo tudi zaradi poslabšanja mednarodnih varnostnih razmer in naših nalog v zvezi Nato sprejeti ukrepe za izboljšanje ravni njene pripravljenosti. Predlagam, da to storimo v okviru posodobitve celotnega nacionalnega varnostnega sistema. Pozivam, da o tem dosežemo strokovno in politično soglasje. Kot predsednik republike in kot vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil prosim in predlagam Vladi in parlamentu, vladajočim in opozicijskim parlamentarnim strankam, pa tudi vsej strokovni javnosti, da se skupaj posvetimo tej neodložljivi nalogi. Vsi razumemo, da je zaradi omejenih razpoložljivih finančnih sredstev ta naloga izredno nevhvaležna. Takoj se mi zdi bistveno poudariti, spoštovani visoki dom, kako je za uspeh političnega soglasja pomembna njegova strokovna podlaga, zlasti v tem primeru. Odločitev za vzdržno povečevanje proračunskih sredstev za posodobitev nacionalnega varnostnega sistema je mogoča po mojem mnenju in izkušnjah samo pod pogojem, da bosta politika in javnost trdno prepričani, da bo

vsak evro, naložen v posodobitev, vložen v najbolj nujne in koristne izdatke za varnost. Brez tega strokovno premišljenega načrta posodobitve varnostnega sistema, brez tega načrta tak političen dogovor ni mogoč. Verjetno tudi ni verodostojen, je pa nujen. To od nas terjajo zapletene mednarodne varnostne razmere, tako v Evropi kot v svetu.

Spoštovani visoki zbor! Čeprav sem bil letos že tretjič zapored dolžan glede na ugotovitve letnih poročil nizko oceniti raven sposobnosti delovanja Slovenske vojske, je letošnja predstavitev poročila zbudila večje zanimanje javnosti. Nenazadnje ste tudi vi, Državni zbor, prosili za moje mnenje in ga danes predstavljam. To je mogoče pojasniti tudi z dejstvom, da se danes varnost ne zdi več tako samoumevna, kot se je morda zdela nam in splošni javnosti še včeraj. Prav zagotovitev miru in varnosti pa sta bistveni nalogi države. V takšnih, po mojem mnenju spremenjenih okoliščinah, se torej zastavlja vprašanje o potrebnih ukrepih države za ohranitev visoke ravni varnosti, ki na splošno velja za našo državo. Za ohranitev in okrepitev varnosti države v širšem smislu – to sem bil dejal že v mojem nastopu, ko sem predstavljal mnenje glede migrantske in begunske krize, in pri tej oceni vztrajam – za ohranitev in okrepitev varnosti države v širšem smislu je odločilnega pomena ukrepanje za trdnejše gospodarsko okrevanje in zvišanje standarda naših ljudi. Za ohranitev in okrepitev varnosti v ožjem, neposrednem smislu te besede pa je, tudi zaradi poslabšanja varnostnih razmer zdaj odločilnega pomena posodobitev celotnega varnostnega sistema in Slovenske vojske kot njenega vojaškega stebra. Ocenjujem, da Slovenija ni neposredno vojaško ogrožena, menim pa, da je – prvič, zaradi splošnega poslabšanja varnostnih razmer v sosedstvu Evropske unije in držav članic Zveze Nato, drugič, zaradi okrepljenih posrednih in neposrednih terorističnih napadov in groženj v državah Evropske unije in zveze Nato, tretjič, zaradi poslabšanih odnosov med zvezo Nato, katere člani smo, in Rusko federacijo, in četrtič, zaradi varnostnih razsežnosti humanitarne begunske in migrantske krize – danes kot država varnostno bolj izpostavljena. Ta izpostavljenost je po moji oceni zaenkrat obvladljiva, vendar je nepredvidljivost političnih in varnostnih procesov v Evropi in po svetu takšne narave, da bi naše zanašanje na zadostnost sedanje pripravljenosti in sposobnosti obstoječega nacionalnega varnostnega sistema predstavljala neodgovorno tveganje.

Spoštovane poslanke in poslanci, predsednik! V takšnih okoliščinah sta mi konec letošnjega marca ministrica za obrambo Andreja Katič in načelnik Generalštaba Slovenske vojske dr. Andrej Osterman predstavila poročilo o pripravljenosti Slovenske vojske za leto 2015. Poročilo vsebuje zaskrbljujoče ugotovitve in ocene in je prav, da smo z njimi seznanjeni vsi,

ki odločamo o vojski, o varnosti in da je z njimi seznanjena tudi slovenska javnost. Kot sem že bil dejal takoj po prejetem poročilu na tiskovni konferenci, ponavljam tudi danes: tretje leto zapored sem dolžan javnost uradno obvestiti, da je Slovenska vojska na najnižji ravni pripravljenosti. V poročilu, ki ga je pripravil Generalštab Slovenske vojske – in ocenjujem, da ga je pripravil zelo skrbno in odkrito, kar je tudi prav –, sta namreč dve pomembni oceni: ocena o pripravljenosti vojske za delovanje v miru in ocena o njeni pripravljenosti za delovanje v krizi ali vojni. V poročilu je pripravljenost za delovanje v miru ocenjena s povprečno oceno zadostno. V poročilu, ki ga je pripravil Generalštab, je pripravljenost za delovanje v krizi ali vojni ocenjena s povprečno oceno nezadostno. Pripravljenost določajo: popolnjenost enot s kadri in opremo, usposabljanje, stanje in sodobnost vojaške tehnike ter vzdržljivost delovanja, ki jo opredeljujejo zaloge. Ti dejavniki so v sedanjem stanju Slovenske vojske kritični.

Prvič, glede popolnjenosti enot s kadri in opremo. Mirnodobna sestava Slovenske vojske je bistveno pod obsegom, določenim s srednjeročnim programom. Njena popolnjenost je s skoraj 100 % v letu 2011 padla na 85 % v letu 2015. Od tega se je število vojakov zmanjšalo za četrtno. Popolnitev enot s posamezno vrsto oborožitve glede na veljavne formacije ni ustrezna. Pri skupinski oborožitvi je kritična nepopolnjenost s srednjimi kolesnimi oklepnimi vozili, kar onemogoča oblikovanje srednje bataljonske bojne skupine. Ravno tako kritična je popolnjenost s protioklepnimi sistemi. Zmanjšala se je raven strateških zalog streliva, minsko-eksplozivnih sredstev in raket. Slaba je, spoštovane gospe in gospodje, tudi popolnjenost s taktično zaščitno opremo, opremo za bivanje na terenu in preživetje ter opremo za vzdrževanje telekomunikacijskih sredstev. Vozni park je iztrošen, s tretjino vozil nad življenjsko dobo.

Drugič, glede usposabljanja mirnodobne sestave. Pripadniki mirnodobne sestave ne dosegajo zahtevanih standardov usposobljenosti v celoti. Usposabljanje je bilo zaradi – predvsem zaradi, ne pa samo zaradi – pomanjkanja finančnih virov usmerjeno predvsem v posameznike, enote za mednarodne operacije, odzivne sile in enote, ki so dosegale končne operativne zmogljivosti. Ostale enote so imele in imajo nižjo prednostno vlogo. Še dodatno se je zmanjšala usposobljenost pogodbene rezerve. Podatki o številu dni izvedenih vaj na terenu ter izstreljenih nabojev glede na potrebno usposobljenost so, kot navaja poročilo, zaskrbljujoči. Pomemben je tudi podatek, da za izvajanje usposabljanja Slovenska vojska še naprej mora posegati v strateške zaloge streliva. Pozitivno pa je, in to je v poročilu prav tako poudarjeno, večje število vaj in usposabljanj s tujimi oboroženimi silami in izvedba usposabljanja v tujini.

In tretjič, tretji dejavnik za oceno, glede razpoložljivosti in sodobnosti vojaške tehnike. Kadrovska popolnjenost enot za vzdrževanje se je zmanjšala za polovico. Za desetino se je glede na leto 2014 zmanjšala realizacija vzdrževanja. Razpoložljivost materialnih sredstev je bila nižja kot leto poprej, znaša 70 %. Pomembno pa je tudi dejstvo, da je določen del vojaške tehnike že tehnološko zastarel, kar je kritično zlasti na področju komunikacijsko-informacijskih sistemov, kjer se ni dosegalo zahtevane povezljivosti v zavezništvu.

Rad pa bi poudaril tudi veder obraz Slovenske vojske, ki je prav tako pomemben dejavnik za oceno njene pripravljenosti. To so njeni pripadniki in pripadnice, tako stalne kot tudi rezervne sestave. So visoko motivirani pri usposabljanju in izvajanju nalog, zlasti v mednarodnem okolju, pri podpori policiji in v sistemu zaščite in reševanja. Pomoč ljudem ob naravnih nesrečah in drugih stiskah ter sodelovanje pri mirovnih operacijah v svetu Slovenska vojska opravlja brezhrebno. Ne glede na omejene vire in na oceno stanja opreme, ki jo uporabljajo, pripadniki Slovenske vojske najdejo način za uspešno izvedbo nalog. Njihovo strokovnost in pripravljenost za izvajanje nalog nadgrajuje podčastniški in častniški kader. Izkušnje posameznikov in enot v mednarodnem okolju, tako na operacijah kot na vajah so dodatni argument za ugotovitev, da je človeški dejavnik ključen in da je pozitiven gradnik Slovenske vojske in stanja v njej.

Spoštovani predsednik, visoki dom! Ključen, čeprav ne edini dejavnik zniževanja pripravljenosti Slovenske vojske v preteklih letih in sedanjega stanja je zniževanje finančnih sredstev. Znižanje sredstev Slovenske vojske za več kot 40 % – s 453 na 267 milijonov evrov v zadnjih 5 letih – je zaustavilo njeno modernizacijo v skladu z načrti zmogljivosti. Delež za investicije je upadel za 25 %, na slaba 2 % iz vojaškega proračuna. Znižanje sredstev za usposabljanje in vzdrževanje za skoraj polovico je bistveno vplivalo na pripravljenost vojakov, enot in vojaške tehnike. Štiri petine finančnih sredstev so bile namenjene izključno osebju v vojski. Izpada finančnih sredstev ni mogoče nadomeščati z dodatnim varčevanjem, organizacijskimi spremembami ali nižanjem standardov usposabljanja in vzdrževanja tehnike. Najosnovnejši pogoj za nadaljnji razvoj Slovenske vojske je izvedba srednjeročnega obrambnega programa, ki ga je februarja letos sprejela Vlada. Kljub opozorilu o nujnosti dodatnih finančnih sredstev za potrebe Slovenske vojske in drugih nosilcev varnostnega sistema moram tudi za potrebe te razprave jasno poudariti moje stališče, da ni neposredne korelacije med obsegom proračunskega denarja in ravno varnosti. V tem smislu moram poudariti pomen temeljite, premišljene in transparentne strokovne podlage o podrobnem načrtu vlaganj države v posodobitev Slovenske vojske in celotnega varnostnega sistema. V mnenju, ki

sem vam ga pisno predložil na 39 straneh, so podrobnejše informacije o stanju pripravljenosti Slovenske vojske. Državnemu zboru, zlasti Odboru za obrambo, ki je to že obravnaval, sem hvaležen, ker je te navedbe natančneje preučil. Naj sklenem. V mnenju so tudi podrobneje razloženi dejavniki tveganja. Ne da bi ta del mnenja v celoti ponovil, naj za potrebe tega nastopa vendarle poudarim, da med njimi niso le dejavniki klasičnega vojaškega ogrožanja in geopolitike, kot so: agresivna politika Ruske federacije, surova teroristična dejavnost Islamske države, nestabilnost na celotnem delu Bližnjega vzhoda in severne Afrike, povečanje tveganja za mir na Zahodnem Balkanu, ampak tudi nevojaški dejavniki, med katere sem v poročilo uvrstil razpiranje škarij družbene neenakosti in ranljivost sedanjih svetovnih gospodarskih razmer, ki jih ilustrira napoved daljšega obdobja nizke gospodarske rasti z možnostjo ponovne recesije. Tudi zato sem v mnenju poudaril, da je naloga državne politike, da najde pravo sorazmerje ukrepov, to je tudi najtežje, pravo sorazmerje ukrepov za trajnejše gospodarsko okrevanje in boljši življenjski standard ljudi na eni strani in na drugi strani za posodobitev sistema nacionalne varnosti in ohranitev in okrepitev varnosti v celoti. V bistvu sta po mojem mnenju to dve strani iste medalje; gre za naš varen razvoj. Morda v letih doslej, pravzaprav vse od sredine 90. let vprašanju zagotovitve varnosti ni bilo treba posvečati takšne pozornosti kot danes, ampak ugotovili smo, da so se spremenile tudi razmere v Evropi in po svetu in da je to naloga, ki jo moramo opraviti zdaj. To je po svoji naravi neodložljiva naloga. To po razsežnostih, ki so nam zdaj dane, presega samo naloge Vlade ali parlamenta – strank, ki so v Vladi ali v opoziciji – , zadeva, kot rečeno, tudi strokovno javnost. Zadeva nas vse, gospod predsednik, spoštovane gospe in gospodje. Ko sem predstavil poročilo javnosti, je bilo veliko govora o tem, kdo je za kaj odgovoren, in pravi tako, vedno je to legitimno vprašanje. Zdi pa se mi, da je aktualnost sedanjih razmer, zlasti glede povečanih tveganj za varnost naloga, ki je dana sedanji generaciji Vlade, Državnega zbora, strokovne javnosti, da zelo temeljito premisli, kako bomo ukrepali, poleg tega da se bomo pogovarjali o odgovornosti za nastalo stanje, kako bomo ukrepali. In tukaj po mojem mnenju in mojih izkušnjah ni mogoče naložiti nalog samo enemu in samo za kratek mandat. Gre za zelo strateško ukrepanje, za katerega se moramo odločiti vsi skupaj in imeti za to zelo prepričljivo strokovno podlago.

Prihodnjo nedeljo je dan Slovenske vojske, je njen praznik. Dobra in koristna politična razprava o izboljšanju njene pripravljenosti bi bila zanj tudi najbolj vreden poklon. Prepričan sem na koncu, spoštovane gospe in gospodje, da je uveljavitev potrebnih ukrepov tista, ki bo ohranila in okrepila varnost naše države. Slovenija je relativno varna država,

tudi v teh zahtevnejših mednarodnih razmerah. Naši ljudje od nas najprej in predvsem pričakujejo, da tako tudi ostane, mi smo v tem smislu dolžni tudi tako ukrepati.

Državnemu zboru, gospod predsednik se zahvaljujem za vašo pozornost. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predsedniku republike gospodu Borutu Pahorju se zahvaljujem za njegove besede. Gospod predsednik, hvala, da ste nas počastili s svojo prisotnostjo.

Besedo dajem predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahničju za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovana ministrica, načelnik, poslanci in poslanke!

Svoj uvodni nastop bom strnil v pet točk, zakaj vidimo in kje predvsem vidimo problem poleg tega, da ga v grobem lahko razdelimo predvsem v dve kategoriji. Eden je finančni, drugi pa moralen.

Prvič, pomanjkanje kadrov. Slovenska vojska ne izpolnjuje kadrovskih načrtov, ki jih je v preteklosti že večkrat opredelila. Vojsko še vedno množično zapuščajo vojaki in novi vojaki ne zapolnjujejo niti mest, ki so se z odhodi sprostita. Povprečna starost vojaka se viša in v sistem prihaja premalo novih mladih vojakov. Z izboljšano klimo na trgu delovne sile se hitrost odhodov pospešuje in pričakujemo lahko, da bo situacija v prihodnjih mesecih in letih še slabša. Če temu Generalštab takoj ne naredi konca, bo Slovenska vojska posledice pomanjkanja kadrov čutila še desetletje.

Gotovo je eden izmed razlogov tudi pomanjkanje finančnih sredstev, kar nas pripelje do naslednje točke – slaba plačna politika. Nobena skrivnost ni, s kako nizkimi plačami morajo preživeti pripadniki Slovenske vojske. Nekaj čez 600 evrov na mesec je sramotno plačilo za delo vojaka. Poleg nizkih plač dodaten absurd predstavlja slaba plačna politika Generalštaba, ki na primer vojaku v pehoti za cel teden napornega terenskega usposabljanja plača nekaj 10 evrov terenskih dodatkov vojak dobi okoli 10 kompenzacijskih ur, zaradi izpada potnih stroškov pa vojak na koncu meseca na plačilni listi vidi mnogo manjši znesek, kot če na terenu ne bi bil. Taka bizarna situacija dodatno prispeva k bolniškim in drugim odsotnostim s terenskih usposabljanj. Posledica je nizka morala in manj motivirano usposabljanje.

Tretjič, popolnjenost z opremo. V medijih lahko dobimo podatke o popolnjenosti z opremo in stanjem le-te. Praktično vse enote z izjemo pehotnih polkov, zaradi pomanjkanja streliva vračajo puške F2000 S v skladišča in znova zadolžujejo več kot 40 let stare kalašnikovke. S takšnimi dejanji se vračamo na raven opremljenosti uporniških skupin v Afriki in na Bližnjem vzhodu. Enote se zaradi pomanjkljive popolnjenosti z nočnogledi ne

morejo usposabljanje ponoči, kar pomeni, da so bojno učinkovite samo podnevi, kar je neprimerno in sramotno. Vozila Valuk 6X6 so iztrošena, zaradi neprimernega vzdrževanja jih je le malo v uporabi, enote si jih za potrebe usposabljanja med sabo sposojajo. Prav tako še vedno vojaki težko dobijo zamenjavo za uničene uniforme in strgane škornje.

Četrtrič – neprimerna kadrovska politika. Na ključnih položajih v Slovenski vojski so pripadniki, ki za opravljanje svojih del nimajo osnovnih kompetenc. Nekateri posamezniki na visokih pozicijah bodisi ne znajo tujega jezika bodisi niso bili na misijah. V tujino pošiljamo sporne kadre; od tistih, ki so se bojevali na strani JLA v času vojne za Slovenijo, do tistih, katerih ime vpišeš v Google in se ti izpiše številka njihovega dosjeja kot agenta Udbe. Množica poveljnikov polkov in bataljonov v svoji karieri nikoli ni poveljevala vodu ali četi, kar je osnova za uspešno poveljevanje enotam višjih ravni. Pripadniki Slovenske vojske sodelujejo kot sodni izvedenci, na podlagi katerih mnenj sodišča oproščajo agresorske oficirje JLA. Več kot 30 častnikov Slovenske vojske, ki so še danes zaposleni, se je v času vojne za Slovenijo borilo na strani Jugoslovanske ljudske armade. To je zgolj peščica primerov, ki pa kaže na epidemijo politično zgrešenega in strokovno nepodprtega sistema kadrovanja, kar posledično vpliva na strokovnost, pripravljenost in usposobljenost Slovenske vojske. Potrebujemo resno reformo na področju kadrov, določitev jasnih kompetenc in standardov za napredovanje in omejitve samovolje poveljnikov na nižjih taktičnih ravneh in upokojenih generalov.

Petič – neuresničevanje zaveze o ustanovitvi srednje bataljonske bojne skupine. Vzpostavitev najpomembnejše ciljne zmogljivosti Slovenske vojske in razvojnega izziva, srednje bataljonske bojne skupine se bo začela v naslednjem srednjeročnem obdobju. V prehodnem obdobju do leta 2023 bo njena zagotovitev temeljila na zmogljivosti druge bataljonske bojne skupine. V tem trenutku z usposabljanjem zaključuje motorizirana bataljonska bojna skupina prve brigade Slovenske vojske, ki je kadrovsko in materialno podhranjena ter zaradi množice dodatnih nalog slabo usposobljena. Pričakovati, da bo do naslednjega srednjeročnega obdobja vzpostavljena še ena motorizirana bataljonska bojna skupina, je utopično in nemogoče, kaj šele vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine. Po trenutnih podatkih, ki naj bi ta bila sestavljena iz mešanice tankov, Valukov in Svarunov; katastrofalno slaba ideja, tako zaradi logističnih razlogov – množica različnih delov, mehaniki nimajo znanj za popravila in vzdrževanje več različnih tipov vozil, različna goriva, maziva in tako naprej –, kot tudi zaradi operativnih razlogov: različni operativni radiusi vozil, različne debeline oklepa, različne sposobnosti vožnje po slabem terenu, različne hitrosti in tako naprej. Tak "mešano na žaru"

pristop je torej slab, povrh vsega pa ne izpolnjuje osnovnih mednarodnih Natovih uveljavljenih zahtev za srednjo bataljonsko bojno skupino. Torej, goseničarji s topom ali pa vsaj kolesniki s topovi, definitivno pa ne Valuk in Svarun z 12-milimetrskim mitraljezom ali 40-milimetrskim bombometom.

Zaradi vsega navedenega Slovenski vojski in Sloveniji drastično pada ugled, tako v tujini kot tudi doma. Takšno stanje ni prišlo čez noč, pa vendar so se končno pričeli oglašati tudi visoki častniki Slovenske vojske, uslužbenci Ministrstva za obrambo in strokovnjaki, ki jim ni vseeno za Slovensko vojsko in za našo varnost in ki opozarjajo pred propadom tega sistema, če se čez noč stvari ne bodo izboljšale tako v moralnem kot tudi v finančnem smislu.

Osebnostno in v Slovenski demokratični stranki si želimo, da bi predsednik Vlade in finančni minister tem ljudem vsaj enkrat prisluhnila. Ta vlada je grobar našega obrambnega sistema. Največjo odgovornost nosita ravno premier in finančni minister, pod črto torej Stranka modernega centra, ki ne zagotovi višjih sredstev za obrambni proračun. Nista jih zagotovila v rebalansu za 2014 in 2015, nista jih zagotovila v proračunu za leto 2016 in 2017 in ne bosta jih niti za 2018 in 2019, če pa jih že bosta, pa bo to padlo na pleča prihodnje vlade, saj vemo, da imamo leta 2018 volitve, če bodo le-te redne. Drži dejstvo, da se je med letoma 2009 in 2014 krčilo sredstva za obrambni proračun, nekatera prekomerno, drugi v duhu uravnoteženja javnih financ. Obrambni resor je tako preživel oziroma konkretno Slovenska vojska skoraj s 50 % znižanjem finančnih sredstev, zato ta vlada nima nobenega opravičila, da v času gospodarske rasti, ko se predsednik Vlade in finančni minister hvalita, kako smo zopet uspešni, v naslednjih štirih letih oziroma v štirih letih svoje vlade ne bosta zagotovila višjih finančnih sredstev za obrambni proračun.

Spoštovane kolegice in kolegi, takšne debate smo imeli na Odboru za obrambo že velikokrat, danes jo imamo prvič konkretno tudi v Državnem zboru. Žal je koalicija zavrnila vsa naša priporočila oziroma vse tri točke našega priporočila. Četrto točko, ki smo jo napisali, smo umaknili, in ta je bila, da se najvišja možna starost za vstop s 25 let prestavi na 27 let. To je Slovenska vojska pretekli teden naredila. Vse ostalo, kako je treba zagotoviti 46 milijonov evrov, kar smo predlagali in kar načelnik velikokrat govori na odboru, se ne upošteva. Niti se ne upošteva, da se še do vrha Nata uredi vse potrebno, da gremo v Varšavo 8. in 9. julija s konkretnimi zavezami, kljub temu da bodo le-te vprašljive, tako kot smo bili leta 2014 podpisali, da bo do leta 2020 naš obrambni proračun 2/20. Se pravi, 2 % BDP bo namenjenih za obrambo, znotraj tega pa 20 % obrambnega proračuna namenjenih za investicije in razvoj. Namesto tega imamo pod vlado Mira Cerarja za obrambni proračun 0,94 % BDP, znotraj tega pa približno

1 %, namenjen za investicije v razvoj. V takšnem stanju Slovenska vojska ne more delovati. Slovenska vojska trenutno je samo neka pomožna milica, ni pa tista udarna pest, ki bi jo potrebovali, kar je dejal predsednik. Za bojno delovanje je ocena nezadostno. Na lestvici 110 držav je naša vojska na 94. mestu po bojni učinkovitosti oziroma po ognjeni moči. Namesto da bi si ta Vlada zadala cilj, da Slovenijo do konca mandata dvigne vsaj za 10, 15 mest po bojni sposobnosti, bomo še vedno stopicali na mestu. SOPR, ki ga je Vlada sprejela, pa nakazuje, da se politika ne bo spremenila, ne v vojski ne kje drugje. Pozitivno je, da je finančni minister našel 50 milijonov evrov več za policijo, ampak s tem je dokazal, da se da. In če ne zagotovi še 50 milijonov evrov oziroma, kolikor smo predlagali, 46 milijonov evrov za Slovensko vojsko, je to čisto sprenevedanje in je načrtno uničevanje Slovenske vojske in obrambnega sistema. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo še predstavniku predlagatelja mag. Mateju Toninu.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dober dan!

Drage kolegice in kolegi, koliko časa si bomo še zatiskali oči? Koliko časa se bomo še prepričevali, da je vse v redu? Dejstvo je, da je Slovenska vojska dobila negativno oceno v zavezništvu in tudi doma, laganje samemu sebi pa Slovensko vojsko na dolgi rok uničuje. Tisti nekoliko starejši, ki ste še služili vojaški rok v Jugoslovanski ljudski armadi, se najverjetneje spominjate njihovega "ugotavljanja pripravljenosti". Vedeli so, da mora biti pripravljenost vsako leto malo boljša, in tako so potvarjali rezultate, da so to tudi dosegli. Moč JLA je temeljila na laži, končne rezultate poznamo vsi. Tudi v Slovenski vojski se je zelo dolgo časa uporabljala metodologija, kjer so bili vnaprej znani rezultati. Ta rezultat se je glasil: "Slovenska vojska je sposobna opraviti vse naloge v miru in v vojni v predpisanem obsegu in glede na trenutno varnostno oceno." Seveda pa da smo dosegli ta cilj, smo naredili tako, da je bil naš meter dolg samo 60 centimetrov ali pa da smo tekli na 100 metrov in prižgali štoparico šele, ko smo pretekli že 40 metrov. Vse je bilo podrejeno cilju, da se na koncu pove, da je Slovenska vojska pripravljena. Resnica pa je, da smo lagali sami sebi. Laganje je očitno postalo standard, čeprav smo vsi vedeli, da se z manj denarja ne da vzdrževati istega nivoja pripravljenosti. Vsem vojakom ne moremo zagotoviti niti uniform, zaščitne opreme niti pušk. Kar smo obljubili zavezništvu, nismo vzpostavili. Pa da ne bo pomote; zavezništvo to ne potrebuje zase, to potrebujemo mi. Zaradi vsega navedenega smo izgubili mednarodni ugled in postali breme zavezništvu. Minister Hojs je leta 2012 spremenil metodologijo ocenjevanja pripravljenosti. Iz metodologije, ker smo lahko

napenjali zmogljivosti do zelenega cilja, se je uveljavila metodologija, ki temelji na Nato standardu Combat Readiness Evaluation. Z novo metodologijo smo si hvala bogu nehali lagati. Seveda za spremembe se moramo najprej soočiti z realno sliko. Ocena stanja pripravljenosti z 2 je padla na 1, nezadostno. Zato bi morali zvoniti vsi alarmi, odreagirati pa je žal samo del opozicije in predsednik republike, Vlada pa nič. Si predstavljate, da se ni nič zgodilo niti potem, ko je načelnik Generalštaba povedal, da nujno potrebuje 46 milijonov evrov? Si predstavljate, da je Vlada še februarja letos sprejela srednjeročni obrambni program v okvirih sedanjega proračuna? Žal si s tem programom še naprej lažemo.

Nekaj dejstev, ki pa najbolj plastično opisujejo stanje v Slovenski vojski. Najprej glede obrambnega proračuna. Ministrica, ne drži, da je ta vlada zaustavila trend padanja v obrambnem proračunu. Slovenska vojska je res dobila nekaj milijonov več, izgubila pa kar nekaj milijonov zaradi financiranja organizacij in različnih članarin. To je žal samo kreativno računovodstvo. Glede morale v Slovenski vojski in tudi v Generalštabu jasno razkriva primer Popov. Prav v tej hiši je en general Slovenske vojske ministrici in poslancem povedal, da drugi general laže, in zgodi se nič. Pri zadevi Popov še danes nismo razčistili in jasno povedali, kateri general je lagal; če bomo tiho, očitno pristajamo na laž.

In še glede materialnega stanja. Trenutno patrolje Slovenske vojske na mejah bi morale imeti 12 puchov, terenskih vozil; imajo jih 5 in zato prosijo policiste, da se vozijo v njihovih vozilih – ni kaj dodati. Dvanajstim helikopterjem Bell se bo leta 2020 iztekla življenjska doba, na vajah je izstreljena le ena tretjina zahtevanih nabojev. Pa bodi dovolj.

Časa nimamo več, ukrepati moramo danes in današnja seja je namenjena temu, da dosežemo neko širše politično soglasje, da je več sredstev za obrambni proračun nujno potrebnih. Če smo lahko zagotovili za policijo 40 milijonov evrov, če smo lahko zagotovili za rokovanje z migrantsko krizo več kot 100 milijonov evrov, potem jih lahko tudi za Slovensko vojsko.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je 3. maja 2016 obravnaval Odbor za obrambo. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel točk predloga priporočila, je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana. Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsedniku gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Predsednik, poslanke in poslanci!

Odbor za obrambo je na 34. nujni seji 3. maja 2016 kot matično delovno telo obravnaval predlog priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in

zahteval mnenje predsednika Republike Slovenije o tem vprašanju, ki ga je Državnemu zboru 21. aprila v obravnavo predložila poslanska skupina poslank in poslancev iz SDS in NSi. Predlagatelji so v dopolnilni obrazložitvi predstavili razloge za sklic izredne seje Državnega zbora in vsebino štirih točk predloga priporočila. Do sedaj je na odboru potekalo kar nekaj razprav o stanju v našem obrambnem sistemu, o stanju na Ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski. Prav tako je v zvezi s tem bilo v Državnemu zboru sprejetih nekaj odmevnih priporočil in sklepov, nazadnje tudi na Komisiji za nadzor obveščevalnih in varnostnih služb, kjer je bila Vlada soglasno s strani članov komisije pozvana, da zaradi nastale migrantske krize zagotovi dodatna finančna sredstva za obrambo in varnost države.

Varnostna situacija, ki se je poslabšala z nastankom migrantske krize, se ne umirja. Glede na vedno nove konflikte, ki se kažejo v nekaterih državah EU in baltskih državah, se lahko pričakuje, da bo vprašanje zagotavljanja lastne varnosti vedno bolj pomembno. V luči tega je treba posodobiti in modernizirati tudi naše obrambne in varnostne zmogljivosti. Skratka, treba jih je pripraviti na izzive sodobnega časa. Kmalu bomo imeli v Državnem zboru v obravnavi nov predlog Zakona o obrambi in tudi takrat bo priložnost, da se bomo o temu vprašanju pogovarjali in iskali skupne rešitve in konsenz za izboljšanje, predvsem pa za razvoj zmogljivosti Slovenske vojske.

Poslanski skupini SDS in NSi sta se za sklic izredne seje odločili prav zaradi poročila o pripravljenosti Slovenske vojske za leto 2015, ki je izrazito negativno. Poročilo je zgodovinsko v tem, da je Slovenska vojska ocenjena negativno na področju priprave za bojno delovanje. Ob tem je dopustno, da se razpravlja tudi o razlogih, zakaj je do tega stanja prišlo, vendar pa je glavni cilj predlagatelja, da se z obravnavo navedene točke slišijo zaveze Vlade v načrtih, s katerimi bo navedeno oceno in pa situacijo popravila.

Predlagatelji so v predlogu priporočila predlagali štiri konkretne točke ter jih z amandmaji na podlagi mnenja ZPS dopolnili, eno pa umaknili. Predstavnica ZPS je predstavila pisno mnenje ZPS, predlagatelj je pripombe ZPS ustrezno upošteval v amandmajih.

Ministrica za obrambo Andreja Katič je predstavila vzroke in stališča glede trenutnega stanja v Slovenski vojski ter posledice, ki jih je na celotnem obrambnem ministrstvu povzročilo zmanjševanje finančnih sredstev od leta 2010 dalje. Obrambni resor je delil usodo stabilizacije javnih financ, zato se je obrambni proračun po letu 2010 bistveno zmanjševal. To pa je vplivalo na razvoj načrtovanih zmogljivosti Slovenske vojske, uresničevanje sprejetih zavez v okviru Nata ter na sposobnost izvajanja zakonsko opredeljenih nalog.

Načelnik Generalštaba je izpostavil, da je bilo letošnje poročanje vrhovnemu poveljniku

obrambnih sil o pripravljenosti Slovenske vojske opravljeno skladno z metodologijo poročila, ki je bila sprejeta v letu 2012. Navedeno omogoča primerjavo z leti 2013, 2014 in 2015. Primerjava poročil pokaže, da nekih bistvenih razlik ni, večje so predvsem v kadrovski popolnitvi, saj je bil medtem sprejet Zakona o uravnoteženju javnih financ. Oprema je ostala ista, razen tista oprema, ki se uporablja, je postala še bolj iztrošena. V razpravi so opozicijski poslanci izpostavili, da je Vlada v preteklem letu dala obljubo, da bo proračun zvišala, vendar ga ni. Kljub temu so se sredstva nominalno nižala tudi v letu 2016.

Del članov odbora je izrazil veliko ogorčenost zaradi udeležbe častne čete Slovenske vojske pri odkritju kipa Ivanu Mačku Matiji. Vemo, da je Maček po vseh mednarodnih standardih navaden zločinec, to je opredeljeno tudi v resoluciji o evropski zavesti in totalitarizmu. Znano je, da je Maček te zločine sam priznaval in jih tudi zagovarjal. Člani odbora so opozorili, da s svojo prisotnostjo Slovenska vojska prevzema aktivno vlogo pri obeleženju navedenega dogodka, zato se postavlja vprašanje, kakšne so danes vrednote te vojske, kajti za vsako učinkovito vojsko sta potrebna dva elementa – pripravljenost ter vrednote.

Koaliციjski poslanci so se strinjali, da ni nobenega, ki se ne bi zavedal te problematike pomanjkanja sredstev za obrambni sistem, a hkrati opozorili, da imamo le en proračun, iz katerega je treba črpati sredstva za vse proračunske uporabnike. Prepričani pa so, da ima Vlada resen namen, da zaustavi padanje sredstev za Slovensko vojsko. Žal pa trenutne razmere ne dovoljujejo, da bi vojski namenili dodatna finančna sredstva.

Odbor je skladno s 128. in 171. členom Poslovnika glasoval o vseh točkah predloga priporočila in jih ni sprejel. S tem je bila obravnava predloga priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s stanjem v Slovenski vojski in zahteva za mnenje predsednika Republike Slovenije o temu vprašanju na matičnem delovnem telesu končana.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade, ministrici za obrambo gospe Andreji Katič.

ANDREJA KATIČ: Spoštovani predsednik, spoštovane poslanke in poslanci!

Da je področje obrambe pomemben del področja vašega dela, kaže že to, da smo do sedaj to področje obravnavali že na 34 nujnih sejah Odbora za obrambo Državnega zbora. Konec februarja smo odboru predstavili vzroke in stališča glede trenutnega stanja Slovenske vojske ter posledic, ki jih je na celotnem obrambnem sistemu povzročilo zmanjšanje finančnih sredstev od leta 2010 dalje.

Najprej glede financiranja. Nesporno dejstvo je, da je obrambni resor delil usodo

stabilizacije javnih financ ter da se je po letu 2010 obrambni proračun bistveno zmanjšal, kar je imelo vpliv tudi na razvoj načrtovanih zmogljivosti Slovenske vojske, na uresničevanje sprejetih zavez v okviru Nata ter na sposobnost izvajanja zakonsko opredeljenih nalog Slovenske vojske.

Stališče Vlade je, da spremembe v širšem varnostnem okolju, katerim smo priča v zadnjem obdobju, in s tem povezana potreba po učinkovitem soočenju z varnostnimi tveganji zahtevajo oblikovanje celovitih sistemskih rešitev s ciljem zagotovitve učinkovitega in vzdržljivega obrambnega sistema, ki bo zagotovil ustrezno raven obrambne sposobnosti države. Ministrstvo za obrambo v okviru tega deluje v treh smereh. Prvič, v Ministrstvu za obrambo že izvajamo strateški pregled obrambe. Drugič, pripravlja se prenova temeljnih normativnih dokumentov obrambnega sistema, od katerih je predlog novega Zakona o obrambi že v javni razpravi. Hkrati pa se pripravljajo tudi spremembe in dopolnitve Zakona o službi v Slovenski vojski. In kot tretjič, skupaj z zavezniki bo oblikovan nov paket ciljev zmogljivosti v Natu. Poleg tega pa je treba dodati še, da je zaustavitev padca obrambnih izdatkov in njihovo postopno zviševanje cilj, ki ga bo Vlada Republike Slovenije zasledovala v srednjeročnem obdobju, in je zajet tudi v Srednjeročnem obrambnem programu za obdobje 2016–2020, ki ga je Vlada sprejela 17. februarja letos. Ob tem pa je treba upoštevati, da je Republika Slovenija kot članica Evropske unije in Evropske monetarne unije zavezana k spoštovanju skupnih pravil, tako v javnih financah kot na širšem makroekonomskem področju, ter da so do Vlade že izpostavljene zahteve različnih deležnikov – od policije, upokojencev, dela sindikata javnega sektorja.

Glede predlaganega priporočila je stališče Vlade, da so predlagane le parcialne rešitve. Večino že izvajamo v širšem sklopu ukrepov, druge pa so na način, kot so predlagane, pravzaprav težko uresničljive. Vlada Republike Slovenije v zvezi s predlogom za zagotovitev dodatnih 46 milijonov Slovenski vojski v letošnjem letu ocenjuje, da v okviru obstoječih javnofinančnih možnosti ni mogoče zagotoviti dodatnih sredstev v obsegu, kot se navaja v priporočilu. Ministrstvu za obrambo pa so redno zagotovljena dodatna sredstva za izvajanje novih oziroma dodatnih nalog. Za naloge, ki jih izvaja Slovenska vojska v okviru migrantske problematike, je bilo v letošnjem letu zagotovljeno 8,66 milijona evrov. Prav tako je predvidena zagotovitev dodatnih sredstev za stroške podaljšanega delovanja večnamenske ladje Triglav v operaciji EUNAVFOR MED Sophia, za povečano sodelovanje v operaciji v operaciji EUTM Mali ter za sodelovanje v globalni protiteroristični koaliciji zoper Daeš oziroma Islamsko državo. Vlada meni, da bo ob pripravi izhodišč za pripravo sprememb proračuna za leto 2017 priložnost, da se

ponovno opredeli prioritete po posameznih področjih v državi, vključno z obrambnim področjem, in da se v tem okvirju poišče tudi možnosti za zagotovitev dodatnih finančnih sredstev za Slovensko vojsko. Sama osebno pa menim, da bi bilo najpomembneje, da se doseže konsenz, da se Slovenski vojski zagotovi stabilen vir financiranja, ki ga bodo spoštovale vse vlade, da se zagotovi stabilen vir financiranja za vse tri varnostne stebre. In to bi bil lahko danes tudi edini pravi zaključek te seje. Kako to doseči glede na to, da smo imeli v preteklosti posebne zakone o financiranju Slovenske vojske, ki jih je sprejel Državni zbor, in sicer za obdobje od leta 1994 do 2015? V obdobju od 1994 do 2007 je bilo Slovenski vojski namenjenih okoli 726 milijonov evrov, v obdobju od 2008 do 2015 710, vendar je bilo od tega porabljenih le 121 milijonov evrov. Izgradnja posamezne zmogljivosti je dolgoročen in zahteven projekt – organizacijsko, kadrovsko in finančno. Če se to prekine sredi izvajanja, smo soočeni s posledicami, kot jih lahko spremljamo danes.

V Ministrstvu za obrambo že od lanskega leta izvajamo dokaj obsežne ukrepe za zaposlovanje v Slovenski vojski, ki smo jih letos razširili na pogodbeno rezervo in na prostovoljno služenje vojaškega roka. Ukrepe smo podrobneje že pojasnili Odboru za obrambo v informaciji o zaposlovanju. Kljub povečanju obsega izvajanja ukrepov za pridobivanje kadra se Slovenska vojska še vedno spoprijema s težavami nepopolnjenosti poveljstev in enot Slovenske vojske. V lanskem letu smo oblikovali posebno delovno skupino za popolnjevanje Slovenske vojske in z izvedbo ukrepov so bili že doseženi pozitivni učinki na področju zaposlovanja. Če primerjamo zaposlovanje v preteklih letih, se je v Slovenski vojski v letu 2013 zaposlilo na novo 171 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske od skupno 7359, v letu 2014 141, vseh skupaj je bilo 7175, v letu 2015 pa 265, vseh skupaj je bilo 7055. Žal pa je iz tega razvidno, da kljub povečanemu številu zaposlitev še vedno Slovensko vojsko zapusti več kadrov, kot vanjo pride. V letošnjem letu smo do 23. marca že zaposlili 50 novih pripadnikov, do konca leta načrtujemo zaposlitev vsaj še 275 pripadnikov. Vlada Republike Slovenija pa ob sprejetju proračuna sprejema tudi kadrovske načrte. Za letošnje leto kadrovski načrt za Slovensko vojsko dovoljuje 7254 zaposlitev, za 2014 7328, za 2013 7377. V sklopu ukrepov za pridobivanje kadra je bila tudi že sprejeta odločitev o zaposlovanju vojakov do dopolnjenega 27 leta starosti in o zagotavljanju dodatnih sredstev za promocijo, kot je bilo predlagano v priporočilu. V naslednjem obdobju pa bo nujno sprejeti tudi ukrepe za zadrževanje kadrov. Na sistemskem nivoju so določene rešitve že vgrajene v osnutek Zakona o obrambi, ki je v javni obravnavi. Predlagali jih bomo tudi v okviru novele Zakona o službi v Slovenski vojski

ter v okviru novele Zakona o javnih uslužbencih ter Zakona o sistemu plač v javnem sektorju.

Naj se dotaknem še usposabljanj. Slovenska vojska je leta 2015 zadržala enak obseg realizacije izvedenih vaj kot v preteklem letu, kljub temu da je bila od začetka migrantske krize, torej od jeseni dalje prisotna v podpori dela Civilni zaščiti in Ministrstvu za notranje zadeve. Število dni terenskega usposabljanja se je povečalo; res se je število izstreljenih nabojev zmanjšalo, potekala pa so usposabljanja tudi na simulatorjih. Slovenska vojska je v letu 2015 izvedla 58 vaj in kolektivnih usposabljanj v Sloveniji in v tujini, na katerih je sodelovalo skupaj 2 tisoč 300 pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske. V letu 2014 je bilo izvedenih 47 vaj. Število vaj s tujini oboroženimi silami se je povečalo z 31 na 38, povečana je bila tudi izvedba usposabljanj v tujini, število dni terenskega usposabljanja se je povečalo za 1,6 % v primerjavi z 2014. Slovenska vojska je aktivno sodelovala tudi v sistemu varstva pred nevarnimi in drugimi nesrečami, kjer je izvedla 229 reševalnih akcij.

Glede strateškega pregleda obrambe. V skladu s srednjeročnim obrambnim programom SOPR 2016–2020, ki ga je, kot sem že povedala, Vlada sprejela konec februarja, se je v mesecu marcu na Ministrstvu za obrambo že začela izdelava strateškega pregleda obrambe 2016. Pregled bo po terminskem načrtu zaključen v začetku meseca oktobra 2016. Namen izvedbe strateškega pregleda je pregledati ustreznost in učinkovitost naših obrambnih zmogljivosti in delovanje obrambnega sistema v spremenjenem strateškem varnostnem okolju. Pridobili bomo odgovor na vprašanje, ali organiziranost in delovanje obrambnega sistema ter njegove zmogljivosti zagotavljajo potrebno odzivnost in sposobnost za soočanje z aktualnimi in predvidenimi varnostnimi grožnjami ter tveganji. Izvedba strateškega pregleda poteka v treh fazah. V okviru prve faze se izvaja analiza aktualnega stanja za vsako od področij, predvidenih s strukturo dokumenta. V skladu s terminskim načrtom priprave bo analiza končana 10. maja 2016. V drugi fazi, ki bo predvidoma zaključena do 10. junija, bodo na podlagi ugotovitev analize oblikovani predlogi ukrepov in rešitve za posamezna področja, načrt izvedbe ukrepov in aktivnosti za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Po medresorskem usklajevanju bodo pripravljene zaključni strateškega pregleda predlagani v sprejem Vladi Republike Slovenije v skladu s terminskim načrtom do 3 oktobra 2016. Večji del strateškega pregleda bo izveden pred vrhom zveze Nato v Varšavi 8. in 9. julija 2016, končna verzija pa bo oblikovana po vrhu. To bo omogočilo tudi vključitev sklepov vrha Nata v načrt ukrepov in aktivnosti, pripravljenih na podlagi izvedbe strateškega pregleda obrambe. V istem obdobju, torej sočasno se bosta oblikovala po javni obravnavi in medresorskem usklajevanju tudi predlog Zakona

o obrambi in novela Zakona o službi v Slovenski vojski. To bo omogočilo, da bomo lahko na sistemskem nivoju predlagane rešitve strateškega pregleda obrambe vključili tudi v oba zakona. V priporočilu predlagano skrajšanje rokov izvedbe strateškega pregleda obrambe zaradi navedenih razlogov ni možno. Gre za zahteven proces, ki ga ponavadi države pripravljajo bistveno daljše obdobje, tudi do dveh let.

Glede izgradnje zmogljivosti srednje bataljonske bojne skupine. Tudi del priporočila, ki se nanaša na terminski načrt vzpostavitve srednje bataljonske bojne skupine, je v predlaganih rokih do 2018 neuresničljiv. V Generalštabu Slovenske vojske je bila z namenom transparentnega in kar se da usklajenega razvoja izdelana razvojna mapa srednje bataljonske bojne skupine, ki pa je še v potrjevanju. Ta predstavlja akcijski načrt razvoja zmogljivosti srednje bataljonske bojne skupine, njeno ciljno organizacijo, sestavo in opremljenost. Pri tem pa je treba izhajati najprej iz finančnega okvirja, ki bo na razpolago v srednjeročnem obdobju. Finančna projekcija temelji na sprejetem proračunu za 2016 in 2017 ter na sorazmernem povečanju obrambnih izdatkov od leta 2014 do 2020. Obseg finančnih sredstev za nabavo opreme v celotnem srednjeročnem obdobju omogoča vzpostavitev finančno manj ustreznih, manj zahtevnih zmogljivosti. V Slovenski vojski so zaradi zastoja dobave SKOV 8x8 Svarun in zmanjšanja finančnih virov pristopili k dinamiki razvoja te zmogljivosti racionalno. Slovenska vojska bo predvidoma v sredini 2017 dosegla končne operativne zmogljivosti srednje bataljonske bojne skupine, vendar z omejitvami. Takšne kriterije je dosegla tudi z lahko oziroma motorizirano bataljonsko bojno skupino. Omejitve se nanašajo zlasti na ognjeno podporo. SOPR 2016–2020 vzpostavitev najpomembnejše ciljne zmogljivosti Slovenske vojske in razvojnega izziva, to je srednje bataljonske bojne skupine prelaga v naslednje srednjeročno obdobje. V prehodnem obdobju do 2023 bo njena zagotovitev temeljila na zmogljivosti druge bataljonske bojne skupine. Brez večjih investicij nabave glavne opreme, zlasti bojnih vozil za srednjo bataljonsko skupino ni možno doseči končnih operativnih zmogljivosti, zato je priporočilo pravzaprav težko uresničljivo. Naj samo za primer povem, da je pri projektu nabave SKOV 8x8 Svaruna oziroma Patrie od podpisa pogodbe – ob zagotovljenih finančnih sredstvih – pa do prevzema prvih serijskih vozil preteklo skoraj 2 leti in pol. In vendarle tudi v primeru takojšnje zagotovitve bistveno povečanih finančnih sredstev za namen vzpostavitve srednje bataljonske bojne skupine in zagotovitve potrebne opreme v 2017 do konca leta 2018 ne bi bilo mogoče doseči končnih operativnih zmogljivosti. Zmogljivost je zagotovljena šele, ko so ustrezno povezani vsi njeni elementi. Kljub temu, da je opremljenost s

ključnimi materialnimi sredstvi najbolj viden element izgradnje določene zmogljivosti, o zmogljivosti ni mogoče govoriti, dokler ni oblikovana in izpostavljena doktrinarna umeščenost zmogljivosti, oblikovana ustrezna organizacijska struktura, izvedeno usposabljanje na vseh ravneh vodenja in poveljevanja oziroma upravljanja z zmogljivostjo, zagotovljen celoten nabor opreme, zagotovljena ustrezna kadrovska popolnjenost na vseh ravneh ter ustrezno voditeljstvo za njeno podporo, zagotovljena vsa potrebna infrastruktura ter zagotovljena tudi interoperabilnost z drugimi zmogljivostmi in drugimi članicami v zavezništvu.

Naj na koncu vseeno poudarim, da bomo v Ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski storili vse, da bi tudi s finančnimi viri, ki so nam na razpolago, izvedli ukrepe za dvig stanja pripravljenosti v Slovenski vojski v letu 2016. V ta namen intenzivno izvajamo tudi že predstavljene ukrepe na področju zaposlovanja stalne sestave in popolnjevanja prostovoljne pogodbene rezerve. Z dobavo nujnih količin uniform in zaščitne opreme bo povečana varnost delovanja pripadnikov Slovenske vojske doma in v mednarodnih operacijah in misijah. Z realizacijo načrtovanih nabav v letošnjem letu se bo izboljšala popolnjenost, naj izpostavim nekatera področja. Projekt zaščita pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi EOD bo pridobil načrtovano manjkajočo opremo ter namenska oklepna vozila MRAP 6x6, s čimer bo zgrajena načrtovana zmogljivost. Projekt usmerjevalcev letalskega ognja JTAC bo na nivoju opremljanja z individualno opremo usmerjevalcev letalske podpore zaključen. Nabavljena bodo pehotna oborožitev in optična sredstva za enoto za specialno delovanje. Po remontu streliva bo Slovenska vojska do konca 2016 pridobila okvirno 9 tisoč min 120-milimetrskih in z realizacijo nabav vadbenih sredstev bo Slovenska vojska pridobila tudi novo vadbeno strelivo 40-milimetrsko za avtomatski bombomet.

Naj ponovno zaključim z mislijo, da je investicija v varnost dolgoročna investicija, ki pa se povrne šele ob nastopu različnih kriz, ko je ta varnost ogrožena, kar smo vsi skupaj ponovno začeli spoznavati ob migrantski krizi ter ob poslabšanju širših varnostnih razmer, tudi v naši neposredni bližini. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin.

Dr. Bojan Dobovšek bo predstavil stališče Poslanske skupine nepovezanih poslancev, izvolite.

DR. BOJAN DOBOVŠEK (PS NP): Spoštovani vsi, ki spremljate to sejo!

Pred nami je zelo pomembna tematika in tudi zelo kompleksna. To smo slišali že iz govora predsednika Republike Slovenije. Gre za

to, da moramo izgraditi nacionalnovarnostni sistem, katerega vojska je zelo pomembna komponenta, vendar opažamo in opozarjamo, da na vseh komponentah ni dovolj pripravljenosti za sodelovanje in se pojavljajo številni problemi. Policija je v štrajku že kar nekaj mesecev, pa situacija ni rešena. Sova; problem od imenovanja direktorja se še do danes vleče in še ni bil korupcijsko razčiščen. In pa seveda vojska kot takšna, ki ima probleme tako pri kadrih kot pri opremljenosti pri tehnikah. Gre za to, da moramo podpreti vse pametne rešitve, in tukaj je opozicija bila vedno konstruktivna. Predlagali smo številne rešitve, predlagali številne zakone, vendar večkrat nismo bili uslišani.

Že iz govora predsednika republike je bilo slišati, da moramo preseči delitve na leve in desne in skupaj ustvariti to pomembno komponento varnosti, ki je podlaga za delovanje gospodarstva. Priporočila in poročila, ki so bila podlaga za današnjo razpravo, so samo vrh ledene gore. Če pogledamo situacijo in ocenimo ogroženost širše, vidimo, da smo priča povsem novim virom ogrožanja. Gre za to, da vojaški viri ogrožanja prehajajo vedno bolj v nevojaške, in to se odraža tudi v vlogi vojske. Videli smo, imeli smo posvet o hibridnih ogrožanjih, o problemu Rusije, o medijski vojni, balkanska pot je zopet zelo aktivna, Bližnji vzhod nam ne tako daleč in vloga multinacionalk in svetovnih politik na temu področju. Zato se pričakuje tudi odgovore na vseh teh področjih; gre za fuzijo odgovorov na varnostnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem pa tudi ekološkem področju. In zato morajo tukaj sodelovati vsa ministrstva. Mi večkrat prelagamo probleme samo na eno ministrstvo. In prav sodelovanje ministrstev je tista ključna naloga in pa najšibkejša točka te vlade. To se opaža na vseh razpravah na odborih.

Gre za to, da prehajamo v digitalno dobo 21. stoletja. Digitalna doba pomeni vlaganje veliko sredstev v nabavo opreme, v izobraževanje in usposabljanje. V govoru ministrice je bilo večkrat poudarjeno, da vlagajo v usposabljanje, vendar vidimo, da največkrat ta segment šepa. Ni dovolj vlaganja v kadre, v njihov karierni sistem.

Kar moramo spremeniti v bodoče – spremeniti koncept v preventivnega, ne v reaktivno, represivno. Mislimi naprej, kako bomo odgovarjali na bodoče izzive varnosti. Opozarjam na nekatere predlagane rešitve. Privatizacija vojske se je pokazala v nekaterih sistemih, ki so že šli v to, kot zelo slaba. Merjenje samo ekonomske učinkovitosti je pomenilo, da se je poslabšala kadrovska struktura. Vpliv multinacionalk pri nabavi orožja, pri ščitenju interesov na strateških območjih se je pokazal kot zelo slab.

Vidimo, da je problem fluktuacija kadrov v Slovenski vojski – zmanjševanje števila in potem zaposlovanje novih, vendar traja veliko časa, da se takšen človek usposobi in da deluje

lahko v skladu z zahtevami. Večkrat se zahteva učinkovitost osebja in to sili ljudi v pregorelost. Zanimarjamo pa tisto, kar sem že opozoril, ekološki faktor. Ta je vedno bolj poudarjen; z novimi strelivi, z novimi tehnikami je ta ogroženost osebja, ki dela v Slovenski vojski, vedno večja. In če imamo premalo denarja, potem kupimo poceni, kar pa je ekološko sporno.

Zato moramo biti priča novemu konceptu, ki mu jaz pravim pluralna Slovenska vojska. Gre za to, da poudarimo uporabo tehnike, ki nekako deluje v preprečevanju konfliktov in ščititvi tistih, ki so zaposleni, gre za to, da se funkcije spreminjajo v sodelovanje z lokalnim okoljem, in gre za to, da smo vedno bolj priča specializaciji tistih, ki so zaposleni v Slovenski vojski, kar pa včasih za številne odgovore, ki jih morajo nuditi, ni dovolj.

Poudariti je treba izobraževanje in usposabljanje, predvsem v tej novi dobi digitalizacije, in pa graditi karierni sistem. Kaj opažamo, zakaj prihaja do fluktuacije? Zaradi pregorelosti in zaradi prevelikega pričakovanja ter po drugi strani tudi ne dovolj visokih dohodkov. Stres, ki je zelo močan faktor pri fluktuaciji, je tudi močan faktor pri razdiranju družin teh, ki so zaposleni v Slovenski vojski. Menim, da moramo delati več na tem, da karierno izgradimo človeka, ki bo zadovoljen pri svojem delu in bo zato zadovoljen tudi doma, kar bo vplivalo na njegovo kariero. Ta nov koncept se gradi od spodaj navzdol, od tistega zadnjega vojaka v Slovenski vojski navzgor, čeprav po drugi strani ocenjujemo institucijo po tistem, ki jo vodi. Se pravi, srečanje teh dveh konceptov je nujno, s poudarkom graditve od spodaj navzgor. Prav tako moramo v evropskih institucijah graditi sistem od spodaj navzgor; čeprav smo majhni, moramo zagovarjati in ščititi svoje lastne interese in jih uveljavljati v okviru evropskih institucij, kar smo po mojem mnenju do sedaj zelo zanemarili. Izboljšati moramo delovanje po vzoru prenosa dobrih praks iz tujine in pa povečati sodelovanje med institucijami v tujini in pa tudi tisto, kar sem opozoril – med institucijami v Sloveniji, med posameznimi ministrstvi. Prav ta koncept, grajen od spodaj navzgor je lahko prihodnost ob zadostni podpori Vlade, kajti Vlada je odgovorna za stanje na varnostnem področju. In če Vlada pričakuje gospodarsko rast, je temelj gospodarske rasti za Slovenijo prav varno okolje. In tega Vlada zagotavlja s policijo, vojsko, Sovo in drugimi institucijami, kar pa ji ne gre dobro od rok, in v prihodnje pričakujemo, da bo storila več, če pa ne stori, pa pričakujemo tudi njeno odgovornost. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Marjan Dolinšek bo predstavil stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra.

Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsedujoči. Lep pozdrav ministrica, načelnik Generalštaba, kolegice, kolegi!

Obrambna politika Republike Slovenije ter Slovenska vojska že dolgo nista bili tako na očeh javnosti, kot smo temu priča v zadnjih nekaj mesecih. K večji vidnosti je na eni strani pripomoglo odlično delo pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, ki so bili poleg svojih rednih nalog angažirani pri naslavljanju begunskega in migrantskega vprašanja v Republiki Sloveniji. Na drugi strani pa so bile spremenjene mednarodne okoliščine ter večja občutljivost javnosti za vprašanja notranje in zunanje varnosti uporabljene za pritisk na Vlado ter odpiranje razprav, v katerih so se nekateri trudili prikazati stanje v Slovenski vojski kot katastrofalno in nevzdržno. Od oktobra 2015 je bilo tako izvedenih 5 rednih in 20 nujnih sej Odbora za obrambo. Na teh sejah smo poslanci iz vrst SMC konstruktivno sodelovali in nismo bežali od realnega stanja, ki je zatečeno zaradi kontinuiranega varčevanja na področju obrambe od leta 2010 naprej ter zaradi sistemskih problemov, ki so se nabirali vse od osamosvojitve. Kakor smo dokazali v svojih preteklih razpravah, v Poslanski skupini Stranke modernega centra delimo skrb za Slovensko vojsko ter za področje zunanje in notranje varnosti naše države. Ob tej skrbi pa se zavedamo, da nismo strokovnjaki s področja obramboslovja, temveč opravljamo odgovorno nalogo predstavnikov vseh državljanov in državljanek, ki morajo skrbeti za skladen razvoj naše države na vseh področjih ter za izpolnjevanje številnih mednarodnih zavez. Z mislijo na svoje temeljno poslanstvo vseskozi opozarjamo, da so pristojnosti Državnega zbora ter njegovih delovnih teles na tem področju zelo jasno določene. Odbor za obrambo ne sme prevzemati funkcije preiskovalnega telesa ali disciplinske komisije. Poslanci Državnega zbora smo tisti, ki moramo spoštovati ločenost različnih vej oblasti ter ne moremo sprejemati aktov, ki bi posegali v drugo vejo oblasti in razmerja znotraj nje. Čeprav bi si vsi želeli, da bi lahko že v tem trenutku povečali sredstva za razvoj zmogljivosti Slovenske vojske, smo zavezani slediti določbam poslovnika Državnega zbora, ki jasno opredeljuje, kdaj in na kak način se sprejema državni proračun ali njegov rebalans.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra pozdravljamo vsako razpravo in vsak predlog akta Državnega zbora, ki skuša znotraj pristojnosti, ki jih imamo, izboljšati stanje v Slovenski vojski. V primeru današnje točke dnevnega reda pa moramo podobno kot Vlada Republike Slovenije žal ugotoviti, da so ukrepi, ki so jih predlagatelji današnje izredne seje strnili v priporočilo Vladi, nepotrebni in v posameznih delih neuresničljivi. Ocena predsednika republike, ki že tretje leto zapored ugotavlja, da je Slovenska vojska na najnižji ravni sposobnosti delovanja, kaže, da se aktualno stanje v Slovenski vojski ni rodilo čez

noč in ga tudi ni mogoče z eno potezo ali z enim priporočilom popraviti.

Aktualna vlada je namesto zatekanja k všečnim, a nerealnim rešitvam zagrizla v kisllo jabolko iskanja sistemskih rešitev, ki vključujejo tudi zagotavljanje ustreznega financiranja. Vlada dr. Mira Cerarja je prva vlada, ki je po letih odvzemanja sredstev Slovenski vojski od časa vlade Boruta Pahorja letos uspela doseči zaustavitev nominalnega padanja obrambnih izdatkov. Leta 2017 se bo glede na obstoječe napovedi zaustavilo tudi padanje obrambnih izdatkov kot deleža slovenskega bruto domačega proizvoda.

Za leto 2016 normativni delovni plan Vlade predvideva sprejem dveh sistemskih zakonov – Zakon o obrambi in Zakon o službi v Slovenski vojski. Glede prvega je že v teku javna razprava in vsa zainteresirana javnost ima možnost, da poda svoje predloge in pripombe. Prepričani smo, da je v okviru sprejemanja tega zakona dana možnost, da se išče nek strokovni in politični konsenz glede nadaljnjega razvoja Slovenske vojske.

V Poslanski skupini Stranke modernega centra bomo v današnji splošni razpravi o predlogu priporočila ter o mnenju predsednika republike Slovenije o stanju pripravljenosti v Slovenski vojski sodelovali argumentirano in s podatki. Kljub vsemu pa opozarjamo na potrebno občutljivost, ko tako javno razpravljamo o izzivih Slovenske vojske. Nadrobno obdelovanje vseh informacij o Slovenski vojski, slovenski državi in njenemu ugledu v mednarodni skupnosti gotovo bolj škodi kot koristi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Janez Ivan Janša bo predstavil stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke. Izvolite.

JANEZ (IVAN) JANŠA (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Predhodnik me je nasmejal, ko je govoril o tem, kako ta razprava škodi ugledu Slovenije v mednarodni javnosti, ker govorimo o občutljivih podatkih v zvezi s Slovensko vojsko. Bolj občutljivih podatkov od tega, kar je predsednik republike prej tukaj govoril in še bolj podrobno pisno sporočil Državnemu zboru, enostavno ni. Če bi nekdo hotel skenirati Slovensko vojsko in našo obrambno pripravljenost, bolj natančnih, občutljivih, pomembnih strateških podatkov, kot so v tem poročilu, ni. Kar koli boste tukaj povedali, nič ne gre po pomenu preko tega. In seveda danes, leta 2016 teh podatkov tudi nima smisla skrivati; poznajo jih naši zavezniki, poznajo jih naši recimo potencialni nasprotniki, nismo več v času Jugoslavije. Pa tudi takrat so zunaj več vedeli o tem, v kakšnem stanju je jugoslovanska vojska, kot pa so smeli vedeti državljani Jugoslavije.

Kljub temu pa v tem trenutku vsaj po mojem poznavanju na svetu ni države, v kateri bi vrhovni poveljnik ocenil lastno vojsko z oceno nezadostno. Če kdo pozna kakšno državo na svetu, naj jo potem predstavi. Kar pomeni, da mora biti stanje izjemno alarmantno in podatki, ki so bili predstavljeni, temu tudi pritrjujejo. Ampak ko je ta ocena prišla v javnost, ko je predsednik države dejal, da je Slovenska vojska za primer krize ali vojne ocenjena z oceno nezadostno – se pravi, to pomeni, da nimamo vojske, ki bi bila sposobna braniti to državo v primeru krize ali vojne –, se ni zgodilo nič. Od te ocene, ko je bila ta ocena javno oznanjena, mislim, da se ni sestel niti Svet za nacionalno varnost. Niti ene seje na to temo v tem času ni bilo. Pa je to organ, ki bi se moral sestati v nekaj urah po takšni oceni ali pa že prej, preden je bila dana v javnost. Tudi v slovenskih medijih to ni povzročilo kakšnega velikega alarma. Takrat mislim, da je bila glavna tema nek skrivnostni račun bivšega boksarja Dejana Zavca v Panami. To je bila glavna tema. Vladna koalicija se je pa ukvarjala s kadrovanjem po slovenskih bolnišnicah cel teden. Šele opozicija je dosegla, da smo danes imeli to razpravo, da je bila ta razprava že prej na odboru in da je tudi predsednik države v skladu s svojimi pristojnostmi tukaj izrekel nekaj tehtnih, ampak zelo zaskrbljujočih besed. Delno je sicer skušal pomiriti javnost v tem smislu, da Slovenija ni neposredno ogrožena. Januarja leta 1991 so javnomnenjske ankete, ki so bile objavljene v Sloveniji, kazale, da samo 15 % ljudi verjame, da bo nad Slovenijo izvršena agresija jugoslovanske armade ali kogarkoli drugega. 5 mesecev kasneje je do te agresije prišlo. Še nekaj prej so nekateri ključni politiki na državnih funkcijah podpisovali deklaracijo, tako imenovano deklaracijo za mir, kjer so slovenski javnosti sporočali, da nismo ogroženi, da Slovenija ne potrebuje vojske in da se mora demilitarizirati. Eno leto prej, pred prvimi večstrankarskimi volitvami v Sloveniji je še aprila leta 1990 Slovenija razpolagala z več kot 100 tisoč kosi pehotnega, protiklepnega in protiletalskega orožja. V formacijah je bilo preko 100 tisoč vojaških obveznikov. In če bi tako ostalo tudi po volitvah in po plebiscitu, verjetno do vojne ne bi prišlo. Nihče ne bi napadal države, ki lahko postavi za obrambo 100 tisoč oboroženih mož. Še posebej pa tega ne bi storil Milošević, ker je imel druge načrte.

Zgodovinska izkušnja nas uči – in to naša, ne zgodovinska izkušnja koga drugega –, da se stvari lahko zelo hitro obrnejo v zgodovini in da te napadejo takrat, ko si šibak in ne takrat, ko si močan. Mi pa smo danes šibki. In to po lastni zaslugi. Nihče drug nam takšnega stanja, o katerem danes govorimo, ni vsiljeval. Tudi tukaj je žal pred nami ena tragična zgodovinska reminiscenca in primerjava z letom 1990. Pred prvimi večstrankarskimi volitvami, na katerih je zmagal Demos, je bila Slovenija sposobna oborožiti preko 100 tisoč mož in jih postaviti v

obrambo države, republike, potem pa se je v treh, štirih dneh to drastično spremenilo, ker je potem, ko so bile volitve že izvedene in ko je bilo jasno, da bo vlado sestavil Demos, jugoslovanska vojska ob sodelovanju takratne stare komunistične oblasti v Sloveniji Teritorialno obrambo razorožila in ji vzela več kot 80 % kapacitet. Organ, ki je moral reagirati, to je bilo takratno predsedstvo republike, ni storilo nič kljub temu, da je bil predsednik tega predsedstva Milan Kučan pravočasno obveščen. Z izdajo odredbe, da se zaustavi predajo orožja, je zavlčeval tri oziroma štiri dni, dokler večina tega orožja ni bila pobrana. Pa še potem so nekateri, bom rekel, vneti podporniki jugoslovanske ideje v takratni Teritorialni obrambi orožje oddajali, kljub temu da so imeli odredbo, da tega ne storijo. Odredba je bila izdana 18. maja 1990; vsi so jo dobili nekje do poznih večernih ur, če pa je bila poslana s strani gospoda Kučana po šifrah JLA in so rabili v občinah dolge ure, da so to dešifrirali. Ampak nekateri so oddajali orožje tudi dan kasneje, recimo Pokrajinski štab Teritorialne obrambe Zasavje; ker je bil kolega, ki je prej govoril iz Zasavja, verjetno nekaj o tem ve. Tudi takrat so naši sodržavljeni na odgovornih funkcijah obrambno sposobnost Slovenije ošibili, zaradi tega je prišlo do agresije. Če je ne bi, vojne za Slovenijo ne bi bilo, ker bi pač nihče Slovenije ne napadel v primeru, če bi razpolagala z obrambno močjo, kakršno je imela pred razorožitvijo od 15. do 19. maja 1990. Danes je stanje ... Slovenija je bila takrat po zaslugi Demosove vlade sposobna vsaj del te, bom rekel, ukradene obrambne moči nadomestiti in se je agresiji kljub vsemu uspešno uprla. V relativno kratkem času so bile vzpostavljene obrambne kapacitete, ki so bile večje od teh, ki jih ima Slovenija danes, po 25 letih samostojnega življenja. To, kar imate v tem gradivu, ki ga je poslal Urad predsednika države, o tem nazorno priča. Čeprav ni glavni problem, kot je dejal general Krkovič na predprejšnji seji Odbora za obrambo, v denarju in materialnih sredstvih. Glavni problem, s katerim se soočamo, je drugje. Razlogi za stanje, ki se tukaj opisujejo predvsem v številkah, niso v številkah in niso v denarju, vsaj ne na prvem mestu. Prvi razlog je v odnosu do Slovenske vojske s strani veje politike ali pa, bi lahko rekel, titoistične levice od osamosvojitve naprej. Slovenski vojski so nasprotovali ob nastajanju in so ji nasprotovali in so jo skušali oslabiti in zatirati in šibiti tudi kasneje. V veliki meri se je to stališče in ta odnos do Slovenske vojske pokrival tudi z odnosom do severnoatlantskega zaveznitva. Če se spomnimo razprav v času, ko smo vstopali v Nato, potem nam je ta slika lahko jasna in tudi ta korelacija je več kot očitna. Da ne govorim o tem, kako nekateri ob obiskih delegacij zveze Nato govorijo o imperialistih, hkrati pa sedijo na koncertu tega orkestra in zbora Rdeče armade v Stožicah. Tako da ključen problem je odnos do

Slovenske vojske s strani dela politike, ki je bila večino časa po letu 1991 v tej državi vladajoča.

Leta se že kršijo konceptualni in doktrinarni dokumenti, kjer v glavnem pravilno piše, kaj bi bilo treba narediti, ampak se to ne izvaja, in to ne samo zaradi tega, ker gre za pomanjkanje finančnih sredstev. Ko je Slovenija – ne pod vlado Demosa ali SDS ampak v času, ko je Slovenijo vodila vlada Liberalne demokracije – opustila naborniški in uvedla profesionalni sestav vojske, je hkrati v konceptualnih dokumentih in tudi v samem Zakonu o vojaški dolžnosti določila rezervo, dovolj veliko za to da se Slovenija kadarkoli lahko brani. Ampak od tistih števil, ki so bile takrat predvidene, med 15 in 20 tisoč rezerve, je danes na seznamu, kot smo videli tamle v poročilu predsednika države, 600 ljudi; šest nič nič, niti ne 6 tisoč, ampak 600 ljudi. In ko so bili ti vpoklicani za varovanje meje, se jih je menda odzvalo samo 200 in še nekaj. Se pravi, toliko je učinkovite rezerve – nič. Ena manjša občina lahko spravi to skupaj, če bi bilo treba, oziroma je včasih to naredila. In gre tu za farso in norčevanje s tem. Ta rezerva se je namerno opuščala, zmanjševala, nikoli niti vzpostavila v zadostni meri. Znotraj enega mandata to niti ni možno zaradi usposabljanj in deloma tudi potrebnih finančnih sredstev, ampak vsako leto je težje glede na to, da raven teh znanj pada. Tisti, ki vidi razloge ali prikazuje razloge za sedanje slabo stanje v Slovenski vojski v tem, da je Slovenija prešla iz naborniškega v profesionalni sestav, seveda ne ve, o čem govori, ker ni bilo tako mišljeno. Ko smo skušali pred kratkim popraviti to stanje s predlogom o tem, kako okrepiti rezervo s konceptom nacionalne garde, je bil ta predlog zavrnjen. Pravzaprav se je zavračal hkrati s tem, ko je predsednik države razglašal, da je obrambni sistem nezadosten in da je stanje v Slovenski vojski v primeru krize ali vojne oziroma agresije nezadovoljivo; ne zadostno ali pa slabo, ampak je nezadovoljivo. Ne vem, ali veste, kaj ta ocena v tem primeru pomeni.

Kar se tiče kršenja zavez Natu; pravzaprav skoraj ni zaveze, ki jo je Slovenija dala, pa ki je v zadnjem času nismo prekršili. Slovenija je v tem zavezništvu v oklepaju, kar seveda pomeni, da tisti člen – napad na enega je napad na vse in obramba je skupna – nekako tudi prehaja v oklepaje. Ker če nekdo ne želi prispevati h kolektivni varnosti, seveda tudi ta ne bo prispevala k njegovi posamični varnosti. Tabela, ki je objavljena v tem gradivu, je sramotna. Ne vem, kaj boste predstavniki Slovenije na vrhu Nata v Varšavi poletni sploh povedali v obrambo te situacije glede na to, da so bistveno boljše države, ki imajo nižji standard, manjši bruto domači proizvod, tudi številne druge težave. Pravzaprav tu opravičil ni.

Na vse te anomalije, ki so zdaj kulminirale v oceni nezadostno, se je opozarjalo praktično skozi desetletja. Deloma se jih je odpravljalo v nekaterih obdobjih, vendar pa je bil

trend negativen. Kot že rečeno, glavni problem ni financiranje. Slovenija je za vojsko v času, ko jo je najbolj potrebovala, se pravi pred 25 leti, namenjala manj denarja, kot pa ga danes namenjamo za Slovensko vojsko. Proračun slovenske Teritorialne obrambe leta 1991 je bil nižji, kot je danes proračun Slovenske vojske. Kljub temu je takrat Slovenska vojska državo obranila skupaj s slovensko policijo. Kljub temu, da če bi ravnali drugače, verjetno obramba niti ne bi bila potrebna, ker agresije ne bi bilo, bi jo lahko preprečili. Torej, ključni problem niso finance, tu se je z generalom Krkovičem treba strinjati. Ključni problem je odnos do Slovenske vojske in ključni problem so sporočila, ki jih vladajoča politika deli tistim, od katerih pričakuje, da bodo to državo branili. Nekateri pred mano ste že omenjali primer Popov, ki je samo vrh ledene gore. V Sloveniji je bilo med agresijo ubitih veliko preveč ljudi, škoda je znašala takrat, težko zdaj preračunavam, ampak šlo je za desetine milijard takratnih tolarjev. Bilo je podanih na desetine kazenskih ovadb zaradi kršenja vojnega prava. Na slovenskih sodiščih ni bil obsojen nihče od teh, nihče. In zdaj ta zadnji primer polkovnika Popova, ki je razušil pol Gornje Radgone, bil neposredno odgovoren za smrt civilistov, ne samo branilcev ali pa lastnih vojakov zaradi prekomerne uporabe sile oziroma zaradi ogrožanja civilnega prebivalstva in objektov, je bil oproščen s pomočjo visokih častnikov Slovenske vojske, visokih častnikov Slovenske vojske, ki so bili pred 25 leti na isti strani kot on, danes pa vedrijo in oblačijo v Slovenski vojski na visokih položajih. Tako da glavni problem je pač odnos in glavni problem so sporočila. Hkrati s tem, ko se je oprostil polkovnik Popov, je eden od ključnih ljudi obrambe Slovenije pred 25 leti general Tone Krkovič dobil poziv sodišča – istega sodišča, ki je oprostilo ali pa sodišča iste države, kjer je sodišče oprostilo generala Popova in še na desetine drugih agresorjev – na zaslišanje, ker je sestrelil sovražni helikopter oziroma ker je spoštoval ukaz vrhovnega poveljstva, da se strelja na sovražna plovila. Kakšno sporočilo je ta situacija, do katere je prišlo ob 25. obletnici slovenske osamosvojitve, pravzaprav v enakem časovnem intervalu? Kakšno je sporočilo, kakšen je nauk za tiste, ki so danes v uniformi Slovenske vojske ali za tiste, ki se jih tja želi vključiti, ker je kadrovska suša zelo velika, ker ljudje iz Slovenske vojske odhajajo in novi ne prihajajo, kakšno je sporočilo? Sporočilo je: braniti slovensko državo je tvegano početje in tvegan poklic; če jo boste branili, če boste spoštovali ukaze in boste streljali na sovražnika, ki bo napadel to državo, vas lahko sodišče te države preganja, hkrati pa oprostí vse, ki so to državo napadli. Kdo pri zdravi pameti bi pa šel navdušeno v tak poklic? In ob tem se doda še moralna dimenzija, ki smo jo lahko videli, kdor si je pač ogledal posnetke te zadnje sramote, o kateri je prej govoril kolega Mahnič, ko so Slovenski vojaki v uniformah Slovenske vojske

stali ob obnovi kipa enega največjih zločincev v Evropi Ivana Mačka Matije, ki se je sam hvalil, da je odgovoren za smrt nad 10 tisoč ljudi, pobitih brez sojenja – vojnih ujetnikov, moških, žensk in otrok. In ob teh znanih dejstvih, to ni bilo leta 1976 ali pa 1986 ampak leta 2016, ko so ta dejstva znana, ko so ilustrišana. Recimo, na razstavi o totalitarizmi v Evropi v predverju dvorane, kjer zaseda Parlamentarna skupščina Sveta Evrope, je slika tega istega zločinca z opisom njegovih ravnanj, doma pa se odkriva oziroma na novo postavlja spomenik in zraven stoji Slovenska vojska. Kakšno sporočilo dajete s tem slovenskim vojakom, častnikom? Da je častno delati vojne zločine, zato boste dobili spomenik, če boste pa državo branili, tako kot jo je general Krkovič, boste pa dobili poziv od sodišča. Na čelu katerega sedi Branko Masleša, ki je v času agresije jugoslovanske armade na Slovenijo kričal po koprskem sodišču "sad če JLA tepihovat Slovenijo, sad čete videti". Zaradi teh stvari imamo krizo v obrambnem sistemu, zaradi tega je prišlo do situacije, kakršne ni v nobeni drugi znani državi na svetu – vsaj jaz je ne poznam, če jo kdo, naj jo navede –, da je predsednik države, nominalni vrhovni poveljnik obrambnih sil izdal javno oceno Slovenske vojske, ki se glasi "nezadostno" in piše zraven, če niste še prebrali, dajte še enkrat: "Slovenska vojska za primer krize ali agresije na podlagi vseh kriterijev, ki so bili uporabljeni pri ocenjevanju, zasluži oceno nezadostno, kar pomeni, da ni sposobna praviti svoje funkcije." Ampak kljub temu se ni nič zgodilo.

Tudi včeraj je vladna koalicija zavrnila nekaj racionalnih predlogov, ki so bili dani na tej seji. Že prej sem dejal, da se ob tej oceni ni sestal niti Svet za nacionalno varnost, ki je enkrat lansko leto mislim da štiri ure razpravljalo o tem, ali bo za potrebe migrantske problematike proračunska rezerva šla Ministrstvu za obrambo ali Ministrstvu za notranje zadeve in je bilo prav mučno, saj je Svet za nacionalno varnost po sistemu, ki ga imamo, ustavi in zakonu organ, ki bi moral ob tem najprej seveda nekaj reči in sprejeti in predlagati ukrepe.

Se pravi, smo nekeje v podobnem položaju, ko je ravnanje največje vladne stranke v zvezi s to problematiko zelo podobno ravnanju Liberalne demokracije pred 25 leti, ko so poslanci tiste stranke v tej dvorani, ki še ni bila prenovljena, glasovali proti vsem ukrepom za okrepitev obrambne moči Slovenije in bili soodgovorni za marsikaj, kar se je kasneje zgodilo, vendar je bila ta odgovornost ali pa soodgovornost limitirana, omejena s tem, da so bili opozicija. Liberalna demokracija je bila takrat opozicija in ni uspela preprečiti zadostno krepitev obrambne moči Slovenije in Slovenija se je obranila. Stranka modernega centra ni opozicija; je stranka, ki ima največ glasov v tem Državnemu zboru v zgodovini te države in ima zato tudi največjo odgovornost, in na to apeliramo. Verjamem, da nam ne bo dosti zaleglo, ampak vseeno.

Preberite si, glede na to da, so vas polna usta pravne države, člen 366 Kazenskega zakona, ki velja v tej državi. V tem členu piše, da med težka kazniva dejanja sodi opustitev potrebnih obrambnih ukrepov za obrambo države. O tem govorimo. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Benedikt Kopmajer bo predstavil stališče Poslanske skupine Demokratične stranke upokojencev Slovenije, izvolite.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana ministrica, spoštovani načelnik Generalštaba, kolegice in kolegi!

Predsednik republike je ob sprejemu poročila o pripravljenosti Slovenske vojske za leto 2015 javnosti sporočil, da je Slovenska vojska na najnižji ravni sposobnosti delovanja. Zato je poudaril potrebo po zagotavljanju dodatnih finančnih sredstev za njeno delovanje.

V svojem pisnem mnenju, ki ga je poslal na zaprosilo Državnega zbora, med drugim ocenjuje, da moramo tudi zaradi poslabšanja mednarodnih varnostnih razmer in naših nalog v zvezi Nato sprejeti ukrepe za izboljšanje ravni pripravljenosti Slovenske vojske.

Priporočilo, o katerem danes razpravljamo, je prvotno obsegalo štiri točke. V prvi točki predlagatelji pozivajo, naj se za Slovensko vojsko še v okviru letošnjega proračuna zagotovi dodatnih 46 milijonov evrov. Nadalje predlagajo naj se Vladi pozove, da do julija letos pripravi strateški pregled obrambe ter naj se pripravi terminski načrt aktivnosti za vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine s končno operativno zmogljivostjo do leta 2018. Prvotno besedilo priporočila je vsebovalo tudi poziv k spremembi vstopnih pogojev za zaposlitev Slovenski vojski, vendar je bila ta točka priporočila z amandmajem črtana, saj je bila, kot izhaja iz mnenja Vlade, že uresničena in je zato nepotrebna.

V Poslanski skupini Desus se zavedamo finančnih težav, v katerih se je znašla Slovenska vojska, zavedamo pa se tudi varčevanja na vseh področjih, tudi na področju plač, pokojnin in socialnih transferjev. In tudi obrambni resor mora na žalost deliti usodo stabilizacije javnih financ. Ne glede na to pa moramo opozoriti na spremembo varnostnih razmer tako v svetu kot posledično tudi v Sloveniji. Mislim predvsem na grožnje Islamske države in mnoge teroristične napade v osrčju Evrope, kar vpliva na varnostne razmere tudi v naši državi. Zaradi tega moramo biti tudi v Sloveniji pripravljeni in zagotoviti več sredstev za potrebe varnosti. Zato v poslanski skupini menimo, da je treba finančna sredstva za obrambo postopno povečevati. Ne glede na to pa v Poslanski skupini Desus predlaganega

priporočila na matičnem odboru nismo podprli; pa ne zato, ker bi menili, da Slovenska vojska ne potrebuje dodatnih sredstev – še kako jih potrebuje. Priporočila nismo podprli, ker so zahteve predlagateljev po eni strani v dani finančni situaciji neizvedljive, pa tudi zato, ker Vlada že izvaja nekatere aktivnosti, h katerim jo predlagatelji pozivajo. V Poslanski skupini Desus pa računamo na to, da bo ob pripravi sprememb proračuna za leto 2017 priložnost, da se nujno poišče tudi dodatna sredstva za Slovensko vojsko, za njeno modernizacijo, za investicije in razvoj. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospod Matjaž Han bo predstavil stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Izvolite.

MATJAŽ HAN (PS SD): Spoštovani podpredsednik. Ministrica, načelnik, kolegice in kolegi!

Razlog obravnavane točke, ki se nanaša na stanje v Slovenski vojski, sega v letošnji marec, ko sta ministrica za obrambo in načelnik Generalštaba Slovenske vojske predsedniku v skladu z zakonom predstavila letno poročilo o pripravljenosti Slovenske vojske za leto 2015. Na osnovi poročila je predsednik republike v sporočilu za javnost pojasnil, da je že tretje leto zapored dolžan sporočiti, da je Slovenska vojska na najnižji ravni sposobnosti sodelovanja. V mnenju, katerega je posredoval v Državni zbor, ugotavlja, da je ta ocena letos vzbudila več zanimanja zainteresirane javnosti kot v preteklih dveh, treh letih. Razlog tega večjega zanimanja za stanje v Slovenski vojski je vsekakor povezan z dogodki v lanskem drugem polletju, ko se je na slovensko mejo zgrnila množica beguncev. Pro obvladovanju begunskega vala so poleg pripadnic in pripadnikov policije, prostovoljnih in humanitarnih organizacij sodelovali tudi pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ter Uprava za zaščito in reševanje in seveda tudi posamezniki iz lokalnih skupnosti. Današnja razprava je tako tudi priložnost, da se zahvalimo vsem, ki so sodelovali in še sodelujejo pri reševanju migrantske krize na naših mejah.

Slovenska vojska je tudi v tem primeru delovala odlično. Šla je izven slabih statistik, ki jo spremljajo vse od leta 2010, ko so se sredstva za obrambne izdatke zmanjšala do te mere, da imamo danes že tretjič zapored oceno o najnižji pripravljenosti Slovenske vojske. Če govorimo v jeziku števil, so se obrambni izdatki od leta 2010 do leta 2015 s 583 milijonov skrčili na 369 milijonov evrov. Gre za seveda ogromen odstotek – 37 % izpad, ki ga je v letu ali dveh nemogoče pokriti. Ni mogoče pričakovati, da bo to velikansko luknjo obrambnega proračuna moč krpiti s procesom obratnim, kot smo ga videli pri postopnem rezanju in nategovanju vojske skozi

krizna leta. Odpraviti jo bo moč s sistematično in celostno, lahko tudi rečem revitalizacijo Slovenske vojske v vseh njenih segmentih. Srednjeročni obrambni program za obdobje 2016–2020 je prvi in temeljni korak k temu cilju, ki pa ga bo treba opremiti še bolj z operativnim načrtom. Socialni demokrati pozdravljamo napore ministrice za obrambo, da se sprejme nov Zakon o obrambi ter novela Zakona o službi v Slovenski vojski. Ministrica je pokazala veliko pripravljenost za vsebinsko razpravo o potrebnih spremembah z vsemi političnimi strankami, kar je ključno za dolgoročno vzdržnost, predvsem pa učinkovitost predlogov. Zavedati se je treba, da sta slovenski obrambni sistem in Slovenska vojska lahko kljub navidezni robustnosti izredno občutljiva mehanizma, da ne preneseta eksperimentov. Še posebej, če so ti pogojeni s političnimi ali ideološkimi vprašanji. Ali drugače; kratkoročne politične zmage se lahko kaj hitro sprevržejo v dolgoročne strokovne in sistemske pogube. Tudi ne bodo pomagale kritike in iskanje krivca, zakaj je stanje v Slovenski vojski tako kot je, če ne bomo sposobni iskrenega pogleda v celostno javnofinančno stanje Slovenije po izbruhu hude finančne krize. Na to krizo v tolikšni meri ni bil pripravljen nihče in krčenje javnih financ na praktično vseh področjih ni šlo mimo sredstev tudi za obrambni proračun. Še več, ker se je kriza iz prvotne tako imenovane finančne faze vse bolj prevešala v gospodarsko in socialno krizo, so bili prvi ukrepi naravnani v blaženje posledic ravno na gospodarskem in socialnem področju. Ostala področja pa so pri razporejanju močno okleščeni sredstev obstala v iskanju dodatnih notranjih finančnih rezerv in hiranju določenih programov. Če kaj, je vsem vladam po pričetku krize skupno to, da so v zvezi s proračunom imele na voljo le več slabih opcij. Tako danes ni na mestu vprašanje, zakaj so se sredstva za obrambo krčila v tem ali onem obsegu, če si hkrati ne postavimo vprašanja, kaj je odtegljaj nekje pomenil za ohranitev sredstev na drugem področju oziroma v drugem resorju. Prepričan pa sem, da je večina nas na obrambo in nasploh na pojem varnosti verjetno pred sedmimi oziroma osmimi leti delala drugače kot pa danes, ko so se varnostne dileme in varnostne zadeve v Evropi na mednarodnem prostoru na nek način spremenile in so bistveno bolj izpostavljene. Ali je šlo za našo kratkovidnost ali za prelaganje problemov Slovenske vojske na neke boljše čase ali pa za pretehtano odločitev z vedenjem o posledicah, tega ne vem. Vem pa in prepričan sem, da se z malce samokritičnosti vsi zavedamo, da smo bili vse od začetka krize velikokrat prav s strani Evropske skupnosti v želji po čimprejšnji stabilizaciji javnih financ postavljeni pred mnogo precepov. Ne tistih, komu več dati, temveč tistih manj prijetnih, komu vzeti še več.

Kot rečeno, je bilo varnostno vprašanje daleč pred vprašanjem socialne varnosti. Danes pa v celotni mednarodni skupnosti in tudi v naši

državi varnost postaja ena izmed prvih prioritete. S tem pa so se na široko odprla vrata o vprašanju pripravljenosti Slovenske vojske. Ta novo nastala agenda je razgalila nekaj, kar se je v Slovenski vojski nalagalo že dlje časa. Če želite, 25 let. Ni na mestu, da danes hlinimo presenečenje. Je čas, ko moramo, tako kot je to izpostavil predsednik republike, narediti potrebne korake v doseganju političnega in strokovnega soglasja za ukrepe za izboljšanje pripravljenosti Slovenske vojske. To soglasje ne zagotavlja izboljšav v Slovenski vojski samo po sebi, vzpostavlja pa možnost, predvsem pa priložnost k skupnemu sprejemanju potrebnih ukrepov. Ukrepov, ki v prvi vrsti ne bodo namenjeni realizaciji priporočil ali mnenj, ker so nam to naložili drugi, ali zgolj naravnani na podlagi obvez našega članstva v Natu. Poenotiti oziroma še bolje, ponovno moramo prebuditi spoznanje, ki je ob vseh finančnih, gospodarskih in socialnih temah krize predolgo ugašalo, da je prvi in osnovni temelj varnosti in suverenosti države njena pripravljenost. To varnost in suverenost pa je treba ohranjati oziroma zagotoviti. S precej pesimističnimi slikami o stanju pripravljenosti Slovenske vojske pa ne gre vleči vzporednic z dosežki, ki jih je kljub velikemu finančnemu primanjkljaju Slovenska vojska v preteklih letih tudi realizirala, tudi ko pogledamo bilanco preteklega leta. Zagotovilo se je prispevke za Natove odzivne sile, vzdrževal obseg pripadnikov Slovenske vojske na mednarodnih operacijah in misijah, večnamensko ladjo Triglav se je napatilo na mednarodne misije, pomagalo Civilni zaščiti pri zagotavljanju logistične podpore pri oskrbi migrantov, podpiralo policijo pri širšem varovanju državne meje, sodelovalo na 58 vojaških vajah in še bi lahko našteval. Za realizacijo teh in še mnogih drugih projektov se gre zahvaliti izjemni pripravljenosti ministrice za obrambo Andreji Katič, ki nadaljuje z dobrim delom ministra gospoda Janka Vebra. Zahvala gre tudi ostalim, ki so kljub vsem in velikim mankom znali usmeriti delovanje ministrstva, lahko rečem, na najoptimalnejši možni način. Prav tako gre ogromna zahvala vsem pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske, ki kljub precejšnji kadrovski in tehnični podhranjenosti zmorejo in so pripravljeni na zahtevne naloge. Na to, spoštovani, moramo biti ponosni, kot tudi na vse ostale nenadomestljive člane našega obrambnega sistema, naše gasilce, njihovo požrtvovalno delo, na našo Civilno zaščito.

Spoštovani! Kljub verjamem da dobronamernim priporočilom Vladi v zvezi s stanjem v Slovenski vojski, ki jih je pripravila opozicija in so bila na odboru zavrnjena, menim, da je danes čas, ko lahko in, upam, zmoremo govoriti isti jezik, tako opozicija kot koalicija. Zavrnitev priporočil ne sme postati ring političnega boja, kaj je prav in kaj ne. Namreč, vsi se strinjamo, da so v Slovenski vojski potrebni ukrepi, predvsem pa so potrebna sredstva. Bil bi zelo vesel, da bi lahko posegli v

državno malho in ugodili vsem potrebam, ne samo obrambnega, temveč tudi ostalih resorjev. Pa vendar teh žal ni oziroma jih je zelo, zelo malo. Zato imamo dve možnosti. Prva, manj zrela, predvsem pa z velikim škodljivim potencialom je ta, da se kratkoročno in brez premisleka prerazporeja sredstva na način – kdor prvi pride, prvi melje. Ali še slabše, da se brez premisleka krpa finančna luknja po posameznih resorjih tako, da na ta račun na drugem resorju nastane še večja luknja. Druga pot je seveda težja, a ponuja bolj vzdržne, predvsem pa učinkovitejše rešitve – s skupnim soglasjem in z vsemi potrebnimi ukrepi je treba tudi za Slovensko vojsko začrtati in uresničevati dogovorjene in preišljene cilje, ne samo v kratkoročnem krpanju nastalih vrzeli, temveč v ukrepih srednjeročne in dolgoročne stabilizacije ter nadgradnje delovanja Slovenske vojske v vseh njenih segmentih. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Gospa Violeta Tomić bo predstavila stališče Poslanske skupine Združena levica.

VIOLETA TOMIĆ (PS ZL): Spoštovani predsedujoči, spoštovana ministrica, kolegice in kolegi!

V Združeni levici ne podpiramo predlaganih priporočil in razloge lahko strnem v tri točke. Prvič, z realizacijo teh priporočil se socialni položaj pripadnikov Slovenske vojske ne bo niti malo izboljšal. Drugič, z realizacijo teh priporočil se ne bi bistveno povečala obrambna sposobnost države. In tretjič, strošek predvidenih ukrepov je od 46 do 50 milijonov evrov dodatnih izdatkov na skoraj 350 milijonov evrov podlage. Glede na to, da Vlada in zlasti predlagatelji prisegajo na zniževanje davkov, bi lahko dodatnih 50 milijonov pridobili samo s povečanjem javnega dolga ali pa s tem, da bi jih odvzeli drugim podsistemom, kar je nesprejemljivo. Po oceni Ministrstva za obrambo bi za ukrepe, ki jih zahtevajo predlagatelji te seje, v naslednjih petih letih potrebovali dodatnih 250 milijonov evrov. Če prištejemo še običajni letni proračun Ministrstva za obrambo, pridemo do zneska 2 milijardi evrov za vojaško obrambo. Po naši oceni v razmerah, ko je stopnja revščine na zgodovinsko visoki ravni in ko je treba dobesedno reševati sisteme, kot je zdravstvo, tako visoki izdatki niso sprejemljivi. Zlasti so nesprejemljivi zato, ker Vlada ne namerava povečati javnih prihodkov. Načrtuje dvig stopnje davka na dobiček podjetij, ki bi ji prinesel dodatnih 90 milijonov evrov, vendar namerava Vlada teh 90 milijonov evrov izničiti z davčnimi olajšavami za 10 % najbolj plačanih v državi.

Dovolite mi, da razloge za nasprotovanje nekoliko podrobneje utemeljim. Prvič, mislim, da je treba pripadnikom Slovenske vojske in njihovim svojcem zelo odkrito povedati, da se socialni položaj slovenskih vojakov zaradi predlaganih ukrepov ne bo izboljšal niti

minimalno. Niti en cent od teh 50 milijonov se ne bo porabil za izboljšanje njihovih plač. Niti en cent od teh 50 milijonov ne bo porabljen za to, da bi pripadnikom Slovenske vojske našli zaposlitev po 45. letu starosti. Ves ta denar bi se po eni strani porabil za nakupe orožja in opreme, po drugi strani pa za propagiranje zaposlovanja v Slovenski vojski. Mislim, da gre tukaj za očitno podcenjevanje pripadnikov Slovenske vojske. Vsekakor tudi vojaki potrebujejo dobre tehnične pogoje in opremo, vendar se lahko o tehničnih pogojih začnemo pogovarjati šele takrat, ko bodo vzpostavljeni ekonomski in socialni pogoji. Teh pa se ta priporočila sploh ne dotikajo. Pripadniki Slovenske vojske imajo resne socialne probleme, na katere ne moremo vplivati s povečanjem sredstev za predstavitve in promocijo poklica. Nasprotno, kandidatom za poklicne vojake je treba zelo odkrito povedati, da je zaposlitev v Slovenski vojski prekarna. Kaj pravzaprav čaka poklicne vojake? Vojaki so edini javni uslužbenci, ki v svojem poklicu ne morejo dočakati upokojitve. Vojaki so edini javni uslužbenci, ki nimajo pravice do stavke in s katerimi Vladi ni treba sklepati kolektivne pogodbe. Največji problem pa je seveda upokojevanje. Vojaku preneha pogodba, ko dopolni 45 let starosti, torej bo moral do upokojitve delati vsaj še deset let. Pogodba mu ne zagotavlja niti prekvalifikacije, kaj šele novo zaposlitev. Glede na načrtovano varčevanje v javnem sektorju je jasno, da se vojaki ne bodo mogli zaposliti v drugih delih javnega sektorja, vsaj ne množično. Poleg tega pozabljamo, da ustava tudi vojakom zagotavlja prosto izbiro zaposlitve. Ni pošteno, da bi jih na primer silili v to, da bi postali pazniki v zaporih ali v druge tvegane poklice. Bojim se, da bodo za večino vojakov najbolj realna opcija po 45. letu poklici varnostnika, voznika in podobni poklici, ki so znani po nizkih plačah in po množičnih kršitvah delavskih pravic. Slovenskim vojakom je treba jasno povedati, da niti ta priporočila niti srednjeročni obrambni načrt Vlade niti prenovljeni Zakon o obrambi ne rešujejo njihovega socialnega položaja. V srednjeročnem načrtu je načrtovano minimalno povečanje plačne mase, toda to povečanje ne bo šlo za dvig plač, ampak za povečanje števila vojakov in rezervistov, seveda pod pogojem, da bo dovolj kandidatov.

S tem pa smo tudi pri drugem argumentu, zakaj predlaganih priporočil ne bomo podprli. V Združeni levici predlogu nasprotujemo tudi zato, ker predlagani ukrepi ne bi povečali obrambne sposobnosti Republike Slovenije. Razloga za to sta dva. Prvi razlog je v tem, da Slovenska vojska ni več prilagojena obrambi države, ampak potrebam zveze Nato. Slovenska vojska ni enotna sila, ki bi lahko učinkovito nastopila proti sovražniku, ampak skupek specializiranih enot, ki lahko funkcionirajo samo v okviru večjih enot zveze Nato. Naj navedem samo nekaj primerov. V

sestavi Slovenske vojske deluje 18. bataljon za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo. V izgradnjo je bilo vloženih več kot 100 milijonov evrov. Ta bataljon je eden od prispevkov Slovenije zvezi Nato, in sicer na ravni korpusa, torej na ravni enote, ki je bistveno večja od cele Slovenske vojske. To pomeni, da je taka enota za Slovenijo predimenzionirana. Ta bataljon lahko sicer do neke mere uporabimo za civilno zaščito, večinoma pa ni tako. Nadalje, ena od največjih vojaških investicij v zadnjih letih je prenova letališča Cerklje ob Krki. V javnosti se to prikazuje kot darilo zveze Nato Sloveniji, v resnici pa je investicija za Slovenijo in naše vojaško letalstvo popolnoma brezpredmetna. Cela investicija je smiselna izključno samo za Nato, ki taka letališča uporablja za svoj transport. Zato so absurde obljube politikov, da se bo v Cerkljah odvijal civilni promet. Lepo vas prosim; politični razred, ki je pravkar prodal letališče Brnik in ni sposoben vzpostaviti rednega prometa z letališča Maribor, nas zdaj prepričuje, da bomo pa imeli letalski promet v Cerkljah. Primerov takšnih investicij, ki izhajajo iz načrtov Nata, za obrambo Slovenije pa so brezpredmetni, je cela vrsta.

Glavni cilj srednjeročnega obrambnega programa, ki ga je sprejela ta vlada, je, da bo 50 % sil premostljivih, torej sposobnih delovanja zunaj slovenskega ozemlja, 10 % pa bi jih bilo stalno na vojaških operacijah v tujini. Tudi razvpita srednja bataljonska skupina je namenjena Natu, ne pa realnim potrebam obrambe Slovenije. Rezultat razvoja naših obrambnih sil je porazen. Če od Slovenske vojske odštejemo enote, ki so specializirane za delovanje v okviru večjih enot zveze Nato, praktično nimamo operativnih enot. V zadnji številki revije Slovenska vojska lahko preberemo oceno direktorja Direktorata za obrambno politiko, da je vojske skupaj le za slabo brigado. To kaže na neučinkovito porabo javnega denarja; za vzdrževanje te brigade bo letos Ministrstvo za obrambo porabilo 347 milijonov in ta vložek bi radi povečali na 400 milijonov. Pri takšnem razsipavanju javnih sredstev pa Združena levica ne bo sodelovala. Druga velika omejitev obrambne sposobnosti Slovenske vojske je to, da je v celoti profesionalna. Leta 2012 je bila izdana doktrina strateške vojaške rezerve, ki izhaja iz zelo preproste ugotovitve – Slovenska vojska je premajhna in neprimerna za obrambo pred resno vojaško grožnjo. Poleg tega je predsednik države že tretje leto zapored ugotovil, da niti stalna sestava Slovenske vojske ne izpolnjuje minimalnih pričakovanj. Obramboslovec dr. Svete je objavil tvit z zelo zgovorno vsebino: "Slovenska vojska, razen redkih izjem, ni sposobna za oborožen boj." Glede na to, da bo letos ministrstvo vendarle porabilo dobrih 347 milijonov, je jasno, da ne gre toliko za pomanjkanje sredstev, ampak gre za neracionalno porabo sredstev.

V Združeni levici ugotavljamo, da je Slovenska vojska na razpotju. Mislimo, da je

čas, da državljani v okviru demokratične razprave, morda tudi na referendumu odločijo, v kateri smeri naj bi se razvijala. Prva možnost je to, kar predlagata Vlada in desna koalicija, namreč, citiram: "Ne rabimo spremembe koncepta, rabimo več denarja." V Združeni levici trdimo, da je ta načrt obsojen na neuspeh. Naša pogodbeni rezerva je klinično mrtva. 3. marca je imela na papirju samo še 697 pripadnikov. Pravim na papirju, kajti ob zadnjem vpoklicu se je odzvalo samo 58 % rezervistov. Pri tem je treba spomniti, da so rezervisti za pripravljenost povprečno plačani 2150 evrov letno. Mi sicer razumemo, da imajo težave z delodajalci, vendar hkrati poudarjamo, da imajo težave tudi prostovoljni gasilci, toda naše gasilstvo ni v nikakršni krizi, čeprav v 90 % funkcionira na prostovoljni bazi. Torej, evidentno je, da se rezervisti ne čutijo moralno zavezani takšnemu konceptu Slovenske vojske. Evidentno je tudi, da stalne sestave ni mogoče normalno obnavljati; stalna sestava ima danes 550 pripadnikov manj kot leta 2011. Vsako leto se povprečno skrči za 138 pripadnikov, in to kljub temu da je brezposelnost v letu 2013 presegla rekord iz leta 1993 in je še zdaj rekordno visoka. V teh 4 letih se je število navadnih vojakov zmanjšalo kar za eno četrtnino. Glede na to da je Slovenska vojska za pripravljenost za delovanje v vojni že zdaj dobila oceno negativno, za delovanje v miru pa samo oceno zadostno, si lahko predstavljamo, kaj pomeni nadaljevanje teh trendov. Zavedati se je treba, da se prave kadrovske težave Slovenske vojske niso še niti prav začele. Lansko leta sta zaradi dopolnjenega 45. leta starosti vojsko zapustila samo dva pripadnika, čez nekaj let pa bomo imeli kontingente po 100 pripadnikov. Celo če bi bistveno povečali plače, česar Vlada ne more zagotoviti, tega množičnega odliva tudi v prihodnje ne bo mogoče nadomestiti. Zato bi se bilo treba pred kakršnimikoli odločitvami o nakupu nove opreme in orožja odločiti za drugačno rešitev. Ena rešitev bi bila postopna ukinitve Slovenske vojske. V tem primeru bi določene vojaške naloge, na primer protidiverzantski ali protiteroristični boj opravljala policija. Policija bi morala biti za to usposobljena in oborožena podobno kot nekdanja milica. Obveščevalno varnostna služba bi se združila s Sovo in tako naprej. Nekaj v tej smeri je predlagal nekdanji načelnik Generalštaba dr. Podbregar, in v tem je seveda nekaj racionalnosti. Meni, da je Slovenija pač bistveno manjša od vseh sosednjih držav, ki bi jo lahko vojaško ogrožale, tako da bi imela v vseobsežnem vojaškem spopadu zelo majne možnosti. Zato bi se omejili na odvrčanje manjših, zlasti nevojaških groženj kot so diverzantstvo, terorizem in podobno. Zdi se mi, da ta opisana rešitev podcenjuje samoobrambno sposobnost naših ljudi. Ne verjamem, da bi dobila večinsko podporo državljanov, torej je potrebna nekakšna sinteza profesionalne vojske in demilitarizacije, ki bi vključevala najboljše iz

vsake rešitve. V Sloveniji tako pomembna služba kot je gasilska služba temelji na prostovoljstvu. Profesionalna gasilska služba je namenjena hitremu odzivanju. Za večje in dolgotrajnejše akcije so vpoklicani prostovoljni gasilci. Podoben koncept je smiseln in preizkušen tudi na področju vojaške obrambe. Slovenija ni vojaško ogrožena. V zadnjih stotih letih je bila resnično vojaško ogrožena samo trikrat. Slovenija ni imperialistična država, ki bi rabila stalno vojsko za posredovanje v tujini, zato je smiselno, da ima majhno profesionalno jedro z večjo rezervno sestavo, ki deluje kot sredstvo za odvratanje vojaške grožnje v miru in kot obrambna sila v vojni. Ob tem naj vas opozorim, da se je trend ukinjanja naborniških vojsk v Evropi obrnil. Leta 2013 sta bila dva referendum, na katerih so se švicarski in avstrijski državljani odločili za ohranitev naborniškega sistema. Istega leta so na Norveškem razširili vojaško obveznost tudi na državljanke. Gre za tri razvite države, s katerimi se zelo radi primerjamo, kar dokazuje, da naborniška vojska ni ovira za družbeno blaginjo in vsestranski razvoj posameznika. Ukinitvev naborniškega sistema v Sloveniji, ki so jo podprle vse režimske stranke, je bila tipična populistična poteza. Na prvo žogo je bila všeč javnosti, vendar državljanov ni o njej nihče vprašal in sedaj moramo plačati zapitek. Izkušnje iz omenjenih držav kažejo na prednosti naborniške vojske. Lahko je cenejša in bistveno manj občutljiva na gospodarske krize. Avstrija na primer ima naborniško vojsko in je v letih pred krizo za obrambo namenjala okoli 0,8 % BDP, Slovenija pa kar 1,4 % BDP. Pri tem je bojna vrednost avstrijske vojske neprimerno večja od naše. Avstrijske obrambne sile so učinkovite in povezan sistem, popolnoma drugače kot Slovenska vojska, ki je le še skupek nepovezanih pomožnih enot zveze Nato, nesposoben za obrambo svojega lastnega državnega ozemlja. Avstrijska vojska je bistveno bolj preživela tudi ekonomsko krizo. Pri nas so se izdatki znižali s povprečnih 1,4 % BDP na dobrih 0,9 %, v Avstriji pa z 0,8 BDP na 0,6. Re je, da so tudi v Avstriji izvedli nekaj racionalizacij, ukinili kakšno manjšo vojašnico, vendar nihče ne more reči, da je avstrijski obrambni sistem v krizi, medtem ko naša vojska z nekaj izjemami po svojih lastnih merilih ni sposobna za oborožen boj.

Predlagatelji so tudi zapisali, da so to sejo sklicali zato, ker lahko kriza Slovenske vojske bistveno vpliva na zagotavljanje varnosti državljanov. Predsednik republike je izjavil, da moramo zaradi spremenjenih varnostnih okoliščin povečati izdatke za varnost. Hkrati predlagatelji trdijo, da druge članice Nata izvajajo ukrepe za varnost Slovenije namesto nas. V zvezi s tem moram poudariti naslednje. Slovenska vojska je namenjena obrambi državnega ozemlja pred vojaškimi napadi, za varnost prebivalcev pa je pristojna policija, ki to funkcijo zelo dobro izvaja kljub podhranjenosti in

ne glede na pičila sredstva. Begunska kriza nima nobene zveze niti z osebno varnostjo naših prebivalcev, še manj pa z vojaško obrambo državnega ozemlja. Še več, izkazalo se je, da je angažiranje Slovenske vojske za nadzor meje nepotrebno. Iz prvega mesečnega poročila izhaja, da je bilo skoraj mesec dni povprečno na terenu 133 vojakov, ki so zajeli enega samega begunca, ki se ni upiral in ni poskušal zbežati. To ne potrjuje samo tega, da je strašenje z begunci popolnoma depasirano, ampak kaže tudi na izjemno slabo presojo dveh tretjin Državnega zbora, zlasti pa Vlade.

Kar se tiče spremenjene varnostne situacije, poudarjam, da se vojaška ogroženost držav članic Nata ni povečala. Po drugi strani pa zveza Nato, zlasti pa ZDA in Velika Britanija ostajajo največja vojaška grožnja svetovnemu miru. Še zlasti ni nobene osnove za oceno, da se je povečala vojaška ogroženost Slovenije. Z izjemo nevtralne Avstrije so vse sosednje države članice Nata, torej je jasno, da bo potencialna vojaška grožnja prišla od znotraj in ne od zunaj Nata. Po naši oceni je to, kar predsednik države imenuje agresivna politika Ruske federacije, odziv na različne oranzne revolucije, s katerimi so na oblast v nekdanjih sovjetskih republikah prišle nacionalistične in neoliberalne vlade.

Na koncu moram seveda poudariti, da smo za obrambo Slovenije odgovorni sami in da ostale članice Nata ne prispevajo svojih enot za to, da bi varovale Slovenijo, ampak delujejo izključno v lastnem interesu in v interesu imperialističnih držav. Državljanje Slovenije nismo odgovorni za vse žrtve in zaostritve, ki jih povzročata politika naših tako imenovanih zaveznic v Ukrajini, na Bližnjem vzhodu in Južnokitajskem morju, ter za posledični val beguncev, ki so ga sprožile te dejavnosti in vmešavanja v zadeve suverenih držav. Zato lahko samo popolni zaslepljenci od naših državljanov zahtevajo hvaležnost za kvaziobrambne ukrepe, ki jih menda izvajajo namesto nas. V Sloveniji živi 300 tisoč ljudi pod pragom revščine; za reševanje njihove stiske, za prehrano otrok pod pragom revščine Vlada ni našla sredstev. Ti ukrepi pa tudi ne bodo izboljšali socialnega položaja pripadnikov Slovenske vojske. V Združeni levici položaj Slovenije ocenjujemo realno, z vidika interesov Republike Slovenije in z vidika enakopravnih odnosov med državami, zato ne bomo podprli ukrepov, ki s temi interesi nimajo nobene zveze. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Mag. Matej Tonin bo predstavil stališče Poslanske skupine Nove Slovenije – krščanskih demokratov.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dober dan!

Za vsako vojsko sta pomembni vsaj dve stvari – morala in pa oprema. Lahko imate še tako dobro, močno moralo, ampak brez

primerne opreme nam ta visoka energija in morala neke vojske prav nič ne pomaga. In problem, s katerim se danes soočamo, je oprema, tehnika, denar. Vsekakor denar ni vse, je pa zelo pomemben pri razvoju in ohranjanju neke obrambne pripravljenosti države. Od leta 2010 pa vse do danes se je praktično obrambni proračun razpolovil; v nominalnem znesku to pomeni, da ima danes vojska ali pa obrambni proračun na razpolago 230 milijonov evrov manj. Kam gre ta denar, ki ga sploh ima vojska na razpolago? 80 % gre za plače, približno 19 % gre za delovanje in 1 % za investicije in razvoj. Nek normalen standard držav okrog nas je pa približno takšen: da 2 % BDP se namenja za obrambni proračun, znotraj tega 50 % za plače, 30 % za delovanje in 20 % za razvoj in investicije. Slovenska vojska je daleč od tega. Tale graf je zelo zanimiv in nesporno primerjalno z drugimi državami pokaže, da je Slovenska vojska, kar se tiče financ in sredstev, ki jih namenjamo zanjo, praktično najslabša med nam primerljivimi državami in zaveznicami. Seveda je treba te deleže primerjati v odstotkih, to je pomembno, ne v nominalnih številkah, ker so države med seboj različne. Jaz govorim v odstotkih in v deležih. In če pogledate ta graf, boste lepo videli, da v zgornjem desnem kvadrantu so tiste države, ki namenjajo več kot 2 % BDP za svoj obrambni proračun in več kot 20 % za investicije in razvoj. In v tem spodnjem kvadrantu so države, ki namenjajo manj kot 2 % in daleč manj kot 20 % za investicije in razvoj. In če pogledate, kje je Slovenija – praktično na najslabšem mestu. Ne govorim vam tega zato, da bi kakorkoli negativno prikazoval Slovenijo, ampak da se primerjalno z drugimi državami zavedamo, kje smo. Ker v Sloveniji in tudi znotraj Slovenske vojske se je izoblikovala neka krilatica, "saj bo, bomo že nekako prebrodili te zadeve in bo enkrat v prihodnosti boljše". Ampak vsaka stvar se enkrat konča.

Vsi vemo, da vojaki niso zelo dobro plačani oziroma imajo slabe plače. In ena izmed ključnih motivacij, ki je mlade vabila v Slovensko vojsko, so bili izzivi, so bile misije, je bilo razburljivo delo s tehniko in opremo, ki jo vojska ponuja. In če imate zdaj na eni strani slabo plačano silo in praktično slabo tehniko in zelo malo usposabljanj, misij in podobnega, to zagotovo ni dober obet za prihodnost. Načelnik Generalštaba je februarja na seji Odbora za obrambo dejal, da bi Slovenska vojska potrebovala 46 milijonov evrov denarja nemudoma, takoj, in to ne za nek nadstandard, ampak zgolj zato, da obstoječe sisteme, ki jih vojska danes že ima, usposobimo vsaj do te mere, da za silo delujejo, torej da zgolj orodje, ki ga imamo, funkcionira in deluje. Tudi zelo natančno je razdelal, za kaj bi teh 46 milijonov evrov šlo. In ne drži, da ne bi šlo nič za vojake, ker večji del tega denarja bi šel za vojake. Ne v plače, ker so plače tudi del javnega plačilnega sistema, ampak za njihovo opremo, uniforme, oborožitev in še kaj, torej neposredno za vojake.

Kaj pa se je zgodilo? Nič. In včasih se nam v opoziciji zdi, da smo mi pač nek človek, ki v puščavi vpije in ga nihče ne sliši. Težko jaz razumem, da pri tovrstnih razkritjih da se nič ne zgodi. Gospod Štrukelj brez problema doseže več 100-milijonska povišanja. Policija je dosegla svoje; ko je udarila migrantska kriza, se je našel denar. Kako se za vse druge stvari najde denar, ko pa pride do vprašanja Slovenske vojske, pa se nič ne zgodi. Mi ves čas zagovarjamo in smo vsaj ta kritični glas v tej hiši, da je treba te stvari spremeniti danes takoj, ne jutri. Vsak posameznik, ki je že adaptiral vsaj neko navadno hišo ali pa kopalnico ali dnevno sobo, ve, da dlje ko z investicijo, z adaptacijo, popravilom odlašaj, večja bo škoda. In nekaj podobnega je tudi v Slovenski vojski. Dlje ko bomo odlašali s tem, da se sistem potisne naprej, večja sila bo potrebna in tudi več denarja.

Mi smo predlagali tudi zelo konkretne politične zaveze. Ker veste, problem te hiše in tudi dela političnih strank je ta, da so v besedah zelo močni, ko pa pride do konkretnih dejanj, pa zadeva šepa. In če povem prakso iz Odbora za obrambo, kjer so se praktično vsi, tudi koalicijski poslanci strinjali, da je treba nekaj v tej smeri postoriti, ko pa je prišlo do konkretnega glasovanja, kjer bi dali mi neko politično zavezo, da se stvari premaknejo naprej, pa ni bilo več poguma, da bi se te stvari postorile. Predlagali smo realno možnost, in ta realna možnost je, da bi se obrambni proračun dvignil. Ne kar od danes na jutri za milijone, ampak vsako leto za 0,1 % BDP, dokler ne dosežemo 1,5 – ne 2, 1,5 % BDP –, da bi obrambni proračun bil tako velik. Zdi se nam to čisto normalna in poštena, dosegljiva politična zaveza. Govoril sem tudi, od kje bi ta denar vzeli, ker mi je jasno, da je treba biti z vidika javnih financ pošten in povedati, če nekomu denar daš, kje ga boš vzel. Govorili smo tudi, da vidimo priložnost in možnost za teh 46 milijonov za Slovensko vojsko na strani neučinkovitih subvencij, ki jih iz proračuna Republike Slovenije gre za več kot 600 milijonov evrov. In tukaj bi potrebovali konkretne aktivnosti in dejanja, zlasti koalicije, ker časa ni več. Voda nam teče v grlo in potrebna so dejanja.

Kaj je namen vsega tega? Zelo veliko se je razplamtevalo in polemiziralo v smislu, češ, opozicija izkorišča ta migrantski val in poskuša sedaj to stvar izkoristiti sebi v prid. Ni res. Je pa res, da se je varnostna situacija bistveno v zadnjem času spremenila in da je tudi na strani ljudi pripravljenost za vlaganje v obrambni sistem mnogo večja. Če bi morda štiri, pet let nazaj vprašali ljudi, ali so pripravljeni dati 50, 40 milijonov več v obrambni sistem, bi marsikoga vprašali po zdravju. Danes so okoliščine spremenjene, ker se ljudje zavedajo vseh teh mednarodnih groženj, terorističnih nevarnosti, ki pretijo tudi Sloveniji. Mi se vse prevečkrat obnašamo, kot da smo nek varen balonček, kateremu se ne more nič zgoditi, in gledamo samo, kako se okoli nas dogaja, do nas pa to ne

bo prišlo. Ampak stvari v mednarodni skupnosti so izjemno nepredvidljive. Če samo uporabimo slovenski primer iz leta 1990 – koliko ljudi je verjelo, da je možen oborožen spopad, in kako so se podpisovali na neke peticije. In kaj je bila realnost? Če takrat ne bi imeli lastnih oboroženih sil, bi danes najverjetneje bili morda še del kakšne druge države. Če bi vas še nekaj let nazaj vprašali, ali je možen konflikt v Ukrajini, bi zagotovo velika večina od nas rekla, da absolutno ne, da živimo v mirni, svobodni Evropi, kjer tovrstni konflikti niso več mogoči. Če pogledate samo korak bližje nam – morda na Balkan, v Bosno –, sem prepričan, da je tam še vedno lonec pod pokrovom, pod katerim tli, in je zgolj vprašanje časa, kdaj se lahko kaj zgodi. Daytonski sporazum v praksi ne funkcionira, država je v težavah, v številnih konfliktih, določeni islamisti se radikalizirajo. To zagotovo niso dobri obeti za varnost v prihodnosti. Jaz ne grozim in se ne bojim, da bi Bosna ali katerakoli druga sosednja država napadla Slovenijo. To zaenkrat še verjamem, da to ni možno. Upam, da me zgodovina ne bo negirala. Močno upam. Želim, da to ne bi bilo res. Ampak je pa ena druga večja nevarnost, da če s svojimi obrambnimi silami ne bomo uspeli zagotoviti neke kontrole, kdo vse v našo državo prihaja, in če ne bomo tudi v svojih večjih središčih, prireditvenih centrih uspeli zagotoviti nekega občutka varnosti, potem se tej državi ne piše najboljše.

Kaj predlagamo mi v opoziciji, je jasno. To je, da se vsako leto za 0,1 % BDP poveča obrambni proračun. Kaj predlaga koalicija, je bilo zapisano v srednjeročnem obrambnem programu. To je, da se v prihodnjih letih ne bo nič kaj bistvenega spremenilo, tudi sredstva se ne bodo bistveno povečala. Šele do večjih investicij bo prišlo leta 2019, ko te vlade že vsaj kakšno leto ne bo več. Takrat bo prepozno. In zaradi tega upam, da je tudi današnji prihod predsednika republike vzbudil vsaj pri komu kanček vesti, da pa vendarle pri prihodnjih rebalansih in pa proračunih tudi koalicija začne pritiskati, da so te stvari spreminjajo. Danes ste žal vse priporočila že povozili na Odboru za obrambo, tako da je ta debata namenjena razpravi, da si izmenjamo stališča in vidimo, kako kdo razmišlja. Je pa ta debata lahko pomembna pri ustvarjanju nekega ozračja, ko se bodo sestavljali novi proračuni, da bo zagotovljena primerna višina sredstev.

Nekateri ste problematizirali razpravo o stanju o Slovenski vojski, češ da je to problematično, da vseh stvari ne smemo razkriti in podobne zadeve. Dame in gospodje, mi živimo v svobodi in demokratični državi. Časi Jugoslavije so minili, in takrat se je marsikaj prikrivalo. Če pogledate pa v zahodnem svetu, boste lahko ugotovili, da se zahodni svet normalno pogovarja o pripravljenosti njihovih vojska; Nemci govorijo o tem, koliko letal imajo na razpolago in operativnih. Podobno Britanci, Američani. Jaz ne vidim problema v tem, da smo

razkrili slabo stanje v Slovenski vojski, vidim pa problem v tem, da se nič ne stori oziroma da se nič ne zgodi, da se ne ukrepa, da stvari ne gredo v drugačno smer. Zavezniki natančno vedo, kakšno je naše stanje. V nadaljevanju bom potem lahko predstavil, kaj so naši zavezniki zapisali o nas. Morda se bo kdo takrat zamislil – niso prav lepe besede.

Imamo dva problema; eden je moralni, drugi je finančni. Moralni problem bo morala razrešiti predvsem Slovenska vojska; več bo morala storiti, da se spopadi častnikov, nekdanjih JLA-jevcev in teritorialcev dobesedno nehajo in da skupaj potegnejo ta voz naprej. Finančni problem je pa problem te hiše. To je pa naša dolžnost in v tej luči je treba napeti vse sile, da se zadeve začnejo premikati naprej. In vsaj kar se tiče Nove Slovenije bomo v tej luči ves čas delali in si tudi prizadevali v prihodnje.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev. Izvolite, besedo ima predlagatelj, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Kolegice in kolegi!

Kar nekaj stvari smo slišali; nekaj smiselnih, predvsem veliko tudi nesmiselnih, pa vendarle. Velikokrat je bilo rečeno, da je prišlo do te seje, ker je bila ocena prvič v zgodovini nezadostno, ker se je to zgodilo konec marca in da opozicija stalno pogreva razprave o Slovenski vojski. To ne drži. Dokaz, da to ne drži, je tukaj več kot 140 strani člankov, negativnih člankov o Slovenski vojski v zadnjem letu, odkar je položaj ministrice za obrambo zasedla gospa Andreja Katič. Več kot 140 strani s tem, da se članki, če so bili na isti dan objavljeni, niso tiskali oziroma jih nisem podvajal. Skratka, vaš argument, da je samo pozicija tista in da samo opozicija vidi probleme tam, kjer jih ni ne zdržijo – več kot 140 strani negativnih člankov o Slovenski vojski oziroma niti ne bi rekel negativnih, rekel bi takšnih, ki prikazujejo realno stanje. Kasneje bom podrobneje tudi pa predstavil dva, ki izrazito bodeta v oči. In to je intervju namestnika načelnika Generalštaba generala Alana Gederja, ki je bil objavljen v Siolu in zaradi katerega je moral general Geder na zagovor k ministrici. In pa drugi bo intervju gospoda Primoža Šavca, direktorja Direktorata za obrambno politiko, ki je v intervjuju za Slovensko vojsko povedal marsikaj, kar si prej očitno ni upal, ko je bil na poziciji, sedaj pa gre v Črno goro in je očitno le napočil čas, da je nekaterim nastavil ogledalo. Saj, verjetno ga je mogoče tudi že prej, pa ravno zaradi tega mora iti.

Kar se tiče izdatkov obrambnih proračunov. Leta 2004, ko je na oblast prišla prva vlada Janeza Janše, je šlo za vojsko 277 milijonov evrov. Ko je Janševa vlada zapustila

položaj, je imela vojska približno 520 milijonov evrov. Se pravi, Janševa vlada je v 4 letih za vojsko v takratni prvi vladi namenila 250 milijonov evrov več. Za oborožitev, za opremo, za samo stanje v Slovenski vojski je bilo takrat narejeno največ do sedaj. Potem pa, ko je takratna koalicija pod vodstvom SDS sestopila z oblasti, se je vse do danes znižalo za 250 milijonov evrov. Tako da smo danes na 263 milijonov evrov. Tri leta vlade Boruta Pahorja, leto vlade Janeza Janše, leto vlade Alenke Bratušek in pa dve leti vlade Mira Cerarja. Pač to je rezultat, kako se dela s finančnimi sredstvi, kdo daje, kdo jemlje. Ne gre seveda predvsem ta del – bilo je treba delati razlike glede na to, kakšna je bila finančna kriza –, pa vendarle, predsednik Vlade, finančni minister ne izpustita priložnosti, ne v poslanskih vprašanjih ne nikjer drugje, da povesta, kako se pa sedaj gospodarska situacija izboljšuje. S tem da finančni minister dr. Mramor je vsaj toliko korekten, da pove, zakaj. Zaradi pokojninske reforme, reforme trga dela, zaradi Zujfa in pa uravnoteženja – se pravi to, kar je Zujf vnesel, uravnoteženje javnih financ. S temi ukrepi se hvalijo okrog, ne pove pa seveda, kdo je to naredil.

15. maja bo v Križankah zvečer proslava ob dnevu Slovenske vojske. A mogoče ve kdo, koliko je Slovenska vojska stara? Očitno ne ve niti Slovenska vojska sama oziroma tisti, ki so poslali vabilo. 25 let države – že 25 z vami, nekaj takega je pisalo na vabilo. To se pravi, da nekateri očitno mislijo, da je Slovenska vojska stara 25 let. Ni res, Slovenska vojska ni stara 25 let, Slovenska vojska ni stara toliko, kot je stara naša država, ker če bi bila stara toliko, kot je stara naša država, potem verjetno države ne bi imeli. Ker če bi Slovenska vojska nastala 25. junija 1991, jaz ne vem, kako bi se takrat branili. Slovenska vojska – in tukaj imamo tudi pismo takratnega načelnika MSNZ, kjer obrazlaga, zakaj ga v nedeljo zvečer ne bo na proslavo – je stara 26 let. Eno leto je starejša od države. Njen rojstni dan je 17. maja, takrat ko je bila ustanovljena Manevska struktura narodne zaščite. Tista Manevska struktura narodne zaščite, katere grb sedaj general Andrej Osterman točno tukaj v dvorani nosi na svoji desni rami, s ponosom. Zaradi tega, ker je tudi veteran, ker je takrat bil pripadnik MSNZ. In on očitno ve, da je Slovenska vojska stara 26 let. Nekateri visoki častniki v Slovenski vojski pa dokazano tega ne vedo.

Ministrica je v svoji obrazložitvi odgovorila oziroma nekako postregla s tremi ukrepi. Vendar preden bi šel na te ukrepe, da ne bo nejasnosti glede finančnih sredstev, predvsem s strani Stranke modernega centra, ko je predstavnik gospod Dolinšek dejal, da je vlada Mira Cerarja ustavila trend padanja sredstev za Slovensko vojsko. Ni res, sredstva za Slovensko vojsko so bila še v letu 2014 300 milijonov evrov, leta 2015 – 263 milijonov evrov. Verjetno sami veste, ali je to padec ali pa skok

navzgor. Tako da ne drži. Za letošnje leto se nominalno sredstva povišujejo za 5 milijonov evrov, to je res, vendar pa je bistvo drugje. Teh 5 milijonov evrov smo prenesli z Ministrstva za zunanje zadeve na Ministrstvo za obrambo in pa Ministrstvu za obrambo naložili ne samo za pet, ampak še za plus 2,5 milijona evrov več za plačevanje mednarodnih članarin za članstvo v mednarodnih organizacijah. To se pravi, je bila tudi to laž, kar je dejal predstavnik SMC, tudi letošnje leto se je v primerjavi z lanskim letom sredstva za Slovensko vojsko znižala za 2,5 milijona evrov. Nominalno se je za 5 zvišalo, obveznosti so pa več dobili za 7,5. In plačevanje za mednarodne članarine, to kar je govoril tukaj, to ne prispeva k nobeni boljši borbeni pripravljenosti Slovenske vojske.

Prosil bi, da naprej v razpravi ne govorimo več, da je vlada Mira Cerarja zaustavila trend padanja, ker ga ni zaustavila niti v rebalansu za leto 2014 niti ga ni zaustavila v rebalansu za 2015 niti ni sredstev zvišala za 2016. To se pravi trikrat, trije poizkusi – dva rebalansa in en proračun, sredstva še naprej padajo. Za 2017 je sicer povišanja za cela 2 milijona evrov, vemo pa kako bo z BDP; le-ta raste, kar pomeni, da se bo odnosi do BDP še vedno znižali. Nato pa ima tri kriterije za ocenjevanje; prvi je udeležba na misijah, drugi je obrambni proračun v odnosu do BDP in tretji pa struktura obrambnega proračuna. Kar se tiče obrambnega proračuna, vemo, da padamo. Zaveza leta 2014 je bila, da bomo dosegli 2 % BDP za obrambo v letu 2020. Mi smo trenutno na 0,94 %. Če BDP raste – vemo, da sredstva za obrambo ne rastejo toliko kot BDP –, se ta procent še niža. Se pravi, prvi kriterij ocenjevanja, pogorimo na celi črti. Drugi kriterij ocenjevanja. Kot sem dejal, struktura obrambnega proračuna – Natovo zlato pravilo: 50 : 30 : 20. 50 za plače, 30 tekoče zadeve, 20 vzdrževanje. Kje smo mi? Za vzdrževanje 1 %, za plače čez 80 %. In zdaj pademo tudi na temu drugemu kriteriju. Potem pa tretji kriterij, kjer pa je Slovenija nekako bila spoštovana, ni se slišalo kakšnih velikih negativnih ocen. V skladu s svojimi pristojnostmi je Slovenija opravljala svoje naloge na mednarodnih operacijah in misijah. Paradirali smo predvsem na Kosovu, to je bil naš triumf. Še tam zdaj znižujemo svojo prisotnost zaradi tega, ker ni denarja. Za 50 smo že, v prihodnje bomo še za koliko, dvakrat 50? Bomo šli z 290 na 190? Še tam, kjer smo bili nekje, če rečem temu nadpovprečni, recimo za Kosovo pa za ostale misije, še tam sami sebi kopljemo jamo s tem, da znižujemo svojo participacijo.

In ne gre se čuditi, da je Nato dal oceno Sloveniji, kakršno je pač dal. Ne samo vrhovni poveljnik obrambnih sil, ampak tudi Nato. Nezadostni, v breme zavezništva, irelevanten partner – to smo mi za Nato. Jaz upam, da se bo naslednji teden kaj spremenilo; naslednji teden imamo na Bledu srečanje z generalom Gorencem. Še prej, kakor sem

seznanjen, bo imel general Gorenc – to je ameriški general slovenskega rodu, eden izmed glavnih generalov v Natu trenutno – pogovor na štiri oči s premierjem Cerarjem. Jaz upam, da bo kaj zaleglo, ampak naš premier je že večkrat dokazal – skozi eno uho notri, skozi drugo uho ven. Še lansko leto, ko je julija prišel generalni sekretar Nata Jens Stoltenberg, mu je predsednik Vlade obljubil: "pripravlja se proračun za prihodnji dve leti, leta 2016 se bo padanje ustavilo, potem pa po 0,04 % BDP navzgor". Se ni zgodilo. Jaz ne vem, kakšen premier moraš biti, očitno da ne daš nič na svojo čast, na svoje ime, da lažeš javnosti, da lažeš ostalim predsednikom vlad. In upam, da bo deležen kakšnega vprašanja 8. in 9. julija v Varšavi, če bo seveda tja sploh šel. Potem pa sprejmemo SOPR, Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2016–2020, kjer napišemo: "Padanje deleža obrambnih izdatkov v BDP se leta 2017 ustavilo pri 0,91 %." To se pravi, mi smo trenutno na 0,94 %, v SOPR zapišete: "Padanje deleža obrambnih izdatkov v BDP se bo leta 2017 ustavilo pri 0,91 %." Dajte mi vsi tisti, ki ste danes govorili, da je vlada Mira Cerarja prva, ki je ustavila padanje izdatkov, povedati, kako ste ustavili padanje izdatkov, če ste pa v Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije, sprejet dva meseca nazaj na Vladi Republike Slovenije, napisali, da šele boste. Tu nekaj ne gre skupaj. Ali nekateri niso SOPR prebrali ali je pa to namerno zavajanje. Skratka, da državljanke in državljani vedo – vlada Mira Cerarja ni ustavila padanja obrambnih izdatkov kljub izboljšanju gospodarske situacije, in v kriznih razmerah še naprej nadaljuje s tem samomorilskim dejanjem. In potem piše naprej: "Od leta 2018 do 2020 se bo delež obrambnih izdatkov v BDP postopno povečeval do 1,03 % BDP." 2018–2020, katero obdobje je že to? To je obdobje, ko vlada Mira Cerarja ne bo več. Prelaga se odgovornost na naslednjo vlado. Vi pa od 2014 do 2018 niste sposobni prevzeti odgovornosti za varnost in ste zato grobarji našega nacionalnovarnostnega in obrambnega sistema. In piše naprej: "V povprečju se bodo obrambni izdatki od leta 2017 med letom povečali za okoli 35 milijonov evrov in bodo do leta 2020 dosegli 478 milijonov evrov, kar je 104 milijone evrov več kot leta 2017." Se pravi, nič se ne zaustavlja, ne zaustavlja se tako, kot ste obljubili, povišuje se pa v naslednji vladi. In zopet, samo en odstavek naprej, in bi prosil, da mi na to ministrica odgovori: "Leta 2020 bo razmerje med stroški za osebje, operativnimi stroški in stroški investicij znašalo 67 : 18 : 15, kar predstavlja premik v smeri ciljnega razmerja 50 : 30 : 20." Trenutno imamo 80 % za plače. Tu zdaj piše, da bo do leta 2020, se pravi, da se bo v treh letih znižalo za plače 67 %. Zdaj me pa samo nekaj zanima – ali bomo, a, znižali plače tistim, ki jih že imamo v sistemu, ali bomo, b, odpustili tiste, ki jih imamo v sistemu? Glede na to, da na prejšnji strani pišete: "Ob koncu srednjeročnega obdobja bo obseg

Slovenske vojske ..." to se pravi leta 2020 "... znašal do 9 tisoč pripadnikov, od tega 7 tisoč 600 stalne in tisoč 500 rezervne sestave." Zopet zaveza direktno v SOPR, ki ni uresničljiva, da boste imeli 600 vojakov stalne sestave več, hkrati pa da bo 13 % šlo manj za plače. Skratka, tukaj je nekaj, kar ne gre skupaj in kar se je zopet napisalo nekaj zato, da damo na papir, da se pošlje v Nato, da se vidi, da smo nekaj naredili.

Tu se bom ponovil, kot se je tudi ministrica na Odboru za obrambo. Kot pogloblitve ukrepe je navedla: prvič, izvaja se strateški pregled obrambe, drugič, novi normativni dokumenti, in tretjič, da bo oblikovan paket ciljev zmogljivosti zveze Nato. Moje vprašanje je, kako konkretno, bo vse to pripomoglo k izboljšanju ocene iz nezadostno za delovanje v vojni, se pravi, za nemirnodobno delovanje? Se pravi, naredili bomo strateški pregled obrambe, O. K., to je super, to bi ga že zdavnaj morali. Ministrica se ga je lotila, to je pohvalno. Videli bomo, pri čem smo. Drugič, novi normativni dokumenti. Se pravi, sprejeli smo nov SOPR, zdaj imamo na mizah Zakon o obrambi; jaz mislim, da bi moral biti ta vrstni red ravno zamenjan, da se najprej naredi analiza in se gre potem v spremembo. Je pa ministrica sama rekla, da na podlagi tega strateškega pregleda obrambe bomo pa potem šli v novelo Zakona o službi v Slovenski vojski. In tudi to smo vam že večkrat rekli – dokler, ko govorimo o socialnem položaju vojakov, dokler Slovenska vojska ne bo izvzeta iz sistema plač javnih uslužbencev, do takrat ni pričakovati pozitivnih sprememb, ker vojsko jemljemo kot javne uslužbenke. Nekoga ki uči, učitelja – z vsem spoštovanjem do njih, pomembno delo v tej državi opravljajo – enostavno ne gre enačiti z nekom, ki gre ponoči na mejo, ki gre na Poček, na izobraževanje, na usposabljanje in tako naprej. Skratka, dokumenti zaradi dokumentov, dokumenti zaradi Državnega zbora, zaradi Nata, zaradi ostalih mednarodnih organizacij, katerim pa se ne bo sledilo. Samo za primerjavo, bataljonska bojna skupina, veliko je bilo govora o tem. Mi smo se v parlamentu zmenili, da bomo imeli taka vozila; namesto gosenic si predstavljajte kolesa. Skratka, močan oklep, 30-milimetrski top. In s čim zdaj mi delamo srednjo bataljonsko bojno skupino? S temle. Z Valuki, ki ga na strani prebije že 12,7-milimetrski mitraljez in ki ima gori mitraljez. Nobene ognjene moči, nič. Ministrica pa je celo dejala prej, da se ta bataljonska bojna skupina, ki se jo gradi, da se omejitve nanašajo na ognjeno podporo. Ravno ognjena podpora je bistvena pri bataljonski bojni skupini. S tem, s čimer bomo mi zdaj, s temi zastarelimi Valuki delali to bataljonsko bojno skupino, s tem lahko vojake pripeljemo, gospod general, do kje? 600 metrov pred bojiščem. S tem pa do ... V samo bitko, neposredno tja. Skratka, to smo želeli kupiti; parlament je rekel, da bomo to kupili, ne sicer goseničarja, ampak pač kolesnika, to so bili Svaruni, Patrie, zdaj pa

s tem delamo, zastarelo opremo. Nato je na to računal. Rekli smo, ne bomo imeli ene te skupine, bomo imeli celo dve, zato ne 60, ampak 135 Patrij. Zavezniki so na to računali in tega nismo naredili. Tega nismo naredili in to je bilo že 12 let nazaj zmenjeno. In ne govoriti, da se v dveh letih tega ne da, ker nekateri dokumenti še niso zaključeni, ker bi to moralo vse biti. Če bi Vlada imela namen narediti, se to v dveh letih da narediti. Z denarjem, z usposabljanji, dokumenti – pa ne, da se jih zdaj pripravljajo, ampak bi že morali biti narejeni. Skratka, toliko o tem, kakšne normativne dokumente bomo sprejemali in koliko se jih bodo potem določeni držali. In tretja točka, o kateri je ministrica govorila, paket ciljnih zmogljivosti Nata, nov. O. K., zanima me, ali spet v takšnem smislu, kot je bil oblikovan recimo prejšnji, ko so računali na našo bataljonsko bojno skupino, da se bomo spet nekaj zavezali, potem pa čez tri, štiri leta ugotovili, da tega ne moremo narediti, in bo spet v Natu morala ena druga država poskrbeti za ta naš manko. In točno to je tisto, kar je prej gospod Janša govoril. V 5. členu te pogodbe Nata že piše, da je napad na eno napad na vse in o kolektivni obrambi. Ampak, če se mi sami ne bomo branili, in sodeč po opremi se ne moremo, bodo Nizozemci prišli. Zakaj pa bi Nizozemci prišli, zakaj bi prišli Norvežani k nekemu, ki niti sam ne izpolnjuje določenih zavez? Skratka, tudi od tega tretjega ukrepa, ki ga je ministrica izpostavila, ne bomo imeli kaj preveč.

Poslanska skupina, ki je najbolj odgovorna, da je stanje takšno, kot je, predvsem v finančnem smislu, to se pravi, Stranka modernega centra ... Nekaj je že bilo odgovorjeno, pa vendarle. Odpiranje razprav in pritiski na Vlado, da je to cilj opozicije. Prej vas ni bilo, gospod Dolinšek – 140 strani člankov o Slovenski vojski, ki govorijo, kako zaskrbnjuje stanje v zadnjem letu. Se pravi, vzeli smo od takrat, ko je obrambno ministrstvo zasedla ministrica Andreja Katič, več kot 140 strani člankov. Se pravi, teh člankov ni pisala opozicija; v Večer, Dnevniku, Delu, na nacionalki, POP TV, Planetu ne piše člankov opozicija. So intervjuji z raznoraznimi strokovnjaki, s predstavniki Morsa, s predstavniki Slovenske vojske, ki opozarjajo na takšno stanje. Skratka potem recite tudi, da novinarji izvajajo pritisk. Da želimo stanje prikazati slabše, kot je ... Jaz mislim, da stanje, kot ga je prikazal predsednik republike, je realno in ga je težko prikazati slabše. In tudi se tukaj notri ne izdaja nobenih tajnih podatkov, ker greste v google, napišite Military Balance in boste dobili podatke za države, kakšno oborožitev imajo, koliko imajo posameznih oborožitvenih sistemov in tako naprej.

Podatki, o katerih predsednik republike ni govoril, so pa tukaj notri in so zelo zgovorni – popolnjenost Slovenske vojske glede na srednjeročni program se je od leta 2011 do 2015 zmanjšala za skoraj 15 %. O. K., vlada Mira

Cerarja – sprememba 2015 glede na leto 2014, skupaj minus 121; kakšen negativen trend ste že ustavili s tem? Popolnjenost pogodbene rezerve, sprememba od 2014 na 2015 – minus 419, kar je kar minus 37 %; spet ne morete reči, da ste ustavili negativni trend padanja. Skupaj sprememba leta 2015 na 2014, to se pravi celotna sestava – minus 540, kar je minus 6,4. In potem mi v SOPR pišemo, da bomo imeli 7 tisoč 600 in pa tisoč 500 rezervne sestave, skratka skupaj 9 tisoč 100 pripadnikov. Veseli me, da ste to napisali, veseli me, da je to napisala ministrica stranke SD, ker to je stranka, katere mokre sanje so vedno bile, da bi imeli 5 tisoč ali manj vojakov. Hvala bogu je vsaj ta kriza zdaj pokazala, da s takšno številko ne moremo priti skozi, ker še s takšno številko smo imeli zdaj probleme, tako da vsaj tukaj ste se nekaj naučili.

Gremo naprej. Tisto, kar je še bolj zaskrbnjuje, realizacija vaj. 2014 – 67 planiranih vaj, realiziranih 47. 2015 – načrtovanih 82, realiziranih 58. Finančna sredstva za vaje so bila 2 milijona 100, vi ste jih porabili milijon 600. Se pravi, nekaj denarja za vaje je še bilo, to ni bilo porabljeno. Gremo naprej, strelska usposobljenost. Skupno število izstreljenih nabojev do vključno kalibra 12,7 milimetra. Leta 2011 je bilo še 618 na leto na pripadnika, 2014 je bilo 441, 2015 je bilo 323. To se pravi, v enem letu vaše vlade ste znižali strelsko usposobljenost vojakov s 441 na 323 izstreljenih nabojev, praktično za četrtno. A tako ste ustavili trend padanja v vojski? Finančna sredstva za izobraževanje Slovenske vojske; leta 2014 milijon 800, leta 2015 milijon 600. Kako ste ustavili finančni trend padanja v Slovenski vojski? Ne, glejte no, o številkah govorimo, o številkah, ki so uradne številke na eni strani in na drugi strani o vaših manipulacijah, kako ste ustavili trend padanja. Ni res, niste ga, pada, številke ne lažejo! Gremo naprej, stanje vozil. Število vozil v Slovenski vojski, trenutno 2156. Vozila s pretečeno življenjsko dobo leta 2015 – 738. In pazite zdaj. Vozila, ki jim preteče življenjska doba leta 2017 – 927. To se pravi, če smo imeli 2156 vozil, do 2017 1665 vozil manj. 280 bojnih vozil, leta 2017 50 manj. S čim se bodo še vozili, res ne vem. Džip pa kalašnikovka v roke, to je očitno kaj? Safari varianta. Ali bo to Slovenska vojska? Zopet postavlja na laž, da ste ustavili trend padanja. Ma niste ga, ne na finančnem, še na drugih področjih. In zdaj vas resno sprašujem; 2017 se vidi, kako je z obrambnim proračunom, 2017 nominalno bo 2 milijona več. Verjetno še kakšne mednarodne članarine od kje prenesene. Resno vas sprašujem, kako bomo nadomestili ta bojna vozila in pa ostala vozila, ki jih bo za praktično več kot polovico manj? Da ne govorim pa o stanju zračnih plovil. Helikopterji Bell, 12 helikopterjev. Kdaj jim poteče življenjska doba? Osmim 2019, štirim pa 2020. Konec reševanja v slovenskih gorah. Konec reševanja v slovenskih gorah, tudi za civilno prebivalstvo.

Tako boste ustavili trend padanja? Veste, koliko košta en helikopter? Krat 4 je treba računati še vse, kar zraven pride. Cena enega krat 4. To ne bo tistih 32 milijonov ali koliko jih boste že namenili leta 2018. Boste kaj kupili za tisti denar? En propeler, pa ... Ne vem.

Skratka, žal vse to, kar ste povedali, ne zdrži. Ne zdrži realnosti in ne zdrži tistega, kar si naši državljani in državljani zaslužijo in pa nenazadnje, kar si zaslužijo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske. Žalostno je, da pridete s SOPR v parlament, da ga sprejmete na Vladi in še na isti razpravi, ko razpravljamo o SOPR, načelnik Generalštaba reče, da Slovenska vojska potrebuje 46 milijonov evrov več, da bo lahko preživel. Na isti seji. In to načelnik Generalštaba govori, zdaj že ene par sej in se ne čudim, da že mrzlično iščete naslednika načelnika Generalštaba. Problem je samo to, ker SMC in Desus imata enega kandidata, za SD tisti kandidat nikakor ni sprejemljiv, išče drugega oziroma ga verjetno že ima. To bo ministrica mi odgovorila na poslansko vprašanje naslednjič. Jaz mislim, da bi moral nekdo drug odstopiti, ne pa načelnik Generalštaba, ki opozarja na te zadeve. Saj če ni denarja, ne more nič narediti. Ne more izboljšati stanja v tistih elementih, o katerih sem prej govoril. Ne, ampak zamenjali boste tega načelnika, dali boste enega, ki gre čez dve leti v penzijo, čez dve leti se bo spet menjalo načelnika Generalštaba, na vsaki dve leti se menja načelnika Generalštaba; vojska potrebuje mir, potrebuje nekoga, ki bo tam pet let ali pa vsaj en mandat Vlade. Isto ste naredili z direktorjem Sove, isto ste naredili z direktorjem OVS. Isto ste naredili z direktorjem policije. S tem da direktorja OVS ste zamenjali zato, da ga je pač lahko stranka SD uporabila za lastne politične namene, zaradi tega je tudi odletel minister za obrambo. Ampak pač tako se v naši državi dela. Obglavili ste celoten nacionalnovarnostni sistem in posledice so, kakršne so.

Desus – 2017 bo priložnost za izboljšanje. Ja super. Ampak ali ste prebrali SOPR, ali ste pogledali proračun? Kakšna priložnost za izboljšanje? Se ne bo izboljšalo, ker ni izboljšanja finančnih sredstev, pogledati je treba proračun. Ampak vsaj slišal sem tisto, kar vedno slišim: "Vemo, da je stanje takšno kot je, vemo, da ga je treba popraviti, ampak zavrnili smo pa vaša priporočila, ker jih trenutno ne moremo uresničiti." O Združeni levici pa sploh ne bi, ker gospa Tomić ne loči ne kaj je korpus ne kaj je divizija niti kaj je brigada. Jaz sem danes prvič slišal, da imamo korpus JRKBO v Sloveniji. V korpusu je nekaj divizij, tako ne vem, ali imamo mi 60 tisoč pripadnic in pripadnikov, ki so v JRKBO. Kar se pa tiče ... / oglašanje iz dvorane/ Gospod Prikl, prosim no, če ste lahko tiho, boste imeli potem svojo priložnost. Kar se pa tiče tega, ko je izpostavila Švico in Norveško; verjetno ne ve, ali kako. Norveška je članica zveze Nato, Norveška ima tudi profesionalno

vojsko. Švica je pa spet ne naborniška vojska, ampak čisto nek drug koncept, ki se mu reče koncept oboroženega državljan, kjer imajo državljani celo orožje doma, ki ga dobijo takrat, ko služijo vojsko. Če bi pa to predlagali, bi pa verjetno Združena levica sploh skočila v zrak, da uveljavljamo amandma iz ameriške ustave, pravico do nošenja orožja. Tako da na te zmedene očitke sploh ne bom odgovarjal. Toliko zaenkrat. Hvala.

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Matjaž Nemeč.
Pripravi naj se gospod Jožef Horvat.

MATJAŽ NEMEC (PS SD): Hvala lepa, spoštovana. Dober dan, lep pozdrav vsem skupaj!

Bom skušal biti čim krajši, dinamičen, čim bolj neposreden. Izognil se bom podajanju ocene, kdo je bil v preteklih letih kriv manj in kdo več, ker namreč, kolikor je meni znano, od šestih parlamentarnih strank tule čisto vse, razen ene so imele priložnost voditi državo. In vemo, kako je bila to nesprejemljiva tematika še nedavno, ko bi nagovarjali državljane o tem, da se poveča proračun za obrambo. Ampak okoliščine so se spremenile. Naivno bi bilo reči, da ne smemo in ni treba temu vprašanju dati neke pozornosti.

Predsednik republike in vrhovni poveljnik Slovenske vojske Borut Pahor je dejal, da smo v obdobju najnižje ravni pripravljenosti, poudaril je pa tudi, da nismo neposredno ogroženi. Zakaj omenjam to? Ker se mi zdi smiselno našo razpravo uokviriti v neko realno oceno stanja, da ne bi razpihovali ali pa napihovali okoliščin, v katerih smo se znašli. Res je, nekateri vidijo, da za varnost ni dovolj poskrbljeno, drugi pa da je. Naj omenim, res je bila Slovenska vojska primorana – in mislim, da zelo dobro v zadnjih letih in mesecih – povzročiti določene prerazporeditve. Treba je bilo najti neko nišno delovanje, pri katerem nas celo naši zavezniki na nek način hvalijo. Ampak predvsem bi rad poudaril, da kar se tiče področja varnosti, so pa le bili določeni premiki narejeni, sicer na drugem ministrstvu, na Ministrstvu za notranje zadeve. Zakaj to omenjam? Ker pričakujem od Vlade, da bomo postopno lahko zviševali tudi drugo postavko, postavko Ministrstva za obrambo. Socialnim demokratom ni pomembna samo obrambna varnost, za nas je pomembna tudi socialna, zdravstvena varnost ali pa dostopnost, varnost dostopnosti do javnega šolstva. Težko je v teh težkih časih najti pravi rebalans. Res pa je, kot sem uvodoma že dejal, da tovrstna problematika ne bi prišla do pozornosti javnosti, če ne bi v zadnjem letu bili priče izjemnim okoliščinam, ki se niso začele dogajati v zadnjem letu, ampak bistveno prej. Družina, v kateri smo tudi mi, govorim o Natu, vsaj ko govorimo o tem evropskem oklepu, o severni Afriki, Bližnjem vzhodu ali pa Vzhodu, njena vloga večkrat ni dovolj jasno definirana –

ali je tu v vlogi požigalca ali v vlogi gasilca. Zakaj to govorim? Predvsem zato, ker spodbujam razpravo o neki redefiniciji tudi samega poslanstva zveze Nato. Ampak pustimo to za neko drugo priložnost.

Geopolitika se izrazito spreminja. Vsaj od leta 2001, ko smo se začeli z zavezniki boriti proti terorističnim napadom, in z nastankom finančne krize v letu 2008, 2009 so se okoliščine spremenile in temu ni sledil tudi obrambni proračun, ker smo sledili nekim drugim ambicijam in se nismo počutili tako ogrožene. Naj omenim samo to, da se naši bližnji sosede – Hrvati, Srbi, v največji meri Poljaki – v zadnjem obdobju oborožujejo. Vemo, da se povečujejo Nato enote na vzhodni meji v odnosu do Rusije. Se pravi, da so določene okoliščine, ki terjajo neke nove odgovore, drugačne odgovore. Ampak roko na srce, ali bomo imeli eno ali pa drugo obliko vozila, mislim, da nas bo težko kdorkoli obranil v primeru konflikta. Strinjam pa se, da moramo biti dovolj kos izzivom, ki so pred nami, in še posebej tistim, ki smo jih bili deležni zadnjih nekaj mesecev. Natova družina vse nekako oblikuje, preoblikuje do te mere, da ne vemo, kakšna je njena vloga. Vemo samo nejasno definicijo vloge v Egejskem morju ob pojavu migrantske krize. Ampak da ne bom zašel v druge razprave. Nekdo je omenjal, da postajamo irelevanten partner znotraj Zveze Nata. Jaz temu ne morem pritrditi, ker namreč če bo nastopil – in vedno mora nastopiti najprej – čas diplomacije, Slovenija, vsaj ko govorimo o bližnji regiji, govorimo o balkanski vselej, dobiva vedno pomembno vlogo, predvsem v obliki mediatorja med različnimi, do sedaj še verbalnimi konflikti.

Da zaključim, obrambno ministrstvo je glede na svoje sposobnosti in zmožnosti, ki jih ima v danih okoliščinah, z prerazporeditvijo in predvsem iskanjem nekih nišnih oblik delovanja poskušalo izpolniti svoje poslanstvo. Zagotovo pa je treba krepiti zavedanje, da v bližnji prihodnosti bo treba okrepiti tudi ta finančni del, kar se tiče Ministrstva za obrambo, v nekem sorazmerju z ostalimi prednostmi, kot so zdravstvo, sociala in šolstvo in druge pomembne dobrine, ki so za naše državljane v tem trenutku najpomembnejše. Hvala. Toliko zaenkrat, podpredsednica.

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ: Hvala lepa. Besedo ima predlagatelj gospod Žan Mahnič. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala. Samo dve stvari. Da je Slovenija irelevanten partner, to niso besede opozicije, to so besede, ki jih je sestavila Natova skupina, poročilo Natove skupine, ko so bili oni pač tukaj na tem rednem pregledu.

Kar se pa tiče, da Slovenija vojaško ni neposredno ogrožena, se strinjam. Ampak rečeno je bilo že prej, tudi v stališču naše stranke – tudi v začetku leta 1991 ni bila

neposredno vojaško ogrožena, pa vendar je bila šest mesecev kasneje izvedena agresija.

Glede ogroženosti pa samo tole. Tu je odlična zbirka, izide vsako leto, Konflikt barometer. Ta je iz lanskega leta. Tole je prikaz konfliktov, ki so se odvijali v lanskem letu. Se pravi tisto, kar je črno. Tukaj razdelijo konflikte glede na intenziteto na nasilne in nenasilne. Nasilne pa delijo na vojno, vojno z omejenim trajanjem in pa samo oborožene spopade. Skratka, črne in temno modre barve praktično po celi Afriki, kar samo dokazuje, da se bodo konflikti še nadaljevali, da še trajajo in da ti konflikti samo še generirajo množice in množice beguncev in migrantov. In ne nazadnje tudi Bližnji vzhod, Vzhod. Pa verjetno marsikaj pove dejstvo – ne samo oboroževalna tekma, ampak tudi premikanje enot po Rusiji, po Evropi. Amerika oziroma zveza Nato je tri dni nazaj dejala, da bo poslala dve brigadi na Baltik. Temu je sledil odgovor Rusije s tremi divizijami do konca leta na vzhodno in pa na južno mejo. Skratka, da ni neke neposredne ogroženosti, se pač jaz ne morem strinjati. Hvala lepa.

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ: Hvala lepa. Besedo ima gospod Jožef Horvat, pripravi naj se dr. Laszlo Göncz.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala za besedo, gospa podpredsednica.

Gregorčičeva, imamo problem. Gregorčičeva, imamo velik problem. To je danes sporočilo opozicijske Nove Slovenije in opozicijske Slovenske demokratske stranke slovenski vladi na Gregorčičevo, Ljubljana seveda. Seveda to sporočilo v zvezi z velikim problemom v zvezi z obrambnim proračunom. In imamo seveda tudi kar nekaj paradoksov. Občutek je, da sta danes opozicijski Nova Slovenija in SDS pravzaprav edini na strani vrhovnega poveljnika slovenskih oboroženih obrambnih sil gospoda Boruta Pahorja, in da sta opozicijski stranki Nova Slovenija in SDS edini na strani ministrice za obrambo, ki jo lepo pozdravljam med nami, in seveda na strani načelnika Generalštaba Slovenske vojske dr. Andreja Ostermana, ki ga prav tako lepo pozdravljam.

Gospe in gospodje, v zadnjem času, v zadnjih dveh mesecih imamo kar nekaj sej odborov in seveda tudi Državnega zbora, kjer s strani koalicije slišimo: "Ja mi bi že, ampak ne, ne tako, ne toliko, mi bi že, ampak, ampak ...". Sprejme se celo pred dnevom sklep, ki ga lahko berem tudi tako, da Vlada ne sme prisluhniti razpravi na skupni seji dveh odborov – da sem konkreten, vabljenim gostom, da sem še bolj konkreten, predstavnikom kmetov – pri tem, ko Vlada dela nek zelo pomemben zakon. Meni je počasi dovolj tega političnega cincanja in te politične cmeravosti. Res oprostite. In ne govoriti, da ni denarja; če se je našlo za dve kepici sladoleda za nek sloj ljudi na mesec, če se je našlo za gospoda Štruklja 200 milijonov,

potem se mora najti, mora se najti 46 milijonov, o katerih govorimo, o katerih je govorila in ministrica in načelnik Generalštaba Slovenske vojske in opozicijski Nova Slovenija in SDS. Mora se najti. Ne pozabiti, da smo v tej državi 23. marca 2003 imeli referendum o pristopu Republike Slovenije k zvezi Nato. Približno en milijonov volivcev je prišlo na volišča in dve tretjini, ustavna večina bi lahko rekli, dve tretjini volivcev je reklo "za" pristop Slovenije k zvezi Nato. Tisti, ki je vsaj malo demokrat, mora to odločitev upoštevati. To odločitev mora upoštevati, čeprav danes imamo tudi kar nekaj razprav, prav te dni o demokraciji, o stanju demokracije v Sloveniji. In zdaj logično peljem naprej. Zelo logično in nujno je bilo, da smo to odločitev za pristop Slovenije k zvezi Nato zapisali tudi v lani julija tukaj sprejeto deklaracijo o slovenski zunanji politiki. O slovenski zunanji politiki. Mi sicer nimamo, še nimamo strategije razvoja Republike Slovenije, hvala bogu pa imamo deklaracijo o zunanji politiki Republike Slovenije in tudi strateški dokument, ki ga je sprejela Vlada. In ko smo sprejemali deklaracijo o zunanji politiki, smo jo vsebinsko in časovno postavili v okvir, ki ga določajo: četrto stoletje samostojne, neodvisne, demokratične države Republike Slovenije, desetletnica članstva v Evropski uniji in v Organizaciji severnoatlantske pogodbe – Natu, obletnica padca berlinskega zidu, obletnica sprejetja Helsinške sklepne listine o varnosti in sodelovanju v Evropi, obletnica ustanovitve Organizacije združenih narodov in obletnica konca druge svetovne vojne in začetka prve svetovne vojne. In upoštevali smo, da so se državljanke in državljani Republike Slovenije z veliko večino odločili za članstvo v Evropski uniji, ki za Republiko Slovenijo predstavlja temeljni vrednosti in politični okvir za zagotavljanje blaginje in temeljnih pravic, ter članstvo v Natu, ki predstavlja temeljni okvir za zagotavljanje nacionalne varnosti. Ampak iz tega seveda izhajajo obveznosti. To ni zgolj neka kozmetika, to ni dekoracija, s katero bi se okrasili, to je obveznost. Seveda pa imamo tudi iz tega naslova, iz naslova članstva v zvezi Nato tudi prednosti. In prednostna področja in območja zunanje politike Republike Slovenije so tudi: nadgradnja slovenske prisotnosti na Zahodnem Balkanu, dejavna podpora širitvi Evropske unije in Nata – ob izpolnjevanju pogojev seveda, zlasti vladavine prava –, krepitev vidnosti in vloge Republike Slovenije v Natu, kot temeljnem okviru nacionalne in evropske varnosti, krepitev čezatlantskega sodelovanja na podlagi skupnih vrednot in vzajemnih interesov, ter boj proti terorizmu in ekstremizmu vključno z odpravljanjem okoliščin, ki ustvarjajo plodna tla za ekstremizem. To smo zapisali v deklaraciji, dokument, ki še ni star niti eno leto. Mi bomo o tem vprašanju, o katerem danes govorimo, govorili seveda upam meseca junija, tako je povedal tudi minister za zunanje zadeve, ko bomo v skladu z deklaracijo obravnavali poročilo

Vlade oziroma ministra za zunanje zadeve, ki bo v imenu Vlade Republike Slovenije predstavil Državnemu zboru oceno o razvoju mednarodnih odnosov in položaju Republike Slovenije v mednarodni skupnosti.

Ja, prej je kolega Nemeč rekel, da nismo ogroženi. Ja, res. Danes ob 15.45 res nismo ogroženi, hvala bogu. Kaj pa jutri?! Ampak predsednik republike gospod Pahor v svojem poročilu zelo analitično predstavi oceno ogroženosti in dejavnike tveganja. Tukaj izpostavi nizko gospodarsko rast in nevarnost za ponovitev recesije. O tem govori Mednarodni denarni sklad – o možnosti ponovitve recesije –, in tudi druge podobne institucije. Zanimivo, predsednik republike izpostavi tudi agresivno politiko Ruske federacije. Ne bom zdaj govoril, kako se Ruska federacija oborožuje, vidimo in vemo, kakšni so apetiti Ruske federacije, vidimo. In ne pozabiti, Ruska federacija bo očitno, najbrž že letos tudi postavila svoj količek v Sloveniji, v Ljubljani, kjer bo jasno pokazala, do kod sega njen vpliv. Za to gre. Naprej. Seveda, tu je t.i. Islamska država in nestabilnost na Bližnjem vzhodu in severni Afriki. Tu so podnebne spremembe in seveda tu je Zahodni Balkan in jugovzhodna Evropa. In tu so seveda tudi hibridna tveganja, ki vprašanje, če smo jim s tem proračunom, obrambnim proračunom, kot ga imamo danes, sploh kos. In ni res, da Nato ne ve, kaj bi, da, kako že, da včasih gasi požar, kot je moj predhodnik povedal, včasih pa ga tudi zaneti. Nato je v času svojega obstoja – naj spomnim, pogodba je bila podpisana 4. aprila 1949 – sprejel 7 strateških konceptov. Štiri v času hladne vojne ter tri po njenem zaključku. In novi strateški koncept je bil sprejet novembra 2010 v Lizboni; predlagam, da si ga, kolegice in kolegi preberete.

In naj zaključim s predlogom Nove Slovenije. Zavedajoč se finančne, javnofinančne situacije, kot jo imamo pri nas, mi predlagamo, da se obrambni proračun vsako leto dvigne zgolj za 0,1 odstotne točke bruto domačega produkta, tja do 1,5 ... / izklop mikrofona/

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima dr. László Göncz, pripravi naj se gospod Marko Ferluga.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo, gospa podpredsednica. Spoštovana gospa ministrica, spoštovani gospod načelnik Generalštaba, kolegice in kolegi!

Brez tega, da bi dramatiziral situacijo, ker menim, da to nikamor ne vodi, kljub temu pa lahko ocenimo, da glede na izvajanje predsednika republike in na osnovi stališč s strani vodstva Slovenske vojske in tudi ministrstva je stanje žal zelo zaskrbljujoče, kar se tiče stanja v Slovenski vojski. Ampak sama ugotovitev ne bi bila tako grozna, če bi se zavedali, sicer tudi slabega stanja v celoti, kar se te družbe tiče. Namreč, zastonj mi dajemo

danes takšne ali drugačne zaveze, da bomo stvar spreminjali, če se zavedamo, da praktično v vseh sistemih, ki so pomembni za to družbo – od šolstva, pokojninskega sistema, zdravstvenega sistema in tako naprej, da o bančnih luknjah ne govorimo –, je situacija izredno težka.

Torej zato zgolj ugotovitve po mojem niso dovolj. Vendar pa kljub temu moramo izhajati iz dejstva, da so se zadeve na področju varnosti bistveno spremenile in danes izrečene besede, ne glede na to, s katere strani prihajajo, ne bi smele biti zgolj neka formalnost. Torej res mora biti dejanska zaveza celotne politične sfere, da se na temu področju vsaj za tisti najmanjši možni procent zadeve premaknejo. Ne bom se jaz zdaj tukaj spuščal, kot je to počel predgovornik, v neke procente, ker nisem strokovnjak za to področje, da bi to lahko ocenjeval. Ampak je pa nedvomno, da je treba te korake, ki so bili danes zelo nazorno predstavljeni v uvodni razpravi, začeti izvajati danes. Torej ne moremo govoriti o letu 2018, 2019, 2020 in tako naprej, ampak praktično z naslednjim proračunskim letom, tako ali drugače.

Jaz se zavedam, kot sem že prej rekel, da zaradi ostalih sistemskih težav ta odločitev ne bo lahka, vendar praktično brez tega, brez te odločne namere predvsem izvršne veje oblasti se stvar ne bo premaknila. Pri tem bi se morali poenotiti in jaz pri temu poenotenju vidim tisti pomemben konsenz, o katerem je govoril predsednik države. Žal moram pa iskreno priznati, da ko poslušam te razprave, tega konsenza žal še zmeraj ne vidim, in zato sem do neke mere žalosten.

Na koncu naj še povem dve stvari. Prvič, če se hočemo nadgradnje sistema, torej vojaškega sistema lotevati resno, potem ne moremo pristopati tako k stvarem, kot smo to počeli v preteklosti. Bom povedal en zelo nazoren primer. Tudi mi smo se ga lotevali; ko smo z različnimi amandmaji spreminjali predlagane proračune, smo se največkrat zatekali k zmanjševanju na področju postavke Generalštab Slovenske vojske. Torej če bomo to tudi v bodoče počeli, vsi skupaj seveda, potem verjetno naša namera za neko iskreno nadgradnjo sistema ne bo pravilna. Seveda to je zelo majhna kapljica, od tega se ne bo rešila stvar, ampak kljub temu zgolj simbolično opozarjam, da takšen pristop nikakor ne vodi nikamor.

In druga stvar, ki bi jo rad še omenil. Sem tudi nekje nezadovoljen – in tukaj izražam tudi stališče tudi mojega poslanskega kolega gospoda Battellija –, da na takšnih razpravah oziroma po takšnih razpravah bi vsaj neke načelne sklepe nedvomno morali sprejemati. Torej ni prav, da se iz procesnih razlogov, iz kakršnih koli drugih razlogov, iz nestrinjanja niti ne poišče konsenz, vsaj sprejetje nekih osnovnih namer politike, da bo to stvar dejansko začela reševati. Hvala lepa.

PODPREDESNICA MAG. BOJANA MURŠIČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravi naj se mag. Branko Grims.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministrici, načelniku Generalštaba, vsem ostalim!

Torej ja, veliko hipokrizije je in veliko licemerja je v zvezi s to tematiko. Naslišali smo se in ugovori so raznorazni. Kot bi rekel moj kolega Žan, da smo mi grobarji Slovenske vojske ... Če smo mi grobarji – SMC, se pravi –, se sprašujem jaz potem, kaj so vse stranke in vlade pred tem do sedaj naredile; se pravi, potem so oni združeni pogrebnički d. o. o. ali kaj podobnega. Ampak pustimo to.

Kar se tega tiče govora o tem, kakšni smo Slovenci ... Slovenci smo takšni, da se znamo zmrcvariti do obisti sami po sebi, in to je tudi v primeru Slovenske vojske. Jani, kolega Jani je rekel že včeraj, da do metka natančno smo povedali, kako in kaj je z našo vojsko, radi to obešamo na velik zvon. Ta zvon se sliši ne samo v Sloveniji ampak tudi širom Evrope. In O. K., je prav tudi tako; če smo v taki državi, je tudi to prav. Sem pa z zanimanjem poslušal gospoda Janšo, ki ga imam za velikega poznavalca, in sem si zabeležil njegovo misel, kjer je rekel, da znotraj enega mandata se žal ne da rešiti teh financ, kakršne so zdaj in v tem trenutku. Pa bi se povrnili mogoče s tisto mojo začetno idejo licemerjev in hipokrizij na prvega govornika, se pravi gospoda Pahorja. Če me moj spomin ne vara – pa ga nimam velikega, se pravi, političnega spomina – je prav on v 2010. letu naredil največji in najbolj gromozanski zarez v Slovensko vojsko, to je enih 110 milijonov, kar ni malo. Da se ta trend poskuša rešiti v takem zelo kratkem času, je to praktično nemogoče. Z gospodom Pahorjem se pa strinjam o tem, da je treba najti politično soglasje. Jaz mislim, da tukaj med nami politično soglasje je, je pa vprašanje, kako priti do dejanske rešitve tega problema, ki se je nakopičil, in dejansko se je nakopičil od leta 2000 pa naprej, če ne še kasneje. Gospod Pahor je tudi omenjal pravo sorazmerje ukrepov; jaz mislim, da je ne glede na to, kar bo druga stran povedala, ta vlada naredila nekaj korakov, ker je pokazala, da ima en, bom rekel, odgovoren odnos do varnosti. Zakaj to govorim? Ta vlada je, bom začel pri policiji, se pravi, policiji dodala 30 milijonov v letu 2015 in 2016. In tukaj je naredila en velik korak naprej od vseh predhodnih vlad. Prav tako je ta vlada – pa pustimo, razmišljala kaj – dosegla, da je 8,66 milijona evrov dobila dodanih sredstev tudi za vojsko. Pa ne samo za vojsko, tudi za sodelovanje v Euforju, se pravi, naša bojna ladja Triglav, pa v Maliju in pri pomoči v boju proti Daešu. Tako da poleg vseh teh sredstev, ki jih ima, je bilo to dodatno rešeno in tudi dodatno dano.

Kar se tiče zavez; prej je bilo govora, tudi gospod Tonin je prej govoril, da naša vlada

pa tudi mi kot SMC nimamo poguma dajati neke zaveze. Jaz mislim, da je vlada Mira Cerarja – s tem pač posredno tudi mi – dala zavezo in dala je jasno zavezo, da od 2017. leta se bo do 2020 dvignilo, se pravi, tale GDP za obrambo na 103, to je dana jasna in glasna zaveza. Seveda, želja recimo vseh nas bi bila, da bi bila še večja in še boljša, ampak tako kot je rekel gospod Pahor, z nekim pravim sorazmerjem ukrepov in glede na naše resurse in glede na to, da ne poškodujemo socialno bit te naše države, jaz mislim, da je to pravilen pristop. Stvar pogledov iz vseh strani ... Jaz sprejemem vse, ampak to sorazmerje ukrepov in glede na dana sredstva in resurse jaz mislim, da je to en odnos, ki ga velja pozdraviti. Žan zna zelo tako, zelo zanimivo govoriti, je zelo dober govornik, ampak vedno uporablja potem te podatke na takšen način, da izpadejo več ali manj negativni. Jaz bom šel pa drugače. Se pravi, v SOPR na strani 43, kjer je projekcija gibanja obrambnih izdatkov – to lahko pogledaš, Žan, tako da bova lažje debatirala – je vidno, da, če gledava nominalne cifre, se pravi 2014 je 366 napisano, 2015 je 367, 2016 je 375, 2017 je 374 in potem je 2018, ki je 407, ampak ne bomo šli naprej. Se pravi, dejansko je dan tale, se pravi, korak k temu da se zaustavi ta padec, je dana ta zaveza te vlade. In to govorijo tudi po procentih, če hočeš pogledati, če je to. Seveda tisto, kar si ti povedal in ko si ti, se pravi, tole kar je napisal gospod Pahor oziroma predal gospod Pahor ... Vse te tabele, ki so dane – seveda smo v negativnem trendu, ampak ta trend je znotraj sistema samega narejen, mi smo pa govorili o, se pravi, gibanju nominalnega odstotka BDP. Midva se lahko dajeva, tako da lahko delava ta pingpong, ampak ne gre za to, saj se razumeva oba.

Povrnili bi se pa še na gospoda Tonina, ki je kazal tale graf, ki ga je tudi gospod predsednik na 30 strani predstavil; sicer je imel Tonin ga v modri lepi barvi na A3 formatu, jaz ga imam pač v tej črno-beli. Kar je pozabil gospod Tonin povedati; če pogledamo tole črto, se pravi navpičnico, ki je nekje pri našem enem procentu BDP, je na tej levi strani – se pravi, kar nekaj za nami – tudi nekaj, bom rekel, zelo znanih zahodnih držav, to je treba povedati. In med njimi je Belgija, Italija in Španija. Tako da ne pozabiti, nismo med dobrimi, smo med slabšimi, to je treba priznati, ampak so tudi nekateri še slabši od nas.

Kar se tiče tega, da mi v SMC vse vaše predloge – in tudi na zadnjem odboru, ki smo ga imeli – nekako negiramo ali pa jih ne želimo sprejeti ... Teh 46 milijonov je zelo tako, bom rekel, ambiciozno in če rečem iskreno, realno je težko pričakovati, da bi to dejansko zmogli to leto glede na to, da smo dali tista sredstva, 30 milijonov za policijo in še ostale zadeve, ki jih je bilo treba potem reševati. Govorim samo o tem varnostnem aspektu, če me hočete razumeti. Druga zadeva je tale strateški pregled. To je bilo že rečeno, da se to dela in da se bo to pripravilo, tako da tukaj tudi mislim, da je Vlada naredila

korak napram tem vašim. Tista tretja – srednja bataljonska bojna skupina – pa je jasno, da je nemogoče jo realizirati do 2018, ker nimajo ne vozil ne sredstev in vsega. Se pravi, ni bilo možno tole sprejeti.

Pa če se vrnem zdaj še enkrat na izdatke. Se pravi, izdatki za obrambo; če pogledamo tule, tudi iz STA sem si sprintal tole, kar je izjavil Stotenberg, se pravi: "Izdatki za obrambo v Evropi leta 2015 znova manjši." Zakaj? Zato, ker je samo 5 članic – Britanija, Estonija, Poljska, ZDA in Grčija –, ki so na tistem cilju dveh procentov. Vsi ostali so pa v znižanju, tako in Francija in Italija, in je zelo težko potem o tem nekako realno debatirati, če vidiš, da tudi evropske države zelo težko parirajo tem visokim zahtevam. Je pa jasno, da če je bila dana zahteva, jo je treba nekako slediti in poskušati doseči. Dosegati 20 odstotkov za investicije za opremo – od vseh Natovih to dosega le 7 članic, to je tudi treba povedati: Luksemburg, Poljska, Turčija, ZDA, Francija, Velika Britanija, Norveška in Litva. Tako da niso vsi idealni. In ja, mogoče res nismo ne vem kako, bom rekel, na nekem visokem nivoju, je pa zanimivo to, da bo Nato pri nas z devetega na deseti maj 2016 naredil konferenco. Se pravi, neko veljavo ima ta Slovenska vojska in neko veljavo ima ta Generalštab, ker če temu ne bi bilo tako, verjetno tudi k nam ne bi prišli.

Saj pravim, vedno je tukaj treba iskat neko ravnovesje. Jaz razumem, da smo v politiki in da vsak mora vleči na svojo stran, ampak mislim, da je problematika vojske mogoče tako malo bolj delikatna stvar, da se ne s tako lahkoto govori. In zato še enkrat, pa naj zaključim tudi s to mislijo, mislim, da tukaj nobenemu od nas, odgovorno mislim, da ni vseeno, kar se tiče Slovenske vojske. Je pa zelo pomembno to, da najdemo nek pravi način. Ne tak da bo všečen, ampak nek realen glede na to, da imamo nek omejen proračun in da je s tem proračunom treba nekako premetavati, nekako pametno narediti. Če smo dali zaradi te varnostne situacije in varnostnih razmer v tem letu in naslednjem letu večji poudarek na policijo, kar je nedvomno velik korak do sedaj, kar je treba tudi javno priznati, je treba z neko zmernostjo reči, v redu, če smo dali 30 milijonov tej skupini, je za naslednjič planirano tudi nekaj za vojsko oziroma to povečanje.

Obenem bi se zahvalil Slovenski vojski. Žan pravi, da ni njihov praznik, to bo 15., vendar bi vseeno čestital puncam in fantom ter vsem za opravljanje svojega dela. Hvala.

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ: Hvala lepa.

Besedo ima predlagatelj gospod Žan Mahnič, nato pa predlagatelj mag. Matej Tonin.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

Samo na kratko, ne bom se šel pingponga z gospodom Ferlugo. Jaz nisem rekel, da ni njihov praznik. Je njihov praznik,

ampak niso stari 25, temveč 26 let, tu je prva razlika. Druga razlika, gospod Ferluga – malo površno, kajne –, ne gledati samo, koliko denarja dobi Ministrstvo za obrambo, treba je iti gledat različne proračunske postavke. Konkretno, Generalštab Slovenske vojske; tam pa ni takšne številke in ni takšnega povišanja. Pa še tretja zadeva, pogrebniški versus grobarji; gospod Ferluga je rekel, če so oni grobarji, smo bili mi pogrebniški – eno je pet let zmanjševati obrambni proračun zaradi finančne krize, drugo ga je pa štiri leta ne zviševati kljub gospodarski rasti in izboljšanju. Hvala.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:

Hvala lepa.

Besedo ima mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Poslanec Ferluga bi rad samo nekaj stvari odgovoril glede tega grafa, ki zelo zanimivo priča o tem, koliko posamezne države namenjajo za svoj obrambni proračun, in iz tega se vidi, koliko odstotkov namenjajo za obrambni proračun in koliko znotraj tega odstotka za sam razvoj oboroženih sil. Dva kazalca se kažeta. Med tistimi, koliko namenjamo za obrambni proračun, smo med zadnjimi, morda sta še dve, tri države za nami. Ampak še te države, ki so za nami, so pa to deleži v odstotkih; 1 % slovenskega BDP je mnogo manj kot 1 % belgijskega ali pa španskega, tako da se ne bo kdo motil, da španska ali belgijska vojska nominalno namenjata manj denarja kot Slovenija. Absolutno ne. Zato je ta primerjava korektna, ker je v odstotkih. Ampak bistvena stvar, kar je pa za prihodnost Slovenske vojske pomembno, je pa ta odstotek, koliko namenjamo za investicije in razvoj. Poslanec Ferluga je toliko časa v gospodarstvu delal, da natančno ve, da če nekoč podjetje preneha vlagati v razvoj, potem slej ko prej sledi propad. In to je bila tista najbolj problematična stvar, ki sem jo želel izpostaviti. Ne da bi se je mi v opoziciji sami spomnili ali pa sami o njej debatirali, pač pa ker je taka mednarodna primerjava, in to so dejstva. In pri tem, koliko mi namenjamo za razvoj in investicije, ni nikogar več pod nami.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:

Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims. Pripravi naj se gospod Janko Veber.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala za besedo. Vsem prav lep pozdrav!

Varnost je vrednota in hkrati dobrina, ki je kot zdravje. Kako dragocen je, se zavemo takrat, ko ga izgubimo. To ponavljam že zelo dolgo časa. Ampak za uvod v tole današnjo razpravo, kjer se vsi pravzaprav pogovarjate predvsem o denarju, se bom tudi sam denarja dotaknil samo za trenutek, potem pa bi prosil, da tistemu drugemu delu še bolj prisluhnete, ker trdim, da je pomembnejši od denarja. Namreč,

ko pravite, "ja, ni 46 milijonov za Slovensko vojsko", to ves SMC govori pa vsa Vlada, "pa ne moremo tega kjerkoli dobiti". Oh, bežite, no, bežite! A 123 milijonov za migrante ste pa lahko zagotovili v letošnjem proračunu! Evo, vzemite 46 milijonov, še vedno vam za migrante ostane bistveno preveč denarja, ker je tu škoda vsakega tolarja ali pa evra, in je problem rešen. Če je volja, je način, kajne? Samo volje ni.

In zdaj pridemo do tistega bistvenega problema. Kaj je pravzaprav razgalila migrantska kriza v Evropi? Ne samo varnostnega vprašanja, to je tisti zunanji vidik, ki ga razume posameznik, ampak razgalila je nekaj bistveno bolj globokega. Tisto, kar je ... Pa si bom enkrat, kar redko naredim, sposodil prof. dr. Matevža Tomšiča in njegov članek *Razkroj v evropskem prostoru*. En odstavek, ki bistveno pove, s čim se mi soočamo in kaj je realen problem v Sloveniji sploh in tudi žal v Evropski uniji: "V evropskem prostoru imamo opraviti z intelektualno in moralno dekadenco. Njen najočitnejši izraz je obsesivno samoobtoževanje. Nezmožnost zavedati se pomena lastnih vrednot in dosežkov je znak izrazite duhovne šibkosti. To je najočitnejše prišlo do izraza ob aktualni migrantski krizi, ko je Evropo preplavilo več kot milijonov prebežnikov, v veliki večini iz muslimanskega sveta. Tukaj je namesto trezne presoje tega, na kakšen način rešiti situacijo, kako pomagati tistim, ki so dejansko ogroženi, a ob tem zagotoviti varnost in stabilnost doma, prevladal "patološki altruizem". Namesto poglobljenih in resničnih analiz smo lahko bili deležni public o tem, kako so migranti absolutno dobrodošli v neomejenih količinah, da bodo prinesli kulturno obogatitev, in kako smo itak mi krivi za to, da so morali zbežati z doma. Seveda lahko z minimalnim intelektualnim naporom ugotovimo, da čisto nič od tega ne drži in da bo prišlo do uničenja Evrope, kakršno poznamo, če bi se v celoti uresničile zamisli teh kvazičlovekoljubov." Prof. dr. Matevž Tomšič. To, gospe in gospodje je zdaj naš problem, in to je evropski problem. In vse, kar smo zdaj govorili, je to samo razgalilo. Lepo sem povedal, govorite ves čas, kakšen grozen problem je, ni denarja. Vzemite ga pri migrantih! Saj ste rekli, da je to za to. Potem pa ga vzemite tam in ga dajte Slovenski vojski, rešen problem – takole, če se hoče. Ampak problem je, da se noče. In v tem je ta problem, to je tista moralna dekadenco, pa samoobtoževanje, "mi smo krivi". Kaj je pa slabega Slovenska vojska komu naredila? Obrnila je Slovenijo z velikanskim tveganjem, velikanskimi napor, ker jih je nekdo pred tem izdal, pa je dal orožje njihovemu takratnemu nasprotniku. To je problem. In potem se danes soočamo s situacijo, ki to še potencira. Ko se ključnega človeka, ki je bil zadolžen za oblikovanje Slovenske vojske, na dan ustanovitve Manevske strukture narodne zaščite kliče na sodišče, da bo tam odgovarjal zaradi nekega dogodka v času osamosvojitvene vojne po zakonodaji premagane komunistične

oziroma socialistične JLA oziroma Jugoslavije. Ja fenomenalno. In v isti sapi se pravi, "pridite mladi in vstopajte v Slovensko vojsko". Vsak se bo vprašal, ali ste vi totalno nori? Približno toliko nori, kot trenutno Evropska komisija, ki pravi, da če bo iz varnostnih razlogov odklonila recimo ena država enega migranta, bo plačala četrtilijona evrov kazni. Ker je škandal brez primere in bi te iz Bruslja bilo treba odpoklicati v 24 urah vse. In to s prisilo pa s kakšnimi belimi jopiči gor. Skratka, tisto kar naj bi bila pomoč, kar naj bi bila humanitarnost, se spreminja v prisilo. In to seveda kaže pravo, realno luč te zgodbe. Prisilen multikulti. Potem pa se zgodi Pariz in Bruselj, to je multikulti v praksi. Multikulti žur je pa Köln. Pa kulturna obogatitev Evrope. In potem tukaj razpravljamo.

Kje je torej problem, gospe in gospodje? Problem je v vrednotah. Problem je to, da je ta Evropa pozabila na realne vrednote in jih nadomestila s čedalje bolj z nekimi tistimi kvazivrednotami levičarjenja, ki jih potem prodajajo na koncu že skoraj vsi, ker se pač hočejo lepo slikati v časopisih, in s tem delajo Evropo šibko, ranljivo, ljudi pa spravljajo v nevarnost in delajo revne. Kajti to, kar se dogaja, prinaša tudi revščino, če komu ni jasno. To je v bistvu socializem v praksi. Vsi lahko pridejo, vse je od vseh in vzame vsak, kar si hoče. In na koncu so vsi reveži in nihče nič nima, pa popoln kaos je. Evo, komunizem v praksi, sanje vsakega pravega socialista. To se dogaja s tem socialnim inženiringom. Kajti to to v resnici je s temi migracijami.

Kje je zdaj vloga obrambnega sistema? Obrambni sistem bi seveda, in za to so bile države ustanovljene, moral ščititi pred vdorom tujcev na ozemlje neke države. Pa se tega ne dela, iz razlogov, ki sem jih povedal prej. Ker so lažne vrednote, ker so zmešane glave, ker je že nastopila neka kolektivna blaznost Evrope in se ne dela nič. In potem, ko je že nevarnost tukaj, se pa hlasta. Zdaj pa je treba nekaj storiti. In še tisto, kar bi se lahko, sem povedal, da si mirno lahko vzameš 64 milijonov tam iz migrantov in se da vojski, se noče narediti. Ko se enkrat začne vprašanje vrednot, je to mnogo širše, ker se postavi vprašanje, na čem pravzaprav ta država temelji.

In ta država temelji na pozitivnem, nobenega razloga ni za neko samooboževanje, pa smo ga velikokrat poslušali v temu parlamentu. Zlasti ena stranka je slavna po tem, da govori, kako smo mi krivi za to, da je nemir tam na Bližnjem vzhodu pa v Afriki, pa ne vem, kakšne vse bedarije smo še poslušali ... Kaj ima Slovenija s tem, je seveda zdravorazumsko popolnoma jasno – nič. Ali smo mi koga napadli? Nikogar. Samo branili smo se enkrat, in to uspešno. In vsakogar, ki začenja v Sloveniji s tem samooboževanjem in lažnim humanitarizmom, v imenu katerega spravlja druge v nevarnost, trdim, bi bilo treba ne samo odstraniti s funkcije, ampak še poslati v eno

znano gorenjsko institucijo, v en silno lep kraj, ki se mu reče Begunje.

Za Slovensko vojsko je pa tukaj ta problem veliko širši, kot se zdi na prvi pogled. Zakaj? Ker ne samo, da se jo postavlja v nemogoč položaj, ampak se hkrati poskuša od spodaj spodrezati tisto, kar so realne vrednote, na osnovi katerih je ta Slovenska vojska tudi nastala, in se jo zlorablja. Kajti oprostite, to, kar se je zgodilo zadnjič, ko je Slovenska vojska držala častno stražo človeku, ki je po vseh mednarodnih normah čisto naveden morilec in nič drugega kot morilec ... To je Ivan Matija Maček, ki se je javno hvalil s tem, kako je še po drugi svetovni vojni potegnil pištolo pa nekoga ubil; to ni nobeno herojstvo, to je umor, gospe in gospodje, pa v imenu katere koli ideologije se zgodi, pa v imenu česar koli se zgodi, to je umor, je zločin. Da ne govorim o vsem, kar se je dogajalo že pred tem in se je ta človek s tem hvalil. Tega nikoli ni zanikal, on se je hvalil s tem. In Slovenska vojska zdaj paradira, namesto da bi slavila slovensko osamosvojitve, tiste realne vrednote, herojstvo ustanovitve Manevske strukture narodne zaščite, ko se je skrivaj, pred očmi JLA, za hrbtnom vseh njihovih obveščevalcev organiziralo mrežo bodoče Slovenske vojske, ki je takrat začela dejansko nastajati. Namesto da bi se to slavilo, se zapira ljudi, ki so to naredili. In hkrati se paradira ob spomeniku zločincu. Zato, da bi se vsililo neke druge vrednote, ki naj bi bile vrednote, na katerih je ostala Slovenska vojska. Potem se pa čudite, če iz te vojske uide v nekaj letih četrtnina vseh aktivnih vojakov, kar je bilo povedano v uvodnem govoru predsednika države. Čudno je, da še kdo notri ostane, tako mimogrede, kaj šele, da se na takšni osnovi ne more najti drugih. In ne govoriti, da te domovinske zavesti med mladimi ni ali pa da je ni bilo. Jaz se dobro spomnim časov osamosvojitve, kakšne kolone so bile v Kranju, in tudi drugod sem jih videl pred upravnimi enotami – fantov, ki so se sami prišli javiti kot prostovoljci, da se bodo borili za samostojnost Slovenije. Ne pa za to, da bodo držali stražo enemu zločincu.

Gospe in gospodje, tukaj je problem, ker so se vse vrednote obrnile na glavo, ker se je mnogim zmešalo – ne samo v Sloveniji, še v Evropski uniji zapovrh vsega. In zaradi tega se zdaj pogovarjamo o teh stvareh, kot da so nerešljive. Pa so rešljive, pa še kako zlahka so rešljive, samo treba je vzpostaviti nazaj sistem realnih vrednot, se spomniti, zakaj je ta država nastala, kako je država nastala, na katerih vrednotah je bila oblikovana in na katerih vrednotah je nastala moderna, združena Evropa. Potem bo pa iznenada vse zlahka jasno rešljivo. Ker če stvari postaviš v pravo luč, če stvari imenuješ s pravim imenom, če enkrat te vsiljene migrantske tokove imenuješ socialni inženiring – ki ni prav nič drugačen, kot je bil komunističen ali pa socialističen ali pa nacističen ali pa fašističen, to je bil vse socialni inženiring –

in prisilen multikulti, ki ne deluje, razen deluje v tem, da se kdo razstrelji v Parizu ali pa v Bruslju ali pa še kje drugje, ali pa naredi kakšen taharrush gamea gor od Malmöja do Salzburga, v Kölnu in še v 102 mestih; to, gospe in gospodje, je tisto, kar daje realno sliko in kar daje potem tudi samo po sebi odgovor, kako poiskati ustrezno rešitev. Ko se bomo enkrat o teh vrednotah vsi pogovarjali kot v naših skupnih vrednotah, ko se bomo vrnili na točko nastanka samostojne Slovenije in o stvarih govorili s ponosom, ker jih lahko govorimo s ponosom, potem ne bo nobenega problema s Slovensko vojsko več. In z varnostjo v tej državi tudi ne pa tudi z njeno prihodnostjo in razvojem ne, kajti ta moč sprošča tudi razvoj. Domovinska zavest bi morala biti prisotna v vseh elementih družbe, od šolstva do, če hočete, tega državnega zbora in vseh drugih funkcij, kjerkoli jih kdo iz Slovenije opravlja. Da so stvari potem popolnoma jasne. Pri tem še na nekaj opozarjam – ko gre za vprašanje sposobnosti obrambe, gre pri vrednotah tudi za vprašanje odnosa družbe do vseh tistih elementov, ki vplivajo na varnostni sistem ali pa, če želite, ki predstavljajo na nek način oporo, osnovo, izhodišče za posameznika, ko vstopa v varnostni sistem.

Naj ob tem spomnim samo na eno morda na videz nepomembno stvar, ampak kako se v tej družbi sistematično uničuje vse varnostne sisteme. Ena od stvari, ki jo zagotovo potrebuje vojska, ki jo potrebuje policija, je tudi kvalitetno strelstvo, športno strelstvo, ki je zmeraj osnova za posameznike, ki imajo pač to kot neko posebno sposobnost, jo razvijajo. In v Sloveniji smo imeli izjemne strelce in jih še imamo, olimpijske prvake, najbolj sposobne ljudi tega sveta. In kaj nam ta naša ljuba Vlada v tem trenutku na notranjem ministrstvu dela, a kdo ve? Mislim, da še ministrica za obrambo najbrž tega ne ve. Pripravlja se tam neka sprememba enega pravilnika in nek nov zakon oziroma novela zakona, po kateri praktično nobeno strelišče v Sloveniji ne bo več moglo funkcionirati, da naj bi recimo zaščiteno območje ob izvajanju streljanja obsegalo toliko kot je maksimalen domet orožja. Tega nikjer na svetu ni. Tisti, ki pa je to predlagal, je pa ali nor ali pa tako zleht, da hoče uničiti slovensko športno strelstvo. Ali veste, kakšen je domet recimo ene orang puške – 337 Lapua Magnum? Tam enih 6 kilometrov, nekaj takega. Zdaj mi pa narišite krog 12 kilometrov v Sloveniji, pa mi povejte, kje boste imeli eno samo strelišče. Še Poček kot vojaško strelišče ni več v teh kriterijih. Pa ni treba te puške vzeti, lahko vzamete eno navadno flinto, ki ima ene 4 kilometre dosega; tudi 4 kilometre ne moreš nikjer prostora narediti. In tisti, ki to dela, še enkrat povem – ali je zleht ali pa hoče pa naklepno uničiti slovensko strelstvo in s tem še dodatno ošibiti obrambno sposobnost te države. Ampak to se dogaja ta trenutek. O tem, mimogrede, smo enkrat že govorili v tem parlamentu, par tednov nazaj ob neki drugi temi smo to omenili. In takrat sem, kar

ni bilo enega, ki bi s tem soglašal v tem parlamentu, že za hip skoraj verjel, da je to rešeno. Seveda ni. Dotika se celo obrambe. To je največji absurd, kajti obramba tista svoja strelišča oddaja in vse tisto, kar oddaja, naj bi po novem kar padlo pod ta zakon in bi morali izpolnjevati vse te zahteve. Notri je še en tak kup bedarij, da vam jih zdaj ne bom našteval, ampak če bi se to uresničilo – in očitno tisti, ki to piše, sovraži športne strelce, jaz drugače tega ne znam razložiti –, potem je ta pomembna točka osnove za obrambni sistem uničena in uničen je en odličen slovenski šport. Tako državo imamo mi in s tem se ta trenutek, ta trenutek, gospe in gospodje, ukvarja ena skupina znotraj slovenske vlade. Konkretno na notranjem ministrstvu, kar preverite, če mi ne verjamete. Pa malo vprašajte eno strelsko društvo, kaj si mislijo o tistih predlogih, ki so tam notri napisani. Jaz, ko sem govoril s predstavniki Strelske zveze, sem se za glavo držal, nisem mogel verjeti, pa so mi pokazali tekst, ki ga imam tukaj.

Tako se uničuje obrambna sposobnost države. Načneš tu, načneš pri vrednotah, načneš pri čemerkoli, kar predstavlja eno realno osnovo, in potem vse skupaj spelješ v neko dekadenco in samoobtoževanje. In potem se čudiš, če mladi odhajajo masovno v tujino, potem pa rečeš, bomo uvažali migrante namesto tega, pa smo tam. Cela Evropa ima zdajle ta problem. Problem, s katerim je pravzaprav problem zdrave pameti. V resnici problem vrednot, problem dekadence, če hočete, kot ga je opisal profesor Tomšič. In v tem je ena sama poanta, o kateri pa se bolj ali manj strinjamo, vsaj kakor sem danes razumel. Da moramo biti prepričani samo o nečem – lahko se opremo samo na lastne sile. To pa seveda pomeni, da je treba spremeniti politiko. Mimogrede, če ste pozabili, samo nekaj mesecev nazaj je na predlog komisije, ki jo vodim – ta pa na moj predlog –, bilo sprejeto stališče, da je treba spremeniti politiko na varnostnem področju tako, da se za to nameni bistveno več sredstev in da se spremenijo vrednote. Skratka, da se vse spremeni v smeri krepitve varnosti in obrambnih sistemov. Od policije, vojske pa vsega tistega, kar je s tem povezano. Če hočete tudi sistema Civilne zaščite pa vsega drugega, kar sodi zraven, in seveda tajnih služb. Da bo to res operativno sposobno, da bo sposobno se soočiti s temi novimi izzivi. Ampak od tega je kaj ostalo? Bore malo. Vsi pravijo, kakšen uspeh je to, da naj bi se končal doseganji padeč. Da se je padeč zaustavil – pa še ta se ni, mimogrede, še to je laž. Ampak to ni noben uspeh, treba bo nadoknaditi tisto, kar je bilo zamujeno. Ker je bilo zamujeno zaradi nekkih drugih okoliščin, za katere smo morda vsi napačno nekoč verjeli, da bodo ostale, ampak danes je pač skrajni čas. In to bo treba storiti. In vse se da, sem povedal že na začetku, samo volja je potrebna. Volja za spremembo politike, ki bo utemeljena na realnih

vrednotah. In kot je vedno v politiki, za vrednote gre.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa. Besedo ima gospod Janko Veber, pripravi naj se mag. Lilijana Kozlovič.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo. Lep pozdrav vsem!

Nekako v uvodu mislim, da bi bilo po mojem primerno, da izpostavim predvsem to tezo, da pravzaprav nimamo izdelanih nikakršnih kriterijev, ko se pogovarjamo o tem, kako bomo zagotavljali boljše stanje v Slovenski vojski ali, če hočete, v našem obrambnem sistemu. Državni zbor na zahtevo sicer opozicije izvede sejo Državnega zbora, tudi z zahtevo, da se seje udeleži predsednik republike, ki je hkrati tudi vrhovni poveljnik obrambnih sil. Ampak po drugi strani Državni zbor ni pripravljen sprejeti nobene odločitve, da bi upošteval opozorila, ki so bila v mnenju predsednika republike podana. Zato opozarjam, da pravzaprav nimamo nikakršnih meril, ko se lotevamo teh razprav, in to ni dobro. Ampak to je samo ta del, ki se je danes tukaj odvil. Dejstvo je tudi, bi predsednik republike, ko ima tako oceno, moral obvestiti Svet za nacionalno varnost, in pričakoval sem tudi, da bomo imeli bistveno bolj jasna stališča – tudi z njegove strani – predstavljena glede jemanja sredstev za obrambni sistem. To se je zgodilo v času nastanka gospodarske in finančne krize in prav bi bilo, da se vprašamo, ali ni Slovenija mogoče napadena prek finančnih mehanizmov? Mi se pa pogovarjamo o desetih stvareh, namesto da bi se osredotočili na ta napad, ki se nam je dejansko zgodil. Nobena država ni v stanju plačevati 7 % obrestnih mer, kot jih je morala Slovenija plačevati za kredite, najete v tujini. To je uničevanje države. Kakšen odgovor smo imeli na to? Naročili smo pozneje stresne teste v slovenskih bankah po kriterijih, ki jih ne preživijo niti nemške banke, niti francoske, niti avstrijske. Nobene banke na svetu ne preživijo stresnih testov pod takšnimi kriteriji, kot so bili izvedeni v Sloveniji. Predpostavka je bila celo padec gospodarske rasti za 7 %; dejansko je bila v praksi 7 % gospodarska rast. Ampak mi se še danes ne znamo dogovoriti in ugotoviti, da je bila to napaka. In dokler ne bomo odpravili te napake, bomo imeli težavo pri zagotavljanju sredstev za obrambo, za policijo, če se pogovarjamo o tem segmentu, bom ostal samo pri tem. In to je ta ključna zadeva, o kateri bi se morali nujno pogovoriti v Sloveniji, kaj se nam dogaja.

Po drugi strani tudi predlagatelj pravi, "ja, moramo dati 46 milijonov takoj", ampak ta isti predlagatelj je pred kratkim zahteval vpis fiskalnega pravila v ustavo in sprejem izvedbenega zakona o fiskalnem pravilu, ki dejansko omeji javno porabo.

Tudi v mnenju Vlade lahko preberemo, da je republika Slovenija kot članica Evropske unije in Evropske monetarne unije zavezana k

spoštovanju skupnih pravil in gibanju, tako v javnih financah kot na širšem makroekonomskem področju. Po domače povedano, mi bi se morali dejansko opreti na svoje gospodarstvo, pogledati realno stanje v naših bankah in tudi Evropski uniji povedati, da ti ukrepi, ki so bili izvedeni v Sloveniji, so bili pretirani in da spoštovanje fiskalnega pravila, kot je zapisano v ustavo, dejansko zmanjšuje tudi obrambno sposobnost in varnost države. Zavzeti bi se morali za to, da se sistem obrambe in policije izvzame iz sistema fiskalnega pravila. To je ena od zadev, ki bi jo morali dejansko uveljaviti in s tem bi zagotavljali svojo varnost kot mala država. Tudi sicer, kako zvišati gospodarsko rast in kako se odzvati na vse te izzive? Ponovno, sprejmemo kriterije oziroma nobenih kriterijev pravzaprav nimamo, ko se pogovarjamo o tem, kako prodajati slovenska podjetja, banke. Edini kriterij je prodati čim prej čim ceneje. Pa še to po možnosti v davčno oazo. In ta podjetja v davčnih oazah ne plačujejo davkov v Sloveniji, ampak v davčnih oazah, kolikor sploh plačujejo. Brez gospodarske rasti pa tudi ni razvoja obrambne zmogljivosti. In dlje ko si bomo zatiskali ušesa, oči in se ne soočili s temi dejstvi, dlje se bomo sami med sabo pogovarjali in obtoževali, kaj se nam dogaja. Ampak ta napad na Slovenijo pa dejansko se je zgodil s strani finančnih mehanizmov. In to kar mislim, da bi bilo pa treba mogoče res znotraj samega sistema obrambe urediti, je pa dejstvo, da je tudi zadnja kriza, begunska kriza pokazala, da kolektivni sistem obrambe odpove v tistem trenutku, ko ni to v interesu naftnih korporacij.

Zato moramo najprej poskrbeti za svojo varnost, zorganizirati svoj obrambni sistem in opreti se moramo na izkušnje. In kje imamo izkušnje? Od generala Maistra, od druge svetovne vojne, ko smo iz nič organizirali svoj obrambni sistem, do Teritorialne obrambe, ki smo jo razvili uspešno, da smo lahko obranili svojo samostojnost, in na podlagi tega moramo graditi svoj obrambni sistem. Mi smo to izničili, šli samo v profesionalni sistem vojske, za katero ugotavljamo, da nam pravzaprav ne funkcionira. Že pri begunski krizi imamo težave. In ponovno bo treba uvesti obvezno služenje vojaškega roka, da vključimo mlade v ta sistem. Seveda je to tudi potem potencialni nabor za profesionalno vojsko. In Slovenija rabi specialne enote, specialce rabi zato, da se lahko udeležujejo tudi mednarodnih misij. In s temi rešitvami bi zagotovo lahko prišli bistveno bližje do tega, da tudi ljudem poveš, zakaj potrebuješ denar za obrambo. Če imajo občutek, da jih potrebujemo zato, da gremo na misije v Nato in tako naprej, tega ne bodo jemali kot ne vem kako nujno potrebno za to, da zagotavljamo po 100, 200, 300 milijonov več, kot danes. Drugo, kar je – če že zagotavljamo 100 milijonov, 200 milijonov več, kot danes, potem moramo ta denar vložiti na način, da se bo to spravilo prek slovenskega gospodarstva nazaj v gospodarsko rast skozi delovna mesta, v višje prispevke, davke; brez

tega ne bo šlo. Del teh sredstev seveda mora iti nujno v znanost. Razvoj znanosti in tehnologije je tisti, ki omogoča tudi učinkovit obrambni sistem. In mi smo to tudi imeli razvito – in kaj smo naredili? Foton recimo smo prodali, ki ima vrhunsko tehnologijo pri proizvodnji optičnih merilnih naprav za oklepnike, in bojna moč oklepnikov, ki imajo vgrajene te optične sisteme, je bistveno večja kot pa pri tistih, ki tega nimajo. In mi to znanje, tehnologijo prodamo. To so napake, ki jih je težko odpraviti in jih je težko sanirati, zato govorim, da nimamo nobenih kriterijev, ko se pogovarjamo o tem, kaj je obrambni sistem. Imamo pa kriterij, ki je zapisan v obrambnem načrtu. Obrambni načrt je treba spoštovati. Nanaša se prav na vse resorje: od infrastrukture, gospodarstva, zdravstva, šolstva, vsi so vključeni v ta obrambni načrt in samo to je treba izvajati. To sem tudi opozoril pri Telekomu. Prodaja Telekoma je bila brez kakršnihkoli kriterijev, kaj to pomeni na varnost države. In kaj se je zgodilo? Odstavljen si zato, ker opozoriš na ta problem. Ampak za ta problem, da preveriš, kaj pomeni sprememba lastništva, ni treba nobenega denarja. In še te priložnosti, ko ni treba vložiti niti evra, da si zagotoviš varnost, ne izkoristiš.

Tako da ponovno poudarjam, nimamo izčiščenih kriterijev, nimamo izčiščenih odnosov in dajmo se vrniti nazaj na spoštovanje obrambnega načrta. Vsi resorji ga naj preberejo, pa mislim, da nam bo veliko lažje potem razpravljati tudi o obrambnem sistemu. Hvala.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima predlagatelj, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednica.

Gospod Veber, vi niste bili odstavljeni zato, ker bi opozorili na nevarnosti, ki jih potencialno lahko prinese prodaja Telekoma, ampak zaradi načina, na kakršnega ste to naredili. Če bi vi naročili neko analizo nekje, kako bo to imelo vpliv kakšen na vaš sistem, ste pa to naredili s pomočjo vojaške obveščevalne službe. Tako da tisto je bilo sporno.

Strinjam se z vami, ko ste govorili glede te optike in vsega. Recimo, eden od takih primerov je bila tudi puška, belgijska, FN F 2000 S; vemo, kakšno smo dobili. Potem so bili naši, slovenski strokovnjaki tisti, ki so jo razvili in nadgradili, da je danes takšna, kot je. In v bistvu smo to znanje potem pa nazaj Belgijcem dali.

Kar se pa tiče zlatega fiskalnega pravila, mi ga nismo podprli. Podprli ga nismo iz danih razlogov, ker se nismo strinjali s tem, da si Vlada sprejema takšno zlato fiskalno pravilo, da si pušča manevrski prostor in s tem na nek način izniči to restriktivnost. Ko pa govorimo o teh 46 milijonih, pa govorimo ne o tem, da se bomo dodatno zadolžili za teh 46 milijonov, ampak o notranjih rezervah na Ministrstvu za obrambo, predvsem pa o razporeditvah znotraj ostalih

ministrstev. Kot sem že rekel, če je Slovenska vojska lahko preživela z 250 milijoni evrov manj, pa 12 ministrstev mislim da, kaj jaz vem, s tremi milijoni na leto manj tudi lahko preživi.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Repliko ima gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala gospod Mahnič.

Predsednik Odbora za obrambo ste in tudi obramboslovec, če sem prav informiran. Prav bi bilo, da se tudi poslužujete potem pravih izrazov.

Vojaška obveščevalna služba je organizirana znotraj Generalštaba. Obveščevalno varnostna služba Ministrstva za obrambo je povsem druga služba in ta je pod mojo pristojnostjo bila takrat in je opravljala naloge v skladu z zakonodajo, kar je tudi bilo potrjeno s strani pravnikov, ki so podali takrat mnenje kot neodvisni strokovnjaki, celo naročeni s strani predsednika Vlade.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Besedo ima predlagatelj gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Ker je vsebina O. K., je slovnica problem.

PODPRESEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima magistrica Lilijana Kozlovič, pripravil naj se gospod Marijan Pojbič.

MAG. LILIJANA KOZLOVIČ (PS SMC): Hvala predsedujoča, hvala za besedo. Spoštovani načelnik Generalštaba doktor Osterman, spoštovana ministrica, lepo pozdravljeni, kolegi in kolegice!

Moram reči, da mi je bila razprava gospoda Vebra izjemno všeč. Mislim, da je zelo realno in zelo lepo povedal, kakšno je stanje v naši državi in tudi kje so problemi in tudi na nek način kako se jih lotiti. Res je bilo rečeno prej, "Gregorčičeva, imamo problem, imamo velik problem", kasneje je gospod Göncz povedal, da jih imamo veliko, in gospod Veber je tudi povedal, da je teh problemov in potreb zelo, zelo veliko. Nič ne bomo dosegli, če se bomo danes obtoževali tukaj, kdo je kriv za takšno stanje, katera politična opcija. Dejstvo pa je, da – če se dotaknem nekako tega kadrovskega stanja, ki je trenutno v vojski – je sigurno to posledica nekega dolgotrajnega stanja, ni to posledica nekega kratkega stanja. Dejstvo je in seveda je potem bistveno težje sprejeti neke hitre ukrepe, kratkoročne ukrepe, s katerimi boš to lahko rečem vsaj dvanajstletno stanje na hitro popravil, je nemogoče. Dejstvo pa je, da je treba določene ukrepe sprejeti in v bistvu sanirati stanje in zaustaviti stagniranje in zagotoviti napredek; tako kot je bil zagotovljen policiji, ga zagotoviti tudi vojski. Namreč dejstvo je, tako kot

je bilo povedano, ko smo se odločili in vstopili v Nato, smo se odločili za to, da bomo profesionalizirali vojsko, da bomo rezervni sestav uknili, in danes ugotavljamo, da imamo zaradi tega pravzaprav težave.

Zavezali smo se že leta 2004, da bomo torej leta 2015 imeli skupaj 8 tisoč 500 pripadnikov in pripadnic stalne sestave Slovenske vojske in pa 5 tisoč 500 členov pogodbene rezerve, se pravi skupaj 14 tisoč. Dejstvo pa je, kakšno je danes stanje? Torej skupaj imamo 7 tisoč 820 oseb. Se pravi, gre za razliko skoraj 6 tisoč 126 v skladu z resolucijo, ki je bila takrat o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske sprejeta. Težko je nadoknaditi kar naenkrat to zavezo in seveda zaposliti toliko ljudi, pa tudi urediti razmere znotraj. Kajti ne samo to, da je takšen kadrovski primanjkljaj, ampak se tudi ugotavlja, da je neprimerna kadrovska struktura. Namreč to, kar se kaže v vojski, kaže, da imamo 42,7 % vojakov, medtem ko imamo častnikov in podčastnikov pa 42,9 %. Se pravi, ta struktura je znotraj tudi izredno neprimerna in tudi to bo terjalo določene napore, da se zadeva sanira.

Vlada se zaveda svoje odgovornosti, tako kot se je zaveda ministrica, se je zaveda tudi predsednik Vlade, in določeni ukrepi so bili sprejeti. Kot sem pa že uvodoma rekla, ni za pričakovati, da se bo lahko to storilo od danes na jutri. Namreč, sprejet je bil srednjeročni obrambni program 2016–2020 kjer je zaveza, da bo torej do leta 2020 Slovenska vojska štela skupaj 9 tisoč 100 pripadnikov. Pomeni 7 tisoč 600 pripadnikov stalne in pa tisoč 500 pripadnikov rezervne sestave. No in že letos je objavljena namera, da se naj zaposli 460 novih pripadnikov; kandidati za vojake v starosti do 25 let in kandidati za častnike v starosti do 30 let. Vojska pa seveda potrebuje tudi ostali kader, predvsem tehnične profile – od električarjev do strojnikov, kemikov, informatikov pa tudi avtomehanicov –, zdravstveni kader, v prihodnjih letih pa bo zaposlovala tudi mornarje, pilote, veziste in avtokleparje.

Skratka, tako kot je na opremi, je tudi na kadrovskega področju, in kot smo rekli na investicijah, je seveda tudi tukaj ta problematika pereča. Seveda ta problematika se izkaže takrat, kadar pride do nekih drugačnih, spremenjenih razmer, in se je najbolj pokazala sedaj ob tej migrantski krizi. Ker smo se zdaj tudi dejansko zavedali, kako pomembna je varnost, tako z vidika policijskih pooblastil kot pa tudi z vidika pooblastil same vojske oziroma njenih kapacitet in zmožnosti delovanja.

Ampak kakor koli že, kakršno koli že je stanje, je Slovenska vojska skupaj s policijo opravila izjemne naloge v temu času in ji je treba seveda tukaj res čestitati, da je zagotovila to varnost, ki jo imamo v Sloveniji. In ne morem se strinjati, da smo relativno varni. Če pogledamo, je Velika Britanija razglasila Slovenijo kot eno najbolj varno državo, katero priporoča svojim državljanom, da v njej preživijo tudi dopust.

Torej, kar se tiče Slovenske vojske, je že od septembra meseca pomagala logistično, potem oktobra meseca je pa seveda sodelovala skupaj z Ministrstvom za notranje zadeve pri širšem varovanju državne meje, v notranjosti državne meje. Spomnimo pa se, da smo ji tudi podelili posebna pooblastila; ni bilo neke potrebe, ampak vse naloge, ki so ji bile naložene, je skupaj s policijo izjemno dobro opravila. In tako MNZ kot Mors ocenjujeta kot odlično in kot tako, ki je potekalo brez slehernih incidentov. Spoštovana ministrica jaz sem prepričana, da boste rešitev ... Je prav, da o tem govorimo, prav je, da poudarite to odgovornost, ki jo čutite do Slovenske vojske. Jaz sem prepričana, da bo predsednik Vlade, da se zaveda, ker je tudi sam odgovoren za seveda celotno Vlado, da bosta našla rešitev skupaj. Naj pa vseeno poudarim, da to izredno sejo tudi mediji nekako objavljajo in pravijo, da sicer se pripravlja nov obrambni zakon, vendar da so zelo, zelo prisotni stari politični pritiski. Tako da lahko tudi to izredno sejo danes v bistvu razumemo na tak način. Hvala.

PODPREDSEDNICA MAG. BOJANA MURŠIČ:
Hvala lepa.

Besedo ima gospod Marjan Pojbič.
Pripravi naj se mag. Andrej Šircelj.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovana gospa podpredsednica!

Jaz moram reči, da sem vesel začetka razprave kolega Vebra, ki je to vprašanje, ki je, jaz mislim, eno izmed ključnih, načel na pravi način. Dejstvo je, da ključni problem, s katerim se v tej državi srečujemo, je stanje na gospodarskem, na vseh ostalih področjih v naši družbi, ker enostavno ugotavljamo, da je v naših blagajnah oziroma tudi v proračunu pre malo denarja. Ali je ta denar racionalno razdeljen ali ni, ali je na pravi način, po pravem ključu, so postavljene prave prioritete in tako naprej, je drugo vprašanje.

Da pa tudi jaz to temo načnem na tak način, se mi zdi pa prav, ker imam tukaj pred seboj dva članka, ki sta izšla danes pa včeraj in ki se mi zdi, da sta zelo pomembna, ki veliko govorita o tem ... Ko vlada Mira Cerarja in pa koalicija v javnosti poskuša narediti vtis, da dobro dela, da je ustvarjalna, da rešuje probleme, da poskuša pač torej, da išče rešitve, ki so boljše, kot so bile sprejete v preteklosti, in tako dalje in tako dalje. Ampak imam dva dokumenta, ki govorita ravno nasprotno, ravno nasprotno. Prvi govori: "Slovensko gospodarstvo med najslabšimi v Evropi – smo na poti v recesijo." Torej to je eden izmed ključnih ali pa zelo pomembnih argumentov, kjer jaz razumem koalicijo in pa to vlado. Logično, če ve in pozna te podatke – ki še pa vprašanje, če so čisto točni, so še bistveno slabši najverjetneje –, da tako reagira, da zavrača čisto vse tisto, kar mi kot opozicija ponujamo, ker se zavedamo, kaj pomeni reševati ključne probleme te družbe in te

države in podsisteme, med njimi seveda tudi Slovensko vojsko. No in potem imamo pa drugi časopisni članek, ki je danes izšel, in piše v Financah: "Država gradi sedem novih možnih davkov in dajatev." Torej, zdaj si lahko zamislite, kako pa potem seveda logično ne morete razporejati denarja, novega denarja na podsisteme in področja, če torej ugotavljamo na prvi strani, da Slovenija drvi v recesijo. Se pravi vsi se zavedamo v tej družbi, kaj to pomeni, potem je logično, da poskuša reševati problem skozi novo obdavčitev. Se pravi tiste, ki so že na robu preživetja, tiste podjetnike, obrtnike, ki tako ali tako je vprašanje, kako dolgo še bodo zdržali v tej situaciji, dodatno obremeniti. In tukaj notri v tem dokumentu seveda so vpisane vse tiste stvari, pa si pogledajte, kaj je tukaj zapisano. To je slika Vlade Republike Slovenije in koalicije. To je slika, to je slika. In na podlagi tega je seveda vsem državljanom in državljanom Republike Slovenije jasno, da se izogibate vsemu tistemu, kar bi šlo v pozitivno smer in kar bi koristilo tudi med drugim, če rečem, varnosti Republike Slovenije. In pod takšnimi pogoji, kot jih zdaj tukaj vidimo, jaz mislim, da bi se Vlada in koalicija morali zamisliti. Najmanj kar bi morali storiti, takoj zapustiti svoje pozicije, takoj brezkompromisno, brez vsakega argumenta, ker jih več ne obstaja. Do zdaj dve leti ste poskušali slovensko javnost zavajati. Govorite, kako ste etična, moralna, najboljša vlada in ne vem kaj vse govorite, da vse stvari gredo v pravo smer, da delate odlično in tako dalje in tako dalje. Se pravi, kako bi rekel, zavajate slovensko ljudstvo in to ne nehote. Jaz mislim, da preiščljeno, dogovorjeno in z jasnimi cilji, da poskušate ta vaš mandat pripeljati čim dalje. Definitivno pa po teh izkazih, ki sem jih danes tukaj predstavil, in s temi novimi obremenitvami, ko želite obremeniti še dodatno gospodarstvo in tako dalje, je jasno, da se bo prej ko slej ta zadeva zaključila. Jaz si tega ne želim. Jaz si želim, da ostanete čim dlje na oblasti, ampak ne da počenjate to, kar sedajle počenjate, da delate ravno nasprotno od tistega, kar ste obljubljali na volitvah, ampak da bi delali to in tisto, za kar so vas ljudje izvolili v parlament. V Slovenski demokratični stranki poskušamo vas vseskozi na to opozarjati. Jaz imam občutek, da ne razumete nič. Pa cel kup vas je notri poslank in poslancev, ki ste že dalj časa v parlamentu, pa bi vsaj od vas pričakoval, da znate prisluhniti tistim, ki opozarjamo, da sprejemate napačne odločitve, ki Slovenijo peljejo ponovno v recesijo. In vas lepo prosim, da enkrat to dejstvo sprejmete in začnete razmišljati drugače. In če vidite, da niste sposobni ali se bojite, da bi morali izdati strice iz ozadja ali karkoli, pač se umaknite, ker bi bilo to v tem trenutku po moji osebni oceni najbolj elegantno.

Sedaj bi pa morda še opozoril in upam, da ste vsi, ki sedite v parlamentu, danes poslušali nagovor ali stališče predsednika Slovenske demokratične stranke Janeza Janše. Tisti, ki ga niste dodobra poslušali, prosim, da si

ga vzemite v roke, ga še enkrat preberete ali pa tudi dvakrat ali petkrat, da boste razumeli, kako je nastala ta slovenska država in kaj vse smo delali tisti, ki nam gre za to družbo in to državo in za Slovenijo, kaj smo vse naredili in kaj vse delamo za to, da bi ta država ostala slovenska, da bi Slovenci v tej državi se dobro počutili in da bi bili tudi varni v tej državi. Prosim, da si to preberete. Še enkrat vas opozarjam. Gospod predsednik Slovenske demokratične stranke je izjemno lepo zelo jasno, brezhibno pojasnil od A do Ž. Jaz mislim, da tisti, ki sedite v tem parlamentu, temu nimate kaj dodati. In če bi se vas malo prijelo tistega, kar je on povedal tu na tej govornici, bi zagotovo relativno ali vsaj, po moji osebni oceni, morali hitro ukrepati, resnično hitro ukrepati. To je ena stvar. Potem pa drugi del, ki je povzetek tistega, kar je danes razlagal tu predsednik ali vrhovni poveljnik Slovenske vojske, torej oboroženih sil Slovenske vojske. In je zapisal naslednje: "Slovenska vojska je že tretje leto zapored na najnižji ravni pripravljenosti delovanja. Ocenjujem, da moramo tudi zaradi poslabšanja mednarodnih varnostnih razmer in naših nalog v zvezi Nato sprejeti ukrepe za izboljšanje ravni njene pripravljenosti. Predlagam, da to storimo v okviru posodobitve celotnega nacionalnega varnostnega sistema. Pozivam, da o tem dosežemo strokovno in politično soglasje." Naslednji odstavek: "Za ohranitev in okrepitev varnosti države v širšem smislu je odločilnega pomena ukrepanje za trajnejše gospodarsko okrevanje in boljši življenjski standard ljudi." Trajnejše gospodarsko okrevanje in boljši standard ljudi – o tem sem ravno prej govoril. "Za ohranitev in okrepitev varnosti države v ožjem smislu je odločilnega pomena posodobitev celotnega varnostnega sistema in Slovenske vojske kot njenega vojaškega stebra." In zaključni stavek: "Uveljavitev potrebnih ukrepov bo ohranila in okrepila varnost Republike Slovenije in povečala njeno sposobnost za soočanje z zahtevnimi varnostnimi izzivi sodobnega sveta." Jaz mislim, da je v tem delu vrhovni poveljnik povedal resnično čisto vse. In naši razpravljavci, torej iz Slovenske demokratične stranke, tudi iz Nove Slovenije, smo zelo zelo jasno opozorili, da je alarmantno stanje in da je treba, če seveda želimo ... Ne vem, ali si sploh želimo ohraniti stopnjo varnosti, kot jo imamo sedaj v slovenski državi. Ali si jo želimo? Drugo vprašanje, ki se mi postavlja, je, ali želimo samostojno Slovenijo kot državo Slovencev in Slovencev, torej državljanov? In če želimo varno državo? Ali si to sploh želimo? Po vsem tem, kar se v zadnjem času v tej naši družbi dogaja in po vsem tem, ko tudi določene medijske hiše poslušam. Ker sem včeraj poslušal, da mi je bilo slabo; vsak drugi stavek je skoraj bil Tito in njegova zgodba in ne vem kaj vse, pa veste, da je bil vojni zločinec. In pogledajte, jaz tega ne morem verjeti in da to moram poslušati. Kako je to mogoče, da Slovenke in Slovenci, tisti, ki nam gre za to

državo, nič ne ukrenemo, ne ukrepamo, se ne odzovemo na to? Na to bi se morali odzvati, kje je nacionalna zavest, kje je naše srce slovensko, kje, sprašujem? Ali mislite, da bomo pristali na to? In tukaj se meni postavlja še tretje vprašanje: ali nekdo namensko ruši Slovensko vojsko za to, da ne bi imeli možnosti zagotavljati varnosti ne samo zunaj, tudi znotraj?

V tej državi v tem trenutku gredo stvari popolnoma v napačno smer. V nasprotju z željami tistih, ki smo šli glasovati takrat in se tudi zoperstavili rdeči zvezdi, ki so jih nosili na glavah tisti, ki so streljali po slovenskem ljudstvu in pobijali slovenski narod, in to leta 1990. Da hočejo ta steber, ki je nastal za to, da imamo lastno državo, uničiti. In jaz imam stalno večji občutek, da je več takih struktur, ki jim je bistveno pomembnejša Srbija in, ne vem, jugonostalgija, zgodba in tako dalje. Ko se peljem iz Ljubljane proti Mariboru, namensko dam eno radijsko postajo in poslušam 80 % srbske in hrvaške glasbe. Slovenija, ta država, ta narod ji je pa dal frekvenco zastoj. Lepo vas prosim, kje živimo? A ste se vi kdaj vprašali, kje živimo? Ali vam to gre vse mimo? Ali živite v virtualnem svetu ali živite ne vem kje? Tega nihče ne vidi. In seveda potem vsem tistim, ki smo patrioti te naše domovine in naše države, se začne dogajati, da začnemo razmišljati, kaj pa pravzaprav se dogaja v tej družbi. Ali je to družbo načel rak? Ali smo tako daleč prišli, da nas začne razjedati navznoter? In točno ta občutek jaz imam, razjeda nas navznoter. In ko nas razjeda navznoter, smo navzven še toliko bolj šibki. Tisti, ki se na obrambno področje spoznajo boljše kot jaz, točno vedo, kaj to pomeni. Točno vedo, kaj to pomeni. In jaz se bojim, jaz se resnično bojim, da so moji pogledi blizu resnice, resnično se bojim.

In da se vrnem nazaj še malce k denarju. Jaz sem prepričan in to smo prepričani vsi, ki tukaj v tem parlamentu sedimo – tako kot načelnik, ministrica, predsednik države kot vrhovni poveljnik –, da je premalo denarja za normalno funkcioniranje Slovenske vojske, to je dejstvo, in da se to ni zgodilo od danes, temveč je to kar neko časovno obdobje. Tega se vsi zavedamo. Ampak vsakokratna vlada je tista, ki prevzame odgovornost. Ko prevzame odgovornost za vodenje te države, prevzame odgovornost tudi za funkcioniranje podsistemov. In tokrat ni naloga samo opozicije, da na to opozarja, ampak je naloga Vlade in koalicije, da sprejme konkretne rešitve in odločitve. In tokrat ima tukaj s Slovensko demokratsko stranko, z Novo Slovenijo absolutno večino. Kakšnih boljših pogojev si pa lahko želi? In na drugi strani so Slovenke in Slovenci ugotovili, ugotovili, da je varnost zelo pomembna, da je varnost takrat, kot je kolega Grims danes govoril ... Ne bom ponavljal njegovih besed, kaj pomeni varnost. Če nimaš varnosti, ti potem noben zdravstveni sistem, noben da ne bom rekel pravni sistem in cela zgodba ne pomeni nič, če jutri pride nekdo in te potegne ven za vrat, pa ti

nameri pištolo na glavo. Nič ti ne pomeni, čisto nič. Govorim čisto življenjsko in upam, da to razumete tudi na tak način. Zato, spoštovana koalicija, zdaj imate izjemno priložnost, imate podporo naroda, imate podporo opozicije, jaz upam, da koalicija tokrat ne more ustreliti mimo. Ne more, enostavno ne more, ker ima vse v rokah, da lahko reši ta problem, ki je nastal. In škarje in platno ima pa Vlada in koalicija v rokah, ne opozicija. In ne morete govoriti ... Včeraj sem poslušal, da je, ne vem, eden od poslancev govoril, da mi to delamo samo zato, da rušimo ladjo, na katerih sedita koalicija in Vlada. Jaz resnično ne vem, ta človek ne sliši v parlament, ali ne spada v parlament, če se pravilno izrazim. Če predsednik države, vrhovni poveljnik reče, da je nezadostna ocena za vojsko, da vojska opravlja vse tiste svoje dolžnosti, da dobi Slovenska vojska od svojega vrhovnega poveljnika nezadostno oceno po kriterijih, ki so bili izbrani, potem ni opozicija tista, ki ruši Vlado in koalicijo in njihovo ladjo. Lepo vas prosim, potem pa se zamislite, ali razumete, kaj vam želi vrhovni poveljnik povedati, ali razumete sploh. Ali je to samo zato, da pride, napiše teh nekaj stavkov, odide in je za koalicijo to vse ah in sploh in vse super. In oni se lepo danes ... Ko sem poslušal vaše razprave, iz tega moram reči, da nič dobrega nisem zasledil. Nič dobrega, za Slovensko vojsko govorim, seveda, nič dobrega. In takšne vlade, takšne koalicije ta narod ne potrebuje več. Dovolj jih je bilo. Tudi gospod Veber je opozoril na te bančne svinjarije in tako dalje v svojem nagovoru, kar se mi zdi zelo pomembno, izjemno pomembno vprašanje. Ničesar se na tem področju ni naredilo, niti pravno, noben nič, nula. In na koncu mi pravimo, da za vojsko nimamo tistih nekaj milijonov, ki so nujno potrebni za to, da bo lahko zagotavljala notranjo in zunanjo varnost te države. Stopili smo tudi v zvezo Nato, zato da skupaj peljemo obrambo tudi Slovenije, če bo prišlo do tega. Saj Nato ni naš sovražnik, kot tukaj poslušam včasih razprave. In Slovenija smo majhna država; veste sami, koliko imamo svoje moči v neki situaciji, takšni ali drugačni, ko se nam zgodi, in potrebujemo zaveznika, saj smo se zavestno odločili, da vstopimo v zvezo Nato z dvotretjinsko večino od prisotnih, ki so prišli na volitve. Jaz mislim, da je bilo čez 60 % tistih, ki so glasovali, mislim, da skoraj 70, ki so glasovali za vstop v zvezo Nato. Potem ne morem poslušati tu, poslušam nekatere; jaz ne vem, ali so takrat živeli v katerih drugih republikah in so pač potem ne vem kdaj prišli, ko je že Slovenija živela odlično, se preselili v Slovenijo in danes tukaj sedijo v parlamentu. To pa je žalostna resnica lahko, med drugim tudi.

Ko sem govoril o tem, kako mi lahko – še veliko denarja bi lahko bilo drugače porabljenega, kot je, ker tukaj vidim, da praktično 80 % celotnega denarja porabimo v vojski, torej v vojaškem sistemu za plače. Jaz se sprašujem, koliko vojakov – jaz vem, ker sem s Štajerskega doma –, hodi v Avstrijo cepat drva,

pobirat grozdje, hodijo dajat kri, da prodajajo kri gori v Avstriji za to, da lahko preživijo. Kje, če gre 80 % denarja gre za plače, kje je tisti denar? Od tega, kar ga imajo. Tudi to je zame zanimivo vprašanje. Ali gre večina za plače tistih, ki delajo v upravnem sistemu in Generalštabu, vojakom pač ostane, dobijo tisto miloščino. In tudi naši slovenski vojaki in vojakinje imajo otroke, tudi oni imajo družine, tudi oni morajo preživeti, oni so del tega sistema. Če nam nudijo varnost, smo dolžni za njih tudi nekaj narediti. Dolžni smo vsak po svoje prispevati k temu, da ta sistem funkcionira, če želimo imeti varnost zagotovljeno na takšnem nivoju, na tak način in tako, kot je bilo doslej. In ko govorim o tem, da slovenski vojaki imajo tako mizerne plače na eni strani, in na drugi strani ... Poznate to zgodbo, jo poznate, spoštovani kolegi in kolegice, kakšni so bili ukrepi? Najprej rušijo Janševo vlado, nato pa dobijo posel z ministrstvom. Nekdanji načelnik Generalštaba Slovenske vojske in svetovalec nekdanjega predsednika Danila Türka Ladislav Lipič je zlorabil Zvezo veteranov vojne za Slovenijo za rušenje Janševe vlade na takratnih vseslovenskih vstajah. Takoj po padcu vlade je na Ministrstvu za obrambo dobil svetovalne pogodbe in velik vpliv na ministrstvo. Ladislav Lipič, ki je bil v času druge Janševe vlade in vseslovenski vstaji predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, je takrat sicer zanikal, da bi bil med organizatorji protesta in rušitelj vlade; tam naj bi bil zgolj z namenom, da je skupaj z veterani opozoril na razmere v družbi ter na krivice, ki se dogajajo vsem osamosvojiteljem. Padla je vlada, družbene razmere so se izboljšale, prav tako se niso spremenile razmere v veteranskih organizacijah, saj jih še vedno vodijo isti ljudje, Ladislav Lipič pa je državi izstavil račun v obliki svetovalnih pogodb za Ministrstvo za obrambo. Prejel je skoraj 10 tisoč evrov; Ministrstvo za obrambo je pogodbo o opravljanju začasnega in občasnega dela z upokojenim generalom Ladislavom Lipičem sklenilo leta 2013, in sicer za obdobje od 1. 7. 2013 do 31. 12. 2013. Predmet pogodbe je bil svetovanje pri nadaljnjem razvoju obrambnega sistema Republike Slovenije, svetovanje pri nadaljnjem procesu profesionalizacije Slovenske vojske, svetovanje pri sprejemanju normativne ureditve na obrambnem področju ter priprava različnih analiz in mnenj s predlogi rešitev na obrambno-vojaškem področju, so sporočili z ministrstva. Po preteku pogodbe je Mors z njim sklenil še dva aneksa, ki sta Lipiču zagotovila svetovanje do 31. 12. 2015; v tem času je na račun davkoplačevalcev zaslužil blizu 10.000 evrov. Še bolj pomembno pa je, da je dobil stalno kontrolo nad delovanjem ministrstva. In ne razumem, da lahko en tak general svetuje, ko je v penziji! Kaj je pa počenjal prej, ko je bil v Slovenski vojski, vas sprašujem!? Kaj je počenjal, zakaj je bil tam? Resnično sprašujem, ali je bil tam statist potem, ko je šel v penzijo, pa se je naučil delati, pa naučil strategije, vojaške

doktrine in tako naprej. Neverjetno, neverjetno – poglejte, v kaj se zapleta, ta vladna koalicija in ta vlada. Resnično neverjetno. In ta denar – zakaj ta denar ne gre za te revne vojake in vojakinje, zakaj? Zakaj ga mora dobiti tak človek, ki ima sigurno ne vem koliko tisoč evrov na računu, pa ne vem, kje še verjetno hišice pa ne vem kaj vse okrog po svetu, ker je imel izjemno dobro plačo, to vemo, in honorarje, in če bi ta denar ... In še to – kaj mislite, koliko je takšnih pijavk, ki so tam, za katere mi ne vemo, in ki so bile zadnja desetletja; če bi šel pogledat, verjetno jih je na tisoče takih. In namesto da bi šel denar za posodobitev opreme vojaške, ki jo vojska absolutno potrebuje, za opremo in pa vsaj za plače tistih ubogih vojakov in vojakinj, ki so na tisti praktično skorajda minimalni plači, smo dajali takšnim ljudem, ki so v penziji pa uživajo kot mali bogovi v tej družbi. Resnično žalostno, v kakšni družbi živimo.

In za konec ne morem mimo tega – sem tudi včeraj poslal pisno poslansko vprašanje gospe ministrici –, ki zadeva problem, ki mu jaz rečem, da je brez primera, da je skrajno, skrajno prešel vse meje dobrega okusa, in to je, da je Slovenska vojska statirala zločincu Ivanu Mačku Matiji, ko so mu postavljali ali pa tam prenavljali spomenik. To je klavec, ki vsi vedo za njega, vsi vemo. Kar se mi zdi zelo pomembno, je to pismo, ki ga moram prebrati. Napisala pa ga je Pepca Maček, njegova sestra, in zapisala naslednje: "Narodna pomiritev zdaj. Izjava predsedstva o narodni pomiritvi kaže, da predsedstvo še vedno ni dojelo, kakšno je razpoloženje prebivalcev Slovenije do tega vprašanja. Predsedstvo še vedno ne vidi, da bije komunizmu na slovenskih tleh zadnja ura. Komunisti bodo morali kot posamezniki in kot stranka ne samo moralno ampak tudi pred sodiščem odgovarjati za strojne zločine. O krivdi Republike Slovenije pa je v zvezi z zločini težko govoriti, saj so bili vsi vzvodi oblasti od leta 1945 do danes v rokah komunistov. Pobjo domobrancev in njihovih spremstev (nedolžnih otrok in njihovih mater) kot tudi številnih zavednih Slovencev, ki sploh niso bili aktivno udeleženi v vojni, pa je bil izvršen v imenu neke ideje –,komunizma. Ne gre pa tudi pozabiti, da so se tovariši komunisti trudili klati na najbolj nečloveški način, če se sploh lahko tako izrazimo. Ti "tovariši" so danes nosilci visokih državnih odlikovanj in v večini člani Zveze komunistov Slovenije – Stranke demokratične prenove! Predsedstvo bi zato moralo dati pobudo za preiskavo, objaviti imena žrtev in ugotoviti, kje so žrtve pokopane. Treba bo tudi začeti razmišljati o izplačilu odškodnin svojcem. Če smo za pregon vojnih zločincev, moramo biti načelni. Vojni zločini ne zastarajo, ne beli in ne rdeči. Krivce je treba imenovati in obsoditi zaradi tistih, ki so živi, ki so delali v varnostnoobveščevalni službi, pa niso klali, tistih partizanov, ki se danes čutijo ogoljufane in tistih izseljencev v Argentini, ki so vsaj toliko Slovenci kot mi, pa si kljub temu, da niso nič krivi, ne

upajo v domovino. Zaradi živih in poštenih ljudi, torej Pepca Maček, Tacen." In to je sestra od tega klavca. In kaj se je njej zgodilo? Čez 14 dni so rekli, da je naredila samomor. Si lahko mislite, kdo je bil tisti klavec, ki je zaključil to zgodbo? Enako kot se je zgodilo, če se spomnimo, v Jurovskem Dolu dobrotniku iz Negove Ivanu Krambergerju. To je ta hudodelska združba, ki še danes drži vse vajeti v svojih rokah. In to je, jaz ji pravim zločinska organizacija. In jaz mislim, da je tudi v naši družbi še kar nekaj tistih, ki v ozadju poskušajo rušiti suverenost Republike Slovenije. Zato delajo čisto vse, da bi uničili Slovensko vojsko na tak način, da ne bi bila zmožna opravljati svoje funkcije. In jaz mislim, da je to absolutno nekorektno, nedopustno, skrajno, bom rekel, nizkotno in Slovenske in Slovenci se moramo postaviti temu po robu. Za svojo varnost moramo poskrbeti sami, pa upam, da smo to sposobni narediti, ne glede na to, katera vlada in katera oblast drži v rokah to državo. Enkrat bo prišel in stopil na plan pravi trenutek, ko bomo s to strukturo, s to garnituro zaključili, da nam ne bodo kradli države, ki smo jo s težavo po tolikih stoletjih priborili.

In hvala vsem tistim, ki so stali na strani, ko je šlo za domovino Slovenijo. In še enkrat, Slovenska vojska ni bila ustanovljena leta 1990, ampak je bila leto prej, kar je bilo ključ do tega, skupaj s policijo, da imamo danes samostojno Republiko Slovenijo. In dolžni smo poskrbeti vsi skupaj za to, da bomo zagotovili Slovenski vojski tisto, kar je nujno potrebno, da bo lahko svojo funkcijo opravljala v skladu z zakoni in ustavo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima magister Andrej Šircelj. Pripravita naj se gospod Jan Škoberne in gospod Primož Hainz.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani predsednik, ministrica, državni sekretar, načelnik!

Današnja razprava kaže na to, da je stanje v Slovenski vojski alarmantno. Prvič zaradi tega, ker je vrhovni poveljnik Slovenske vojske v svojem mnenju dejansko postregel z alarmantnimi podatki tako glede delovanja te vojske, glede izpolnjevanja zavez, ki jih imata pri tem Vlada in Slovenska vojska, ter seveda tudi glede, bom rekel, širšega pomena Slovenske vojske tudi v Natu, ki danes pomeni steber za varnost v Sloveniji in steber za varnost v Evropi. In razočaranje, ki pa je danes prisotno v tej dvorani, je razočaranje v tem, da tudi če – ne samo opozicija ampak tudi vrhovni poveljnik – opozarja na izredno slabe razmere, na oceno nezadostno, na oceno nezadostno za Slovensko vojsko v času krize ali vojnih razmer in tako naprej, ta koalicija ni sposobna sprejeti nobenih ukrepov. Jaz mislim, da je to najbolj tisto, kar je v današnjem trenutku zaskrbljujoče. To bom seveda opredelil tudi z vidika notranjih zadev v Slovenski vojski, kar je bilo danes že veliko

povedano, ter seveda tudi v okviru mednarodnih odnosov oziroma mednarodnega trenutka, v katerem dejansko danes Slovenija je. In to, da ta koalicija – in tukaj je predvsem največja vloga Stranke modernega centra – ni sposobna ne sprejeti predlogov opozicije ne sprejeti niti nobenih predlogov, ki jih je dal predsednik Republike, ki jih je dal vrhovni poveljnik, ampak enostavno vse zavreči ... Jaz tukaj dejansko pa že ne vem pravzaprav, kaj se v tej vladi in v tej koaliciji in v tej stranki dejansko dogaja. Katerokoli področje, pa smo včeraj govorili o neki v primerjavi s tem zelo nepomembni zadevi, o neki nižji stopnji davka na dodano vrednost, pa če danes govorimo o Slovenski vojski, ampak ni niti enega minimalnega napora, da bi se nekaj spremenilo v tej državi, čeprav je situacija alarmantna. Mislim, da to pa je neka črna pika, nek opomin za to vlado in za to koalicijo, in jaz mislim, da je pa že skrajni čas, da res nekaj vsaj se potruji sprejeti. Ni vse slabo, kar predlaga opozicija, in ni vse slabo, kar navsezadnje predlaga vrhovni poveljnik. In ta indolenca do teh ukrepov je dejansko nerazumljiva in tukaj koalicija nosi odgovornost.

Treba se je zavedati, če gledamo mednarodne okoliščine in če gledamo seveda tudi to poročilo oziroma mnenje predsednika republike, da so se mednarodne okoliščine bistveno spremenile in da je varnost dobrina. Varnost je ena izmed osnovnih dobrin danes vsega človeštva, Evrope in na področju varnosti se predvsem v zadnjem času tveganja povečujejo. Če govorimo o povečanih tveganjih in o manjši varnosti državljanov in državljanek, potem je seveda treba vedeti, da je treba več pozornosti, več denarja nameniti tudi tej dobrini. In tega se dejansko ne naredi; ne naredi se niti s proračunom za leto 2016 in 2017, ne naredi se z nobenim rebalansom in skratka, državljanke in državljanke in to državo se pusti enostavno na planem, brez varnosti. To kaže seveda tudi mnenje vrhovnega poveljnika.

Zakaj pravzaprav pride do tega, da je področje varnosti izredno problematično? Predvsem zaradi mednarodnih odnosov in predvsem tudi zaradi te reakcije Evropske komisije oziroma Evropske unije. Na eni strani imamo, bom rekel, kot je tudi omenjeno v tem mnenju, drugačno pozicijo Rusije v svetovnih mednarodnih odnosih, imamo vlogo Daeša v tem primeru, večja so tveganja glede terorističnih napadov. Če gledamo še širše, imamo spremenjene odnose na Bližnjem vzhodu in v Afriki, in predvsem Evropsko unijo, ki ni bila učinkovita pri tem, da bi zavarovala evropske meje. In zaradi tega je povečanje tveganja tako na zahodnem Balkanu za nevarnost in seveda tudi v Sloveniji.

In vsi ti podatki, ki so danes, bom rekel, prikazani glede delovanja Slovenske vojske, in seveda tudi finančni podatki kažejo na to, da je na temu področju treba marsikaj spremeniti. To, da se mi ne držimo zavez, ki smo jih dali Natu, je seveda slabo, in ne glede na primerjavo z

drugimi državami je Slovenija ena izmed tistih držav, ki enostavno teh zavez ne upošteva, in to že dolga leta, ne glede na krizo, ne glede niti na to, da bi se kolikor toliko potrudila, da bi vsaj nekatere od teh zavez izpolnjevala.

To se nam bo seveda poznalo. To se nam bo seveda poznalo in v okviru Nata v okviru Evropske unije in seveda tudi pri lastni varnosti. Migrantska kriza, neupoštevanje evropske meje, kjer ima vojska določeno vlogo, bo vsekakor prispevala k temu, da se tveganje v Sloveniji glede varnosti povečuje. Jaz bi seveda pričakoval, da bo finančni minister, da bo obrambna ministrica prišla v Državni zbor v naslednjem tednu z rebalansom proračuna. Prvič, z rebalansom proračuna zaradi novih odhodkov. Drugič, zaradi rebalansa proračuna, ker so nastajali določeni izredni odhodki tudi na področju varnosti. In predvsem zaradi tega, ker je položaj Slovenske vojske, bom rekel, ocena nezadostno.

In varnost v Sloveniji državljanom ni zagotovljena, to je danes z drugimi besedami po moji presoji povedal vrhovni poveljnik. Vendar tukaj se ne zgodi nič. Tukaj se ne zgodi nič in mislim, da je to tisto glavno, kar je pri tej vladi, pri tej koaliciji dejansko narobe in najbolj problematično. Zaradi tega v bistvu apeliram za to, da ta koalicija – ne glede na to, da pač niso sprejeti nobeni sklepi – že nekaj naredi, kajti enostavno situacija gre v smer, kjer bodo zadeve postale tako kritične, da bo ogroženo življenje ljudi in seveda tudi enostavno prebivalstvo vključno z zadevami, ki jih poseduje. In jaz mislim, da kaj takega si tukaj ne moremo privoščiti in še enkrat apeliram za to, da sprejmete ukrepe. In to jih lahko, zelo hitro. In s tem boste pokazali pač nek odnos do predsednika republike oziroma vrhovnega poveljnika in seveda tudi do tega, da vam je za blaginjo ljudi in za to, da se tveganje glede varnosti zmanjša.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Jan Škoberne, pripravita naj se gospoda Primož Hainz in dr. Dragan Matić.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, gospod predsednik, spoštovane kolegice in kolegi!

Socialni demokrati smo po kongresu lanskega leta izpostavili in predstavili šest prioritet, ki jih socialna demokracija vidi kot temeljne za nadaljnji razvoj in obstoj skupnosti. Ne samo naše, ampak širše. V uvodu v tisti dokument in pod prvo točko smo zapisali "Mir je pogoj." Zakaj? Ravno izhajajoč iz ocene, da se 70 let po zmagi zdi vojna, oboroženi konflikt na naših tleh ali pa v Evropi skorajda nekaj nemogočega ali pa nekaj, kar je oddaljeno od nas, čeprav je tudi skozi obdobje tako imenovanega miru bil oboroženi konflikt stalno prisoten tudi na evropskem kontinentu. Nenazadnje v naši ožji soseščini na Balkanu, danes v Ukrajini, skozi manjše, a nič manj

krvave boje pa tudi v Baskiji in v drugih območjih, recimo na severnem Irskem. Evropa je po koncu druge svetovne vojne zmogla nekaj, česar danes tu in tam ne zna razumeti – da za preprečevanje vojne ni nujna močna vojska, da za zagotavljanje dolgotrajnega in dolgoročnega miru potrebujemo predvsem socialni in ekonomski okvir, ki ljudem daje možnost, da dostojno živijo, da v spoštovanju eden drugega ustvarjajo dostojno življenje. In razprava o tem, ali maslo ali topovi, je v resnici zgrešena, ker do neke točke potrebujemo oboje. Brez topov, ki lahko zaščitijo ljudi pred zunanjim sovražnikom, seveda žal ne gre, vendar z vojsko, ki je še tako močna in tehnološko napredna, pa nima koga braniti, si nihče ne more pomagati. In zato je seveda prva naloga tudi Vlade in te koalicije, da najprej zagotovi ustrezen ekonomski in socialni okvir, iz katerega bo sploh mogoče zagotavljati tudi trajnostni in dolgoročni razvoj slovenskega varnostnega in obrambnega sistema. In če se je ne ta, tudi kakšna prejšnja vlada in koalicija odločila, da je zagotavljanje socialne stabilnosti in miru v danih in izjemno zahtevnih okoliščinah, pa seveda ni bila edina, bolj prioriteto kot posodobitev vojaške opreme v času, ko je ena izmed globalnih prioritet – tudi najmočnejše sile na svetu, Združenih držav – razorožitev, demilitarizacija, vzpostavljanje okvirjev za mirno sožitje, potem je to v kontekstu hude finančne in gospodarske krize seveda logično. Ker to, kar je pogosto bilo slišati v nekih drugih časih: tam, kjer ni, tudi vojska ne more vzeti. Dejstvo pa je, da je treba zagotoviti ne samo maslo, ampak tudi topove. Zato ker žal ne živimo v idealnem svetu in ker se je tudi skozi zgodovino slovenskega naroda, ki se ni začela leta 1991, pokazalo, da je ta narod poleg tega, da je vedno znova moral izboriti svojo socialno eksistenco, narodno identiteto, moral svojo neodvisnost, suverenost in preživetje zagotavljati tudi z mečem, puško, nekateri bi zapisali tudi s knjigo. Najsi gre za Maistrove borce, najsi gre za narodno vojsko, ki so jo tvorili partizanski odredi, ki so pred 70 leti tudi osvobodili to državo pred nacifašizmom, pa najsi gre ...

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Tanko, mir!

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Hvala lepa gospod predsednik. / oglašanje iz dvorane/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Gospod Tanko, prosim.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Hvala lepa.

Mogoče je odnos do razprav hkrati tudi odnos do slovenske države, tudi do Slovenske vojske, za katero smo vsi odgovorni. In to, kar je povedal danes predsednik v svojem nagovoru ... Ne bo pomagalo ne obtoževanje ne iskanje krivcev za to, da smo se odločili, da najprej zagotavljamo socialno stabilnost in kohezijo, ki je, če boste pogledali evropsko zgodovino,

temeljni predpogoj za mir, šele nato pa tudi ustroj za posodobitev varnostnih sistemov. To je skupna odgovornost, ki smo jo tudi skupno izvajali. Tisto, kar pa je pred nami danes, v naslednjih letih, pa je, da del gospodarske rasti, ki jo pozitivni okviri ukrepov za zagotavljanje rasti dajejo ... Mi je žal, gospod Dolinšek, da vam to ni zanimivo ... / izklop mikrofona/

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Primož Hainz. Pripravita se naj gospod Marjan Dolinšek in gospa Marija Bačič.

PRIMOŽ HAINZ (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo gospod predsednik. Spoštovana gospa ministrica Katičeva, gospod generalmajor, kolegice in kolegi!

Mi smo slišali poročilo vrhovnega poveljnika in tudi dobili smo njegov dopis, kjer seveda zelo kritično govori o svoji, da ne rečem naši vojski.

Sam seveda moram reči, da bi težko na njegovem mestu dal enako oceno. Mislim pa, da tudi ocena v javnosti, da je vojska na najnižji možni stopnji pripravljenosti po različnih kriterijih – sicer ponekod je dobila celo dve –, preprosto jaz temu ne verjamem. Namreč, niti nogometni trener sredi lige ne reče, "poslušajte, moj klub je popolnoma zanič, ampak bomo". Tako da mislim, da to ni najbolj, vsaj psihološko gotovo ne dobro. Pa tudi ne verjamem, da je popolnoma res. Namreč, mislim, da tudi vojska, narodna obramba, če hočete, v celoti ne more biti izvzeta iz družbe take, kot je. Jaz sem že enkrat rekel ob neki priložnosti, da je dr. Krešo Petrovič, sociolog rekel za šport – kakšne so razmere v slovenskem športu tam v 70, 80 letih – "take, kot so razmere v slovenski družbi". In seveda ne more biti v obrambi, vojski popolnoma nič drugače, kot je v družbi sicer. In zato seveda jaz te hude ocene ne delim, razen če ne rečemo, da smo kot država v popolnem razsulu. Ampak mislim, da ne. Sem pa seveda za razprave. Ali je javna razprava tisto, kar prvo privede do nekega rezultata ... V redu, pač po tej poti smo šli vsi skupaj. Mislim, da razprava seveda ni odveč in je treba videti, kaj se zdaj seveda resnično dogaja, kaj se dogaja znotraj vojske in kaj se dogaja v odnosu družbe do obrambnega sistema, od naše vojske tukaj in tiste, ki sodeluje v zvezi Nato.

Slovenska vojska, moram reči, ima dolgo tradicijo. Bom začel s tem, da zgodovina se ni začela ne z menoj in se z menoj tudi ne bo končala. Ta tradicija seveda je zanimiva. Mi smo bili seveda del različnih držav, slovenski vojaki so veljali za dobre vojake – ne mož na moža, pištolica in kavboji, to seveda ni res –, ampak od uveljavitve orožja dalje, recimo v času Marije Terezije, ko je bil nekako aksiom, da je, ne vem, sto vojakov streljalo na hišo na 200 metrov in zadelo to hišo, skratka, od takrat naprej, ko je bilo treba organizirati obrambo ali pa napad, od takrat naprej pač slovenski vojak kot discipliniran, po naravi discipliniran človek veljal

za dobrega vojaka. Ta zgodba iz Jugoslavije bivše, da so bili Srbi dobri vojaki, Slovenci pa slabi, ta je bila seveda izmišljena, ker preprosto pač niso dovolili, da bi bili mi dobri, ampak to seveda zgodovinsko nima nobenega temelja. Danes seveda moramo to pač realno oceniti. Je bilo že rečeno, Slovenska vojska, tudi naša slovenska ima tudi sama po sebi veliko tradicijo. Dobro, če začnemo z Maistrovimi borci, narodnoosvobodilno borbo in tudi kasneje. Tu smo pa že imeli tudi svoje poveljnike, svoje ljudi, ki so strokovno znanje tudi v vojaškem smislu uveljavljali. In to je seveda neka tradicija, ki je ne presekaš tudi niti z režimom niti z državo, ki se na novo oblikuje. In seveda pomembno je bilo, čeprav jaz seveda ne bi omalovaževal narodnoosvobodilne borbe; mi smo takrat imeli svoje partizanske enote in seveda tudi vemo, da so naši partizani, nekateri vidni generali jokali marca 45 leta, ko so se utopili v jugoslovanski armadi in ko je jezik dokončno postal v bistvu srbščina, če smo zelo iskreni. Takrat je bilo nekaterim zelo hudo. Ampak znotraj Jugoslavije se je potem vendarle rodila, če lahko tako rečem, ali ustanovila Teritorialna obramba. Edina resna teritorialna obramba v jugoslovanskem prostoru je bila v slovenskem prostoru. In zato je seveda tudi jugoslovanska Gina – inšpektorji, ki so hodili, so vedno ljubosumno napadali to Teritorialno obrambo, ker so vedeli, da pri nas resnično dobro deluje. In na tej tradiciji, lahko mirno rečemo, smo se tudi osvobajali. To je bilo veliko dejanje. Mi smo takrat seveda imeli tudi svojo policijo, svojo Teritorialno obrambo, svoja znanja in se iz tega – ne bom o datumih, ker mislim, da niti niso tako pomembni, dan prej ali kasneje, ampak vendar – smo se osamosvojili. Prišli smo celo do svoje lastne države, do svoje lastne vojske. Kaj pa to pomeni v kontekstu Nata, je pa seveda druga zgodba, o kateri se tudi danes pogovarjamo.

Še enkrat moram reči, mi ne moremo ocenjevati tudi jugoslovanskih partizanskih odredov ali pa, če hočete, slovenske partizanske vojske in reči, "moj oče, ki je bil ilegalec in je dal kalvarijo druge svetovne vojne skozi, je delal napako, ko se je odločil za Jugoslavijo". Tega preprosto jaz nimam pravice reči. Se je pač takrat v času in prostoru odločil za neko varianto, ki se mu, jim je zdela takrat najprimernejša za rešitev slovenskega nacionalnega vprašanja in slovenskega socialnega vprašanja. In tako je seveda tudi danes. Mi smo se pač odločili za osamosvojitve in sedaj nosimo breme te osamosvojitve, kot vemo in znamo.

Sem pa seveda pri teh podatkih, če lahko rečem, ali pa pri teh vprašanjih vedno za to, da zgodovino proučujejo zgodovinarji, da se politika čim manj vmešava v razne ocene za nazaj, ker te ocene so lahko zelo površne, in seveda praviloma so v službi dnevne politike in zato seveda krivične ali pa tudi dostikrat netočne. In seveda prepustimo tudi nekatere stvari, če je treba sodiščem, če smo že pri tem.

Je pa predsednik države vendar ugotovil med drugim, da korelacije med finančnimi sredstvi in učinkovitostjo vojske pa seveda ni. In to je seveda nekaj, na kar pa popolnoma pristanem oziroma tu pa mislim, da ima prav; pomembna je morala, pomembno je zadovoljstvo ljudi z družbenim sistemom, pomembno je, v kakšni družbi živiš, in potem seveda boš to branil oziroma boš vedel, zakaj braniš in zakaj ne braniš. Velja pa seveda to za vojsko, velja tudi za tako imenovano domoljubno obrambo, če hočete, ker nekateri domoljubje bi radi naredili kot predmet. V bistvu gre pa za to, da če imaš kaj braniti, če imaš kaj, lahko da imaš kaj rad, potem seveda to imaš zato, ker čutiš, da si del tega. Tu ima sociala izjemno težo, izjemno vlogo. Namreč, gre za to, da velja za oba vidika. Eno je sociala v vojski sami, tam seveda je vprašanje, če se da še kaj narediti. Vemo tudi, kdaj so te plače vojaške šle navzdol. In seveda velja za socialo v družbi, to je odločilno. V celoti seveda 110 tisoč brezposelnih pri nas seveda ne pomeni velike spodbude, je lahko prej nek minus, ampak to je pač stanje, v katerem smo in ki seveda za nekatere ni dobro. Kdo je seveda za to kriv? Krivi smo mi, politični razred, to je popolnoma jasno. Tukaj seveda mi lahko zdaj govorimo drug na drugega, pozicija – opozicija. Ampak vendar, dejstvo je, ko vidiš kdo je priljubljen, kdo ni priljubljen – od spodaj navzgor: stranke, Državni zbor, potem dobro cerkev in tako dalje, na vrhu so pa gasilci. Skratka, na tem bi se morali pa mi vsi skupaj resno zamisliti oziroma saj včasih se, ampak v glavnem bolj z besedami kot pa z dejanji. To moralno stanje seveda v širšem pomenu: seveda gre za to, kar je bilo danes tudi že govora, gre za vprašanje zdravstva, šolstva, gospodarstva v celoti, ne bom teh reči ponavljal, kajti vsi to poznate.

Na koncu samo še odgovor na vprašanje, ki ga ne bom dal seveda – ali se je po poročilu predsednika države oziroma vrhovnega poveljnika sklical Svet za nacionalno varnost oziroma, zakaj se ni? Jaz seveda ne vem, nisem član in jaz težko na to vprašanje odgovarjam, naslovljeno pa je bilo na nas. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marjan Dolinšek, pripravita se naj gospod Uroš Prikl in gospod Jože Tanko.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala za besedo predsednik, lep pozdrav še enkrat!

Naj naprej na začetku izrazim oziroma izrečem, da sem vesel, ko je na začetku gospod Janša rekel, da sem ga nasmejaj.

Potem v nadaljevanju bi želel odgovoriti na trditev, ki jo je gospod Janša navedel, in sicer, da je pokrajinski štab TO Zasavje oddal orožje še en dan kasneje po tistem, kar je bilo potem pismo, da se ne odda, in da verjetno o tem nekaj vem. Šlo je za pokrajinski štab, nekaj pištol in tako naprej. Vendar pokrajina mene ni

zanimala, jaz sem spadal pod občinski štab, to je bilo leta 1990, občinski štab Teritorialne obrambe Trbovlje. Naš štab, moj štab orožja ni oddal kljub ukazu, in smo ena izmed 16 občin v Sloveniji, ki to niso storile, toliko samo v pojasnilo.

Moram reči, da sem vesel tudi ugotovitve, ki jo je izrekel gospod Janša, da se desetletja opozarja na problematiko v Slovenski vojski. Ja, problematika ni nastala eno leto nazaj in fajn, da je to izrekel, da je to že stvar desetletja. Ravno tako mnenje, ki ga je izrekel nekaj mesecev nazaj oziroma nedolgo tega gospod Krkovič, da finančna sredstva niso ključni problem Slovenske vojske. Tudi tu, moram reči, da se globoko strinjam.

Zdaj pa, če gremo na samo stanje v Slovenski vojski. Odbor za obrambo je imel kar nekaj sej v zadnjih mesecih – kot sem že prej omenil, 20 izrednih oziroma nujnih –, kjer se je dotikala problematika stanja in pa samih razmer v Slovenski vojski. Res, da ne moremo biti zadovoljni s stanjem v Slovenski vojski, še manj s samo oceno, ki je bila podana, vendar bodimo realni. Jaz osebno mislim, da tako kot se prikazuje, kot je bilo prikazano tudi v poročilu vrhovnega poveljnika, predsednika države gospoda Boruta Pahorja, da tako katastrofalno pa tudi resnično ne mora biti. Želel bi s tega mesta pohvaliti vse pripadnike Slovenske vojske, ki svoje delo vzorno opravljajo, svoje naloge, vsak na svojih dolžnostih. Mislim, da je to tisto bogastvo, da v njih še vedno je duh pripadnosti tej domovini. Včasih so rekli, "človek je največje bogastvo", in lahko smo veseli, da imamo take pripadnike v Slovenski vojski. Najlažje je vse negativizirati, da je vse narobe do skrajnosti. To ravno ne vpliva dobro tudi na same pripadnike, kar je tudi že nekaj časa evidentno. Sploh vsako leto, ob podajanjih teh ocen. Se pravi, letos že tretjo leto. Tukaj je treba izpostaviti tudi zadnje mesece nazaj, ko je Slovenska vojska aktivno odigrala svojo vlogo skupaj s slovensko policijo. Zdaj, ko je to mimo, smo mi že skoraj pozabili, da je vojska bila noč in dan aktivna, da je delala, da se je izkazala skupaj s policijo, in da to je tudi en del, en odraz stanja pripravljenosti, in ta je bil na visokem nivoju.

Po samih ocenah, ki jih je bilo slišati oziroma zaslediti v medijih od načelnika Generalštaba – skupna ocena nekje okoli tega stanja –, bi v hipotetični vojni Slovenska vojska vsekakor lahko obranila domovino. To se zelo lepo sliši in jaz verjamem, da tudi temu je tako, sem globoko prepričan. Ne smemo pa pozabiti te ocene. Danes je bilo že, mislim, nekajkrat slišano, da je v letu 2012 Slovenska vojska prešla na novo metodologijo ocenjevanja, ki je bistveno zaostri la zahteve, merila, kar pomeni primerljivost, ki velja v zavezništvu. In ne smemo gledati samo enostransko; mi imamo obveznosti v zavezništvu, prvenstveno pa je naloga Slovenske vojske, da brani in obrani našo domovino. In če določenih parametrov, ki so bili

prikazani, ne izpolnjujejo, sem prepričan, da je to po merilih zavezništva. Da pa Slovenska vojska ni v stanju, da zavaruje našo domovino, to me pa nihče ne bo mogel prepričati. Kot leta 1991; prej je bilo lepo od kolega Janše slišati: manj denarja in je TO uspela zavarovati in tudi z orožjem smo uspeli odvrniti agresorja JLA in zavarovati našo osamosvojitve. Mi se moramo fokusirati tudi na ta del, se pravi, prvenstveno nalogo, ki jo ima Slovenska vojska v naši Republiki Sloveniji, in za kar je ta prvo poklicana. Res, da imamo poklicno vojsko od leta 2004, ko smo vstopili v Nato. Vendar pa je drugo strategija in vse, kar sodi potem k operativni sami organizaciji, izvedbi in tako naprej. Strategija pa se je praktično od leta 1991 spreminjala in reorganizacija Slovenske vojske skoraj z vsakim ministrom, ko se je zamenjal. Se še ena reorganizacija ni zaključila, se je že nova začela. To mislim, da bo načelnik lahko potrdil, da to drži. Že leta nazaj sem imel priliko, so mi pripadniki jamrali, so rekli, "saj več ne vemo, za kaj gre, še ene reorganizacije nismo zaključili, imamo že drugo, ne vemo več, po kateri naj delamo, zmeda je popolna". Nekaj let nazaj, ne včeraj, ne lansko leto.

Iz same ocene izhajamo, da je že tretje leto zapored na najnižji ravni sposobnosti delovanja.

Tukaj se meni postavlja vprašanje, kako smo mi to ocenili, da je na najnižji ravni; kaj je nekaj na najnižji ravni ali na najvišji? Stvar je vedno neskončna. In tudi tukaj se mi zdi, da gre malo za pretiravanje.

Tako kot sem že prej omenil, finančna sredstva, sam trdim, da so eden izmed bistvenih elementov, ki se namenjajo Slovenski vojski, niso pa edini in ključni element. Če pogledamo od leta 2004: ob vstopu v Nato je znašal obrambni proračun 397 milijonov, letošnje leto, 2016 znaša 375 milijonov. Malo samo za primerjavo. Leta 2004 pa letošnje leto. Vmes so znašali obrambni izdatki od leta 2007–2010 preko 500 milijonov na letni ravni, in zato moramo razumeti današnje zatečeno stanje takšno, kot ga imamo, in jemati vzroke praktično devet, dvanajst let neke, obdobje, stvari so se pa nabirale. In v času debelih krav, če pogledamo od leta 2004, kako je lepo začel naraščati budžet za Slovensko vojsko, do leta 2010, in potem se lahko na osnovi tega tudi vprašamo ... Od leta 2008 pa praktično ni bilo nobenih izvršenih nakupov. Danes pa govorimo, 18 let stara – ali gre za tehnična sredstva ali gre za vozni park –, kar pomeni, če bi se nabavljalo v času debelih krav, od leta 2004–2010, bi danes govorili o 8, 9 let starih tehničnih sredstvih in tudi voznem parku. Denarja je bilo več kot dovolj, očitno preveč.

Zdaj pa obstoječe stanje je, takšno kot je. Spraviti ga v pol leta, v enem letu na tisti nivo, ki bi moral biti ali pa ki je že nekega leta bil, to je pa malo težje. Tudi prej smo slišali od kolega Janše, "v enem mandatu je težko", pa je mandat normalno štiri leta, sploh na področju Slovenske vojske, sploh ko gre za večje nabave. Prej je

ministrica dobro prikazala oziroma povedala, da je dve leti in pol časovno bilo od podpisa pogodbe do same dobave, se mi zdi, če sem prav slišal. To niso navadni kemični svinčniki, tako da tudi to razumevanje po tej plati moramo imeti.

Zdaj pa samo mnenje predsednika republike, gospoda Boruta Pahorja. Moram reči, da me v nekaterih delih preseneča. Prvič, ne vem, od kdaj je on vrhovni poveljnik celotnega varnostnega sistema Republike Slovenije. Kot mi je znano, je samo vrhovni poveljnik obrambnih sil Republike Slovenije. Ker namreč on podaja oceno o kompletni varnosti Republike Slovenije; to je naloga Sveta za nacionalno varnost, in tukaj je Odlok o Svetu za nacionalno varnost povsem jasen, sploh v 1., 2. členu, ko govori ta odlok o pristojnostih Sveta za nacionalno varnost, tako da je tukaj šlo za poseganje in podajanje ocene, ki gre v pristojnost Sveta za nacionalno varnost.

Tudi napovedi, že kar napovedi vnovične recesije svetovnih razsežnosti so malo neprimerne in brez realne osnove, da se bo to zgodilo. Sprašuje se notri, da je to vprašanje časa. Tudi to, moram reči, da me je hudo presenetilo.

In glavno, ne morem sprejeti dejstva, da predsednik države gospod Pahor v oceni in mnenju ni prišel do te ključne ugotovitve, da je prav on sam leta 2010 vzel Slovenski vojski skoraj eno tretjino finančnih sredstev. Eno tretjino finančnih sredstev, kot takratni predsednik Vlade. Postavlja se mi potem, zdaj letos že tretje leto, okoli podajanja te ocene, kolikokrat je predsednik dobronamerno šel med Slovensko vojsko, kolikokrat? Dvakrat, trikrat, petkrat, desetkrat se je pogovarjal v treh letih z načelnikom o teh zadevah, kaj bi bilo treba narediti, ne samo na finančnem področju, na drugih. Skratka, koliko predlogov je dal od sebe? Jaz tega nisem nikjer zasledil.

Mislim, da je opisana ocena stanja kar malo pretirana, pa ne da bi zdaj olepševali. Vendar pa drugo je, kar smo že slišali, tudi predhodnik gospod Hainz se je delno tega dotaknil – ne vem, katera država, kateri predsednik je v zadnjih letih ali desetletjih podal takšno oceno o svoji vojski, govorim o besednjaku, o načinu in tako naprej? Kakorkoli, o lastni vojski se pa tako tudi na tak način ne govori in ne predstavlja, ker to je zelo slaba popotnica prek meje, glede na te ocene. Pa ne gre za to, da bi olepševali, daleč od tega, ampak mislim, da ravno tako pa vpliv, kako to vpliva na same pripadnike, ki delajo dobro ... In če smo malo sledili, koliko nešteto pohval od vrhov Nata smo bili deležni v zadnjih obdobjih, predvsem za misije, ki jih opravlja naša Slovenska vojska širom po svetu, tako da čisto vse pa tudi ni tako črno.

Pa še eno pozitivno plat moram omeniti. In sicer, uspešno smo v celoti certificirali Nato center odličnosti, ki je prinesel ravno tako veliko pohval s strani Nata, znotraj zavezništva. In omeniti je treba tudi to, da smo izvedli vse

priloge za potrebno napotitev, prvič, v vojaško operacijo EU Sophia v Mediteran, in ta operacija je bila pred kratkim tudi uspešno zaključena. Na takšne stvari pa kar pozabljamo, vse je narobe po dolgem in počez. Jaz dejansko verjamem, da se tudi sam načelnik včasih verjetno lahko zelo neugodno počuti, ker vsi po vrsti samo šinfamo čez vojsko. On je pa na čelu.

Drugo pa je, postavlja se pa vprašanje, ali bi se dalo denar, govorimo letih nazaj, bolj optimalno uporabiti. To je pa drugo vprašanje, ki se lahko ... In danes tudi ne bi bilo takšnega stanja. Tako kot sem rekel, ne bi imeli stara 18 let, pa 20 let prevozna sredstva. Dajmo tako reči, je bilo prej slišati. Tukaj je pa tisto; jaz zaupam stroki, ne morem pristajati, da bomo ... Jaz si ne bi dovolil, kaj je primerno, ne vem, danes da bo imela Slovenska vojska – kateri oklepnik, kakšne bojne skupine in tako naprej. Jaz si tega ne bi dovolil. Zato je Generalštab, ki je kar zajeten; mislim, da šteje več kot 100 ljudi, 100 pripadnikov. In naloga Generalštaba vemo, kaj je. Kot najvišji strokovni organ Slovenske vojske, kakšno je temeljno poslanstvo Generalštaba: izvajanje vojaških strokovnih nalog, načrtovanja in razvoja sil, kot tudi organiziranja vojske in zagotavljanja zmožljivosti in pa opremljanja Slovenske vojske. Tako da jaz visokim častnikom v Generalštabu moram zaupati. Oni so pač ocenili, v katero smer se bo šlo. Ne vem, kdo je lahko bolj pameten na drugi strani, bom rekel v civilu, da bomo ocenjevali, kaj je bolj primerno pa kaj je manj primerno. Tako da se mi zdi neprimerno, skrajno neprimerno poseganje v te strokovne debate, v samo stroko, kaj bi morali narediti. Je pa res, da tega eksperimentiranja je bilo do danes zelo veliko. In potem danes v enem letu vse popraviti, nadomestiti vse, kar se je leta in leta nabiralo in nabralo, se ne da čez noč spraviti na tisto točko, ki naj bi bilo.

Naj omenim še tudi Zakon o obrambi; 10 let se te materije ni nihče dotikal. Pa so se ministri menjavali, nobeden. 10 let. Meni je bilo to nepojmljivo, ko sem prišel v to zgodbo, da je Zakon o obrambi star 10 let. Zdaj se zaključuje javna obravnavna, šlo bo v proceduro in jaz sem prepričan, da ga bomo uspeli sprejeti vsaj do konca leta. Ravno tako sprejet je bil nov srednjeročni obrambni program 2016–2020 in k temu vse, kakor je bilo slišati na začetku s strani ministrice, so tudi ostali dokumenti in ukrepi, ki so že pripravljene, in vse, kar k temu sodi. Se pravi, začelo se je delati v tisto smer, da se bo stanje izboljšalo. Ugotovi se lahko samo, da se je v preteklih letih delalo premalo ali pa so se delale pač napačne stvari. Potem ne bi bilo danes takšno stanje, kakor se ugotavlja. Tako da izključno je sam problem finance, me nihče ne more prepričati. Žal so to dejstva, takšna kot so, da ne bom šel v konkretne primere v leta nazaj, pa pustimo, glejmo naprej. Ne moremo pa zdaj tudi za naprej že kar reči, "to, kar se je pa vse naredilo, kar se je pripravilo, to pa ne bo dobro in je že vnaprej, iz tega ne bo nič" ... Ne

vem. Niti ne damo možnosti, kaj šele priložnosti, pa da počakamo na rezultate tega, kar je ministrica na začetku predstavila. Mislim, da je bila zelo jasna in jaz mislim, da potrebujemo tudi malo več optimizma in pa upanja in ne glejmo vse tako črno, kakor gledamo.

Vsaj jaz verjamem, da bodo šli – na čelu z ministrico, z načelnikom Generalštaba, – vsi naporji h cilju izboljšanja stanja v Slovenski vojski konkretno, in verjamem, da se bo trend začel obračati, sem prepričan, že proti koncu leta vidno navzgor, in tudi lahko se bo ministrica pohvalila z določenimi vidnimi rezultati.

Seveda sama nič ne more; posameznik je en del, zadaj je načelnik Generalštaba, za njim cel Generalštab in verjetno je veliko za postoriti. Jaz verjamem, da smo končno ... Tudi današnja razprava nič ni odveč, sigurno. Vsaka takšna stvar je pozitivna, ker ves čas je načelnik prisoten in ministrica; verjetno sta še kakšnega novega spoznanja danes tudi bila deležna in sta se zamislila. Glejmo pa dejansko naprej pozitivno in nehajmo že to Slovensko vojsko mrcvariti po dolgem in počez. Hvala.

MATJAŽ HAN (PS SD): Proceduralno!

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej je bila replika, potem sta dva proceduralna ... / oglašanje iz dvorane/ Vse tri zadeve so istega nivoja, ampak jaz mislim, da bi bilo smiselno, da najprej slišimo repliko, potem pa ... / oglašanje iz dvorane/ Aha, niste imeli, jaz sem razumel da je bila z vaše strani replika, potem je v redu. Potem prvo proceduralno, drugo proceduralno. Najprej proceduralno, gospod Matjaž Han.

MATJAŽ HAN (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani predsednik.

Da ne boste mislili, da izkoriščam proceduralni predlog, ampak vseeno – mogoče bi lahko svojega strankarskega kolega ali pa kolega našega opozorili, da govori na pamet, kljub temu da je velik vojaški strokovnjak, in da vendarle moramo, vsaj jaz osebno mislim, da moramo zaščititi institucijo predsednika države. Samo v enem stavku bom povedal; to, ko govorimo o nezadostnosti in tako naprej ... Gospod Dolinšek, če bi si prebrali to poročilo; v poročilu, ki ga je Generalštab Slovenske vojske zapisal je napisal, je zapisano: "Pripravljenost za delovanje v miru je ocenjena s povprečno ceno zadostno, pripravljenost za delovanje v krizi ali vojni pa je ocenjena s povprečno ceno nezadostno". To si ni izmislil predsednik države, ampak je to ocena Generalštaba Slovenske vojske, ki jo vi in jaz neizmerno spoštujete.

In zaradi javnosti je treba jasno povedati: vojska je dala takšno oceno sama sebi. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Postopkovno, mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala, gospod predsednik.

Glede na razpravo, ki je bila pravkar, ko se je na ves glas zatrjevalo, kako nismo kompetentni, da bi odločali o konkretnih nabavah, in da gre za vprašanje zaupanja Generalštabu, jaz predlagam, da če je možno takoj, če ne pa da se naroči raziskava ustrežni službi Državnega zbora, s katero bi prikazali vsem, kako v resnici odloča ameriški kongres v takšnih zadevah, kako natančno opredeljujejo vsak naboj, vsak oborožitveni sistem, in da njihov Pentagon pač tam predlaga, ampak odločitev na koncu je pa vedno in izključno politična na strani poslancev. Glejte, gospe in gospodje v koaliciji, to je vaša odgovornost in tej odgovornosti se nihče ne more izogniti in jo prevaliti na drugega, recimo na Generalštab. Lahko oni strokovno predlagajo, ampak odločitev sprejema politika in nihče drug kot politika, zato pa tudi ste izvoljeni.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prvo postopkovno razumem, drugo pa ni bilo postopkovno. V bistvu gre za razpravo, ne gre niti ... Edini tisti del, ki pa je postopkovni, to pa lahko odgovorim nanj, in to je, da lahko vsak poslanec v tem Državnem zboru naroči naši službi za raziskave tovrstno raziskavo. Prej sem se zmotil, kakšno je bilo zaporedje; najprej je magister Matej Tonin kot predstavnik predlagatelja.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Ko sem poslušal razpravo poslanca Dolinška, nisem vedel, ali nas je jokam ali naj se smejem. Toliko, kot je pa on v 25 minutah uspel povedati netočnosti, pa malokdo uspe. Pač jaz sem nekoliko malo bolj oster do njega. Bi rekel, da to, kar je uspel povedati v 25 minutah, bi lahko povedal v enem stavku, in sicer bi rekel, "to, kar je poročal predsednik republike, ni nič, saj ni tako hudo". Se da v enem stavku povedati to, za kar je potreboval 25 minut, pa se ne bom v te stvari spuščal. Ampak poslanec Dolinšek, glede samega poročila pa vam je že poslanec Han povedal, kdo ga je predsedniku republike pripravil. Predsednik republike zagotovo ni šel od enote do enote in jih spraševal, koliko nabojev so porabili, kakšne možnosti imajo za delovanje, ampak je to poročilo narejeno na podlagi poročanja Generalštaba Slovenske vojske. In še prav zaradi tega je to poročilo toliko alarmantno, ker ne gre za politično oceno, ampak gre za strokovno oceno. Vojska je sama zase rekla, da v primeru vojne ne bi zmogla opraviti svojih dolžnosti na primeren način, in če politika na vse to reče, da je vse super, pa da saj ni tako hudo, mislim, mene začnejo stvari resnično skrbeti, in poslanec Dolinšek bi bil vsaj dolžan, da bi povedal, v katerih delih to poročilo ni točno ali pa se pretirava z njim. Naj se konkretno pove; tam notri so v tem poročilu so grafi, številke – povejte, "ta številka ni točna, tukaj gre za pretiravanja". V tem poročilu je malo

subjektivnih ocen, veliko ocen je narejenih na podlagi relevantnih podatkov, ki jih je zagotovila Slovenska vojska. In še zdaj glede tega – mislim, da je bilo enih 15 minut, sem štopal, potem sem pa nehal – razpredanja o tem, kako je bilo to posledica 10 let nazaj, pa kako bi mogel in tako naprej ... Poslanec Dolinšek, nihče ne govori, da bi bilo treba danes, ta trenutek vrniti obrambni proračun na nivo iz leta 2010. Če bi to storili bi danes potrebovali več kot 200 milijonov evrov, nihče ne govori tega. Govorimo pa o konkretnem znesku, ki se mu reče 46 milijonov evrov. In če bi na Odboru za obrambo poslušali ... Jaz vam lahko zdaj tukaj najdem gradivo, kjer je načelnih Generalštaba natančno poročal dobesedno po alinejah, za kaj vse se denar potrebuje. Evo, on je tam govoril, razdelil, za kaj bi 46 milijonov evrov potrebovali: 4,6 milijona evrov za uniforme, 2 milijona evrov za strelivo, 3 milijone evrov za strateške rezerve, 3,5 milijona evrov za vojašnice, 11 milijonov evrov za vzdrževanje – znotraj tega 8 milijonov evrov za helikopterje –, 2 milijona za vojaško infrastrukturo in tako naprej. Torej zelo konkretne stvari, in ta denar ne bi šel v nič, ampak bi šel za zelo natančne in konkretne stvari. Tista je bila tudi "svetovna", kdo oziroma kaj predsedniku republike dovoljuje, da je s takšnim poročilom prišel in se teh stvari sploh lotil. Poslanec Dolinšek, ustava mu to nalaga in mu dovoljuje, in seveda tudi zahteve tega parlamenta, če smo zelo natančni. Če se ne motim, ste celo vi takrat pritisnili tipko za, da pride predsednik republike in poroča o teh stvareh. Treba je pač malo stvari skupaj zložiti in se vidi, kakšne so.

Če bomo nadaljevali s takimi razpravami, da se 25 minut govori, pa se popolnoma nič ne pove, potem normalno, da ta hiša ne bo imela nobenega ugleda.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: / oglašanje iz dvorane/ Seveda ima repliko, saj je razpravljal ... Ni dal še nobene replike, samo treba je točno in jasno povedati, komu. Replika, gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Naj pojasnim najprej, očitno me ni gospod Han razumel. Jaz sem komentiral mnenje predsednika države, mnenje o stanju pripravljenosti Slovenske vojske! Mnenje, dajmo termine ločiti.

V nadaljevanju pa, gospod Tonin, bi rad vam tudi odgovoril. Ni vam treba podučevati, kako bo kdo razpravljal, kako dolgo bo razpravljal in kaj bo razpravljal. Jaz imam pravico, da razpravljam časovno, vsebinsko tako kot razpravljam. Tako da si ne bom dovolil, da me boste vi podučevali, gospod Tonin, vi. In tudi vam moram reči, jaz sem bil povsem jasen, v katerih delih, ko sem govoril o mnenju predsednika Vlade, ki ga je podal. Toliko za pojasnilo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sedaj ima besedo gospod Žan Mahnič kot predstavnik predlagatelja, potem prideta pa, da povem naprej, ker je sprememba, gospod Uroš Prikl in gospod Jože Tanko.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, predsednik.

Jaz moram reči, da nisem bil ravno najbolj prepričan, ko sem kolega Dolinška poslušal, da slučajno ni govoril stališča SMC na seji, na kateri so podali ustavno obtožbo zoper predsednika republika gospoda Pahorja. No, jaz sem dobil nekako tak občutek.

Jaz se strinjam z gospodom Dolinškom, ko je rekel, "v enem letu se ne da vse", ampak vi mene niste poslušali. 2014 ste imeli rebalans, niste zagotovili več sredstev. 2015 ste imeli rebalans, niste zagotovili več sredstev. Sprejeli ste proračun za 2016, za 2017, niste zagotovili več sredstev. 2018 so pa volitve. To so štiri leta, to ni eno leto.

Govorite vsi o begunski krizi. Ja, vojska je tukaj odlično odigrala svojo vlogo, ampak treba je ločiti. Jaz mislim, da to, kar se je dogajalo v begunski krizi, to ni bojno delovanje. In tukaj ima vojska oceno nezadostno. To gre v oceno zadostno – to, kar je prej kolega Han rekel. Za delovanje v miru je ocena zadostno, za bojno delovanje oziroma delovanje v vojni je nezadostno. In to, kar so odlično opravili s temi begunci, s temi migranti, spada pod to oceno zadostno, ne pod nezadostno.

Če sem jaz prav razumel, ni problem to, da je stanje v vojski takšno, kot je, problem je metodologija, ocenjevanje. To pa mene sedaj ne navdaja z nobenim optimizmom več, ker če je takšno stališče največje stranke, Stranke modernega centra – ni problem, da ni denarja, problem je metodologija, po kateri se ocenjuje, dajmo metodologijo spremeniti zato, da ko bomo ocenjevali leta 2015 za leto 2016, da bo vojska dobila, ne vem, če rečem bonitetno oceno A in ne vem koliko plusov, trojni A, metodologija je problem, ne, ni problem, da je stanje takšno, kot je ...

Center odličnosti; ne vem sicer, kako to pripomore v vojni, pa vendarle. Ja, so ga vzpostavili, ampak jaz imam tukaj en drug strah, da bomo šli mi sedaj gradit neke druge zmogljivosti oziroma kakšen drug center odličnosti in bomo stvari, ki smo jih vložili sem noter, prestavili tja in vse podrli. In tu imava spet to metodologijo. Po vaše bi verjetno moral načelnik, ko se je ocenjevalo 72. Brigado, vso mašinerijo, vse iz 1. brigade poslati v 72., da bi bila ocenjena zadostno. Potem pa, ko bi prišli ocenjevati 1. Brigado, pa vse iz 72. tja postaviti. To bi bila prava metodologija, take trike bi se verjetno dalo narediti; glede na to, da se gospod general smeji, verjetno pritrjuje. Ampak tega niso počeli, ker je stanje takšno, kot je, ker je pravilno, da se končno enkrat pove, kakšna je situacija. In pa še to, da ni prav, da politika odloča, da imamo stroko. Ko smo govorili o bataljonski bojni skupini, je stroka, to se pravi je

vojska povedala, kaj bi, politika, ministrstvo je to predlagalo in Državni zbor je to potrdil. Ne gre zdaj za to, da jaz tukaj govorim, kakšna mora biti ta srednja bataljonska bojna skupina. Po Nato klasifikacijah je tole mehanizirana bataljonska bojna skupina, ne pa tole – Valuk, ki ga prebije 12,7-milimetrski mitraljez. To ni nobena mehanizirana bojna skupina, že kolesje vam pokaže; no, ne morate takega dodat noter. Ne gre za to. Politika je pač dala neke jasne usmeritve, parlament je povedal, kaj bi rad, ampak to ni bilo realizirano. Nisem pa jaz za to, da se politika vmešava v strokovne odločitve vojske. Politika oziroma minister mora reči, "tako in tako vojsko si želimo, tako in tako vojsko bomo imeli", na generalih oziroma vojaškemu osebju pa je, da jo potem tako naredijo, ob seveda zadostnih finančnih sredstvih in vsemu ostalemu suportu, ki mora biti s strani politike. Ne gre pa za to, da bo politika o vsem odločila. Politika je za to, da da smernice, in pa kar je bistveno, politika je, kar se vojske tiče, za nadzor. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predlagatelj, magister Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): To je mnenje, ki smo ga dobili s strani predsednika Republike, kjer notri vse stvari lepo popisuje. In če pridete tam nekje na 3. stran, kjer je poglavje, ki govori o sposobnosti delovanja Slovenske vojske, lepo piše, da sta ocenili zadostno za mir in nezadostno v primeru kriz in vojn narejeni na podlagi poročila, poslanec Dolinšek, ki ga je pripravila Slovenska vojska. Toliko o tem; ko replicirate, ste se zapletli, to je jasno.

Kar se tiče same metodologije; meni je žal, da zagovarjate sistem bivše JLA, ki je imela takšno metodologijo, da je vsako leto lahko rekla, da se je pripravljenost povečala in izboljšala, tudi če se ni. V čem je smisel, da mi lažemo sami sebi? Da mi rečemo, "Slovenska vojska je super in oh in sploh", čeprav to ni. Torej, če jaz vas pravilno razumem, je problem metodologije, in mi bi morali imeti tako metodologijo, ki bi tudi navzven pokazala, da je v Slovenski vojski vse super. Ker če rečemo, da ni vse super, potem nas lahko potencialni sovražniki vzamejo na piko. Jaz se s to retoriko ali pa s tem načinom razmišljanja ne moram strinjati. In tisti, ki ste tudi problematizirali, da je to nenavadno, da predsednik republike take stvari pove javno, potem se meni začne v glavi vrteti, da ali potem zagovarjate laž? Kaj potem bi moral predsednik republike priti v pred parlament in pred tem parlamentom povedati, da ni vse super, čeprav so poročila takšna, ki temu ne pritrjujejo? Če bomo želeli kaj spremeniti, potem se bomo morali najprej realne situacije zavedati, od tam naprej bomo pa lahko začeli graditi novo zgodbo.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Gospod Tonin, naj pojasnim, jaz sem izrekel naslednje okoli metodologije: "Ne pozabimo, da je v letu 2012 Slovenska vojska prešla na novo metodologijo ocenjevanja, kar pomeni, da je bistveno bolj zahtevna in je tudi primerljiva, ki se uporablja v zavezništvu." To sem jaz izrekel. Nobene primerjave z JLA nisem uporabljal in tudi nisem rekel, da ta metodologija je kriva vsega. Še enkrat sem vam prebral, kaj sem rekel, toliko. Verjetno niste bili dosti pozorni. Kar se pa tiče gospoda Mahničarja, pa tudi moram reči, da sem razpravljal v svojem lastnem imenu, ne v imenu SMC, tako, da to je moja razprava bila. Upam, da – ne vem, a piše tukaj tabla SMC –, nisem jaz tako močen, da predstavljam 35 poslancev. Na začetku sem pa predstavil stališče SMC, toliko za pojasnilo, prosim.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Drži, da smo leta 2012 spremenili metodologijo, in sicer smo jo zgolj prilagodili Nato standardom. In če gledate zelo natančno, boste ugotovili, da ko se je spremenila ta metodologija, so se tudi bistveno poslabšale ocene pripravljenosti Slovenske vojske. Se pravi, morda smo v preteklosti kakšno stvar preveč površno delali.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Uroš Prikl, pripravita naj se gospod Jože Tanko in predstavnica Vlade.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Hvala lepa za besedo, spoštovani predsednik. Kolegice in kolegi, predstavniki Slovenske vojske, ministrice! Jaz seveda imam zdaj malo težav. Vojska, področje obrambe ni ravno moje področje, na katero bi se spoznal, pa še to težavo imam, da sem na vrsti po nekaterih razpravljavcih, ki očitno se ali pa bi se morali spoznati na obrambo in na vojaško doktrino. Pa vendarle naj mi bo dovoljeno, da tudi jaz kot površni poznavalec o tem razpravljam. Vem pa vseeno toliko, da nič ni v življenju črno-belo in da tudi dilema pri vojski ni ali maslo ali topovi, ali samo maslo ali samo topovi, ampak najbrž nekaj vmes. Ni prijetno, še več, kar se mene tiče žalostno je slišati, in to že tretje leto zapored, da je sposobnost delovanja Slovenske vojske slaba, negativna. V mirnodobnih razmerah komaj zadovoljivo, v vojnih razmerah praktično ali pa v povprečju nezadovoljivo. Seveda, 46 milijonov, kot je bilo zapisano v gradivu, ki smo ga lahko dobili v letošnjem letu, bi lahko rešilo oziroma bistveno izboljšalo situacijo v Slovenski vojski. 46 milijonov ni mačji kašelj in sprašujem se, kje teh 46 milijonov oziroma komu teh 46 milijonov vzeti. Sem pa vesel, da držijo dejstva, da nivo varnosti ni premosorazmeren oziroma ni neposredne korelacije, kot je rekel predsednik države, s samim nivojem varnosti. Jaz bi temu dodal, da ni neposredne korelacije in

premočrtosti med zneskom, med sredstvi, namenjenimi za oborožitev, in ravnjo sposobnosti njenega delovanja. Strinjam se s tem, da varnost ni samoumevna, ni nekaj, kar bi nam bilo položeno vedno in za zmeraj, in da je mir in varnost treba vzdrževati, zagotavljati s strani države. S strani Vlade, s strani vojske. Pa ne le s topovi. Jaz seveda razumem varnost v neposrednem pomenu besede kot neko varnost pred neko agresijo, pred nekim napadom. Da se zagotavlja vsem državljanom in državljanom varnost, da se lahko mimo sprehajajo, da lahko hodijo na nogometne tekme, če hočete, da niso ogroženi neposredno. Pa vendar razumem varnost tudi v širšem kontekstu, v širšem pojmu. Razumem varnost tudi kot socialno varnost, razumem varnost kot ekonomsko varnost, če hočete kulturno varnost, nenazadnje tudi prehransko varnost. In vse te varnosti, vsa ta področja je treba seveda imeti v mislih, ko se zagotavljajo finančna sredstva. Ne znam si predstavljati, da se na račun obrambne, neposredne varnosti zmanjšujejo pravice zaposlenih, da se zmanjšujejo pravice upokojenih, da se zmanjšujejo pravice socialno ogroženih, da je iz tega naslova manj štipendij, da se krčijo otroški dodatki in še in še bi lahko našteval.

Bilo je povedano, da se ne dosegajo standardi v celoti. Jaz verjamem, da se ne dosegajo, kar seveda ni pozitivno. Sprašujem pa se, na katerem področju – zdravstvo, sociala, kultura, šolstvo in še bi verjetno lahko našteval – pa se v celoti ti standardi dosegajo? Pa to ni opravičilo, da se v vojski standardi ne dosegajo.

Jaz razumem varnostni sistem oziroma varnostni mehanizem, če se smem tako izraziti, na nek način kot integralni sistem, integralni mehanizem. In če je Slovenija v tem trenutku članica Nata, bi seveda utemeljeno lahko pričakovali, da bo to zagotovljeno pod okriljem te vojaške asociacije, sicer, če ne, potem se najbrž lahko utemeljeno vprašamo, kaj imamo od Nata. Ali morda alternativa Natu, članstvu Slovenije v Natu v smislu nevtralnosti, po sistemu Avstrije, Švice, Švedske in tako dalje in tako naprej?

Jaz se opravičujem, ker sem malo v besedo segal predsedniku Odbora za obrambo kolegu Mahničarju; malo posmehljivo se je o Desusu izražal in je povedal, zelo posmehljivo, da Desus vidi priložnost v proračunu oziroma v letu 2017. Seveda, priložnosti so vedno in zmeraj. Priložnost je tudi v proračunu, v rebalansu proračuna, če bo do njega prišlo, tudi letošnjega leta, leta 2016. Ampak spet vprašanje in dilema, komu in koliko vzeti in kaj s tem narediti v smislu kolateralne škode. Jaz se zavzemam za strateški pregled obrambe, obrambnega sistema. Zavezam se za to, da se pripravi terminski plan vseh potrebnih aktivnosti, in srednjeročnih in dolgoročnih. Zavzemam se tudi za to, da se prenovijo temeljni normativni dokumenti obrambnega sistema; Zakon o obrambi je prej omenjal Dolinšek in mislim, da se to že dela, če so moje informacije točne, je

zadeva v javni razpravi. Predvsem pa se zavzemam za to, da prilagodimo oziroma da se prilagodi obrambni sistem Republike Slovenije glede na razpoložljive možnosti oziroma zmožnosti, da se postavi v realen finančni okvir, ob tem pa se upoštevajo vse notranje rezerve, morebitne notranje rezerve, vsi razpoložljivi finančni resursi. Predvsem pa, to je na koncu, ne pa nikakor najmanj pomembno, poskrbeti pa je treba za vse zaposlene, za vse vojake, da pod nobenim pogojem njihova zdravstvena, socialna in še kakšna varnost ne bo ogrožena, in da se jim ne krni, če lahko temu tako rečem, ugleda. Ob zaključku. Jaz želim Slovenski vojski vse dobro, resnično vse dobro, ker jo iskreno cenim in jo iskreno spoštujem. Iz mnogih razlogov. Ne nazadnje tudi takrat, ko prihaja do naravnih nesreč, ko je Slovenija potisnjena pred izzive, bi se milo izrazilo, migrantske krize in vojska priskoči na pomoč in naredi to, kar je treba narediti. Cenim jo pa tudi še iz dveh drugih razlogov: cenim jo, ker jo tretiram kot enega izmed temeljnih kamnov slovenske osamosvojitve 1991, in cenim jo še posebej kot institucijo, kot obrambne sile, temelječe na izročilih in vrednotah partizanskih odredov Slovenije, ki so slovenskemu narodu v veličastnem narodnoosvobodilnem boju priborili svobodo. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replike imajo prednost, mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Hvala.

Gospod Prikl je dejal, da v Desusu ne razumejo, od kod vzeti toliko denarja oziroma od kje sploh vzeti denar za vojsko ... Zelo enostavno, saj sem povedal, gospod Prikl, vzemite ga s postavke migranti. 123 milijonov ste namenili za migrante; če jih vzamete 46 stran vam jih še ostane 77, kar je po mojem mnenju 77 milijonov preveč. In ne boste verjeli, da če vzamete 46 milijonov stran od postavke za migrante, bo za otroke ostalo točno toliko denarja v proračunu, kot ga je za slovensko zdravje, točno toliko denarja v proračunu, kot ga je za upokojujence, točno toliko denarja v proračunu, kot ga je ... Kajti tisto, kar je tista postavka, je v resnici samo postavka za največji socialni inženiring po padcu troedinega zla, to se pravi fašizma, nacizma in komunizma, ki je bil vsak zase neuspešen socialni inženiring in se na žalost dogaja danes na stroške davkoplačevalcev na naših tleh.

Kot rečeno, če tam vzamete, bo za vse drugo – za zdravstvo, za socialo, za otroke, za šolstvo, za upokojujence – ostalo točno toliko denarja, kot ste jim ga namenili v svojem proračunu zdaj.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Najprej imata besedo predlagatelja. Gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SD): Hvala.

Glede na to, kar je gospod Prikl rekel, ravno tukaj je srž problema. Gospod Prikl je rekel, "saj smo v Natu, saj nas bo Nato branil, če se bo kaj naredilo, če pa Nato ni to to, potem pa brez veze, da smo sploh tam". Jaz se strinjam tukaj, ampak v enem primeru, če bi mi izpolnjevali vse tiste zaveze, ki smo si ji zadali in ki smo jih tudi dali zvezi Nato. Treba je vendarle povedati, da je bil za vstop v Nato opravljen referendum; 66 % volivcev se je odločilo takrat, da gremo v to organizacijo, 66 % ni malo. In tudi, če bi bil danes referendum, sem jaz prepričan, da bi bilo še vedno več kot pol ljudi za to, da smo v Natu. Ampak samo jemati ven iz te organizacije, nič pa nazaj dati, pa pač ne gre. Pa sem že – mislim, da smo imeli prejšnji teden, ko smo glasovali o tem, ali bo prišel predsednik republike ali ne – jasno povedal, da že dolgo ne gre več samo za Nato, ker se moramo začeti zanašati tudi predvsem sami nase.

Glede zanašanja sami nase pa samo še tole, spet malo za demanti tudi prej, ko je rekel nekdo, "načelnik ve, načelnik bo povedal". Seja Odbora za obrambo, 10. marca, načelnik Generalštaba general Osterman: "Da Slovenska vojska lahko opravi vse našete naloge ob izredno nizkem vojaškem proračunu, je to mogoče le ob skrajno racionalnem obnašanju na vseh ravneh – od oddelka vojakov, bataljonov, polkov, do Generalštaba. V zvezi s predvidenimi viri v Srednjeročnem obrambnem programu Republike Slovenije 2016–2020 pa menim, da so ti premajhni in pod nivojem potrebnega, da bi lahko zagotavljali ustrezen razvoj novih, zahtevnejših zmogljivosti Slovenske vojske in pravočasno nadomeščanje iztrošene opreme, kar je pogoj za zagotavljanje potrebne pripravljenosti Slovenske vojske." Če že ne verjamete predsedniku republike, pa verjemite načelniku Generalštaba.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Po vsej verjetnosti bo rebalans proračuna za leto 2016, kar ni nič nenavadnega. Bomo v tistem trenutku videli; če je sredstev, namenjenih za migrante, preveč, torej če ostajajo, se jih bo verjetno lahko z veliko lahkotnostjo prerazporedilo ta sredstva za potrebe Slovenske vojske. Morda se bo pa ugotovilo, ne bi rad na pamet govoril, s kakšne druge postavke, ki tudi ne bo porabljena oziroma ne bo takšna potreba, se bo pač od tam. Ampak zdaj govorimo na pamet. Veste, zelo lahkotno je reči, "vzame se tukaj, vzame se oni cesti, vzame se temu, drugemu, tako ne potrebujemo toliko socialnih transferov", ampak to je govorjenje na pamet.

Jaz sem uvodoma povedal, da moje znanje ni tako, še daleč od vrhunskega, kot je znanje nekaterih poslancev na desni strani parlamenta, zato dopuščam nekatere prevelike poenostavitve z moje strani. Ampak jaz pač nisem rekel, Žan, da če smo že v Natu, nas bo

pa Nato branil ali pa gremo ven. Tega jaz nisem rekel, če si tako razumel, moram to demantirati, temu ni tako. Spraševal sem se oziroma razmišljal, da je varnostni sistem, varnostni mehanizem neka integralna zadeva, neki integralni del, ki je pač seveda pod okriljem zveze Nato, te vojaške asociacije, in sem se čisto poenostavljeno vprašal ... Veste, pri vsaki stvari se človek vpraša, koliko je vložek, koliko je izplen, kakšne so koristi, kakšna so tveganja, kakšna je nenazadnje tudi škoda. In ko gledaš to skozi neka finančna sredstva, se pač enostavno vprašaš: toliko in toliko damo za članarino, toliko in toliko bi morali za to, ono, tretje dati; ali morda ni oportuno nenazadnje tudi razmisliti o nevtralnosti? Samo to sem se glasno spraševal. Sem pa predpostavil, da bo koga bolj zmotilo tisto, kar sem na koncu o enobeju povedal, pa sem zelo vesel, da vas ni. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo imata zopet predlagatelja pred gospodom Jožetom Tankom. Najprej mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Poslanec Prikl je v svoji razpravi zelo tako črnogledno naslikal, kaj bi se lahko zgodilo, če bi vojski dali teh 46 milijonov evrov. Celo tako je izpadlo, da je malo manj kot ogrožena socialna država. Ampak, vsaj če ste danes pozorno poslušali to današnjo razpravo, nihče ni govoril, da bi denar za Slovensko vojsko jemali na strani socialnih transferjev, ampak sta bila omenjena vsaj dva vira, ki s tem nimata nobene zveze – eno so bili migranti in drugo subvencije. Tako da to je čista resnica.

Druga zadeva glede Nata; očitno smo ljudje takšni, da se zavedamo samo pravic, premalo pa dolžnosti, in tudi zavezništvo Nato ne pomeni zgolj in samo pravice, ampak tudi dolžnosti. Bistveno je pa to, da si kakšno stvar delimo, in kar je za nas prevelik strošek, da oni namesto nas naredijo, mi pa kakšno drugo zadevo. Samo en stavek vam bom prebral ali pa dva stavka iz Nato pregleda naših zmogljivosti, kjer pišejo: "Delež, ki ga Slovenija nameni za nakup opreme, je popolnoma nesorazmeren; zelo verjetno se bo obstoječa oprema obrabila, zaradi česar se bodo zmogljivosti Slovenske vojske še dodatno poslabšale predvsem na kratko in srednjeročno obdobje.", Gospod Prikl, in tukaj še dodajajo: "Do takrat bodo druge članice zavezništva najverjetneje morale še naprej nositi slovenski delež bremena." Torej že danes mi od Nata več dobimo, kot pa vanj vložimo. Poslanec Prikl je tudi razmišljal o naši morebitni nevtralnosti; verjemite mi, da bi bila ta nevtralnost za Slovenijo mnogo dražja, kot pa je današnje članstvo v zavezništvu Nata. To vam lahko da izračun vsaka nevtralna država, koliko oni nominalno porabljajo in kakšne vse obrambne in varnostne sisteme morajo zgraditi, ki jih nam ni treba. In še ena zadeva – danes je bila zelo velikokrat izpostavljena, tudi kot potencialna možnost rešitve sedanje situacije

ponovna uvedba naborniškega sistema. Jaz se spomnim, da kot nadobudni poslanec v prvem mandatu sem načelnika Generalštaba takrat vprašal, sem imel eno idejo, "kaj pa, če bi ponovno uvedli obvezno služenje vojaškega roka za vse mlade, ko končajo srednjo šolo, trimesečno obdobje, preden grejo na fakulteto, s čimer ne zgubijo niti enega šolskega leta". In so mi takrat lepo razložili, da tudi naborniški sistem ni brezplačen in tudi naborniški sistem stane. Stane za nastanitev, za opremo, za usposabljanje, in vse te zadeve jih je treba imeti v uvidu, ko govorimo o tovrstnih zadevah. Morda pa je ena izmed zanimivih rešitev, o kateri je govorila nekdanja ministrica Jelušičeva, da bi ponovno uvedli nacionalno dolžnost oziroma obveznost, po kateri bi mogli vsi, moški in ženske kaj narediti za domovino.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, predsednik.

Sedaj spet moram kolegu Priklu, kar se tiče izdatkov. Rekel je: "ne govoriti na pamet". Če kdo govori na pamet, govori gospod Prikl. Jaz ne vem, kdaj boste šli vi delat rebalans proračuna, ali bo to od 17, ali bo 18; 19 bo itak nov. Ampak dokaz, da vi govorite na pamet, jaz pa ne, je pa stavek na 6. strani SOPR, ki ga je Vlada sprejela dva meseca nazaj: "Zaradi uravnoteženja javnih financ srednjeročna finančna projekcija od leta 2016 do 2017 ne bo zagotovila minimalne nominalne rasti obrambnih izdatkov." To je fakt, gospod Prikl, ne govorjenje na pamet.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima kot zadnji prijavljeni v splošni razpravi gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO (PS SDS): Hvala lepa za besedo.

Glede na pomembnost teme, ki jo danes obravnavamo, bi pričakoval, da bi to temo predlagala Vlada Republike Slovenije in da bi tu sedel tudi predsednik Vlade gospod Miro Cerar. Če tega Vlada ne bi predlagala, in očitno ni, bi to lahko storila koalicija, recimo, SMC in SD, tako kot ste to storili pri nekem nepomembnem zakonu o statusni spremembi Lipice. Zlahka bi to naredili. Glede na to, da ste izglasovali, da pride sem predsednik predsednik republike, bi vseeno že iz spoštovanja pričakoval, da bi tukaj bil tudi predsednik Vlade, vsaj tisti čas, ko se govori o najpomembnejši stvari v državi. To se pravi, o zagotovitvi varnosti Republike Slovenije. Če za predsednika Vlade je to tako nepomembna zadeva, potem razumem vse te vaše razprave, od katerih niti ena, niti ena ni slonela na podatkih, ki jih je predstavil Generalštab oziroma ki jih je v svojem poročilu povzel predsednik republike. Niti ena razprava ni slonela na argumentih, na podatkih, ki so bili nam na tak ali

drugačen način vsem dostopni. Kar se mi zdi pravzaprav zelo velik problem.

Druga stvar, kar se mi zdi tudi precej problematična, je to, da se ministrica v tem času in niti nihče drug ni oglasil in priglasil k razpravi, da bi komentiral te številne koalicijske nebuloze, ki so se pojavile v posamičnih razpravah. Meni bi se zdelo zelo utemeljeno, da bi predstavnik Vlade tisto, kar nekdo trosi kot eklatantno laž, kot podatek, ki ne drži, da bi to komentiral in demantiral. Kajti vse podlage za tako aktivnost in za tak odziv so dane, tudi čas je bil zadosten na razpolago. To štejem za slabo.

Mogoče bi se vrnil samo k temu, kar smo mi predlagali. Mi smo predlagali štiri priporočila. Se pravi, prvega, da se zagotovi 46 milijonov evrov, drugega, da se do vrha zveze Nato v Varšavi pripravi strateški pregled obrambe in na podlagi tega konkretne predloge in zaveze, ki bodo izboljšali stanje v Slovenski vojski. Tretje priporočilo smo predlagali pripravo terminskega načrta aktivnosti za vzpostavitev srednje bataljonske enote, in v četrtem priporočilu dvig omejitve za vstop v zaposlitev v Slovenski vojski. To smo mi predlagali. Glede na to je pripravila Vlada svoje mnenje na te naše predloge priporočila in je zapisala naslednje: "Vlada Republike Slovenije meni, da predlagano priporočilo ne ponuja celovitih sistemskih rešitev za izboljšanje stanja v obrambnem sistemu in je glede na predstavljene aktivnosti, ki jih Vlada že izvaja, nepotrebno oziroma v določenem delu neuresničljivo." To je stališče Vlade. Sedaj pa sprašujem tudi prisotno ministrico, kako je glasovanje potekalo na Vladi? Je bila ta odločitev za sprejem tega mnenja na Vladi soglasna ali ni bila soglasna? Kajti v tem nikjer ne piše in tega noben ne komentira. Mi v svojih predlogih nismo predlagali ničesar, kar je neuresničljivo. Dokaz za to je, da je Vlada, še preden smo prišli do realizacije tega sklepa ali pa Generalštab Slovenske vojske, dvignila omejitev za zaposlitev v Slovenski vojski. To je dokaz, da predlogi niso neizvedljivi in neuresničljivi. Da se pripravijo terminski načrti in načrti usposobitve vojske za te namene, je povsem običajna poslovna odločitev; za vsako podjetje, ki ga je treba prestrukturirati je to osnovni dokument, tudi za Slovensko vojsko. In bi rekel, tako stališče Vlade se mi zdi, milo rečeno, povsem deplasirano. Namesto da bi storili vse, da bi se ti dokumenti pripravili, da bi se zagotovili viri in pogoji, se pač poskuša vse predloge, ki so nujni – tisti, ki delate poslovne načrte, to veste, ali pa ste jih delali, zbanalizirati oziroma jih zavrniti. Če bo šlo tako naprej, se bo Slovenska vojska v bistvu spremenila v nepremičninsko firmo. Imela bo en kup neaktivnih parcel, imela bo en kup neaktivnih zidanih ali pa, bom rekel, kovinskih objektov oziroma hal, imela bo en kup neuporabne vojaške opreme, streliva in ostalih zadev, in istočasno bo postalo en kup nevozne premične opreme. To se bo zgodilo. In jaz ne morem, bi rekel, glede na ta stališča, ki so bila

predstavljena tako s strani večine v koaliciji kot z mnenjem Vlade pač ugotoviti drugega, kot da postaja vojska čedalje večja nepremičnina v tej državi. Ko ni opremljena praktično za nobeno stvar. Vzdržujemo nek sistem z večinoma slabo plačanimi vojaki, in to je to. Pa še tam je podkapitalizirana na vseh področjih, v vseh primerjalnih kategorijah. Če ne bi se naredila ta analiza po Nato standardih, bi se naredila po domače, to je zagotovo. In hvala bogu, da se je morala narediti po Nato standardih, da smo prišli sploh do pravilne ocene na tem področju. Da sploh vemo, kje smo. In ker vemo, kje smo, bi morali pri predsedniku Vlade zazvoniti vsi alarmi. Kajti tako stanje, kot je, je pravzaprav sramota za to državo in za obljube, ki jih daje predstavnikom mednarodnih institucij. Tiste zaveze, ki jih je predsednik Vlade dal, ne vem, Stoltenbergu ali kdorkoli je že bil takrat pri nas na obisku, pač imajo nek status neke mednarodne pogodbe. Taka obveza, ki jo da predsednik Vlade, ima pač v mednarodni srenji tak status. In predsednik Vlade je očitno sposoben izredno hitro požreti besedo doma in tudi v tujini, kar je pravzaprav še hujshe.

Glede na to, da vsi govorite o denarju; denarja je več kot dovolj. Kolega Grims je prej povedal, kje ga je preveč in kje ga ne potrebujemo, če bi pametno ravnali. Že letos ste ustanovili podjetje Slovenski državni gozdovi. Povsem nepotrebno, 40 milijonov evrov, investiranih v ta projekt. Vidite, kaj se dogaja, pa je šele začetek. Ni to edini projekt. Cel kup imate pogodb, takih in drugačnih, cel kup izgine denarja v dokapitalizacijo državnega premoženja, ki bi moralo prinašati zlata jajca, pa ne storite nič oziroma blokirate popolnoma vse poskuse, da bi se karkoli na tem naredilo. Popolnoma vse poskuse. Kar zadeva odgovornost, kar zadeva preverbe, postopke, sodne postopke in tako naprej. Tako da ni treba govoriti o tem popolnoma nič. Zdaj je pa problem v tem, da se očitno napajate samo na tistem ali pa s tistim, kar je rekel gospod Brglez na državni proslavi, "živela Osvobodilna fronta". Jaz mislim, da če je to res, da je to tako dobro, izkopljite samo tiste žrtve, vsaj tiste žrtve, ki so nastale zaradi Osvobodilne fronte po vojni, da to enkrat preštejemo, da izmerimo problem in boste potem to vzklikali naprej. Sicer pa, na državni proslavi bi se spodobilo, da bi rekli samo "živela Slovenija". Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Naj najprej obvestim, uradno tudi, da se je predsednik Vlade opravičil skupaj z ministri zaradi redne seje. Še vedno znotraj splošne razprave se je javil predstavnik predlagatelja, gospod Žan Mahnič ima besedo.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Ja, hvala, predsednik. Malo mi je še ostalo, ampak predno začnemo poslušati, kako je vse oh in sploh super ... Prej sem že omenil intervju namestnika načelnika Generalštaba, generala Gederja; samo nekaj na

kratko, kaj je govoril. Vsi, ki skušajo opozarjati na zelo resno stanje v Slovenski vojski, in jaz sem med njimi, pravijo, da je položaj katastrofalen. Nekateri še vedno navajajo neke argumente, da stanje ni tako slabo, tudi danes smo jih poslušali. Vprašanje: "Kakšne so trenutno minimalne rezerve opreme Slovenske vojske?" Odgovor: "Minimalnih rezerv Slovenska vojska nima več." "Kaj to pomeni za državo?", ga potem vpraša novinarka. "Rezerve danes pojmuje malo drugače, kot smo jih nekdanj. Še v času nekdanje države je vojska gradila gromozanska skladišča z velikansko količino opreme in streliva. Tega ne počnemo več, a vseeno morajo obstajati minimalne rezerve, ki omogočajo bojevanje za določen čas. V bistvu tega s temi finančnimi sredstvi ne moramo več zagotavljati, kot tudi ne streliva, ki ga potrebujemo za sprotno usposabljanje vojakov." Se pravi, niti streliva ni. Kaj je govoril načelnik Generalštaba, sem tudi prej prebral, kakšno je stališče predsednika republike, je jasno.

Kakšni so pa podatki te vlade?. Ko je prišla na oblast, za vojsko 300 milijonov, leta 2015 – 263, leta 2016 – 267, 2017 – 269, to so pač podatki. Povedal sem že, kako je bilo za mednarodnimi članarinami: 5 milijonov evrov več je bilo za vojsko na račun mednarodnih članarin, obveznost je bila pa za 2,5 milijonov evrov večja. Torej dejansko od vlade Mira Cerarja za 2016 še za minus 2,5 milijona evrov dol. Leta 2019 in pa 2020 ostanemo ob vseh 12 Bell helikopterjev. Vozila bojna, ki smo jih imeli – 283; za odpis jih je bilo 2015 – 27, 2017 – 52. Izobraževanje leta 2014 – 1,8 milijona, leta 2015 – 1,6 milijona. Strelska usposobljenost – leta 2014 je vojak izstrelil povprečno 441 nabojev, leta 2015 323 nabojev. Kar se tiče vojaških vaj, realizacija leta 2015: od načrtovanih 82 – 58 vaj, leta 2014 od načrtovanih 67 – 47, to se pravi, nekaj vaj več, ampak večji je tudi načrt, koliko jih bo. Stalna sestava Slovenske vojske je pod vlado Mira Cerarja 2014 2015 se spremenila na minus 121 pripadnikov, pogodbeni rezerva za minus 419.

Skratka, trditve, da se stanje izboljšuje, so bile danes ovržene, prav tako je bilo ovrženo tisto, kar se stalno ponavlja, da je vladi Mira Cerarja uspelo ustaviti trend padanja finančnih sredstev, namenjenih vojski, namenjenih obrambi. Jaz ne vem, ali boste delali rebalans ali ga ne boste, dejstvo je, da tako ne gre več naprej. Ste pa vi tisti, ki boste na koncu nosili odgovornost za to, da v štirih letih niste nič naredili za izboljšanje v Slovenski vojski, kljub temu, da bi lahko, predvsem pa, da bi morali. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobijo besedo še predstavnica Vlade in en predstavnik predlagatelja, ki mu je še čas ostal.

Besedo ima najprej predstavnica Vlade, ministrica za obrambo gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani predsednik Državnega zbora, spoštovane poslanke in poslanci!

Poskušala bom odgovoriti ali pa nekako komentirati večino tem, ki so bile se dotaknjene v tem današnjem popoldnevu. Najprej najlepša hvala za vse vaše odlične nastope.

Velikokrat smo na Odboru za obrambo že govorili; povedala sem, da smo imeli, popravi me, predsednik, 34 nujnih sej, in zaradi tega smatram, da se Državni zbor zaveda pomembnosti obrambnega področja, sploh v luči vsega, kar je bilo danes povedano glede spremenjenih varnostnih razmer. Vse vlade, takšna je bila ugotovitev na odboru, leve in desne so se enako obnašale v preteklosti do Slovenske vojske.

Moram komentirati izjavo gospoda Pojbiča; sama mislim, da sem z dosedanjim delom že izkazala, da cenim dialog, da se pogovarjam z vsemi, in velikokrat sem že povedala, da meni vsi svetujejo zastonj, sama pa ocenjujem vrednost nasvetov.

Težko je v enem letu nadomestiti manko na kadrovske, finančnem, organizacijskem področju, na vseh drugih pomembnih vidikih, ki zagotavljajo primerno pripravljenost obrambnega sistema.

Projekt Provoj, se pravi profesionalizacija Slovenske vojske, ni bil dokončan tako, kot bi moral biti, in o tem lahko povedo tudi vsi tisti, ki danes komentirajo sedanje stanje in imajo tudi zasluge pri tem. Pri tem pa ne morem, da se poleg obrambnega sistema ne dotaknem tudi ostalih dveh pomembnih varnostnih sistemov, se pravi varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je prav tako v Ministrstvu za obrambo, s tem tudi Civilne zaščite, in seveda tudi slovenske policije.

Navajala sem dejstva. Predlagam, da strnemo moči in v okviru danih možnosti naredimo korak naprej. Sprejemam konstruktivno kritiko, želim se usklajevati, ne želim pa, da se na račun tega gremo tudi licemerstvo.

Na Ministrstvu za obrambo, v Slovenski vojski, v Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje poskušamo doseči skupaj z vami, poslanke in poslanci, in tudi s strokovno javnostjo, da naredimo strateški pregled obrambe, tako kot mora biti, da naredimo realen program za naslednje obdobje in se tudi zavzemamo, da naredimo pomembne in potrebne spremembe obstoječe zakonodaje. Seveda v okviru razpoložljivih možnosti in seveda tudi premišljeno, ker vemo, da nobena vlada ne bo v enem letu nadomestila primanjkljaja, ki se je nabral v preteklih letih.

Nihče pa se ni dotaknil tega, kar sem na začetku izpostavila: kako zagotoviti, da bodo vse vlade zagotovile stabilen vir financiranja za vse stebre varnosti v Republiki Sloveniji;

govorim o Slovenski vojski, o zaščiti in reševanju in o slovenski policiji. In tukaj se verjetno lahko pridružim apelu vseh ministrov pred menoj, tako ministrov za obrambo kot tudi ministrov za notranje zadeve, kako to doseči.

Moram dopolniti navedbe glede predloga Zakona o obrambi in tudi spremembe ostale zakonodaje. To ni delo samo moje ekipe v temu času na Ministrstvu za obrambo, ampak je delo tudi vseh preteklih ministrstev, ministrov in tudi njihovih ekip. In tudi njim gre zahvala, da smo na podlagi tistih izhodišč, ki so jih pripravili, korigirano s sedanjimi, pripravili tudi to besedilo Zakona o obrambi, ki je sedaj v javnosti.

Ko je bil komentar, kdo je sklical to seja ... Vlada se je danes – sočasno je potekala tudi seja Vlade – seznanila z izvlečkom poročila o stanju pripravljenosti Slovenske vojske s predlogi ukrepov. Namen je bil takšen, da se s tem seznanila Vlada, potem to posredujemo na Odbor na obrambo in na podlagi tega tudi gremo naprej.

Glede premislekov o strateškem pregledu obrambe. Strateški pregled obrambe je proces, ki se izvaja ob večjih spremembah v mednarodnem varnostnem okolju ali pa v primeru ugotovljenih pokazateljev, ki opozarjajo na potrebo po spremenjeni podlagi, virih, organiziranosti ali delovanju obrambnega sistema. In menim, da so te okoliščine sedaj tudi nastopile, tudi po zaslugi vseh preteklih vlad.

Glavni cilj strateškega pregleda je določiti ukrepe in aktivnosti, ki so potrebni za zagotovitev pripravljenosti in obrambne sposobnosti Republike Slovenije glede na usmeritve Obrambne strategije Republike Slovenije, Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, ter ambicije in cilje, ki izhajajo iz ciljev zmogljivosti Nata 2013 za Republiko Slovenijo, akcijskega načrta pripravljenosti in drugih dokumentov Nata in Evropske unije. Pri izvedbi strateškega pregleda obrambe se upoštevajo ključni nacionalni normativi in razvojno-usmerjalni dokumenti ter dokumenti Nata in Evropske unije.

Glede na to, da je bilo vprašanje, ali je smiselnost strateškega pregleda ali ne, pa tudi povezovanje obrambnega sistema z drugimi varnostnimi sistemi. Glede na dejstvo, da obrambni sistem se pri izvajanju svojega poslanstva povezuje z drugimi sistemi, podsistemi nacionalne varnosti, se bo strateški pregled obrambe uskladijal tudi z njimi. In želela bi samo povzeti oziroma našteti strukture, zajete v analizi stanja kot prvega dela strateškega pregleda obrambe. Dotaknili se bomo strateškega varnostnega okolja, interesov in ciljev Republike Slovenije na obrambnem področju, vloge in namenov in organiziranosti obrambnega sistema, obrambne politike in planiranja, razvoja obrambnih zmogljivosti, delovanja Slovenske vojske v nacionalnem in mednarodnem okolju, opremljanja in infrastrukture, pripravljenosti na obrambo in

odzivanja na krize na obrambnem področju, doktrin, standardov in konceptov, organizacijske strukture Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, kadrovskih virov, razvoja veščin, izobraževanja in usposabljanja obrambnih izdatkov in seveda sklepnih ugotovitev. In kot sem v uvodu povedala, na podlagi analize bodo predlagani predlogi ukrepov in rešitev. Na podlagi te analize bodo predlagani tudi načrti izvedbe ukrepov in aktivnosti za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, se pravi terminski plan oziroma neka časovnica, tako kot je bila postavljena pobuda s strani enega izmed poslancev. In seveda tudi zaključki v medresorskem usklajevanju bodo predlagani v sprejem Vladi Republike Slovenije. Menim, da ni dobro, da tako pomemben resor, kot je Ministrstvo za obrambo, tudi v povezavi z drugimi varnostnimi stebri, spreminjamo stihijsko, ampak je treba to načrtovati, planirati in izvajati premišljeno.

Kar se tiče financ; tudi tukaj vloga vseh preteklih vlad žal je nedvoumna. Finančni načrt Ministrstva za obrambo se je v obdobju od leta 2010 do 2015 v nominalnem znesku zmanjšal za 38 %. Obrambni del finančnega načrta Ministrstva za obrambo se je v enakem obdobju zmanjšal za 41 % na vseh področjih. Pomembna ugotovitev je tudi, da se je poleg nominalnega zmanjševanja v obdobju 2010 do 2015 močno zmanjšal tudi delež finančnega načrta Ministrstva za obrambo v okviru celotnega državnega proračuna Republike Slovenije. V letu 2015 je predstavljal 3,51 %, kot pozitivno pa lahko ugotovimo, da je v letih 2016 in 2017 v sprejetem finančnem načrtu predvideno povečanje deleža finančnega načrta Ministrstva za obrambo v celotnem državnem proračunu na 3,65 %. Zaradi povračil stroškov, nastalih pri aktivnostih pri reševanju migrantske krize, ter dodatnih virov iz odprodaje neperspektivnega premoženja, premičnega in nepremičnega se je veljavni proračun Ministrstva za obrambo za leto 2016 do 1. maja povečal za slabih 14 milijonov, kar pomembno prispeva tudi k dvigu obrambnih izdatkov. Se pravi, če po zadnji napovedi Umarja lahko govorimo, da so bili obrambni izdatki v odstotku BDP 0,94 v letu 2015, sedaj z vsem, kar sem naštetela prej v predstavitvi in sedaj, načrtujemo povečanje obrambnih izdatkov na račun vseh dodatnih sredstev na cirka 0,96 % BDP v 2016.

Vprašanje je bilo glede notranje strukture izdatkov; seveda, z vsemi finančnimi restrikcijami se je negativno spremenila tudi notranja struktura obrambnih izdatkov. Če povzamem, kaj to pomeni, ta se deli v grobem na tri ključne dele: prvi del so stroški osebja, drugi del so operativni stroški, vključno z delovanjem in vzdrževanjem materialno-tehničnih sredstev in infrastrukture, ter tretji del so investicijski stroški, predvsem nabave materialno-tehničnih sredstev, gradnje in podobno. V letu 2016 se ti odstotki bistveni niso spremenili glede na prejšnje leto. Moramo

povedati pa, da gre za majhen premik, ampak vseeno pomeni premik navzgor glede na realizacijo iz leta 2014, ko je znašalo za nabave in gradnje, ko je znašalo za opremo samo 1 %, za modernizacijo v 2015 smo prišli na 2,1 %, minimalno, ampak vendarle. Predvsem v povezavi s tem, kaj je bilo povedano, kako pa namenimo se doseči cilj iz SOPR 2016–2022. Planirano je znatno izboljšanje notranje strukture obrambnih izdatkov do leta 2020, saj naj bi se znatno zmanjšal delež stroška za osebje ter znatno povečal delež stroškov za nabave in izgradnje – z 2,1 % na 15,4 v 2020. Menimo, da bi morali v prihodnjem planskem obdobju, govorim o procentualnem, notranjo strukturo obrambnih izdatkov izboljševati predvsem s povečevanjem stroškov za nabave in gradnje in ne z zmanjševanjem obsega Slovenske vojske, zlasti pa ne s poslabševanjem stanja vojakov. Upoštevati moramo tudi to, da so bila v zagotavljanje obstoječe ravni obsega in usposobljenosti Slovenske vojske že v preteklosti vložena znatna finančna sredstva.

In kot sem v uvodu povedala, pri rebalansu za 2017 pričakujem podporo. Ne morem pa drugače, kot da se soočim z realnim stanjem in zato imamo pred sabo tudi realen strateški obrambni program za naslednje obdobje.

Glede Natove ocene. Danes je bila večkrat izpostavljena. Nato je v svoji strukturi v okviru rednega pregleda obrambe zavezništva, predstavili smo jo v odboru na 21. nujni seji v začetku decembra, in ocena je bila nedvoumno v določenem delu kritična, a izpostavljene pomanjkljivosti niso presenetljive in na njih oziroma na njihove posledice opozarjamo že od leta 2010 naprej, ko se je začelo zmanjševanje finančnih sredstev za področje obrambe. Iskreno moramo povedati, da so ocene precejšnjega dela tudi drugih članic Nata prav tako kritične na enakih ključnih področjih, in sicer na podhranjenosti financiranja področja obrambe v članicah in doseganja 2 % BDP, pri zamudi pri izgradnji zmogljivosti, pri notranji strukturi obrambnih izdatkov in pri premajhni ambicioznosti glede sodelovanja v mednarodnih operacijah in misijah ter podobno. Nikakor pa ne moremo reči v sklopu vsega tega, da je Republika Slovenija neverodostojna članica Nata, saj so med drugim v Natovi oceni za Republiko Slovenijo bili pohvaljeni prav naši prispevki v mednarodne operacije in misije ter vzpostavitev nekaterih t.i. nišnih zmogljivosti, ki presegajo naše nacionalne potrebe, pa smo jih v preteklih letih vzpostavili, da bi tudi zapolnili primanjkljaje teh zmogljivosti v Natu. Republika Slovenija prav tako sodeluje v različnih mednarodnih pobudah in projektih Nata, EU, OZN ter drugih mednarodnih organizacij, v okviru katerih uresničuje svoje varnostne interese, obrambne interese in tudi prispeva k mednarodnemu redu in miru.

Glede PPRS. Na mobilizacijsko usposabljanje konec lanskega leta je bil

vpoklican 301 pogodbeni pripadnik rezervne sestave Slovenske vojske za popolnitev 200 mest v enotah 1., 72. in Logistične brigade. V začetku januarja je vojaško službo začelo opravljati 121 vpoklicanih pripadnikov pogodbene rezervne sestave, ki so prejeli sklepe za opravljanje vojaške službe v miru. Opravljali so naloge varovanja objektov Slovenske vojske, prijavno-nadzorne službe in logistične podpore. In če primerjamo število v preteklem letu in danes: konec leta 2015 smo imeli 731 pogodbenih pripadnikov rezervne sestave, danes jih je 813. Vpoklicanih je bilo 121; število pada, danes jih imamo v vpoklicu še 27.

Komentar je bil tudi glede zaposlovanja in statusa vojakov po 45. letu. Pravice vojakov, ki zaradi dosežene starosti 45 let ne morejo več podaljšati pogodbe v Slovenski vojski, so urejene tako z Zakonom o obrambi kot tudi z Zakonom o službi v Slovenski vojski. Sistemska ureditev določa sosledje pravic, ki vojakom omogočajo iskanje druge zaposlitve pod ugodnejšimi pogoji, kot veljajo na trgu dela. Na podlagi navedenih predpisov so jim zagotovljene naslednje pravice: pravica do razporeditve na ustrezna dela v ministrstvu ali v drugem državnem organu. Če v ministrstvu ali drugem državnem organu ni prostih del iz te alineje, prejšnje alineje, ima vojak pravico do usposobitve za civilni poklic in pravico do odpravnine, če je delal v ministrstvu najmanj 15 let. Če v ministrstvu ali drugem državnem organu ni prostih del, na katere bi bil lahko razporejen vojak, pa se izteku pogodbe o zaposlitve ne želi usposobiti za civilni poklic s šolanjem ali prekvalifikacijo, se lahko zaposli pri kateremkoli drugem delodajalcu. Vojak ima v tem primeru pravico do odpravnine, delodajalec, ki zaposli takšnega vojaka za najmanj 5 let najkasneje v enem letu po prekinitvi pogodbe v ministrstvu, pa ima pravico do povračila prispevkov iz plače in na plačo v breme ministrstva za prva tri leta od zaposlitve, oziroma za 5 let, če zaposli vojaka za 10 let. Vojak se z ministrstvom lahko tudi dogovori, da poleg odpravnine takoj po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi na ministrstvu prejme še enkratni znesek sredstev, ki bi jih ministrstvo plačalo delodajalcu v 5 letih kot povračilo prispevkov iz plače in na plačo, ki bi zaposlil vojaka. Dosedanje izkušnje pa kažejo na potrebo, da se obstoječe rešitve v določenih delih še dopolnijo. V okviru prenove uslužbenske zakonodaje v javnem sektorju, kar sem povedala tudi v uvodu, si prizadevamo uveljaviti rešitve, ki bodo vojakom, ki dopolnijo zakonsko določeno starost, omogočile ob razporeditvi na delovna mesta v ministrstvo ali drug državni organ transformacijo delovnega razmerja za določen čas v delovno razmerje za nedoločen čas, brez javnega natečaja ali objave. V okviru predvidenih sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju pa poskušamo odpraviti anomalijo, ko vojaki ob prerazporeditvi na drugo

delo, v drugo plačno skupino izgubijo vsa napredovanja v plačnem razredu. Do sedaj se zaradi majhnega števila takšnih vojakov problematika ni posebej izpostavljala, saj je bilo možno vsem vojakom, ki so to želeli, urediti razporeditev na druga delovna mesta v okviru ministrstva ali drugih državnih organov, seveda pod manj ugodnimi pogoji, s plačo, kot so jo imeli v vojski. V prihodnjih letih pa zaradi bistvenega povečanja števila vojakov, ki bodo dosegli starost 45 let, to ne bo več možno. Analiza podatkov kaže, da bo v Slovenski vojski v primeru, da bodo vsi trenutno zaposleni vojaki podaljševali pogodbo do 45. leta starosti, število teh vojakov bistveno naraslo v naslednjih petih letih. V letih 2015–2019 bo glede na trenutno stanje letno dopolnilo 45 let povprečno 30 vojakov, od 2019 do 2025 pa letno število naraste od 80 do 200, kar ob nespremenjeni politiki zadrževanja kadrov pomeni najmanj 100 vojakov letno, ki jim Slovenska vojska ne bo mogla podaljšati pogodbe o zaposlitvi za vojaka. Trenutno ni problemov. Gledamo pa daleč naprej, tudi zaradi karijerne poti v Slovenski vojski, tudi zaradi pomembnega vstopa v Slovensko vojsko. Zato je tudi dogovorjeno znotraj Vlade, da se oblikuje posebna delovna skupina, sestavljena iz predstavnikov Ministrstva za obrambo, Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za pravosodje in javno upravo, ki bi oblikovala predlog dopolnitve sistemskih rešitev in zaposlovanja oziroma prerazporejanja vojakov po 45. Letu, in tistih častnikov in podčastnikov, ki se jim zaradi oblikovanja ustrezne strukture Slovenske vojske ne bo podaljševalo pogodb o zaposlitvi v Slovenski vojski.

V uvodu v razpravi je bilo tudi omenjeno, da je edino vlaganje v nepremičnine v Cerkljah. Ne glede na to, da smo na Odboru za obrambo podrobneje že obravnavali poročilo o upravljanju z nepremičninami in tudi vlaganji, bi se mogoče dotaknila na hitro samo še tega področja. Ministrstvo za obrambo ima na dan 18. 2. 2016 6056 parcel, 2037 objektov, 1029 stanovanj, 166 stanovanj, ki so v uporabi Stanovanjskega sklada, javnega sklada in se na podlagi sklepa Vlade po ureditvi zemljiškoknjižnega stanja prenesejo na navedeni sklad oziroma občine, v katerih ležijo. V letu 2013 je ministrstvo posredovalo Vladi 22 predlogov za brezplačni prenos nepremičnine na samoupravno lokalno skupnost in soglašalo s prenosom 4 nepremičnin. V letu 2014 ministrstvo ni predlagalo Vladi nobenega brezplačnega prenosa na lokalno samoupravno skupnost, v letu 2015 pa je izdalo soglasje za izvedbo brezplačnega prenosa na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Tudi sedaj, kot smo obravnavali na odboru, se bo aktivno delalo na tem. Kar se tiče oddaje nepremičnin v najem; ministrstvo ima sklenjenih 66 najemnih pogodb za nepremičnine, od tega 29 pogodb o brezplačnem najemu oziroma brezplačni uporabi

s planinskimi društvi, Rdečim križem Slovenije, veterani vojne za Slovenijo, z društvi, ki imajo status društva v javnem interesu, in občinami. Prihodek od najemnin je znašal v 2015 271 tisoč 300 evrov. Ministrstvo v letu 2015 ni imelo stroškov z vzdrževanjem nepremičnin, oddanih v najem. Stanovanja Stanovanjskega fonda se oddajajo v skladu s Pravilnikom o službenih stanovanjih praviloma pripadnikom Slovenske vojske, če ostanejo nezasedena, tudi drugim uslužbencem ministrstva, drugih državnih organov, družinskim članom padlih pripadnikov Teritorialne obrambe v vojni za Slovenijo. V primeru, če pa ostanejo še vedno nezasedena, se prične postopek za odprodajo. Finančna sredstva, pridobljena od oddaje stanovanj, je ministrstvo v celoti porabilo za tekoča in investicijska vzdrževanja ter plačevanja obratovalnih stroškov in stroškov iz naslova upravljanja stanovanj. Finančna sredstva, pridobljena od oddaje poslovnih stanovanj v najem, in prodaja neperspektivnega in finančnega premoženja so v skladu z našim pravilnikom namenjena za nujne nakupe, za graditev, obnovo ter investicijsko in tekoče vzdrževanje nepremičnin in premičnin v upravljanju ministrstva. V zadnjem obdobju so bila namenska sredstva porabljena za plačilo nadomestila, za zamenjavo stavbnega pohištva, investicijsko vzdrževanje vojaških objektov, izgradnjo telovadnice v vojašnici Kranj, izgradnjo antenskega stolpa Pečna reber, izgradnjo strelišča Škrilj, plačilo deleža pri izgradnji infrastrukture Letališče Cerklje ob Krki, obnovo objekta v vojašnici Postojna, menjavo stavbnega pohištva, obnovo sanitarij v vojašnicah in glede načrtovanih aktivnosti v letošnjem letu. S prodajo neperspektivnih nepremičnin je imelo ministrstvo v preteklih letih pomemben vir sredstev za tekoče in investicijsko vzdrževanje perspektivnih nepremičnin. Ta sredstva se v zadnjih letih celo preseglata sredstva, zagotovljena v rednem proračunu. Ministrstvo je pristopilo k pripravi vseh nalog za prenos neperspektivnih nepremičnin in tudi pospešilo aktivnosti prodaje z namenom pridobitve dodatnih finančnih sredstev za potrebe tekočega in investicijskega vzdrževanja nepremičnega premoženja v letu 2016 in 2017. Trenutno Ministrstvo za obrambo izvaja naslednje najpomembnejše infrastrukturne projekte: rekonstrukcija objekta v vojašnici Postojna za potrebe Centra za usposabljanje v skupni kvadraturi 3 tisoč 100 kvadratnih metrov, vrednost sklenjene pogodbe je 2,6 milijona evrov; prenova Letališča Cerklje ob Krki, vrednost projekta je ocenjena na 7,6 milijonov evrov, sredstva so zagotovljena s strani Nata, izvajalci so slovenska podjetja, za zagotovitev pogojev ter pripravo ukrepov za drugo namensko uporabo letališča, in sicer za uporabo letališča za civilne namene, potekajo usklajevanja med MORS, MGRT in MZI; na Brniku Air Command and Control System, v letošnjem letu se bodo začela predvidoma

gradbena obrtniška inštalacijska dela na objektu Centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora Brnik, izgradnja infrastrukture je ocenjena na 1,2 milijona evrov, trenutno potekajo pogajanja o zagotovitvi 75 % deleža sredstev Nata, dela morajo biti končana v prvem kvartalu 2018; izgradnja zmogljivosti osrednjega vadišča Poček, prva faza naj bi bila izvedena v obdobju 2016–2017, ocenjena vrednost je 3 milijone evrov in obsega ureditev objekta na Bilah, elektrifikacijo in ureditev vodovoda na Bilah, ureditev vzletišča za brezpilotna letala in pristajalnih mest za helikopterje, izvedba zemeljskih del v območju objekta boj v naselju ter izdelava PGD za strelišča Bač in Bile. Imamo tudi načrte za obdobje od 2018 do 2023. In glede energetske sanacije objektov – tudi ministrstvo se je aktivno vključilo v projekte energetske sanacije objektov v upravljanju Vlade. Trenutno je v zaključni fazi izvedba prvega pilotnega projekta energetske sanacije objekta skupne kvadrature 2 tisoč 700 kvadratnih metrov. Ministrstvo v okviru pilotnih projektov načrtuje v letu 2016 izvedbo prenove kotlovnice v vojašnicah Ankaran in Postojna, temu pa bodo sledile tudi energetske sanacije drugih, predvsem vojaških objektov. Za izvedbo pilotnih projektov je ministrstvo že zagotovilo sredstva, pridobljena iz prodaje nepremičnega in premičnega premoženja. Pričakovanja pa so, da bodo ta sredstva lahko kasneje pridobljena tudi iz tako imenovanih kohezijskih sredstev. Ocena je, da bodo investicijska vlaganja povrnjena v 4 do 5 letih, prihranki pa bodo namenjeni za nakupe druge vojaške opreme in oborožitve.

Mogoče še glede PPRS in nacionalne garde; tudi o tem smo debatirali in sama sem pozdravila razpravo zaradi tega, ker to pomeni izboljšanje pogodbenih pripadnikov Slovenske vojske. Vsaka vojaška organizacija ima stalno in rezervno sestavo oziroma različne sestave. Tako je tudi pri nas. Vojaško službo je možno opravljati v stalni sestavi Slovenske vojske, poleg tega pa še prek prostovoljnega služenja vojaškega roka, prostovoljne pogodbene rezervne sestave ter v posebnih okoliščinah po aktiviranju koncepta vojaške strateške rezerve tudi v tej strukturi. Menim, da bo čas za obravnavo glede tega ob obravnavi Zakona o obrambi, tudi ob obravnavi ukrepov strateškega pregleda obrambe. Je pa treba povedati, kar se tiče pogodbene rezerve – v letu 2008 je bilo doseženo stanje pogodbene rezerve že okoli 2 tisoč pripadnikov. Obseg prostovoljnega služenja vojaškega roka pa se je zagotavljalo na nivoju okoli 300 prostovoljcev. Z restrikcijo finančnih sredstev se je začelo zmanjševati in se je vzdrževalo stanje okoli tisoč 600 pripadnikov pogodbene rezerve. Pripadniki PPRS so bili celo napoteni na operacijo KFOR na Kosovo. Radikalen rez pa se je začel leta 2012, ko se je začelo zmanjševati pogodbeno rezervo za več kot 200 pripadnikov na leto, od druge polovice leta 2012 pa se je njihovo usposabljanje

zmanjšalo na minimum, zmanjšalo se je tudi plačilo za pripravljenost.

V zadnjih nekaj letih se je tudi prostovoljno služenje vojaškega roka zmanjšalo na manj kot 100 kandidatov. Ta trend se je nadaljeval do začetka letošnjega leta, ko je bila zaradi migrantske krize sprejeta odločitev, da do konca leta pogodbeno rezervo popolnimo z do tisoč 500 pripadniki, kar je upoštevano tudi v novem srednjeročnem obrambnem programu.

Menim, da bo še veliko časa in priložnosti, da govorimo o tako zahtevnem področju, menim pa, da je tudi dobro, da govorimo o tem skupaj, da se usklajujemo, in pričakujemo tudi podporo pri obravnavi predlogov in ukrepov iz strateškega pregleda obrambe, ki je v teku, pri predlogu Zakona o obrambi, noveli Zakona o službi v Slovenski vojski in seveda tudi pri vseh prihodnjih proračunih. Predvsem pa mogoče v razmislek še enkrat zame najpomembnejšo temo – kako zagotoviti, da bodo vsi stebri nacionalne varnosti imeli stabilen vir financiranja v prihodnje, in da bodo odločitve parlamenta spoštovale vse vlade. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Vsi prijavitelji razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika zbora še kdo razpravljati? Prav, prosim za prijavo. Vsak razpravljavec ima na voljo pet minut. Najprej gospod Jožef Horvat.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala za besedo, gospod predsednik Državnega zbora.

Še enkrat lepo pozdravljam gospo ministrico, državnega sekretarja in načelnika Generalštaba Slovenske vojske in se na nek način zahvaljujem, da ste vztrajali tukaj teh nekaj ur, in upam, da ste tudi vsi trije razumeli, da imate v opozicijski Novi Sloveniji in Slovenski demokratični stranki podporo, kar zadeva izboljšanja stanja v Slovenski vojski.

Oglasil sem se pa predvsem zato, ker me močno skrbi neka zadeva; ne bom imenoval poslanca, v pisarni zgoraj sem poslušal, ker pa nisem več vedel, ali gre za demokracijo ali ne gre za demokracijo ali gre za shizofrenijo ali za kaj gre, zato sem prišel dol in sem računal na delitev časa.

Gospe in gospodje, mi smo julija lani sprejeli Deklaracijo o slovenski zunanji politiki. V prvem nastopu sem veliko o tem govoril, zdaj povem samo to, da smo se glede na referendumsko odločitev državljanov in državljanov te države odločili za pristop Slovenije v zvezo Nato. Marca 2003 je bil ta referendum, slab milijon ljudi je prišlo na volišča in dvotretjinsko so se ljudje, smo se odločili za članstvo v zvezi Nato. Ampak danes mi s strani koalicijskega poslanca poslušamo, da pa bi vendarle bilo treba razmišljati o alternativni zvezi Nato, da bi bili tudi mi neodvisni ali kako že,

neuvrščeni ali kakšni že, ne vem ... Jaz razumem, če ima takšne poglede Združena levica, O. K., ampak pogledajte, da to pride iz koalicije, pa jaz tukaj jasno povem, da gre za shizofrenijo. Skoraj se še ni posušilo črnilo, s katerim smo pisali Deklaracijo o slovenski zunanji politiki, danes bi pa mi nekaj drugega, bi šli ven iz Nata in tako dalje, in nam je zgled Avstrija, recimo. Ja, jaz sem tisti izmed poslancev, ki Avstrijo v nekaterih primerih, v mnogih primerih daje za vzgled, ampak treba je pa malo pogledati, kakšne so številke in kakšna je situacija glede obrambe v Avstriji. Tukaj bi gotovo gospa ministrica in gospod načelnik Generalštaba lahko veliko o tem govorila. Leta 2012 je Avstrija imela obrambni proračun v višini 2,5 milijarde evrov, 2012. Potem je seveda tudi njih udarila kriza in so to zmanjšali, so prišli na nekaj malega pod 2 milijardi. In če gledamo nivo 2012 in če upoštevamo, da je Avstrijec približno štirikrat več kot Slovencev – in obrambni sistem je najbrž zato, da varuje ljudi in predvsem ljudi –, potem bi naš proračun moral biti 600 milijonov. Okej, a zmoremo? In še več, ne želim to zdaj spodbujati nekega mednarodnega incidenta, zgolj čitam podatke, da bi naj Avstrija za obrambo najela tuje letalce, celo pišejo njihovi mediji, po zgledu Slovenije, ampak problem je v tem, da je Slovenija v Natu, Avstrija pa ni. Ampak to za Avstrijo ni tako pomembno. Mi skrbimo vendarle in tukaj smo prav mi, nas 90 je tukaj ima odgovornost, da skrbimo za naš obrambni sistem, in da vendarle dokumente, ki jih tukaj sprejememo, moramo najbrž najprej mi poslanci zagovarjati; ko so sprejeti, so sprejeti – mislim seveda na Deklaracijo slovenski zunanji politiki. In zdaj je seveda zelo všečno govoriti, "joj, če bi pa šli ven, bi poteptali referendumsko dvotretjinsko odločitev, potem bi pa mi rešili ves naš obrambni sistem ali proračun ali kaj". Prosim, ne tako, to je bil moj namen tega nastopa, ne tako! Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsa pač politološka in tudi družboslovna znanost se strinja o eni stvari. To je, da vsaka politika mora biti utemeljena na vrednotah; politika brez vrednot je fašizem. Gre torej samo za vprašanje, katerim vrednotam dajemo prednost, in pa seveda, ali so te vrednote realne ali so lažne vrednote. Tudi politika, utemeljena na lažnih vrednotah, je ravno tako fašizem. In vsi problemi, ki smo jih danes tukaj osvetljevali z različnih zornih kotov, so odraz različnega razumevanja vrednot, nekateri pa žal tudi lažnih vrednot. Namreč vprašanje, ki se je ves čas postavljalo – kje vzeti tistih 46 milijonov, najbolj nujnih, ki jih ta trenutek krvavo potrebuje Slovenska vojska – je v resnici popolnoma jasnih, logičnih; 123 milijonov v tem proračunu je namenjenih za migrante, za socialni

eksperiment, za socialni inženiring, ki je po porazu troedinega totalitarnega zla – nacizma, fašizma in komunizma – največji socialni inženiring v zgodovini Evrope, in ki, če se bo uresničil, pomeni konec moderne, demokratične, na krščanstvu in razsvetljenstvu ter spoštovanju človekovih pravic utemeljene moderne združene Evrope. In vsakega denarja, ki je namenjen za to, je seveda škoda. Tukaj gre za lažen humanizem. To je krasno pokazala zdaj kar Evropska komisija sama, ki po novem ne daje več to kot pomoč, pomagajmo ljudem, ampak zdaj gre na prisilo – če ena država ne bo vzela enega migranta, bo plačala četrto milijona evrov kazni. Počakajte no, kakšna pomoč pa je zdaj to po novem? Temu se reče prisilni multikulturalizem. Kam pa to pelje, si pa lahko pogledate v Bruselj, v Pariz, v Köln in še v vsa druga mesta, kjer so se dogajali nezaslišani zločini v zadnjem obdobju. In kaj se zgodi, če vzamemo 46 milijonov s postavke za migrante? Ostane jih še vedno 77 milijonov, ker je po mojem osebnem prepričanju glede na to, ker sem ravnokar razložil, 77 milijonov preveč. Ampak 46 milijonov, ne boste verjeli, potem ne bremenili ne slovenskega zdravstva, ne slovenskega šolstva, ostane točno toliko za otroke, za zdravstvo, za šolstvo, za socialo, za upokojujence, kot je sedaj namenjenih v proračunu, ker je v resnici tisto nepotreben in absurden strošek. Strošek, ki v resnici pod krinko lažnega humanizma vodi v uničenje Evrope na osnovi socialnega inženiringa. In zdaj gre samo za vprašanje vrednot, čemu dajemo prednost – ali dajemo prednost svojim ljudem, državljanom in državljanom, če želite, otrokom, upokojujencem, ki so vplačevali 40 let v proračun, ali pa dajemo prednost tujcem pa neki meddržavni združbi, ki pač izraža neka druga pričakovanja, ker sledi neke druge cilje. Jaz osebno sem prepričan, da vsaka razumna, na realnih vrednotah utemeljena država bo dala prednost svojim ljudem in bo dala prednost najprej njihovi varnosti, ker je varnost temeljni pogoj za vse drugo. Brez varnosti ni uspešne ekonomije, brez varnosti ni blaginje, ni zdravja ljudi. In zaradi tega se da to prerazporeditev narediti dobesedno čez noč, samo malo dobre volje je treba. In še pred tem je treba vrniti vojsko, Slovensko vojsko na tiste izvirne temelje, na tiste vrednote, na katerih je vendar nastala samostojna država Slovenija, ker so to edini realni trdni temelji, ki so lahko dolgoročno nekaj, na čemer gradiš svoj narod, svojo državo, svojo uspešnost, svojo blaginjo. Kaj to v praksi pomeni?

Nobenega razloga ni več za kakršnokoli samooboževanje; Slovenija ni nikomur naredila nič slabega in zato seveda tudi nikomur nič ne dolguje, saj ni nikogar napadla, samo branila se je enkrat, in to uspešno. In ravno zaradi tega zdajle, ko prihajajo prazniki, so samo razlogi za eno: za ponos, za uspeh v zmagi za Slovenijo in za ponovno uveljavitev

vseh tistih vrednot, ki smo jih takrat skupaj vzpostavili.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za obrambo gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Ja, hvala, predsednik, ker sem v bistvu pozabila se dotakniti še enega področja, in sicer vprašanje je bilo, kako se ugotavlja pripravljenost Slovenske vojske. Tu so dokumenti, tako naši kot Natovi. Pa mogoče bi povedala samo to, ker je bilo tudi vprašanje: vojaki in vojakinje, pripadniki in pripadnice Slovenske vojske menim, da so po moji oceni, tudi po oceni vas, tudi ostalih ocenjeni z odlično. Ocena odlično komplet je, če so vsa področja razen dveh ocenjena z oceno odlično, ta pa nimata nižje ocene kot dobro. Ocena dobro je, če niso izpolnjeni pogoji za oceno odlično, največ eno področje pa je ocenjeno z oceno zadostno in ni nezadostno ocenjenih področij. Ocena zadostno je, če niso izpolnjeni pogoji za oceno odlično ali dobro in je več kot eno področje ocenjeno z oceno zadostno ter ni nezadostno ocenjenih področij. In ocena nezadostno je, če je eno ali več področij ocenjeno z oceno nezadostno. Se pravi, gre za visoke kriterije, pa tudi prav je tako.

Naj mogoče v tem povem samo še to: poleg vsega, kar sem naštel, kar je bilo predstavljeno, mogoče nismo povedali, da v Ministrstvu za obrambo v okviru vladnih projektov vodimo tudi projekt kriznega upravljanja, tudi to bo po moje pred vami v drugi polovici letošnjega leta ali pa vsaj v letu 2017, in tudi projekt zaščite kritične infrastrukture.

Naj pa izkoristim to priložnost še za to, da v naši skupni oceni – mislim, da lahko to povem – se zahvalim vsem pripadnikom in pripadnicam Slovenske vojske za odlično opravljanje njihovega dela tako doma kot tudi v tujini in tudi za širitev ugleda Republike Slovenije. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: S tem zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila.

V skladu z razlago Komisije za poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda.

Prehajamo na **3. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA MANDATNO-VOLILNE ZADEVE.**

Ugotavljam, da za to točko dnevnega reda ni bila predvidena nobena zadeva, zato jo zaključujem.

Zaključujem tudi 31. izredno sejo Državnega zbora.

Seja se je končala 5. maja 2016 ob 19.34.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BIZJAK MLAKAR, MAG. JULIJANA 8

C

CERAR, DR. MIROSLAV 6

D

DOBOVŠEK, DR. BOJAN 23

DOLINŠEK, MARJAN 24, 55, 58, 60

F

FERLUGA, MARKO 41

G

GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ 40

GRIMS, MAG. BRANKO 43, 58, 61, 69

H

HAINZ, PRIMOŽ 54

HAN, MATJAŽ 13, 28, 57

HORVAT, JOŽEF 39, 68

J

JANŠA, JANEZ (IVAN) 25

JURŠA, FRANC 13

K

KATIČ, ANDREJA 20, 64, 70

KOPMAJER, BENEDIKT 28

KOZLOVIČ, MAG. LILIJANA 47

KUSTEC LIPICER, DR. SIMONA 12

M

MAHNIČ, ŽAN 11, 12, 17, 19, 34, 39, 42, 47, 59, 61, 62, 63

MESEC, LUKA 14

N

NEMEC, MATJAŽ 38

P

PAHOR, BORUT 15

POJBIČ, MARIJAN 48

PRIKL, UROŠ 60, 61

Š

ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ 52

ŠKOBERNE, JAN 53

T

TANKO, JOŽE 62

TOMIČ, VIOLETA 30

TONIN, MAG. MATEJ 12, 19, 32, 43, 58, 59, 60, 62

V

VEBER, JANKO..... 46, 47

LEGENDA

- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS ZL – Poslanska skupina Združena levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**
- PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev**
- NeP – Nepovezani poslanec**